

Cuprins

Rezumat PDL Podișul Târnavelor	pag.2
I. Introducere	pag.27
PARTEA I: Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic	pag.32
II.2.1 Prezentarea geografică și fizică	pag.32
II.2.1.1 Prezentarea principalelor caracteristici geografice	pag.32
II. 2.1.2 Hărți – planul localizării teritoriului	pag.46
II. 2.1.3 Populație - demografie	pag.60
II.2.1.4 Patrimoniu de mediu	pag.72
II.2.1.5 Patrimoniu arhitectural și cultural	pag.80
II.2.1.6 Economia locală	pag.101
II.2.1.6.1 Repartizarea populației active	pag.101
II.2.1.6.2 Agricultură	pag.109
II.2.1.6.3 Industrie – IMM – Micro-întreprinderi	pag.117
II. 2.1.6.4 Comerț și sector de servicii	pag.119
II.2.1.7 Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale	pag.120
II.2.1.7.1 Echipamente prezente sau accesibilitatea populației la aceste servicii	pag.120
II.2.1.8 Activități sociale și instituții locale	pag.129
II.2.1.9 Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu	pag.132
II.2.1.10 Elemente complementare privind prezentarea teritoriului	pag.140
PARTEA A II-A: ANALIZA SWOT	pag.142
PARTEA A – III - A: PRIORITĂȚI	pag.151
PARTEA A – IV – A: PREZENTAREA MĂSURILOR	pag.161
III. REALIZAREA PARTENERIATULUI ȘI FUNCȚIONAREA GAL-ULUI	pag.276
PARTEA A – V – A: PARTENERIATUL	pag.276
III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Dosarului de Candidatură	pag.276
III.2 Prezentarea parteneriatului decizional	pag.296
III.2.1 Descrierea partenerilor	pag.296
III.2.2 Crearea și funcționarea GAL - ului	pag.297
III.3. Organizarea GAL-ului	pag.305
PARTEA A – VI – A: ORGANIZAREA GAL-ULUI	pag.305
III.3.1 Resurse umane	pag.305
III.3.2 Descrierea resurselor materiale	pag.307
III.3.3 Buget indicativ anual de funcționare a GAL-ului	pag.307
III.3.4 Dispozitivul de comunicare și informare	pag.311
III.4 Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului	pag.316
PARTEA A – VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE	pag.320
III.5 Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și în RNDR	pag.327
PARTEA A -VIII – A: COOPERARE ȘI CREAREA ȘI IMPLEMENTAREA REȚELEI	pag.327
III.5.1 Cooperare	pag.327
III.5.2 Crearea și implementarea rețelei	pag.329

Rezumat PDL Podișul Târnavelor

Viziunea de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor este aceea de îmbunătățire continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială a economiei în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale,

Grupul de Acțiune Locală „Podișul Târnavelor”

- acoperă un teritoriu omogen atât din punct de vedere geografic cât și economic,
- cu o suprafață de 774,52 km²
- și deservește o populație de 48.031 (2009)

din comunele: Adămuș, Bahnea, Băgaciu, Bichis, Bogata, Coroisânmărtin, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și din orașul Iernut.

- densitatea medie a acestora pe kilometrul pătrat fiind de 62,01

Includerea orașului Iernut în cadrul acestui teritoriu s-a considerat oportună întrucât:

- teritoriul acestei Unități Administrativ Teritoriale (U.A.T.) este identic din punct de vedere geografic și economic cu celelalte 13 U.A.T-uri;
- asigurarea coerenței, continuitatea teritoriului reprezentat;
- un număr semnificativ de locuitori ai comunelor învecinate își desfășoară activitatea în unitățile de producție și servicii din orașul Iernut.

Neincluderea orașului Târnaveni în potențialul GAL a avut ca fundament în primul rând faptul că acesta are o populație care depășește 20.000 de locuitori iar în al doilea rând din parteneriat face parte orașul Iernut cu o populație de sub 20.000 de locuitori.

Lista localităților din teritoriu este anexată Planului de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor și în format Excel – Anexa nr. 1 la PDL.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor se poate menționa **existența a 13 unități administrative identificate ca fiind zone sărace**, și anume:

Cod și ruta	Denumire localitate	Rata sărăciei	Profundimea sărăciei (deficitul de consum) - Index	Severitatea sărăciei - Index	Număr săraci
115076	Adămuș	25,4%	5,1%	3,8%	1.516
115307	Bahnea	37,8%	12,5%	5,9%	1.438
115575	Băgaciu	37,0%	12,1%	5,7%	953
115824	Bogata	40,0%	12,9%	6,0%	1943
115771	Bichis	35,3%	11,7%	5,6%	1039
116171	Coroisânmărtin	34,8%	11,4%	5,4%	518
116395	Cucerdea	30,8%	9,3%	4,2%	526
116439	Cuci	31,7%	10,7%	5,2%	697
116938	Gănești	24,7%	8,1%	3,9%	945
118209	Mica	39,5%	13,9%	6,9%	1.847
118575	Ogra	43,4%	16,6%	8,6%	1.060
119466	Sânpaul	36,4%	12,4%	6,0%	1.451

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

119661	Suplac	30,0%	9,6%	4,5%	710
--------	--------	-------	------	------	-----

Sursa: Anexa nr. 6 - Ghidul solicitantului – www.madr.ro

Referirea cu privire la **restructurarea industrială** care a avut loc pe teritoriul Podișul Târnavelor a fost descrisă în cadrul **Cap II.2.1.6 Economia locală**

Natura 2000 - teritoriul „Podișul Târnavelor” cuprinde situri Natura 2000 atât din domeniul ariilor speciale de conservare (SAC) constituite conform Directivei Habitate cât și din ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) constituite conform Directivei Păsări.

Prezentarea zonelor existente în rețeaua Natura 2000:

Numele zonei	Suprafața în ha	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și Păsări)
ROSCI0210 Râpa Lechința	233,00	sit de importanță comunitară
ROSPA 0041 Eleșteele Iernut Cipău	454,4 ha	arie de protecție specială avifaunistică
ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului	85.217,2 ha	arie de protecție specială avifaunistică

Existența acestei zone Natura 2000 este certificată de adresa eliberată de către Agenția pentru Protecția Mediului nr. 7335/29.10.2010 - Anexa nr. 7 la PDL.

Cele două priorități stabilite, conform aspectelor prezentate în analiza diagnostic și analiza SWOT, sunt:

1. Dezvoltarea competitivității sectorului agricol și forestier;
2. Renovarea, dezvoltarea satelor, creșterea calității vieții și diversificarea economiei rurale locale.

Obiectivele operaționale propuse a fi atinse sunt următoarele:

- Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare;
- Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă.

Principiile de bază care vor conduce la realizarea obiectivelor generale ale PDL Podișul Târnavelor vor fi:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

+ Parteneriatul

Regenerarea economică și socială a regiunii Podișul Târnavelor va fi obținută prin realizarea unui parteneriat regional și menținerea unei colaborări efective la nivel strategic și operațional.

Planul urmează să fie implementat și coordonat pe baza abordării parteneriale care va asigura că energia, resursele și experiența partenerilor regionali vor fi orientate spre dezvoltarea economică și socială a regiunii Podișul Târnavelor.

+ Concentrarea resurselor

Planul va urmări să asigure concentrarea resurselor spre localitățile cu necesități și oportunități sporite și pe activitățile care conduc la reducerea disparităților și la creșterea impactului și beneficiilor economice. Acest aspect se va baza pe evaluarea și prioritizarea oportunităților de dezvoltare și pe stabilirea unui mecanism care să asigure orientarea noilor oportunități economice către localitățile cu cele mai mari nevoi.

+ Integrare & Includere

Planul are drept scop dezvoltarea economică pe termen lung a regiunii. Acest aspect va implica asigurarea unor legături efective și eficiente între programe, printr-un cadru care să susțină și să contribuie la regenerarea socio-economică a regiunii. Totodată, Planul va asigura egalitatea oportunităților pentru toți rezidenții regiunii prin integrarea „orizontală” a acestei teme în toate intervențiile propuse.

+ Inovare

Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor se bazează pe o abordare care să permită încurajarea și dezvoltarea la nivelul regiunii a unei culturi inovative și să susțină dezvoltarea de idei și inițiative, în special promovarea unei societăți informaționale pentru beneficiul socio-economic al regiunii Podișul Târnavelor.

Conceptul de inovare nu trebuie înțeles ca fiind definit exclusiv în termeni de noutăți „high tech”. Prin inovare trebuie înțeles faptul că trebuie găsite soluții noi pentru nevoile zonei. În acest sens, fiecare zonă, poate beneficia de o strategie inovativă adaptată la cele mai presante probleme. Inovația poate reprezenta introducerea unui nou produs, nou proces, o nouă organizație sau o nouă piață de desfacere.

Denumirea acțiunilor inovative prevăzute în cadrul PDL

GAL Podișul Târnavelor va implementa o serie de acțiuni inovative în cadrul strategiei de dezvoltare locală a teritoriului.

Prima acțiune inovativă se referă la dezvoltarea și implementarea unui parteneriat public-private și a unei strategii de dezvoltare locală bazată pe principiile abordării LEADER.

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va realiza un website propriu, așa cum este menționat la punctul III.3.4 Dispozitivul de comunicare, în cadrul căruia o secțiune distinctă va fi reprezentată de o bază de date cu proiecte de tip LEADER din alte State Membre – exemple de bune practici.

Denumirea acțiunilor de cooperare prevăzute în cadrul PDL

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Nr. crt.	Partenerul/partenerii	Tematica cooperării	Obiective	Valoarea proiectului/ proiectelor de cooperare (euro)	Rezultate
1. Intenții de cooperare					
1	GAL Zona de Campie	Acțiuni comune în vederea protejării siturilor Natura 2000	Protejarea mediului Cunoașterea legislației în vigoare		Acord de parteneriat Anexa nr.6

Denumirea obiectivelor operationale care sunt adresate fermierilor de subzistenta

- O.O. 1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare.
- O.O. 2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Denumirea obiectivelor operaționale care sunt adresate tinerilor

- O.O.1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare;
- O.O.2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.3. Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.4. Menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă;
- O.O.5. Creșterea atractivității teritoriului.

Denumirea obiectivelor operaționale legate de mediu

- O.O.1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare;
- O.O.2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.3. Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.4. Menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă;
- O.O. 5. Creșterea atractivității teritoriului.

Denumirea obiectivelor operaționale adresate grupurilor de producători, asociații, parteneriate

- O.O.1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare;
- O.O.2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.3. Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- O.O.4. Menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă;
- O.O.5. Creșterea atractivității teritoriului.

Pentru fiecare măsură ce urmează a fi implementată, au fost stabilite atât principalele acțiuni eligibile inovative specifice cât și criteriile de selecție locale.

Măsura 111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe

Model de posibile acțiuni inovative :

- Programe de instruire practică orientate către membrii GAL Podișul Târnavelor și către echipa sa tehnică. Pentru implementarea acestei acțiuni, se pot avea în vedere, de asemenea, și forme de instruire practică al căror scop este reprezentat de asimilarea de noi cunoștințe prin puterea exemplului, în ceea ce privește proiectele realizate în alte zone, fie la nivel național, fie la nivel internațional;
- Acțiuni de orientare pentru sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc;
- Acțiuni de sprijinire pentru inființarea de microintreprinderi;
- Acțiuni pentru introducerea noilor tehnologii în activități non – agricole: "pepiniera de idei din partea tinerilor";

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Cursuri de formare pentru administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Acțiuni de formare a tinerilor pentru păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare;
- Proiecte de formare pentru realizarea și marcarea unor rute turistice de interes pentru teritoriu: de exemplu zone piscicole, zone agroturistice;
- Acțiuni de instruire pentru realizarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marcă teritoriale (meniuri și degustări, seminarii practice, etc.);
- Acțiuni de formare pentru e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- Acțiuni de formare pentru realizarea de campanii de comunicare și difuziune a programului în teritoriu;
- Programe pentru susținerea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului înconjurător;
- Programe de formare în vederea înființării de incubatoare de afaceri;
- Programe de formare în vederea înființării telecentrelor;
- Etc.

Criterii de selecție locală a beneficiarilor finali:

Prin prevederile caietului de sarcini elaborat pentru proiectele ce urmează a fi derulate prin această măsură, se va asigura selectarea prioritară de către furnizorii de formare a următorilor beneficiari finali:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt fermieri de semi-subzistență;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt membri ai unei organizații de mediu.

Măsura 112 – Instalarea tinerilor fermieri

Model de posibile acțiuni inovative :

- Consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Elaborarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale (meniuri și degustări, seminarii practice, etc.);
- Sprijin pentru producerea și comercializarea produselor tradiționale;
- Sprijin pentru asigurarea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului înconjurător;
- Practicarea agriculturii ecologice;
- Dezvoltarea de sere, pepiniere;
- Etc.

Criterii de selecție locală:

- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali dețin ferme de semi-subsistență;
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.

Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole

Model de posibile acțiuni inovative :

- Achiziționarea de instalații de energie regenerabilă;
- Investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor
- Sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- Crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație;
- Campanii de promovare a brand-urilor locale;
- Înființare ferme agricole model;
- Etc.

Criterii de selecție locală:

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că se vor aplica următoarele criterii de selecție locală:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt fermieri de semi-subsistență;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv promovarea de acțiuni legate de mediu (energie regenerabilă, etc.);
- cel puțin 20% dintre proiecte prevăd acțiuni inovative.

Măsura 123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole

Model de posibile acțiuni inovative :

- Investiții în producerea de energie obținută din surse regenerabile – surse energetice solare, biomasă, etc.;
- Investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- Crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul teritoriului, în scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole;
- etc.

Criterii de selecție locală

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează inovația;
- cel puțin 30% dintre beneficiari sunt tineri sub 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.

Măsura 123 a Stimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole

Model de posibile acțiuni inovative :

- Investiții în producerea de energie obținută din surse regenerabile – surse energetice solare, biomasă, etc.;
- Investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor;
- sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- Crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul teritoriului, în scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole
- etc.

Criterii de selecție locală:

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează inovația;
- cel puțin 30% dintre beneficiari sunt tineri sub 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.

Măsura 141 – Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență

Model de posibile acțiuni inovative :

- Achiziționarea de instalații de energie regenerabilă;
- Consolidarea inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Elaborarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marcă teritoriale;
- Sprijin pentru producerea și comercializarea produselor tradiționale;
- Sprijin pentru asigurarea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului înconjurător;
- Introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- etc.

Criterii de selecție locale:

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Măsura 143 Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori

Model de posibile acțiuni inovative :

- Programe de instruire practică orientate către membrii GAL Podișul Târnavelor și către echipa sa tehnică. Pentru implementarea acestei acțiuni, se pot avea în vedere, de asemenea, și forme de instruire practică al căror scop este reprezentat de asimilarea de noi cunoștințe prin puterea exemplului, în ceea ce privește proiectele realizate în alte zone, fie la nivel național, fie la nivel internațional;
- Acțiuni de orientare pentru sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;

- Acțiuni de sprijinire pentru înființarea de microintreprinderi;
- Acțiuni pentru introducerea noilor tehnologii în activități non – agricole: "pepiniera de idei din partea tinerilor";
- Cursuri de formare pentru administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Acțiuni de formare a tinerilor pentru păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare;
- Proiecte de formare pentru realizarea și marcarea unor rute turistice de interes pentru teritoriu: de exemplu zone piscicole, zone agroturistice;
- Acțiuni de instruire pentru realizarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marcă teritoriale (meniuri și degusări, seminarii practice, etc.);
- Acțiuni de formare pentru e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- Acțiuni de formare pentru realizarea de campanii de comunicare și difuziune a programului în teritoriu;
- Programe pentru susținerea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului înconjurător;
- Programe de formare în vederea înființării de incubatoare de afaceri;
- Ajutor pentru obținerea creditului (ex. participarea la întâlniri cu potențialii creditori);
- Asistență pentru elaborarea documentelor;
- Etc.

Criteriile de selecție locală, pe baza cărora furnizorii de consiliere și consultanță vor selecta beneficiarii finali sunt:

- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- să fie persoană fizică autorizată (PFA) sau juridică deținătoare de fermă comercială;
- peste 30% dintre beneficiarii finali să aibă vârsta sub 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre beneficiari au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 10% dintre fermieri să conducă exploatații agricole de semizubzistență.

Măsura 312 Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi

Model de posibile acțiuni inovative :

- Investiții în producerea de energie regenerabilă;
- Investiții pentru promovarea și dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale;
- Înființarea de incubatoare de afaceri;
- Sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Introducerea de noi tehnologii de producție;
- Crearea unor activități de producție și servicii alternative, ce vor contribui la: înlăturarea proceselor și fenomenelor cauzate de restructurarea sistemelor socio-economice, prevenirea migrației populației către spațiul urban, îmbunătățirea condițiilor de viață;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație;
- Înființarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare;
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marcă teritoriale;
- Înființarea și administrarea e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- Înființarea de firme de marketing care să desfășoare campanii de comunicare și promovare a teritoriului Podișul Târnavelor;
- Realizarea de investiții referitoare la protecția mediului înconjurător;
- Înființarea de grupuri de teatru și muzică regionale;
- Construcție loc de recreere (cafenea, bibliotecă) cu unitate pentru marketing direct;
- concept pentru acces la bunuri și servicii;
- etc.

Criteria de selecție locale:

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Măsura 313 Încurajarea activităților turistice

Model de posibile acțiuni inovative:

- Dezvoltarea unui web site propriu GAL Podișul Târnavelor;
- Crearea și dezvoltarea de tururi și circuite turistice;
- Dezvoltarea ecoturismului;
- Organizarea de evenimente turistice – târguri turistice, conferințe, schimburi de experiență;
- Crearea și dezvoltarea turismului de sănătate și de recreere;
- Organizarea de evenimente de artă culinară, de prezentare a meșteșugurilor și tradițiilor specifice zonei;
- Crearea de trasee turistice pentru bicicliști;
- Înființarea unui punct de informare turistică;
- Amenajarea, dezvoltarea zonelor piscicole cu scop de agrement;
- Dezvoltarea utilizării energiei regenerabile;
- Parcare pentru rulote în zona lacurilor;
- Amenajarea spațiului de recreere în zona lacurilor;
- Construirea de case tematice, de agrement, în zona lacurilor;
- Etc.

Criteria de selecție locale:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre proiecte integrează probleme de mediu;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale

Acțiuni eligibile inovative :

- Realizarea unor piste și trasee pentru bicicliști;
- Punerea în valoare a potențialului arhitectural local, a meșteșugurilor și tradițiilor locale prin înființarea unor muzee;
- Înființarea unor centre cultural-turistice;
- Înființare centru de asigurare a serviciilor sociale pentru bătrâni și persoane cu nevoi speciale;
- Renovarea clădirilor publice aflate în patrimoniul cultural și arhitectural;
- Amenajare spații publice ca spații de joacă tematice pentru copii;
- Amenajare parcuri, piețe, spații pentru târguri;
- Etc.

Criterii de selecție locale:

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- peste 50% din beneficiarii finali pot fi membri ai unor grupuri de producători, asociații sau parteneriate;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Măsura 421 Implementarea proiectelor de cooperare

Acțiuni inovative:

- Cooperări în proiecte derulate prin alte programe de finanțare – FSE, REGIO, etc.;
- Promovarea produselor tradiționale locale în alte teritorii – schimb de experiență;
- Realizare de târguri și evenimente;
- Punerea în valoare a resurselor – atracțiilor turistice locale.

Criterii de selecție locală:

- proiecte de cooperare care implică mai mult de două GAL-uri din România;
- proiecte de cooperare care implică un GAL din alt stat membru cu experiență Leader;
- proiecte de cooperare care includ activități inovative;
- proiecte de cooperare care combină obiectivele din diferite axe ale PNDR;
- proiecte de cooperare care se adresează fermierilor de semi-subsistență;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- peste 30% din proiectele de cooperare se adresează tinerilor sub 40 de ani din zona rurală;
- peste 25% din proiectele de cooperare cuprind acțiuni pentru protecția mediului;
- proiecte de cooperare care urmăresc facilitarea implementării acelor măsuri din PDL Podișul Târnavelor care vor avea ca beneficiari grupuri de producători, asociații, parteneriate, etc.;
- peste 50% din beneficiari pot fi membri ai unor grupuri de producători, asociații, parteneriate.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În ceea ce privește îndeplinirea criteriilor de eligibilitate, PDL respectă următoarele criterii:

Criteriu	Criteriu îndeplinit	Menționat în PDL la pag /anexa
Teritoriu		
Teritoriu cu o populație cuprinsă între 10.000 și 150.000 de locuitori	42.590 locuitori	- Anexa 1 Lista Localităților cuprinse în teritoriu - PDL pag 30
Teritoriul face parte din spațiul rural definit conform legislației naționale, la care se adaugă orașe de până la 20 000 de locuitori	GAL Podișul Târnavelor deservește o populație de 48.031 (2009) din comunele: Adămuș, Bahnea, Băgaciu, Bichis, Bogata, Coroisânmărtin, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și din orașul Iernut. Orașul Iernut are, la data de 1 iulie 2009, o populație de 9.612 locuitori	- Anexa 1 Lista Localităților cuprinse în teritoriu - PDL pag 30
Populația urbană nu depășește 25% din numărul total de locuitori	Populația orașului Iernut reprezintă 20% din totalul populației teritoriului Podișul Târnavelor	PDL pag 30
Teritoriu omogen din punct de vedere geografic	Acest aspect a fost detaliat în PDL în cadrul cap II.2 1 Prezentarea geografică și fizică	PDL pag 32
Teritoriu omogen din punct de vedere economic	Acest aspect a fost detaliat în PDL în cadrul cap II.2.1.6 Economia locală	PDL pag 101
Prezența unui singur GAL pe un teritoriu eligibil LEADER	da	
Parteneriat		
Pondere parteneri privați și societate civilă – peste 50%	PDL -Cap III.2 .1 Descrierea partenerilor Anexa 3 – Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL	PDL pag 296 Anexa 3 – Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL
Pondere publici – sub 50%	PDL -Cap III.2 .1 Descrierea partenerilor Anexa 3– Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL	PDL pag 296 Anexa 3 – Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL
Strategie		

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Strategie integrată care cuprinde acțiuni din cel puțin o axă a FEADR	Strategia GAL Podișul Târnavelor cuprinde acțiuni din 2 axe FEADR	PDL pag 151-161
Capacitate de a implementa strategia, în ceea ce privește resursele financiare	Cap III.3.3 Bugetul indicativ anual de funcționare al GAL Adresa Opportunity Microcredit	PDL pag 307 Anexa 8 – Adresa Opportunity Microcredit
Capacitate de a implementa strategia, în ceea ce privește resursele umane	Cap III.3.1 Resurse umane Fișele posturilor	PDL pag 305 Anexa 6 – Fișele posturilor
Capacitate de a implementa strategia, în ceea ce privește resursele administrative	Cap III.3.2 Descrierea resurselor administrative	PDL pag 307
Capacitate de a mobiliza co-finanțarea necesară	Cap III.3.3 Bugetul indicativ anual de funcționare al GAL Adresa Opportunity Microcredit Centralizatorul chestionarelor adresate populației	PDL pag 307 Anexa 8– Adresa Opportunity Microcredit Anexa 4 - Centralizatorul chestionarelor adresate populației

În ceea ce privește realizarea criteriilor de selecție, PDL Podișul Târnavelor îndeplinește următoarele criterii:

Abv criteriu/ subcriteriu	Criteriu	Criteriu îndeplinit	Menționat în PDL la pag /anexa
CS₁	Teritoriu		
SCS_{1.1}	Teritoriu cu o populație cuprinsă între 30.000 și 70.000 de locuitori	48.031 locuitori	- Anexa 1 Lista Localităților cuprinse în teritoriu - PDL pag30

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

SCS _{1.2}	Teritoriu cu o densitate a populației mai mică de 75 loc./km ²	62,01 loc/km ²	- Anexa 1 Lista Localităților cuprinse în teritoriu - PDL pag30
SCS _{1.3}	Teritoriu care cuprinde zone sărace/defavorizate, zone Natura 2000, zone cu valoare naturală ridicată (HNV), zone afectate de restructurare industrială*	- Zone sărace - Natura 2000 - Zone afectate de restructurarea industrială	PDL pag 59 PDL pag72 Adresa Agenția pentru Protecția Mediului – Anexa 7 PDL pag101
SCS _{1.4}	Teritoriu care cuprinde porțiuni din județe diferite	-	-
<u>CS₂</u>	<u>Parteneriat</u>		
SCS _{2.1}	Grupuri cu reprezentanți ai minorităților etnice (Pentru a primi puncte, fiecare parteneriat va trebui să includă cel puțin o organizație a minorităților etnice.	1.Mere Roșii 2.Asociația Culturală Hederfaja 3.Asociația Cultural Umanitară a Romilor 4. Asociația Culturală Magveto Friskarezo	PDL -Cap III.2 .1 Descrierea partenerilor Anexa 3– Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL Anexa 10 – Act de înființare, /statut/certificat constator/BI/CI
SCS _{2.2}	Grupuri cu o reprezentare echilibrată a tinerilor (Tinerii vor reprezenta persoanele cu vârsta de până la 40 de ani. O reprezentare echilibrată a tinerilor va fi considerată optimă și va primi punctajul maxim în situația în care cel puțin 25 % din reprezentanții legali ai organizațiilor ce formează parteneriatul sunt tineri; pentru restul, punctajul se va obține proporțional cu reprezentarea acestei categorii în cadrul parteneriatului);	<u>Organizații ai căror reprezentanți legali sunt tineri sub 40 de ani</u> 1.SC Eurovet Farm SRL 2. SC Pan agromill SRL 3. SC Szid Com SRL 4. Asociația Culturală Hederfaja 5. SC Gore Com SRL 6. II Precup Mihaela 7. SC ABD Agroserv SRL	PDL -Cap III.2 .1 Descrierea partenerilor Anexa 3 – Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL Anexa 10 – Act de înființare, /statut/certificat constator/BI/CI

SCS 2.3

Grupuri cu o reprezentare echilibrată a femeilor (O reprezentare echilibrată a femeilor va fi considerată optimă și va primi punctajul maxim în situația în care cel puțin 25 % din reprezentanții legali ai organizațiilor ce formează parteneriatul sunt femei; pentru restul, punctajul se va obține proporțional cu reprezentarea acestei categorii în cadrul parteneriatului);

8. SC Golo SRL
9. SC Prod Anca SRL
10. SC Ceragrim SRL
11. SC Betol Prest SRL

Organizații ale căror reprezentanți legali sunt femei

1. Mere roșii
2. SC Prod Anca SRL
3. SC Ceragrim SRL
4. SC Betol Prest SRL
5. SC Nat & Del SRL
6. SC Agricola Laslau SRL
7. SC Szid Com SRL
8. II Precup Mihaela
9. Asociația Culturală Hederfaja
10. SC Casa Daneza SRL
11. SC Dana Popa Com SRL
12. SC ABD Agroserv SRL
13. SC Alcric agro SRL

PDL -Cap III.2 .1
Descrierea
partenerilor - pag
296

Anexa 3 – Acord de
parteneriat privind
participarea la
procesul de selecție
a GAL

Anexa 10 – Act de
înființare,
/statut/certificat
constator/BI/CI

SCS 2.4

Grupuri ce includ reprezentanți ai organizațiilor agricole/a grupurilor de producători/reprezentanți ai sectorului forestier, reprezentanți ai sectorului economic/ai organizațiilor de mediu (Pentru fiecare tip de organizație se va acorda câte un punct. Numai în cazul în care în arealul acoperit de parteneriat nu există activități silvice, pentru fiecare tip de organizație se vor acorda câte 1,25 puncte);

Organizații agricole

1. Societatea Agricolă Cornești Tarnava

Grup de producători

Grupul de Producători
de Tutun

Organizații de mediu

Asociația Nycticorax

**Reprezentanți ai
sectorului economic**

1. SC Prod Anca SRL
2. SC Ceragrim SRL

PDL -Cap III.2 .1
Descrierea
partenerilor

Anexa 3– Acord de
parteneriat privind
participarea la
procesul de selecție
a GAL

Anexa 10 – Act de
înființare,
/statut/certificat
constator/BI/CI

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- 3 SC Betol Prest SRL
- 4 SC Nat & Del SRL
- 5 SC Agricola Laslau SRL
- 6 SC Szid Com SRL
- 7 II Precup Mihaela
- 8 SC Casa Daneza SRL
- 9. SC Dana Popa Com SRL
- 10.SC ABD Agroserv SRL
- 11. SC Alcris agro SRL

SCS 2.5	Grupuri în care partenerii privați și reprezentanții societății civile reprezintă mai mult de 65% din totalul partenerilor;	GAL Podișul Târnavelor cuprinde 44 de parteneri, dintre care (respectiv 68.18%) fac parte din mediul privat și societatea civilă.	PDL -Cap III.2 .1 Descrierea partenerilor Anexa 3– Acord de parteneriat privind participarea la procesul de selecție a GAL
CS 3	<u>Strategie</u>		
CS 3.1	<u>Calitatea strategiei**</u>		
SCS 3.1.1	Evaluarea situației inițiale și analiza nevoilor și a potențialului zonei (diagnostic și analiza SWOT). (Un parteneriat va putea obține punctajul alocat acestui sub-criteriu dacă analiza diagnostic detaliază fiecare aspect prezent în teritoriu, iar analiza SWOT este în concordanță cu analiza diagnostic. În acest sens, se vor lua în considerare cerințele cuprinse în modelul Planului de dezvoltare locală la Partea I Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic și în Partea a II-a Analiza SWOT);	PDL Partea I Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic și în Partea a II-a Analiza SWOT -	PDL Partea I Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic și în Partea a II-a Analiza SWOT -
SCS 3.1.2	Obiectivele stabilite pentru implementarea planului de dezvoltare locală (Se va obține punctaj dacă obiectivele/prioritățile stabilite reflectă analiza SWOT și	PDL – Partea III a Priorități -	PDL – Partea III a Priorități

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

	dacă există o relație sinergică și complementară între obiective/priorități);		
SCS 3.1.3	Acțiuni pentru atingerea obiectivelor (Se va obține punctaj dacă acțiunile stabilite sunt în concordanță cu obiectivele/prioritățile strategiei);	PDL – Partea III a Priorități , Partea a IV a Prezentarea măsurilor	PDL – Partea III a Priorități , Partea a IV a Prezentarea măsurilor
SCS 3.1.4	Complementaritatea cu alte programe de dezvoltare (Se va obține punctaj dacă strategia propusă de parteneriat demonstrează complementaritatea cu alte programe relevante de dezvoltare cu finanțare locală, națională sau europeană);	Partea IV a Prezentarea măsurilor	Partea IV a Prezentarea măsurilor
SCS 3.1.5	Criteriile utilizate de GAL pentru selecția proiectelor (Se va acorda punctajul dacă criteriile de selecție locale se încadrează în obiectivele strategiei. Pentru a realiza activitățile prevăzute pentru atingerea obiectivelor/priorităților din strategia inclusă în planul de dezvoltare, fiecare GAL va stabili criteriile de selecție pentru fiecare tip de proiecte denumite „criterii de selecție locală” care respectă prioritățile specifice ale strategiilor de dezvoltare locală;	Partea IV a Prezentarea măsurilor	Partea IV a Prezentarea măsurilor
SCS 3.1.6	Dispoziții administrative, reguli detaliate, pista de audit și control (Se va primi punctaj pentru prezentarea detaliată a următoarelor aspecte: <ul style="list-style-type: none">• Metodologia folosită pentru adoptarea operativă a deciziilor ce privesc implementarea, inclusiv identificarea problemelor;• Gestionarea zilnică a implementării;• Gestionarea operativă și corectă a resurselor;• Coordonarea activităților	PDL – Partea a VIIa Mecanismul de implementare	PDL pag Pista de audit – Anexa 5 Fișele posturilor – Anexa 6 Adresă Opportunity Microcredit – Anexa 8

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

administrative cu pista de audit;

- Detalierea activităților prevăzute de către parteneriat pentru efectuarea controlului în cadrul GAL;

SCS 3.1.7

Dispoziții de evaluare – monitorizare (Se va obține punctaj dacă va fi prezentată detaliat procedura de evaluare continuă și de monitorizare a îndeplinirii acțiunilor propuse în cadrul Planului de dezvoltare locală. Se va indica dispozitivul prevăzut în domeniul monitorizării, evaluării (mod de organizare, metodologie, indicatori). .

Dispozitivul de monitorizare și evaluare implementat de GAL presupune respectarea următoarelor cerințe:

- Monitorizarea și raportarea la timp despre realizările și rezultatele proiectului;
- Evaluarea realizărilor și rezultatele proiectului;
- Informarea structurilor teritoriale ale Autorității de Management și a Agenției de Plăți cu privire la rezultatele proiectelor selectate (monitorizarea și evaluarea acestora);

SCS 3.1.8

Eficiența dispozițiilor privind consultarea partenerilor locali în elaborarea strategiei de dezvoltare locală (Se va obține punctaj dacă toate elementele strategiei sunt susținute prin minute sau procese verbale ale întâlnirilor.

Următoarele metode de consultare pot fi utilizate de către parteneriate:

- Chestionare adresate actorilor locali;

PDL – Partea a VIIa
Mecanismul de
implementare

PDL – Partea a VIIa
Mecanismul de
implementare

Cap III.1 Prezentarea
procesului de elaborare
a PDL

Cap III.1
Prezentarea
procesului de
elaborare a PDL

Anexa 4

-Chestionare
primării

- Chestionare
populație –

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Întâlniri/forumuri;
- Grupuri de lucru/focus grupuri,
- Expoziții la nivel local;
- Consultări cu sprijinul liderilor locali de opinie;
- Comitete locale ale comunității;
- Comitete ale cetățenilor;

- Centralizatorul chestionarelor
- Prezentări power point – LEADER
- Articol mass media
 - Afișe
 - Pliante

Eficiența dispozițiilor privind informarea potențialilor beneficiari cu privire la activitățile întreprinse în cadrul Grupului de Acțiune Locală (Se va obține punctaj dacă vor fi descrise cel puțin 4 tipuri de acțiuni de informare. Vor fi precizate metodologia și instrumentele necesare - întâlniri, conferințe tematice, seminarii ad-hoc, grupuri de lucru, afișe, publicații, acces la baze de date, elaborare și diseminare de materiale, mas-media, internet etc., pentru informare și comunicare destinat locuitorilor și actorilor implicați în dezvoltarea teritoriului în legătură cu buna funcționare a GAL și implementarea tuturor acțiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală);

Cap III.1 Prezentarea procesului de elaborare a PDL

Cap III.1 Prezentarea procesului de elaborare a PDL

Anexa 4

- Chestionare primării
- Chestionare populație –
- Centralizatorul chestionarelor
- Prezentări power point – LEADER
- Articol mass media
 - Afișe
 - Pliante

CS 3.2

Componente ale strategiei

SCS 3.2.1

Acțiuni inovative

GAL Podișul Târnavelor va implementa o serie de acțiuni inovative în cadrul strategiei de dezvoltare locală a teritoriului. Prima acțiune inovativă se referă la dezvoltarea și implementarea unui parteneriat public-private și a unei strategii de dezvoltare locală

PDL - secțiune III.3.4 Dispozitivul de comunicare

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

bazată pe principiile abordării LEADER.

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va realiza un website propriu, în cadrul căruia o secțiune distinctă va fi reprezentată de o bază de date cu proiecte de tip LEADER din alte State Membre – exemple de bune practici.

Au fost descrise tipurile de acțiuni inovative eligibile în cadrul fiecărei măsuri.

SCS 3.2.2	Acțiuni de cooperare	Detaliere în cadrul capitolului III.5.1 Cooperare. Masura 421 Implementarea proiectelor de cooperare a fost inclusă în cadrul PDL.	Acord de cooperare – Anexa 9
SCS 3.2.3	Combină obiectivele mai multor axe din PNDR	Strategia GAL Podișul Târnavelor combina obiectivele axelor 1 și 3 ale PNDR	Schema Priorități – Obiective - Măsuri pag
SCS 3.2.4	Se adresează fermierilor de semi-subsistență (diversificare sau dezvoltare)	Aceast criteriu a fost indeplinit prin menționarea aplicării lui în cadrul criteriilor de selecție locale pentru fiecare măsură, precum și în cadrul indicatorilor de monitorizare	PDL – partea a IV a Prezentarea masurilor
SCS 3.2.5	Strategia se adresează tinerilor (Se va obține punctaj dacă prin criteriile de selecție specifice locale se asigură că peste 30% din beneficiari vor fi tineri);	Aceast criteriu a fost indeplinit prin menționarea aplicării lui în cadrul criteriilor de selecție locale pentru	PDL – partea a IV a Prezentarea măsurilor

		fiecare măsură, precum și în cadrul indicatorilor de monitorizare	
SCS 3.2.6	Strategia integrează probleme de mediu (Se va obține punctaj dacă peste 25% din proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului);	Aceast criteriu a fost indeplinit prin menționarea aplicării lui în cadrul criteriilor de selecție locale pentru fiecare măsură, precum și în cadrul indicatorilor de monitorizare	PDL – partea a IV a Prezentarea măsurilor
SCS 3.2.7	Strategia urmărește facilitarea implementării acelor măsuri din PNDR ce vor avea ca beneficiari grupuri de producători, asociații, parteneriate, etc. (Se va obține punctaj dacă peste 50% acțiuni vor fi promovate grupuri de producători, asociații, parteneriate, etc.).	Aceast criteriu a fost indeplinit prin menționarea aplicării lui în cadrul criteriilor de selecție locale pentru fiecare măsură, precum în cadrul indicatorilor de monitorizare	PDL – partea a IV a Prezentarea măsurilor

INTRODUCERE. Oportunitățile de dezvoltare a teritoriului „Podișul Târnavelor” prin accesarea axei 4 LEADER

Politica de dezvoltare rurală, componentă importantă a Politicii Agricole Comune (PAC), promovează dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Europa, abordând probleme economice, sociale și de mediu. În conformitate cu datele statistice mai mult de jumătate din populația Uniunii Europene trăiește în zone rurale, care acoperă 90% din teritoriul UE.

Conceptul de dezvoltare durabilă a început să devină cunoscut după Conferința privind mediul și dezvoltarea, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro în vara lui 1992, cunoscută sub numele de “Summit-ul Pământului”.

În cadrul politicii de dezvoltare rurală LEADER - „*Liaison entre actions de développement rural*”, (Legături între acțiuni de dezvoltare rurală) este o abordare inovatoare și o metodă de mobilizare și de promovare a dezvoltării rurale în comunitățile rurale locale.

Experiența a arătat ca de-a lungul timpului s-a constatat că abordarea (tip) Leader poate aduce modificări considerabile în viața cotidiană a oamenilor din zonele rurale. Astfel, juca un rol important în încurajarea unor răspunsuri inovatoare la probleme rurale vechi și noi și devine un fel de „laborator” pentru consolidarea capacităților locale și pentru testarea unor modalități noi de satisfacere a nevoilor comunităților rurale.

Diferența dintre Leader și alte măsuri mai tradiționale de politică rurală constă în faptul că acesta arată „cum” trebuie procedat și nu „ce” trebuie făcut.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Fiind un program integrat („încorporat”) în toate programele naționale/regionale de dezvoltare rurală, este posibilă aplicarea abordării Leader pe o scară mult mai largă și într-o serie mult mai vastă de activități de dezvoltare rurală decât până acum.

Prin abordarea Leader, în microregiunea “Podișul Târnavelor” se urmărește îmbunătățirea calității vieții, atât a familiilor de fermieri, cât și, în sens mai larg, a populației din aria ocupată de acest Grup de Acțiune Locală. Astfel, se dorește ca acest teritoriu să exploreze modalități noi prin care să devină competitiv, să-și valorifice bunurile la maxim și să depășească dificultățile pe care le-ar putea întâmpina, cum ar fi, de exemplu, nivelurile reduse ale prestării serviciilor sau absența posibilităților de angajare în teritoriu.

Leader-ul încurajează factorii socio-economici să colaboreze, pentru a produce bunuri și servicii de foarte bună calitate în zona lor locală.

Teritoriul acoperit de viitorul GAL este un teritoriu omogen, coeziv din punct de vedere social, caracterizat prin tradiții comune, identitate locală, simțul apartenenței și nevoi și așteptări comune.

Prin cercetarea acestei microregiuni s-au evidențiat puncte locale forte și slabe, riscurile, oportunitățile și potențialul endogen, de asemenea au fost identificate piedicile majore în calea dezvoltării durabile.

În “Podișul Târnavelor” problemele de dezvoltare rurală trebuie să fie prioritare, să concure la oprirea depopulării acestor zone, să aducă bunăstare și să ofere localnicilor sentimentul de garanție și să se găsească un echilibru între spațiile urbane și rurale în privința cheltuielilor legate de infrastructură, sănătate, învățământ, mediu, etc.

Grupul de Acțiune Locală „Podișul Târnavelor” acoperă un teritoriu omogen atât din punct de vedere geografic cât și economic, cu o suprafață de **774,52 km²** și deservește o populație de **48.031** locuitori din județul Mureș, respectiv din comunele: Adămuș, Bahnea, Băgaciu, Bichis, Bogata, Coroisânmărtin, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și din orașul Iernut.

Motivația principală a inițiativei autorităților publice, a agenților economici, ai organizațiilor societății civile și a populației din această zonă de a se constitui într-o asocieră public-privată a fost aceea de a răspunde la curențele sistemului clasic și deja perimat, prin care soarta și strategia acestei zone sunt hotărâte atât la nivel central/regional cât și la nivel județean. De asemenea, în prezent, comunicarea și cooperarea dintre diverșii actori locali din mediul rural este foarte dificilă datorită neîncrederii și suspiciunii cu privire la rezultatele acțiunilor și distribuția beneficiilor. Nu există obișnuința de a comunica și de a lucra împreună într-un mod deschis și constructiv, însă oportunitatea majoră oferită de abordarea LEADER constă tocmai în întărirea și promovarea acestor aspecte, rezultând pe termen lung în dezvoltarea unei culturi a comunității și a colabării strânse între locuitorii zonei Podișul Târnavelor.

Locuitorii satelor nu înțeleg importanța și modalitățile participării la procesul decizional și, în același timp, autoritățile locale nu consultă suficient locuitorii în luarea deciziilor. Tinerii din aceste sate nu au locuri de muncă pe măsura pregătirii lor și nici oportunități de agrement și, prin urmare, nu sunt motivați să rămână sau să se întoarcă în spațiul rural.

Între diferitele zone ale județului Mureș pot fi identificate anumite disparități, zona de sud - vest a județului (Podișul Târnavelor) reprezentând teritoriul cu un nivel de dezvoltare, pornind de la lipsa acută a infrastructurii în ceea ce privește drumurile, canalizarea, aducțiunea apei și continuând cu lipsa forței de muncă, mai ales a forței de muncă calificate.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Pornind de la principiile abordării LEADER - „legături între acțiuni de dezvoltare rurală”, este evident că, prin introducerea acestui nou concept de mobilizare și promovare a dezvoltării rurale în comunitățile rurale locale românești, se pot aduce modificări considerabile în viața cotidiană a oamenilor din zonele rurale prin încurajarea unor răspunsuri inovatoare la problemele rurale vechi și noi, GAL-ul reprezentând astfel un „laborator” pentru consolidarea capacităților locale și pentru testarea unor modalități noi de satisfacere a nevoilor comunităților rurale.

Întrucât acest Plan de Dezvoltare Locală vizează un teritoriul bine stabilit, caracterizat prin omogenitate geografică și economică, coeziune socială, caracterizat prin tradiții comune, identitate locală, simțul apartenenței, nevoi și așteptări comune, la elaborarea lui s-au luat în considerare recunoașterea punctelor locale forte și slabe, a riscurilor, a oportunităților și a potențialului endogen, dar și identificarea piedicilor majore în calea dezvoltării durabile.

Scopul principal al implementării Planului de Dezvoltare Locală este acela de a acorda sprijin și a încuraja locuitorii din acest spațiu rural bine definit în vederea evaluării oportunităților de dezvoltare pe termen lung a regiunii Podișul Târnavelor.

Finanțarea în cadrul axei 4 LEADER din PNDR a acestui Plan de Dezvoltare Rurală va permite ca Grupul de Acțiune Locală „Podișul Târnavelor” să devină funcțional, prin intermediul lui fundamentându-se și justificându-se cererile de finanțare depuse de către actorii locali pentru atragerea de resurse financiare nerambursabile.

Rezultatul concret se va materializa prin:

- ✚ Îndeplinirea obiectivelor prevăzute în FEADR respectiv:
 - competitivitate;
 - îmbunătățirea mediului;
 - îmbunătățirea spațiului rural;
 - prin ameliorarea calității vieții în mediul rural și promovarea diversificării activităților economice.
- ✚ asigurarea dezvoltării durabile a regiunii Podișul Târnavelor prin:
 - protejarea și valorificarea patrimoniului cultural;
 - protejarea și valorificarea potențialului natural local;
 - dezvoltarea și diversificarea economiei rurale care înseamnă în primul rând crearea de locuri de muncă;
 - creșterea capacității administrative a comunităților locale.

Viziunea de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor este aceea de îmbunătățire continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială a economiei în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale.

I. PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ

II.1 LISTA LOCALITĂȚILOR CUPRINSE ÎN TERITORIU

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Codul comunelor INSSE	Numele localității			Nr. locuitori		Suprafața totală	Densitate
	Comune	Orașe	Sate	Din orașe	Total teritoriu	km ²	loc./km ²
115076	Adamuș		Adămuș, Dâmbău, Cornești, Chincius, Herepea, Crăiești		5.959	81,19	73,40
115307	Bahnea		Bahnea, Bernadea, Gogan, Cund, Idiciu, Lepindea, Daia		3.844	91,65	41,94
115575	Băgaciu		Băgaciu, Deleni		2.645	36,84	71,80
115771	Bichis		Bichis Nandra Gâmbuț Ozd		969	46,55	20,82
115824	Bogata		Bogata Ranta		2.016	30,52	66,06
116171	Coroisânmărtin		Coroisânmărtin, Coroi, Odrihei, Șoimuș		1.480	27,39	54,03
116395	Cucerdea		Cucerdea, Bord, Șăulia de Mureș		1.559	35,93	43,39
116439	Cuci		Cuci, Dătășeni, După Deal. Orosia, Petrilaca		2.097	42,10	49,81
116938	Gănești		Gănești, Păucioasa, Sub Pădure		3.949	57,89	68,22

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

117827		Iernut	Cipău, Deag, Lechința, Oarba de Mureș, Sfântu Gheorghe, Sălcud	9.612	9.612	106,36	90,37
118209	Mica		Mica, Abuș, Căpâlna de sus, Ceuaș, Deaj, Hărănglab, Șomoștelnic		4.792	63,90	74,99
118575	Ogra		Ogra, Dileu Vechi, Giuluș, Lăscud, Vaideiu		2.566	50,21	51,11
119466	Sânpaul		Sânpaul, Dileul-Nou, Chirileu, Sânmărghita, Valea, Izvoarelor		4.352	55,35	78,63
119661	Suplac		Suplac, Idrifaia, Laslău Mic, Laslău Mare, Vaidacuta		2.191	48,64	45,05
Total				9.612	48.031	774,52	62,01
% locuitori orașe din total locuitori (≤25%)	-	-	-	20	-	-	-

Sursa – Direcția Județeană de statistică Mureș

După cum este evidențiat în tabelul prezentat mai sus, zona acoperită de Grupul de Acțiune Locală Podișul Târnavelor este compusă din 13 comune și un oraș, localizate în județul Mureș, populația totală a acestor unități administrativ teritoriale însumând în anul 2009, un număr de 48.031 locuitori, densitatea medie a acestora pe kilometrul pătrat fiind de 62,01.

Lista localităților din teritoriu este anexată Planului de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor și în format Excel – anexa nr 1 la PDL.

II.2 PLANUL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

PARTEA I: PREZENTAREA TERITORIULUI – ANALIZA DIAGNOSTIC

II.2.1 Prezentarea geografică și fizică

II.2.1.1 Prezentarea principalelor caracteristici geografice

- **Amplasarea teritoriului (referințe cardinale) față de unele repere relevante ale regiunii, intersecția cu unele căi de comunicare (rutiere, feroviare, navale, aeriene) etc.;**

Regiunea „Podișul Târnavelor” amplasată în totalitate pe teritoriul județului Mureș, acoperă o zonă omogenă din punct de vedere geografic și economic în suprafață de 774,52 km² și are caracteristicile specifice **Podișului Transilvaniei**. Acesta are o personalitate distinctă, pe care i-o conferă particularitățile reliefului: mai înalt decât al regiunii de la nord de Mureș, desfăcut prin văi adânci și largi, cu terase în culmi netede orientate în direcția văilor principale (est-vest), cu versante povârnite și acoperite de păduri. Dealtfel întregul ținut al Târnavelor prezintă aspectul general al unui podiș vălurit, deluros, compartimentat în fâșii orientate în aceeași direcție, cu masive deluroase sau grupe de dealuri și culmi, în general bine determinate.

Regiunea „Podișul Târnavelor” acoperă 14 unități administrativ teritoriale reprezentate de către comunele: Adămuș, Bahnea, Băgaciu, Bichis, Bogata, Coroisânmartin, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și din orașul Iernut.

Includerea orașului Iernut în cadrul acestui teritoriu s-a considerat oportună întrucât:

- teritoriul acestei Unități Administrativ Teritoriale (U.A.T.) este identic din punct de vedere geografic și economic cu celelalte 13 U.A.T-uri;
- asigură coerența continuitatea teritoriului reprezentat;
- un număr semnificativ de locuitori ai comunelor învecinate își desfășoară activitatea în unitățile de producție și servicii din orașul Iernut.

Neinclusiunea orașului Târnaveni în potențialul GAL a avut ca fundament în primul rând faptul ca acesta are o populație care depășește 20.000 de locuitori iar în al doilea rând din parteneriat face parte orașul Iernut cu o populație de sub 20.000 de locuitori.

Județul Mureș, pitoresc cadru natural al spațiului carpato-danubian, este situat în partea central-nordică a României, în Podișul Transilvaniei, în bazinul superior al râului Mureș și bazinele râurilor Târnavă Mare și Târnavă Mică, fiind cuprins între meridianele 23°55' și 25°14' longitudine estică și paralelele 46°09' și 47°00' latitudine nordică.

Disponând de condiții naturale deosebit de variate și prielnice unei ample dezvoltări economice, județul Mureș se învecinează la nord-est cu județul Suceava, la est cu județul Harghita, la sud-est cu județul Brașov, la sud cu județul Sibiu, la sud-vest cu județul Alba, la vest cu județul Cluj, iar la nord cu județul Bistrița-Năsăud.

În ceea ce privește **organizarea administrativ-teritorială**, județul Mureș cuprinde:

- 4 municipii (Târgu-Mureș, Sighișoara, Reghin, Târnăveni);
- 7 orașe (Luduș, Sovata, Iernut, Miercurea Niraj, Sărmașu, Sângeorgiu de Pădure, Ungheni);
- 91 comune și 464 sate.

Din punctul de vedere al **limitelor de hotar**, regiunea Podișul Târnavelor se învecinează **în partea de nord cu râul Mureș, în partea de vest cu județul Alba prin comunele Bichis și Adămuș, iar în partea de sud cu județul Sibiu prin localitățile Băgaciu, Mica și Bahnea, iar în partea de est cu orașul Ungheni, comunele Gheorghe Doja și Balașeri.**

Coordonatele geospațiale ale regiunii „Podișul Târnavelor” sunt cuprinse între paralele 46° 16' 0" și 46° 27' 25" latitudine nordică și meridianele 24° 04' 0" și 24° 31' 18" longitudine estică:

- comuna Adămuș - 46° 18' 6" latitudine nordică, 24° 14' 11" longitudine estică;
- comuna Băgaciu - 46° 16' 0" latitudine nordică, 24° 22' 0" longitudine estică;
- comuna Bahnea - 46° 22' 0" latitudine nordică, 24° 29' 0" longitudine estică;
- comuna Bichis - 46° 22' 0" latitudine nordică, 24° 06' 0" longitudine estică;
- comuna Bogata - 46° 27' 0" latitudine nordică, 24° 04' 0" longitudine estică;
- comuna Coroisânmartin - 46° 24' 0" latitudine nordică, 24° 36' 0" longitudine estică;
- comuna Cucerdea - 46° 24' 0" latitudine nordică, 24° 16' 0" longitudine estică;
- comuna Cuci - 46° 28' 0" latitudine nordică, 24° 09' 0" longitudine estică;
- comuna Gănești - 46° 19' 52" latitudine nordică, 24° 21' 34" longitudine estică;
- comuna Mica - 46° 18' 0" latitudine nordică, 24° 26' 00" longitudine estică;
- comuna Ogra - 46° 26' 58" latitudine nordică, 24° 19' 1" longitudine estică;
- comuna Sânpaul - 46° 27' 25" latitudine nordică, 24° 21' 4" longitudine estică;
- orasul Iernut - 46° 27' 13" latitudine nordică, 24° 14' 0" longitudine estică;
- comuna Suplac - 46° 23' 52" latitudine nordică, 24° 31' 18" longitudine estică.

Infrastructurile teritoriale – ansamblul sistemelor și rețelelor tehnice, precum și a instalațiilor aferente acestora, dezvoltate la suprafața solului, apelor sau în subteran, cu rol de asigurare a accesului, transportului și comunicației dintre diferite puncte ale unui teritoriu, care intervin în derularea activităților social-economice – constituie o latură dezvoltării teritoriale. Având în vedere forma actuală de organizare economică a spațiului (locațiile de exploatare a materiilor prime, centrele de prelucrare și piețele de desfacere se află repartizate în diferite puncte ale teritoriului) și faptul că sistemele socio-umane au un caracter deschis, infrastructurile teritoriale reprezintă componenta geospațială care asigură și susțin existența acestor geosisteme. În consecință, de gradul de dezvoltare și complexitatea infrastructurilor teritoriale depinde și gradul de dezvoltare a celorlalte componente antropice ale spațiului (așezări, forma de valorificare economică a resurselor și teritoriului, sistemele economice etc.).

Implementarea în teritoriu a unor noi obiective economice, dezvoltarea accelerată a unor așezări urbane, reclamă dezvoltarea în paralel și a unor infrastructuri teritoriale specifice, care au menirea de a susține această dezvoltare.

Infrastructurile teritoriale mai au menirea de a introduce în circuitul economic a unor noi teritorii, prin conectarea lor la ansamblurile economice și sistemele de așezări deja existente, respectiv de a corecta deficiențele și a spori valoarea economică a acestora.

Configurația spațială, tipologia și densitatea infrastructurilor teritoriale constituie suportul și orientează modul de valorificare economică a unui teritoriu. Pe de altă parte, valențele naturale și antropice ale unui spațiu geografic (configurația reliefului, rețeaua hidrografică, poziția resurselor solului și subsolului, a rezervațiilor și ariilor protejate, așezările etc.) determină configurația spațială a infrastructurilor teritoriale și rangul acestora.

Rangul infrastructurilor teritoriale și gradul de modernizare a acestora constituie un factor de orientare, stimulare sau inhibare a dezvoltării spațiale.

Infrastructurile teritoriale prin asigurarea suportului vehicular pentru traficul de materii prime, energie, informație, mărfuri și persoane asigură și susține echilibrarea diferențierilor spațiale între zonele geografice cu surplus și cele cu deficit.

Lipsa unor categorii de infrastructuri din cadrul unui teritoriu sau starea proastă a acestor orașe constituie un factor de inhibare a dezvoltării și de transformare a aceluia teritoriu dintr-o zonă centrală (care se calează de obicei pe o așezare) în una periferică cu fluxuri divergente, în special de populație.

În consecință, dezvoltarea unui teritoriu depinde în primul rând de starea, tipologia, rangul și nivelul de dezvoltare a infrastructurilor teritoriale. Acestea sunt primele care se implementează în cadrul teritoriului (ca și configurație spațială, tipologie și rang) și dictează mai departe modul de dezvoltare ale celorlalte componente antropice (așezări, modul de valorificare economică a teritoriului, formele de preservare a mediului etc.).

Rețeaua de transport și comunicație

Rolul rețelei căilor de transport și comunicație în dezvoltarea economică și socială a teritoriului este determinant, în prezent de o infrastructură de transport funcțională și reprezintă un factor de **avantaj major** în competiția națională și internațională. Un alt aspect specific al acestui tip de infrastructuri este că afectează nu numai comunitatea locală ci și pe cei aflați în tranzit, acesta reprezentând într-un fel „cartea de vizită” a teritoriului respectiv.

Rețeaua de căi de transport și comunicație a teritoriului Podișul Târnavelor este formată din:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- rețeaua de căi rutiere;
- rețeaua de căi feroviare;
- transport aerian;
- transport multimodal și combinat;
- rețeaua de transport și distribuție energie electrică;
- rețeaua de transport și distribuție gaz metan;
- rețeaua de transport și distribuție apă - canalizare;
- rețeaua de telefonie fixă și mobilă.

În ceea ce privește accesul rutier, acesta este bine dezvoltat, regiunea fiind străbătută atât de:

- drumuri naționale:

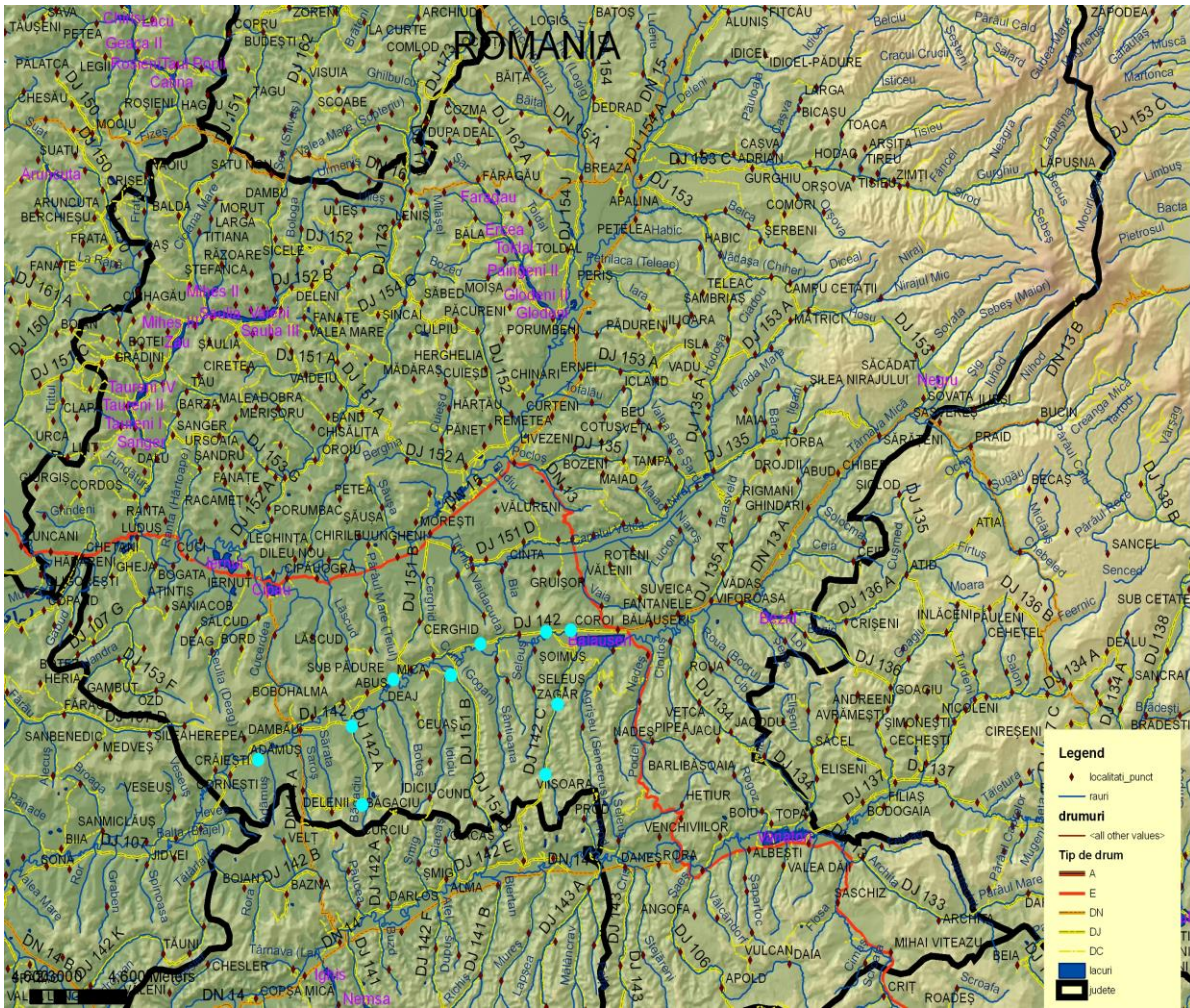
Drumul național DN 15 ce are o lungime de-a lungul regiunii de aproximativ 20 km, din cei 369 km total ce includ traseul Turda – Luduș - Târgu Mureș - Toplița – Bicz – Piatra Neamț - Bacău.

DN 15 se suprapune peste drumul european E 60 pe ruta Turda-Târgu Mureș. E 60 are punctul de pornire la Brest (Franța, pe litoralul Oceanului Atlantic) și continuă prin orașe importante din Elveția, Germania, Austria și Ungaria. În România, E 60 intră prin punctul de frontieră Borș și merge, prin Brașov, până la Constanța (pe coasta Mării Negre), având o lungime de 3.380 km. Această autostradă se prelungeste în Asia, pornind din portul Poti (Georgia), de pe coasta Mării Negre, până la Kârghizstan, la granița cu China. Această prelungire are 3.210 km. În total, E 60 are o lungime de 6.590 km.

Drumul național DN 14A leagă Mediașul de Iernut, trecând prin Târnăveni și are o lungime totală de 41 de km. El traversează comunele Blăjel din Sibiu, respectiv Cucerdea din Mureș. Intersecțiile principale sunt cu DN 14 la Mediaș, respectiv cu DN 15 la Iernut.

- cât și de numeroase drumuri județene și comunale – DJ 153F; DJ 107; DJ 142A; DJ 151B; DJ117.

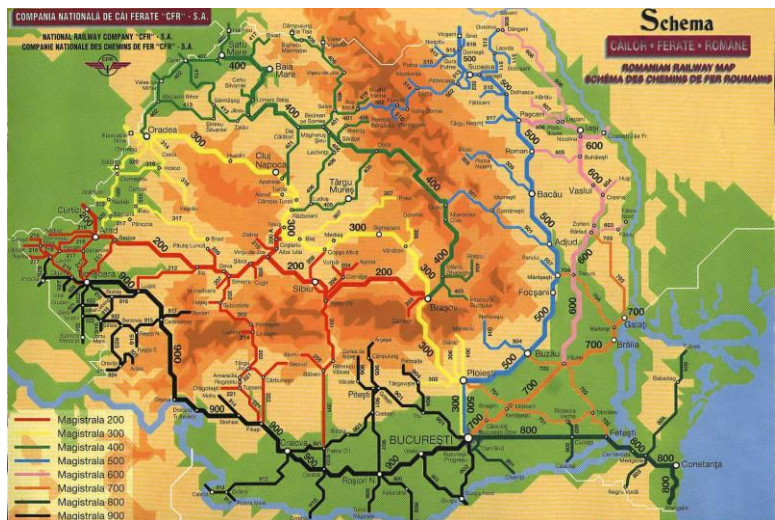
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Spre deosebire de drumurile naționale, care a fost parțial reabilitate și reparate, drumurile județene și comunale sunt prost întreținute din cauza lipsei acute de fonduri.

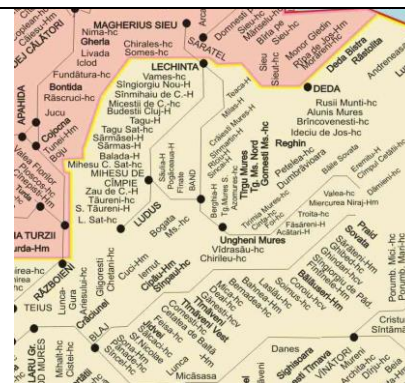
În ceea ce privește **accesul la căile ferate**, regiunea dispune de 2 rețele de cale ferată.

- prima dintre ele și cea mai importantă - magistrala 405 - leagă localitățile comunelor Sânpaul, Iernut, Cuci, de principalele orașe din România

-cea de a doua, linia 307, unește localitățile comunelor Adămuș – Gănești – Mica – Bahnea – Coroisânmartin de orașele Blaj Târnăveni, respectiv Sovata.

Nr. crt.	Denumire linie	Lungimea pe teritoriul județului Mureș (km)	Denumire stație/halta	Denumire localitate deservită
1	Linia 405	113	Chirileu	com. Sânpaul
			Sânpaul	com. Sânpaul
			Cipău	orașul Iernut
			Iernut	orașul Iernut
2	Linia 307	85	Cuci	Com. Cuci
			Crăiești	com. Adămuș
			Cornești Târnavă	com. Adămuș
			Adămuș	com. Adămuș
			Seuca	Com. Gănești
			Gănești	Com. Gănești
			Deaj	com. Mica
			Mica	com. Mica
			Bernadea	com. Bahnea
			Bahnea	com. Bahnea
			Laslău	com. Bahnea
Șoimuș	com. Coroisânmartin			
Coroiu	com. Coroisânmartin			

Sursa: Reactualizarea planului de amenajare a teritoriului județean, județul Mureș, 2009.

Trebuie menționat faptul că infrastructura și parcul mobil din cadrul transportului feroviar se află într-o stare precară, cu mult sub standardele UE, principalele cauze fiind absența investițiilor, scăderea eficienței transportului feroviar, prețurile foarte ridicate în raport cu calitatea și cantitatea prestărilor de servicii, randamentul redus al personalului de servire.

Transportul aerian este asigurat de aeroportul internațional Târgu Mureș care se află la o distanță relativ mică (15-20 km) de orașul Iernut, respectiv comunele Cuci, Ogra, Cucerdea. Aeroportul Internațional TRANSILVANIA a luat ființă în anul 1969 și este situat pe raza orașului Ungheni, la 12 km distanță de reședința județului, pe drumul european E 60 ce leagă Târgu-Mureș de Cluj-Napoca; are o poziție geografică deosebit de favorabilă, întrucât cu excepția județului Cluj, județele învecinate nu dispun de aeroporturi. Ca urmare, aeroportul Târgu Mureș deservește un areal geografic de 24.000 km², cu o populație estimată la 2,6 milioane de locuitori, cuprinzând 4 județe: Mureș, Bistrița, Harghita și Covasna.

Aeroportul Târgu Mureș este primul din România care în anul 1994 a devenit membru al Consiliului Internațional al Aeroporturilor (ACI), iar în anul 2005 a devenit aeroport internațional.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În componența acestuia intră un terminal de 200 pasageri, terminal de tranzit de 60 pasageri, planul de dezvoltare al acesteia cuprinzând extinderea infrastructurii, crearea zonei economice libere, centrul cargo, centrul de ambulanță aeriană, centrul de pregătire piloți, centru pentru destinații aeriene europene.

Transportul public – Din datele deținute, se poate observa, ca o caracteristică a regiunii, respectiv a județului Mureș dezvoltarea transportului public specific asigurării de servicii pentru distanțe scurte și cu o capacitate medie de transport.

Transportul în comun este slab dezvoltat. Nu exista o rețea regională propriu-zisă de transport în comun, doar rețele ce deserveșc mai multe județe. Calitatea serviciilor prestate populației este necorespunzătoare în majoritatea cazurilor, mijloacele de transport utilizate sunt învechite și uzate, investițiile realizate în domeniu au fost destul de reduse în ultimii ani.

Astfel, principalul mijloc de transport îl reprezintă autobuzul, și de asemenea în ultimii ani s-au dezvoltat și transportul cu ajutorul microbuzelor s-au dezvoltat firme care asigura transportul persoanelor atât între localitățile din regiunea Podișul Târnavelor cât și legătura cu principalele orașe ale județului Mureș.

Nu există servicii de taximetrie, și de asemenea trebuie menționat faptul că nu s-au dezvoltat firme care să ofere posibilitatea închirierii de autovehicule pentrusejur.

Rețeaua de telecomunicații – Caracterizat de o evoluție pozitivă pe perioada ultimilor ani atât din punct de vedere al ariei de acoperire cât și din punct de vedere calitativ, sistemul de telecomunicații aferent teritoriului Podișul Târnavelor asigură în prezent un acces sporit și rapid al locuitorilor regiunii la rețeaua națională și internațională de telecomunicații. Programul amplu de investiții din acest domeniu, a condus prin dotarea cu echipamente moderne și performante a centralelor telefonice și prin modernizarea infrastructurii de transport a informațiilor la creșterea numărului de beneficiari și a volumului de informații.

Sunt recepționate principalele posturi de televiziune – Televiziunea Română, ANTENA 1, PRO TV, REALITATEA TV și PRIMA TV, care au înființat și posturi locale, de asemenea rețeaua de televiziune prin cablu ce este funcțională în toate comunele regiunii Podișul Târnavelor.

O evoluție spectaculoasă care se înscrie în tendința existentă la nivel național a avut-o telefonia mobilă, gradul de acoperire asigurat de aceasta în cadrul regiunii fiind de aproape 100% pentru furnizorii de telefonie mobilă Vodafone, Orange și Cosmote, în timp ce rețeaua Zapp are o acoperire bună.

Comunicațiile de date, internet - conectarea la internet se face prin telefonie fixă și mobilă ce este disponibilă și funcțională în toate comunele regiunii Podișul Târnavelor.

Infrastructura de transport de energie electrică – Producția, transportul și distribuția energiei electrice au constituit activități cu tradiție în județul Mureș, utilizarea energiei electrice pentru iluminatul public, ca forță motrice pentru antrenarea mașinilor și utilajelor industriale sau în activități casnice fiind cunoscută de aproape 100 de ani.

Unitatea reprezentativă pentru producerea energiei electrice este Centrala Termoelectrică de la Iernut cu o putere instalată de 800 MW, care face parte dins.C. Termoelectricas.A. – Filiala Electrocentrale București și care utilizează drept combustibil gazul metan, fiind conectată la s.E.N. prin liniile electrice de înaltă tensiune care traversează județul Mureș, așa dar și teritoriu Podișul Târnavelor.

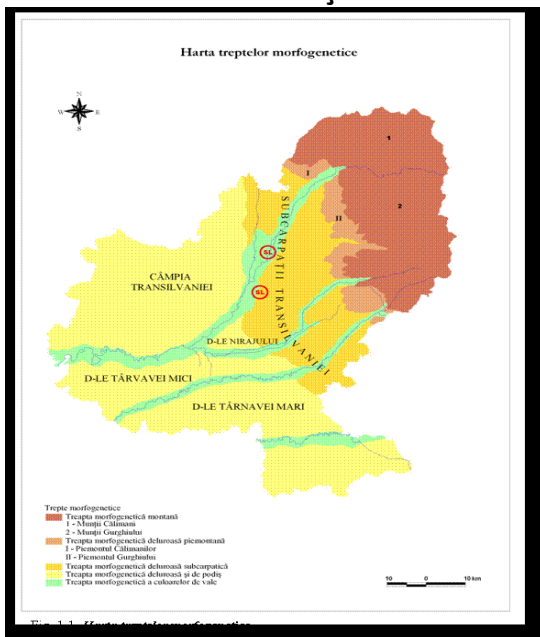
Pe teritoriul Podișul Târnavelor nu există localități neelectrificate, însă trebuie menționat faptul că, o parte a rețelelor de distribuție prezintă un grad avansat de uzură fizică și morală.

Infrastructura de transport gaz metan – Județul Mureș deține cea mai dezvoltată rețea de distribuție a **gazului metan**. Este principalul producător de gaze naturale din România, furnizând peste 60% din totalul extras pe țară.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor se execută lucrări de captare a gazelor în localitățile Bogata, Cucerdea, Băgaci acestea fiind în exploatarea Regionalei Gaz Metan Mediaș.

○ **Relief (forme, pondere –suprafață etc.)**

Relieful teritoriului Podișul Târnavelor este predominant de

Podișul Târnavelor, este localizat în centrul României, în interiorul arcului carpatic, în mijlocul podișului Transilvaniei. El are o personalitate distinctă, pe care i-o conferă particularitățile reliefului: mai înalt decât al regiunii de la nord de Mureș, desfăcut prin văi adânci și largi, cu terase în culmi netede orientate în direcția văilor principale (est-vest), cu versante povârnite și acoperite de păduri. Dealtfel întregul ținut al Târnavelor prezintă aspectul general al unui podiș vălurit, deluros, compartimentat în fâșii orientate în aceeași direcție, cu masive deluroase sau grupe de dealuri și culmi, în general bine determinate.

Podișul Târnavelor este caracterizat în general prin interfluvii netede orientate spre vest, prin prezența domurilor gazeifere, a văilor lungi cu tersase dezvoltate mai ales pe flancul stâng, un țesut deluros ușor ondulat, relief de creste și versanți asimetrici afectați de alunecări de teren, cu pâlcuri forestiere izolate.

○ **Clima predominantă (temperatură, umiditate etc.)**

Trăsăturile climatice ale regiunii sunt o consecință a poziției sale în centrul Transilvaniei, fapt care încadrează acest teritoriu în subprovincia climatică temperat-continental moderată.

Circulația și caracterul maselor de aer din vest și nord-vest, precum și apropierea de lanțul muntos al Apusenilor, care se interpun ca o barieră în fața curenților de aer, definesc elementele climatice specifice.

Acestui teritoriu îi sunt specifice verile mai călduroase și iernile lungi și reci. Temperaturile medii anuale se încadrează între 8 – 9 grade Celsius.

**Temperatura aerului, °C
media lunară și anuală – stația de observare Târgu Mureș**

Media lunară	Anii de observație								
	1901-2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ianuarie	-4,0	-0,4	-3,6	-3,1	-5,0	-2,5	-5,9	2,1	-3,0
Februarie	-1,8	0,4	2,6	-7,0	-1,6	-5,3	-2,7	2,8	1,0
Martie	4,0	7,1	6,1	2,0	4,7	1,6	3,4	7,3	5,8
Aprilie	9,7	10,5	10,3	8,6	10,9	9,8	11,4	10,1	10,6
Mai	14,8	15,5	17,7	19,3	14,1	15,8	14,4	17,0	15,4
Iunie	17,7	17,3	19,4	20,6	18,4	17,6	18,0	20,6	19,7
Iulie	19,4	21,0	22,3	20,1	20,4	20,0	20,9	22,0	19,8
August	18,8	21,2	19,3	20,8	19,3	19,2	18,8	20,3	20,8
Septembrie	14,6	14,6	14,6	14,1	14,0	15,7	15,4	13,4	14,2
Octombrie	9,2	11,2	9,9	7,6	10,4	9,3	9,4	9,1	10,0
Noiembrie	3,7	2,3	5,2	4,7	4,8	2,6	3,7	2,3	3,7
Decembrie	-1,3	-7,5	-2,8	-2,3	-0,4	-0,5	0,4	-2,7	1,3
Media anuală	8,7	9,4	10,1	8,8	9,2	8,6	8,9	10,4	9,9
Amplitudinea anuală	23,4	28,7	25,9	27,8	25,4	25,3	26,8	26,8	23,8

Sursa – Anuarul statistic al județului Mureș, 2009.

Numărul zilelor de vara oscilează între 60-85. Zilele tropicale sunt puține, astfel că abia se însumează 18 zile din cursul unui an. Din cifra menționată 6 zile revin exclusiv lunii august. Numărul mediu anual al zilelor cu îngheț este de 127. Numărul cel mai mare de zile cu îngheț aparține lunii februarie.

Cantitatea medie anuală a precipitațiilor însumează 580 mm. Cantitățile medii în luna iuliense încadrează între 80 și 180 mm, iar în ianuarie între 30 și 50 mm. Cantitățile maxime căzute în 24 ore au înregistrat valori mari de peste 100 mm.

**Precipitațiile atmosferice
- cantitatea lunară și anuală Bazinul Mureșului -
stația de observare Târgu Mureș**

Cantitatea medie lunară	Anii de observație								
	1901-2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008

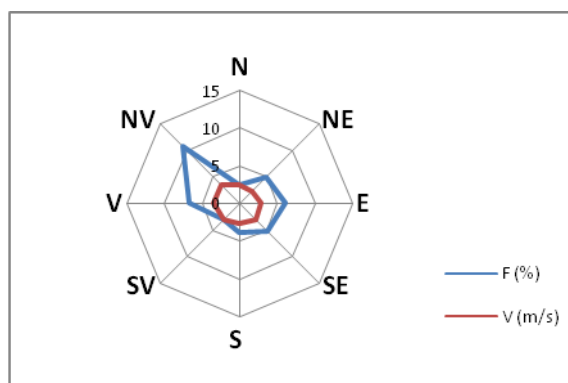
Ianuarie	28,4	32,2	8,1	55,7	42,7	37,3	15,5	30,8	15,2
Februarie	28,7	20,7	12,1	18,5	31,9	43,4	27,9	33,2	6,9
Martie	26,3	37,7	17,0	15,5	34,3	32,5	63,1	25,8	68,8
Aprilie	49,0	84,4	14,6	32,5	57,2	66,0	76,4	11,6	95,4
Mai	73,8	70,8	39,9	26,0	63,0	91,6	59,0	96,6	63,0
Iunie	90,0	102,2	143,4	30,8	77,7	70,6	120,6	37,0	66,8
Iulie	80,0	79,6	53,2	105,0	81,8	131,4	66,6	86,8	107,0
August	69,7	57,7	118,2	27,2	80,0	227,7	130,2	138,8	19,4
Septembrie	43,7	127,3	81,3	42,2	65,8	54,4	41,4	119,8	33,4
Octombrie	41,7	35,9	38,6	74,0	24,4	12,2	16,2	86,6	79,4
Noiembrie	36,7	72,2	46,1	29,5	48,3	32,6	16,7	56,2	53,2
Decembrie	32,5	19,2	22,8	24,2	30,5	52,9	19,2	22,9	36,4
Anual	583,5	739,9	595,3	481,1	637,6	852,6	652,8	746,1	644,9

Sursa – Anuarul statistic al județului Mureș, 2009.

Grosimea medie a stratului de zăpadă variază între 25-40 cm.

Umiditatea relativă exprimă gradul de saturare a atmosferei cu vapori de apă și înregistrează valori de 76% în zona dealurilor subcarpatice, respectiv de 70% în culoarul Mureșului.

Datorită localizării, teritoriul cercetat este supus în cea mai mare parte a anului circulației maselor de aer dinspre vest și nord-vest, cu intensitate și frecvență mijlocie, cu o frecvență de 12,1 %.

Raza vânturilor la stația meteorologică Târnaveni

Frecvența și viteza medie a vânturilor (multianuale) la stația meteorologică din Târnaveni, se prezintă astfel:

	F - %	V - m/s
NORD	2,5	2,5
NORD EST	4,9	2,2
EST	6,1	2,8
SUD EST	5,3	3,1
SUD	3,9	2,7
SUD VEST	3	3
VEST	6,8	3,4
NORD VEST	10,8	3,5
CALM	56,7	

Radiația solară globală înregistrează vara valori medii de 0,99-1,01 cal./cm²min, iar iarna valorile sunt de 0,3-0,4 cal./cm²min, cu o ușoară creștere a acestora spre vest, sud-vestul zonei.

Ca fenomene meteorologice complementare se pot menționa depunerile de chiciură și ceață destul de densă, care însă au o frecvență mai mare toamna.

○ **Principalele tipuri de sol predominante**

În strânsă concordanță cu substratul litologic, cu relieful, clima și vegetația, în regiunea Podișul Târnavelor predomină solurile din clasa luvisolurilor și cambisolurilor.

Clasa LUVISOLURILOR (ARGILUVISOLURI) ce cuprinde următoarele tipuri de soluri:

- solurile brune argiloiluviale, ce s-au format sub pădurile de foioase Quercinee. În prezent, pădurile sub care s-au format aceste soluri sunt înlocuite, în cea mai mare parte, cu terenuri agricole. Având o structură specifică, sunt foarte expuse riscului de degradare prin eroziune sau alunecări de teren;
- solurile brune luvice;
- luvisolurile albice (podzolurile secundare);
- planosolurile.

Clasa CAMBISOLURILOR ce cuprinde următoarele tipuri de soluri:

- soluri brune eu-mezobazice, s-au format în condiții de climă temperată cu precipitații între 600–1000 mm, temperatură medie anuală între 6–8 °C, sub păduri de foioase sau amestecate pe versanți cu drenaj extern de bun. În zonele defrișate sunt folosite ca terenuri arabile, pășuni și fânețe;
- solurile brune acide.

○ **Resursele naturale (dinsol, apă, aer etc.)**

Resursele naturale ale solului

a. Zăcămintele de gaz metan

Cea mai importantă resursă a subsolului o constituie zăcămintele de gaz metan, ce sunt localizate în zonele cu domuri, din ele extrăgându-se 62,5% din totalul producției naționale de gaz. Cele mai importante exploatări se desfășoară în arealele localităților Bogata, Cucerdea, Băgaciu.

De menționat este faptul ca gazul metan din aceasta regiune este cel mai curat gaz natural din lume, fiind alcătuit aproape exclusiv din gaze uscate.

Gazel sunt compuse în general, în proporție de cca. 99% din metan (proporția metanului variază, de regulă, între 95 și 99,7%) alături de metan, în proporții neînsemnate, se găsesc și alte hidrocarburi (etan, protan, butan).

b. Zăcămintele nemetalifere

Între resursele subsolului, ca importanță, după gazul metan, sunt rocile nemetalifere utile de diferite categorii (vulcanice, sedimentare, detritice, etc.), prezente în rezerve, practic inepuizabile.

În Podișul Târnavelor predomină depozitele sedimentare de nisipuri, marne și argile, care pot fi utilizate în fabricarea unor materiale de construcții. Nisipurile conțin uneori intercalații de gresii, care, bine cimentate, constituie o excelentă piatră de construcție de lungă durabilitate. Marnele, existente de asemenea în rezerve apreciabile, nu sunt valorificate suficient, deși unele varietăți ar putea fi folosite la fabricarea cimentului.

Argilele (inclusiv luturile de coastă și de terasă), la fel de larg răspândite, sunt utilizate la fabricarea materialelor de construcții ceramice (cărămizi, țigle etc.), atât în unități ale industriei locale, cât și în cărămidăriile rurale.

O răspândire mai limitată, dar totuși în rezerve considerabile, o au depozitele mobile de bolovăni și pietriș și balast, extrase în numeroase puncte și folosite ca materiale de construcție brute sau prelucrate industrial. Astfel de rezerve potențiale de agregate minerale se întâlnesc pe cursul râurilor din județul Mureș.

Resurse hidrografice

Rețeaua hidrografică a regiunii, ca de altfel a întregului județ, aparține râului Mureș, principalul colector de apă în întreg bazinul Transilvaniei, care străbate teritoriul județului Mureș pe o lungime de 187 km, de la Ciobotani, unde pătrunde în județ și până în aval de Chețani unde îl părăsește.

Suprafața teritoriului Podișul Târnavelor este străbătută de asemenea de râul Târnavă Mică, al doilea ca lungime în județ -115 km. Acesta izvorăște din pasul Bucin din Munții Gurghiului și are ca afluenți pâraiele Corund, Solocma, Cușmedul, Vețca, Nadeș, Agrișteu, Cund, unele cu regim descurgere temporară. Panta râului scade treptat de la valori de 13 ‰ în Depresiunea Sovata-Praid la 3-5 ‰ în sectorul de dealuri subcarpatice și sub 1 ‰ în zona de podiș. Debitul mediu minim zilnic, în perioada iunie-august cu probabilitate de 80 %, este de 1,3-2,0 m³/s. Debitul mediu multianual de aluviuni în suspensie înregistrează valori de 1 kg/s în secțiunea de intrare în județ și 7 kg/s în secțiunea de ieșire determinate în principal de friabilitatea rocilor din bazinul hidrografic precum și de despădurirea terenurilor și pantelor. Fenomenele de îngheț se produc în fiecare an pe cursul superior și cu frecvențe de 96% pe cursul inferior. Au o durată medie de producere de 65 zile pe cursul superior respectiv 40 zile pe cel inferior. Frecvența producerii podului de gheață este de 80 % din iarni iar durate medie de persistență a acestuia de 30-35 zile.

Resursele de apă de suprafață ale județului sunt: 1.200 milioane m³ din care: 950 milioane m³ pe cursul râului Mureș și 200 milioane m³ pe Târnavă Mică.

În ceea ce privește calitatea apelor de suprafață în bazinul hidrografic Mureș:

- ✚ 46% din lungimea râului supravegheat aparține categoriei de calitate I;
- ✚ 44,9% - categoriei de calitate II;
- ✚ 9,1% reprezintă apă care depășește limitele categoriei de calitate III.

Apele subterane din zona subcarpatică și de podiș au debite mici și un grad de mineralizare ridicată, fiind în general nepotabile. În luncile și terasele râurilor apar ape freatice mai bogate, dar și acestea sunt mineralizate și dure. Ele constituie principala sursă de

alimentare cu apă potabilă a localităților din județul Mureș . Resursele subterane sunt de 3.500 l/s.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor există de asemenea lacul Iernut - o unitate lacustră de origine mixtă – natural antropică ce a fost amenajat într-un meandru părăsit al Mureșului și are drept funcție principală aceea de regularizare a debitului râului și rezervă de apă pentru termocentrala Iernut.

○ **Vegetația (peisajul natural și cultivat etc.)**

Corespunzător diversității și complexității elementelor cadrului natural, asociațiile vegetale și biotopurile faunistice se încadrează în aceeași categorie a trăsăturilor variate.

Distribuția lor în cadrul peisajului reprezintă o reflectare a condițiilor fizico-geografice trecute și actuale, oglindind condițiile de climă și modificările provocate de om prin înlocuirea vegetației spontane cu plante de cultură, pe arii din ce în ce mai întinse.

În structura vegetației predominante sunt asociațiile herbacee, xerofile și mezoxerofile (pe versanții însoriți și semi însoriți), bogate în relicte stepice, urmate apoi de asociațiile forestiere. Vegetația forestieră este reprezentată de etajul quercineelor, dezvoltat în ariile cu altitudini mici (vestul zonei): stejerișuri în amestec cu cărpinete și goruneto-cărpinete. În luncile râurilor apare vegetația lemnoasă edificată de sălcii, îndeosebi. Etajul fâgetelor se dezvoltă pe platourile superioare, mai extinse fiind asociațiile de cărpinete-făgete.

Flora naturală din zonă are un potențial scăzut de rezistență și regenerare pe cale naturală cauzată de impactul antropic mare care se derulează în prezent în zonă (processe intense de despădurire, supra pășunat, agricultură extensivă). Rezistența ecosistemică a vegetației naturale a scăzut vertiginos datorită dispariției multor specii componente și invaziei numeroaselor specii de plante sinantropice.

Fauna originală a etajului faunistic al gorunetelor și fâgetelor a suferit transformări însemnate odată cu declanșarea proceselor de despădurire din zonă. Aceasta este compusă în prezent dintr-un amestec de specii caracteristice etajului faunistic al gorunetelor și fâgetelor care sunt rar întâlnite în micile petice de pădure ce au mai rămas (mistrețul, viezurele, lupul, vulpea, pisica sălbatică, chițcanul de câmp și de pădure) și din specii caracteristice silvostepii (iepurele, popândăul, orbetele). În partea estică, odată cu creșterea altitudinii, apar specii caracteristice fâgetelor (lupul, vulpea, jderul de pădure, pârșul cu coadă scurtă, pisica sălbatică, căpriorul). Dintre păsări se remarcă ciocănitoarea, cinteza, pițigoiul de munte, muscarul mic, iernuca.

Calitatea aerului

Principalele probleme/aspecte privind calitatea necorespunzătoare a aerului ambiental se referă la: poluarea generată de traficul rutier, diminuarea fondului forestier, existența depozitelor de deșeuri menajere amenajate necorespunzător.

Traficul rutier constituie o sursă de poluare importantă în regiune datorită numărului destul de mare de autovehicule existente, precum și faptului că, datorită absenței drumurilor ocolitoare ale localităților, traficul de tranzit, deosebit de intens pe drumurile naționale, are loc în interiorul ariilor locuite. Din acest motiv, un procent semnificativ din populația regiunii (locuitorii din zonele limitrofe căilor de trafic) este expus la poluarea generată de traficul rutier.

Impactul asupra sănătății umane: efectele asupra sănătății umane sunt legate de nocivitatea gazelor de eșapament care conțin NO_x, CO, SO₂, CO₂, compuși organici volatili, particule încărcate cu metale grele (plumb, cadmiu, cupru, crom, nichel, seleniu, zinc). Aceste noxe împreună cu pulberile antrenate de pe carosabil pot provoca probleme respiratorii acute și cronice, precum și agravarea altor afecțiuni. Traficul greu, generator al unor niveluri ridicate de zgomot și vibrații, precum și fondul sonor permanent determină condiții de apariție a stresului, cu implicații uneori majore asupra stării de sănătate.

Impactul asupra mediului: gazele emise din trafic contribuie atât la creșterea acidității atmosferei, cât și la formarea ozonului troposferic, cu efecte directe și/sau indirecte asupra tuturor componentelor de mediu (vegetație, faună, sol, apă). Prezența metalelor în gazele de eșapament afectează calitatea solului și apelor, starea de sănătate a florei și faunei. De asemenea, are loc poluarea solului cu diferite deșeuri, în special în locurile de parcare, cu produse petroliere provenite de la unele defecțiuni ale autovehiculelor, precum și cu diferite substanțe provenite din accidente rutiere.

Impactul asupra calității vieții: traficul produce disconfort locuitorilor din zonele căilor rutiere importante prin gazele de eșapament și prin zgomot și vibrații, scăderea valorilor estetice ale peisajului generată de emisiile de gaze arse și de fum, creșterea costurilor pentru îngrijirea medicală și pentru întreținerea locuințelor.

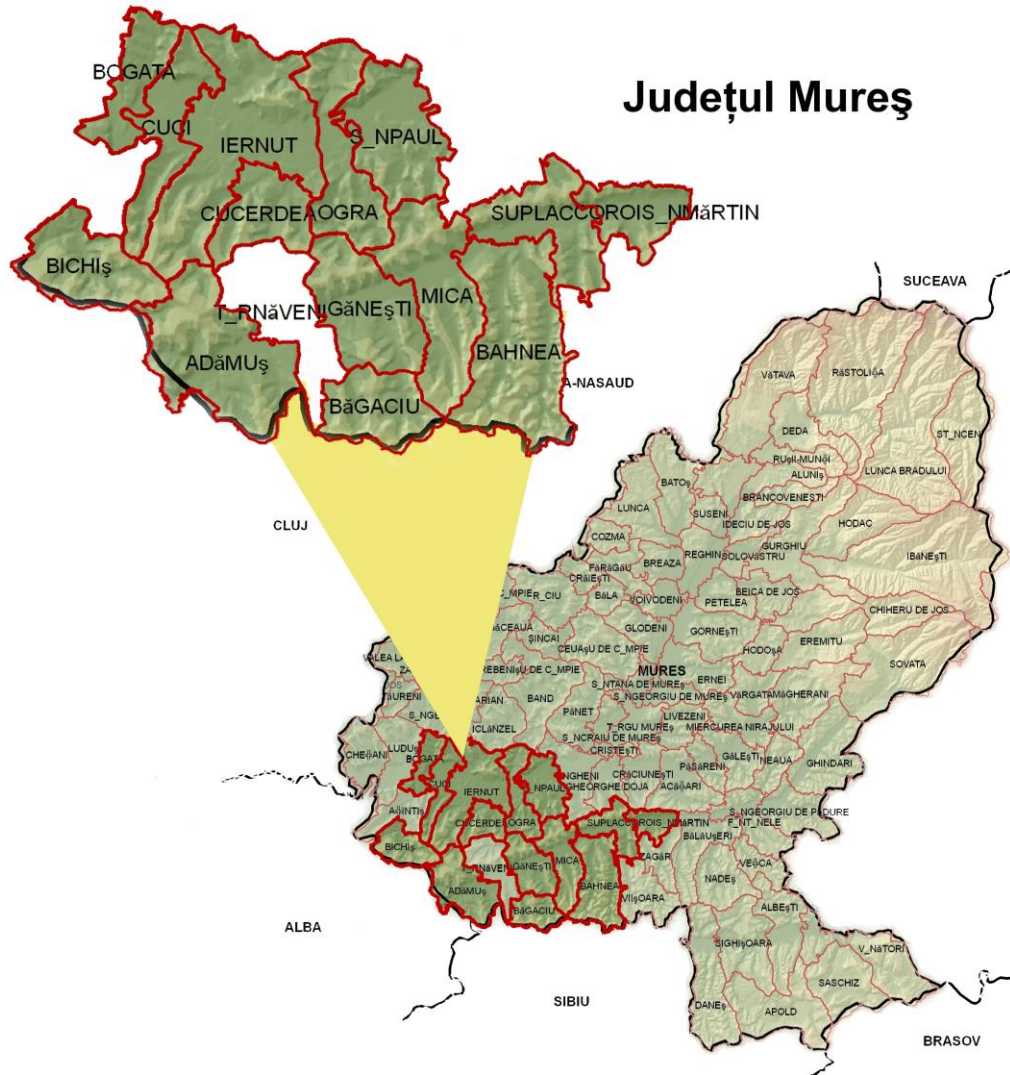
II.2.1.2 Hărți – planul localizării teritoriului

Hărțile prezentate în cadrul acestei secțiuni indică:

1. delimitarea comunelor, rețeaua principalelor căi de comunicare, fluvii/râuri, localitățile principale, punctele de concentrare economică și turistică etc.;
2. localizarea teritoriului în cadrul județului și în raport cu marile orașe din apropiere și cu alți vecini importanți din punct de vedere geografic, economic, social etc.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

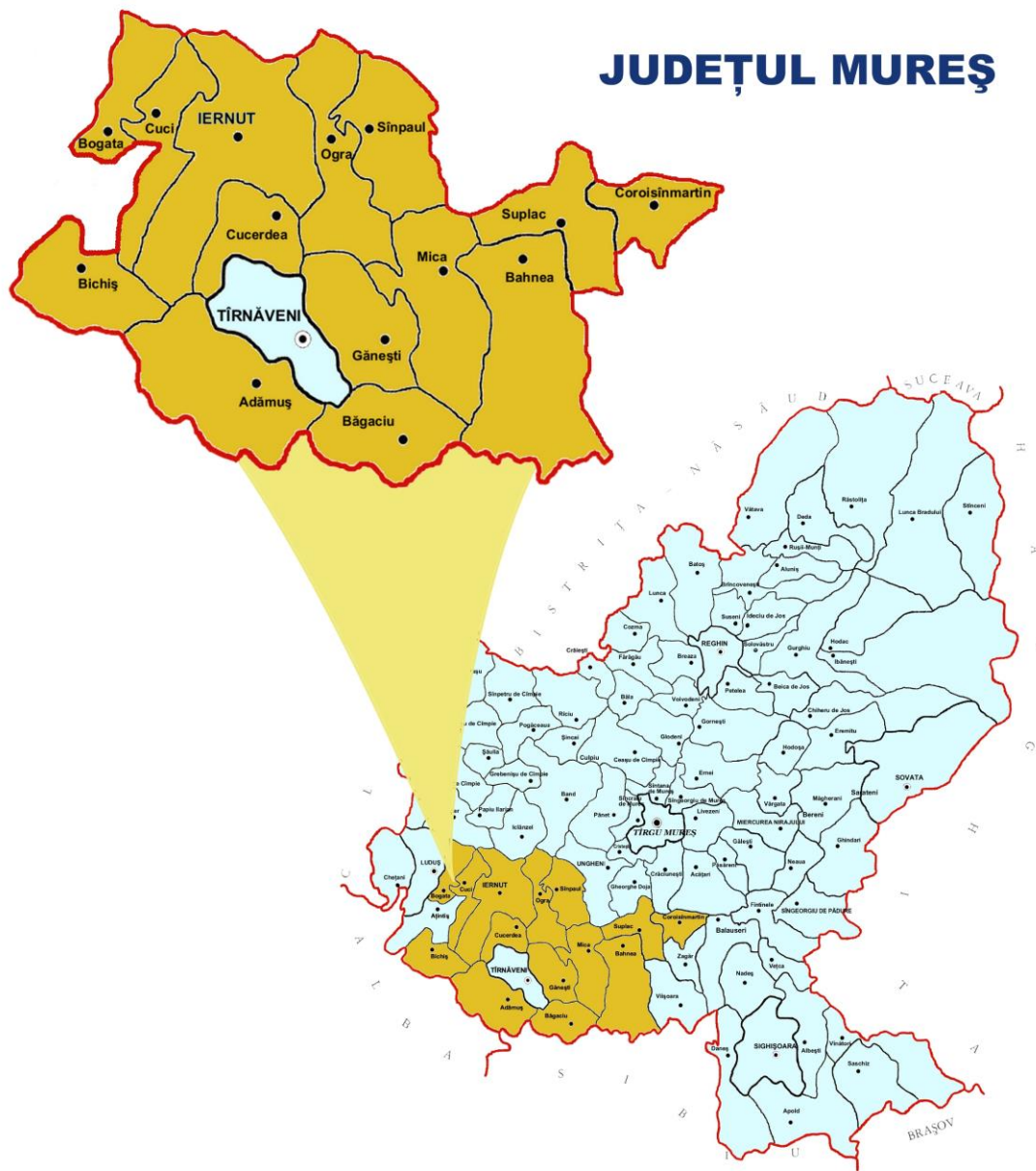

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

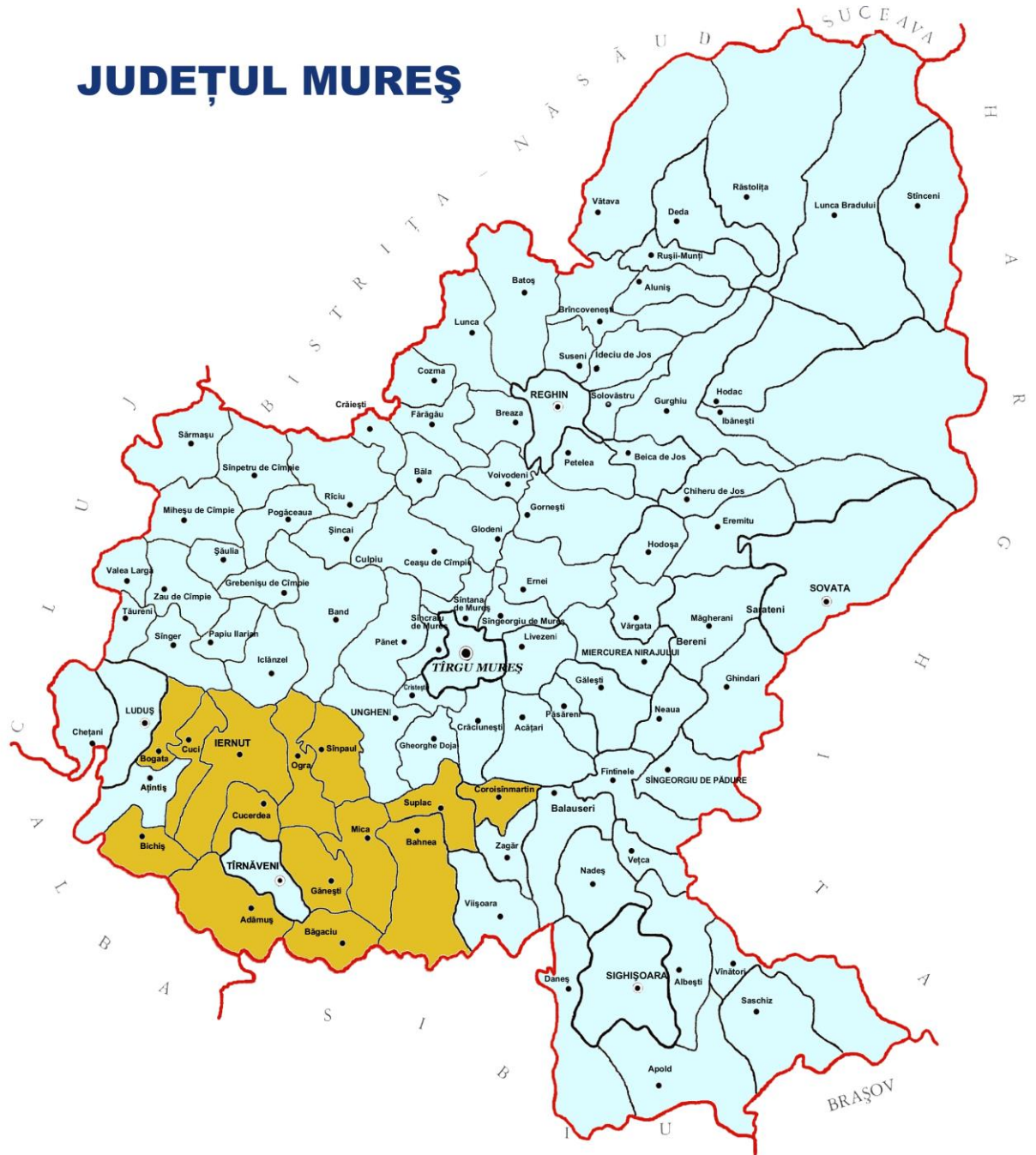

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

JUDEȚUL MUREȘ

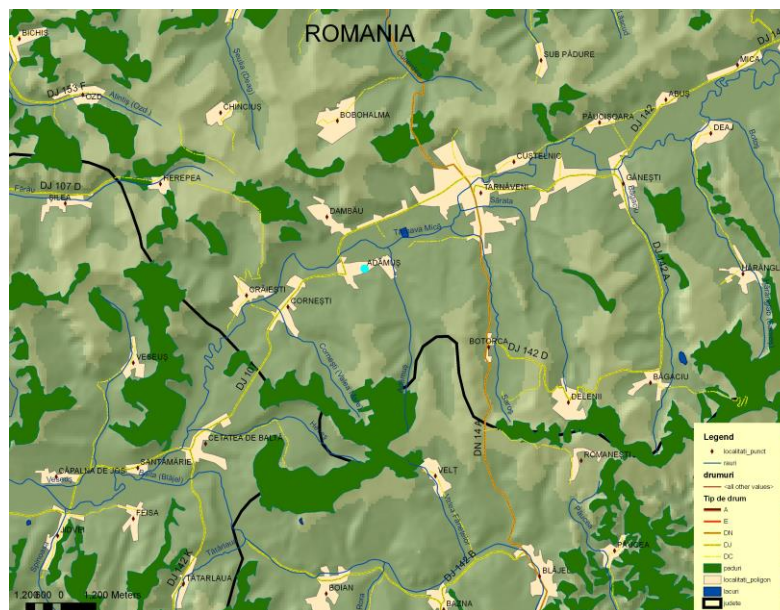

Teritoriul acoperit de regiunea Podișul Târnavelor acoperă 14 de unități administrativ teritoriale, respectiv 13 de comune și un oraș.

Centrul acestei regiuni va fi reprezentat de **comuna Mica**.

Comuna Adămuș - (în dialectul săsesc *Adamesch*, în germană *Adamesch*, *Adam*, în maghiară *Ádámos*) este atestată documentar în anul 1405 și este situată pe râul Târnavă Mică, la 4 km de Târnaveni pe DJ 117.

Comuna Adămuș este limitrofă la NE cu municipiul Târnaveni, iar la sud-vest cu județul Alba - comuna Cetatea de Baltă. Satele Adămuș și Cornești sunt traversate de la est la vest de DJ 107, care face legătura între comuna Adămuș și municipiul Târnaveni.

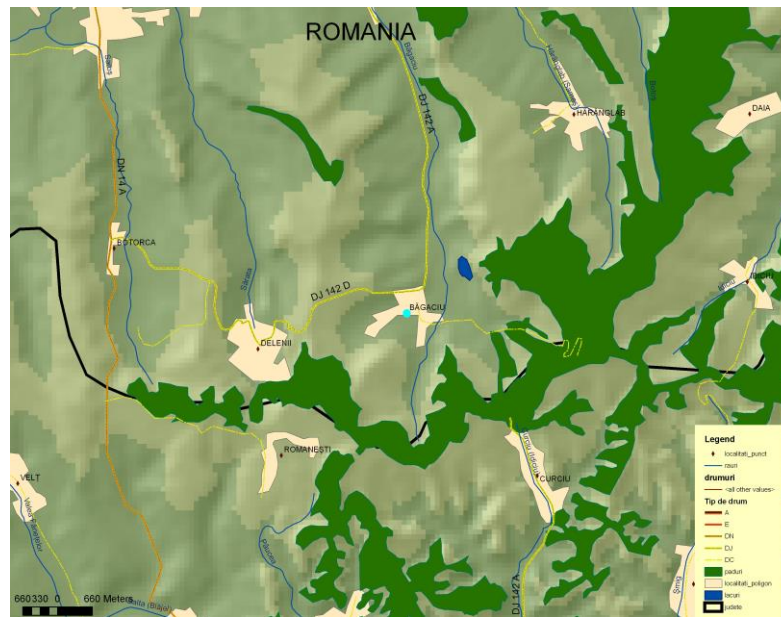

Comuna Băgaciu -(în dialectul săsesc *Bogeschterf*, *Bôzeštref*, în germană *Bogeschdorf*, *Bogistorf*, în maghiară *szászbogács*, *Bogács*) este situată pe râul Bedeu (numit și râul Băgaciu), afluent al râului Târnavă Mică, la 12 km de municipiul Târnaveni. Satul Băgaciu este atestat documentar în anul 1351, cu numele *Bogeschdorf*.

Înăuntrul bisericii din Băgaciu se află câteva minunate strane sculptate, împodobite cu intarsii din secolul al XVI-lea, poate cele mai frumoase dintre toate câte s-au păstrat în bisericile de sat săsești.

Comuna este limitrofă la sud cu județul Sibiu, la vest cu comuna Adămuș, la nord vest cu orașul Târnaveni, la est cu comuna Mica, iar la nord cu comuna Gănești. Legătura cu aceste unități administrativ teritoriale se face de pe DN 14 pe DJ 142D pe relația Botorca Băgaciu sau pe DJ 142A pe relația Gănești Băgaciu. Comuna se află în centrul principalei zone ce cuprinde domuri gazeifere, aici fiind forate peste 250 de sonde pentru extracția gazului metan.

Electricizarea comunei datează din anul 1958, iar alimentarea cu gaze naturale se face din anul 1951.

Comuna Bahnea - mai demult *Bachnea* (în dialectul sășesc *Bachnen*, în germană *Bachnen*, *Bachen*, în maghiară *Bonyhasauszászbonyha* până în 1898) se găsește la 16 km de Târnaveni, pe cursul râului Târnavă Mică, și la 30 km față de reședința de județ Târgu Mureș.

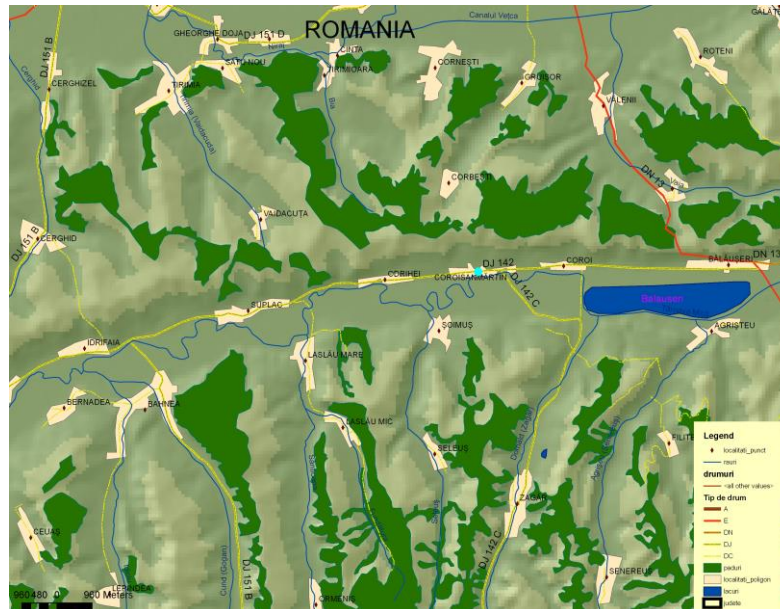

Satul Bahnea este atestat documentar în anul 1291 sub numele de Bahna. Numele de Bahnea derivă din germanicul „bachnem” care înseamnă „văi”. Bahnea este amintită în cronicile lui Anonymus, ca fiind o localitate din timpul regelui maghiar sfântul Ștefan. În 1441 familia "grofului" Bethlen se stabilește în Bahnea. De la ei se păstrează și astăzi castelul situat pe malul pârâului Cund, care pe timpul regimului comunist a găzduit primăria și consiliul local. Familia Bethlen a fost multă vreme în centrul vieții socio-economice a satului. Nume locale precum familia Bota își leagă venirea în Bahnea de familia Bethlen.

Comuna Coroisânmărtin - (în maghiară *Kóródszentmárton*, în germană *Martinsdorf*) se întinde pe râul Târnavă Mică, la 15 km de Târgu Mureș și aproximativ 30 km de Târnaveni, pe

drumul județean Bălăușeri - Târnăveni. Satul a fost atestat documentar în anul 1324 cu numele de *sanctus Martinus*.

Satele aparținătoare sunt atestate documentar astfel: în anul 1332 - Odrhei, sub numele de Oduorhel, în anul 1405 - Șoimuș, sub numele de Solmuș, iar în 1337 - Coroi, sub numele de Karuth. În anul 1908 a fost construită Biserica ortodoxă din Odrhei.

Orașul Iernut - (în maghiară Radnót, în germană Radnuten) este un oraș în județul Mureș, Transilvania, România. Sate componente ale orașului sunt: Cipău, Deag, Lechința, Oarba de Mureș, Porumbac, Sălcud și Sfântu Gheorghe. Orașul este situat în vestul județului, între localitățile Târgu Mureș (30 km) și Luduș (14 km), pe malul stâng al râului Mureș, pe Drumul Național DN15, respectiv pe Drumul European E60, între Târgu Mureș, Turda și Cluj-Napoca. Comunele învecinate Iernutului sunt: Adămaș, Bichis, Bogata, Cucerdea, Cuci, Iclânzul, Ogra.

Localitatea este atestată documentar din anul 1257 cu numele de Ranoltu. Pe situl orașului s-au găsit vestigii ale unei colonii romane. În urma săpăturilor arheologice s-au descoperit unele fragmente ceramice aparținând epocii neolitice (4500-2500 î.e.n.) În pofida existenței dovezilor arheologice de necontestat din perioadele anterioare, cel mai vechi document scris care s-a păstrat datează abia din anul 1257. Aici a trăit și Apafi Mihály II, împăratul ales al Ardealului. În perioada anilor 1461-1700 Iernutul capătă statutul de târg (oppidum-Radnot), un târg de vite care avea centrul în apropierea actualei periferii a orașului. În perioada dintre cele două războaie mondiale, Iernutul a făcut parte din județul Târnava-Mică (interbelic) și a fost reședința Plasei Iernut.

Iernutul a făcut parte, pe rând, din Dacia, Imperiul roman, formațiuni statale specifice începutului de ev mediu (România populară, cnezat, voievodatul lui Gelu), voievodatul Transilvaniei dominat de nobilimea maghiară (sec XII – XVI), principatul Transilvaniei aflat sub suzeranitate otomană (sec. XVII), Imperiul habsburgic (sec. XVII – XIX), Imperiul austro-ungar (1867–1918).

La data de 17 aprilie 1989 localitatea Iernut a devenit oraș.

Primul primar sub guvernare românească a localității a fost Ioan Ghip, participant la primul război mondial și membru al gărzii naționale din Iernut la vremea respectivă.

În anul 1944 în lunile septembrie-octombrie în apropierea orașului Iernut s-au dat cele mai grele lupte de pe teritoriul României din cel de-al doilea război mondial. În acest interval scurt de timp și-au pierdut viața 11.000 de militari români.

Comuna Gănești - (în maghiară *Vámosgálfalva*, în germană *Gallendorf*) satul Gănești se află la 5 km distanță de municipiul Târnăveni, fiind așezat în valea pârâului Bedea, pe ambele maluri ale râului Târnavă Mică. Existența unor inscripții și ale unor rămășițe de drum atestă faptul că inițial primii locuitori se stabiliseră la vest de așezământul actual. Însă prima invazie a tătarilor din 1241 i-a obligat pe aceștia să se refugieze și să se stabilească în zona în care se află în prezent localitatea, un loc extrem de propice pentru agricultură și creșterea animalelor.

În trecut, Gănești aparținea de comitatul Târnavă-Mică, care era împărțit în patru circumscripții teritoriale: circumscripția Erzsébet, circumscripția Hosszúaszó, circumscripția Radnót, și circumscripția Dicsőszentmárton de care aparținea și Gănești.

Prima atestare documentară a localității datează din 1302, când apare în izvoare sub denumirea de *possessia Galfalva*. În documente săsești așezământul este amintit sub denumirea *Gallendorf*, iar mai târziu în anul 1314 apare sub denumirea de *Villa terra Gálfalva*, denumit astfel după comitele *Gálfalvi Gál*. De-a lungul istoriei, domeniul *Gálfalva* a fost în proprietatea mai multor persoane, oameni importanți ale acelor vremuri, de exemplu în anul 1379 domeniul ajunge în posesia lui *Bolyai Tamás* al cărui descendenți sunt cei doi savanți-matematicieni *Bolyai Farkas* respectiv *Bolyai János*.

Situată în centrul Transilvaniei, valea Târnavei-Mici a fost martora multor evenimente de importanță națională, dar din datele care ne stau la dispoziție putem afirma că de numele localității se leagă doar trei evenimente majore de importanță culturală, istorică și religioasă. Două evenimentese leagă de revoluția maghiară de la 1848. În data de 17 ianuarie 1849 armata maghiară condusă de generalul *Bem* reușește prima victorie la Gănești împotriva armatelor habsburgice, tot în decursul anului 1849 cel mai mare poet maghiar *Petőfisándor* trece prin Gănești în drumul său spre secuime.

În 1638 localitatea Gănești este locul unei premiere religioase, pentru prima dată în toată Transilvania, aici se constituie primul presbiteriu.

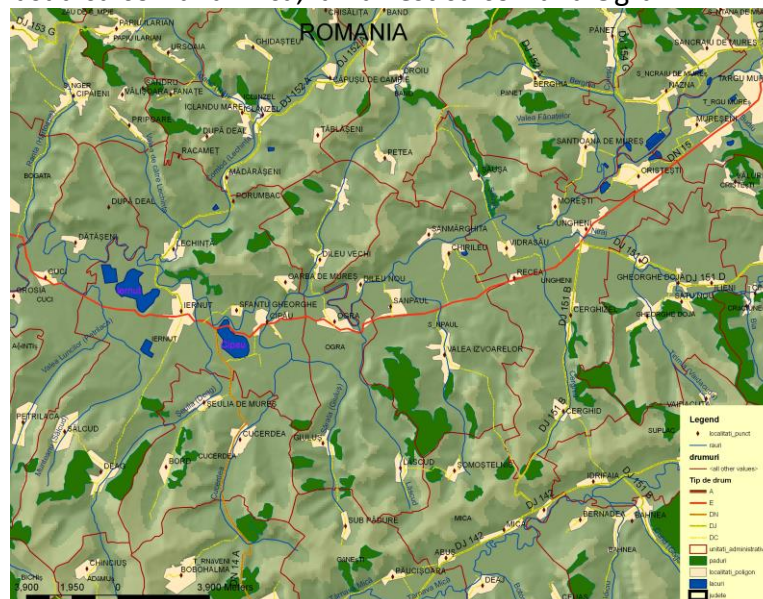
Din conșcripțiile papale reiese faptul că prima biserică a comunității exista deja în 1332, numărând 400-500 de enoriași. Anul 1517 înseamnă trecerea găneștenilor la protestantismul reformat. Comunitatea a avut preoți renumiți, după cum urmează: *Makai István* (1630), *Tövisi Máté* (1636), *Csávási Máté* (1640), *Fejérvári Mihály* (1644), *Csávási Máté* (1650), *szentiványi János* (1659), *Eperjesi Zsigmond* (1711) care a fost desemnat și episcop reformat al Transilvaniei, *Küküllövári János* (1720), *Bibarcfalvi János* (1777), episcop *Kónya Ferenc* (1783), *szendrei Dávid* (1798), episcop *Fogarasisámuelseniorul*, autor al lucrării "De la Târgu-Mureș pâna la Göttinga", episcop *Fogarasisámuel* cel tânăr (1830), *Körösi Ferenc* (1865), episcop *Kovács Elek* (1872), *Tóth László* (1900), episcop *Fejér Pál* (1925), *Nagy Géza* (1927), *Bitay Pál* (1933), *Benko Zoltán* (1945-1966), *Máthé István* (1970-1993). Începând cu anul 1994 preotul reformat din Gănești este *Keszegh András*.

Comuna Sânpaul - (în maghiară: *Kerelőszentpál*, în germană: *Paulsdorf*) - prima atestare a localității este din 1332, sub numele de san Paulo în inscripțiile papale. În 1975 aici s-a desfășurat o bătălie importantă pentru stăpânirea Transilvaniei, între oștile principelui Ștefan Bathori și a nobililor conduși de Bekes Gaspar. Cetatea medievală a localității a fost reconstruită în 1610 de către Ștefan Haller.

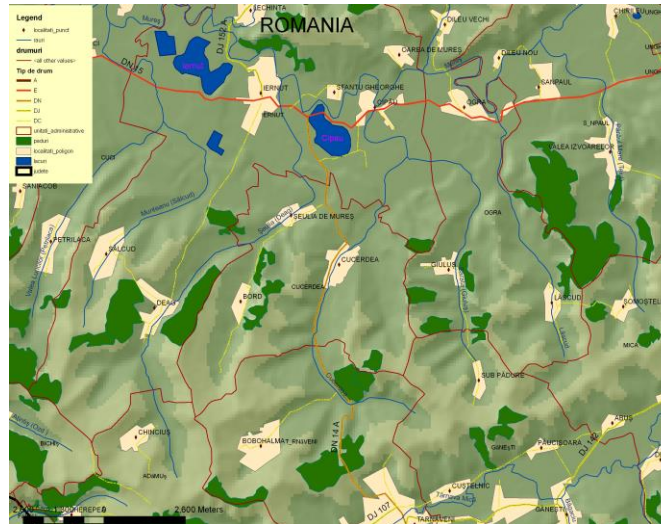
Teritoriul comunei și satul Sânpaul - centru de comună - sunt traversate de drumul național DN 15 (E60) și de calea ferată normală Războieni – Târgu Mureș – Deda. Cele mai importante centre urbane și industriale sunt Iernut la 10 km, orașul Luduș la 31 km și municipiul Târgu Mureș la 19 km.

Teritoriul comunei se învecinează la nord cu comunele Ogra, Bandsi Ungheni, la est cu comuna Ungheni, lasud cu comuna Mica, iar la vest cu comuna Ogra.

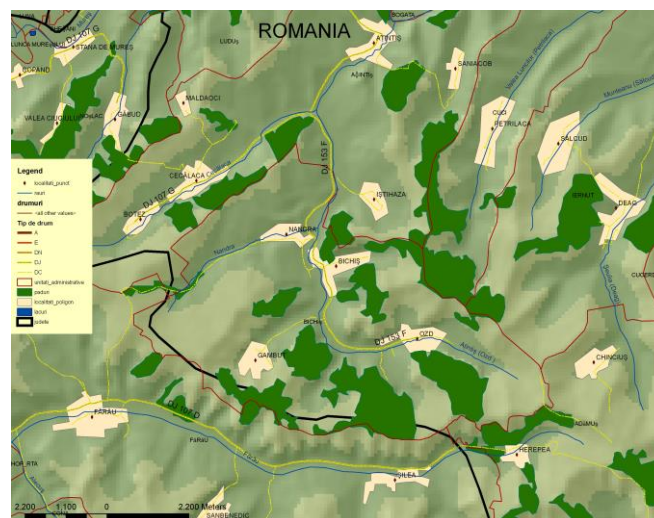
Comuna Cucerdea - (în maghiară *Oláhkocsárd*) – Cucerdea se găsește pe DN 14A, 10 km la Nord de Târnaveni și 6 km lasud de Iernut și pe valea pârâului Cucerdea. De asemenea la 37 km de municipiul Târgu Mureș, Râmnicu Vâlcea (160 km), Sibiu (80 km), Cluj-Napoca (78 km).

Satul Cucerdea se află pe valea pârâului cu același nume, pe drumul județean Iernut - Târnăveni, la 34 km de municipiul Târgu-Mureș. Este atestat documentar din anul 1278, sub denumirea Kuchard. Satul Șeulia de Mureș are atestarea documentară din anul 1379, iar satul Bord din 1348.

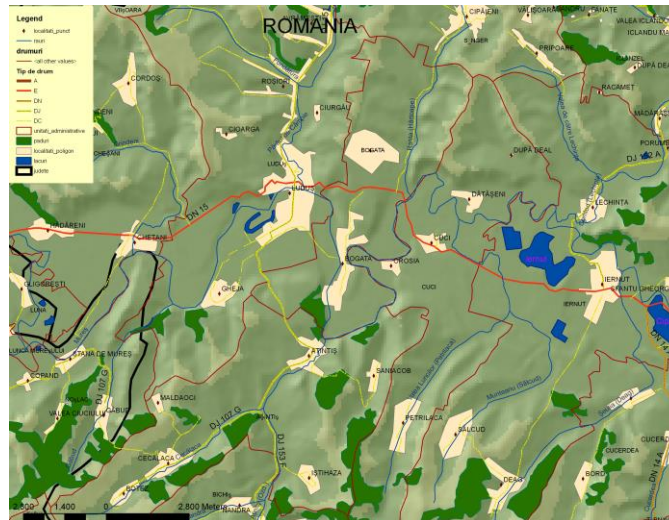
Comuna Bichiș - (în maghiară *Magyarbükös*, în germană *Buchendorf*) - este situată pe valea râului Așintîș afluent al râului Mureș, la 60 km de municipiul Târgu Mureș, comuna totalizează o rețea de transport de 15,814 km drumuri și străzi ce fac legătura între reședința de comună și localitățile aparținătoare. Există un singur drum comunal, DC 93 între Bichiș și Gâmbuț în lungime de 4 km, iar legătura dintre comună și orașul Luduș se face prin DJ 153F drum de 9,36 km, din care doar 5,40 km au ca suport îmbrăcămintea asfaltică, restul fiind îmbrăcăminte de piatră .

Rețeaua de distribuție a gazului metan se întinde pe o lungime de 23 km fiind prezentă în toate cele patru localități.

Comuna Bogata - (în trecut *Bogata de Mureș*; în maghiară *Marosbogát*) – este situată pe râului Mureș și pe linia ferată Târgu-Mureș - Luduș - Războieni. Localitatea Bogata se află

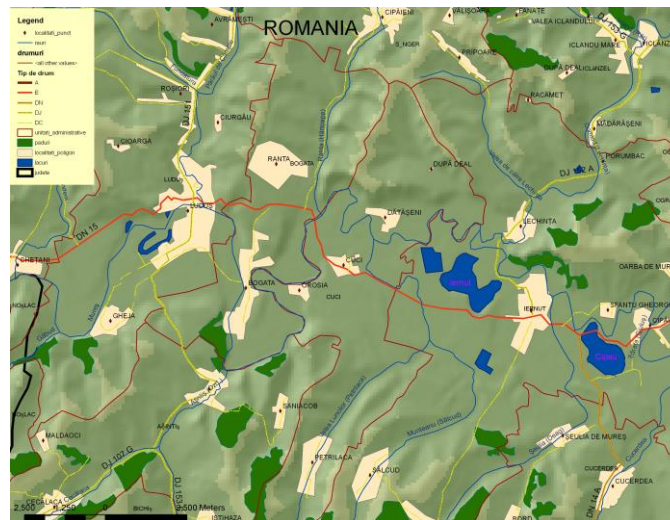
așezată pe malul drept al râului Mureș, înconjurată de un meandru al acestuia pe trei părți, la 3 km (cale ferată) și 7 km (șosea) de orașul Luduș și la 38 km (cale ferată) și 42 km (șosea) de municipiul Târgu-Mureș. Încă din epoca bronzului, zona satului Bogata a fost un teritoriu locuit. Aici s-au descoperit multe vestigii aparținând culturii Coțofeni. Pe locul numit "Dealul Morții" a fost un castru roman, care păzea cursul mijlociu al Mureșului.

La zidirea Bisericii reformate din sat s-a folosit o cantitate mare de cărămizi provenite din zidurile castrului pe care se observă sigiliul Legiunii a V-a romane Macedonica. Prima atestare documentară a localității Bogata este din anul 1295, sub numele de Bagach. În anul 1784 locuitorii comunei au participat la Răscoala populară condusă de Horia, Cloșca și Crișan. În Revoluția de la 1848-1849 preotul din comună, Nicolae Vlăduțiu, a fost numit în funcția de "Prefect al Câmpiei Transilvaniei" în armata condusă de Avram Iancu.

Comuna Cuci - (în maghiară: *Kutyfalva*, în germană: *Kokt*) -situată în lunca și pe terasele Mureșului, la o distanță de 22 km de orașul reședință de județ Târgu Mureș.

Asezarea este relativ simetric situată pe drumul național DN 15 Târgu Mureș - Cluj-Napoca, față de alte două orașe ale județului, Luduș (7km), respectiv Iernut (6km). DN 15 împarte comuna în două: satele Cuci, Orosia și Petrilaca în partea stângă a șoselei în timp ce satele Dătășeni și După Deal se găsesc în partea dreaptă a șoselei.

Localitatea Cuci are legături rutiere cu satul Petrilaca prin DC 87 și cu satul Orosia prin DC 88. Legătura cu satul Dateș este asigurată prin DC 110 sau DC 119 care asigură legătura cu satul Lechința- Iernut. Prin partea sudică a localității Cuci trece calea ferată care face legătura între Războieni- Târgu Mureș - Deda.

Sistemul de alimentare cu apă potabilă, este asigurat de captări subterane, constând în patru puțuri de captare, de mică adâncime, stație de pompare și castel de apă. Nu există un sistem centralizat de canalizare menajeră. Toate locuințele sunt racordate la rețeaua de gaze naturale.

Satul Cuci este atestat documentar în anul 1410, în timp ce satul Dătășeni este atestat documentar din anul 1263.

Comuna Mica - (*Mikefalva* în maghiară, *Nickelsdorf* în germană) Atât comuna Mica cât și satul Deaj sunt asezate pe râul Târnavă Mică. Distanța comunei față de cele mai importante localități din împrejurimi sunt: Târnaveni 12 km, Târgu Mureș 30 km.

În Mica se poate ajunge cu trenul pe linia 307 Blaj-Târnaveni-Praid, iar cu mașina pe drumul județean DJ 142. Comuna este atestată documentar în 1376.

Comuna Ogra - (în maghiară *Marosugra*, în germană *Ugern*) – este situată pe râul Mureș, pe drumul național DN 15 Târgu Mureș - Turda - Cluj-Napoca, în apropiere de orașul Iernut. Se învecinează cu comunele: Sânpaul, Mica, Gănești, Cuceredea, Iclânzul, Band și cu orașul Iernut.

Ogra, localitatea de reședință a comunei, se află situată pe DN 15 respectiv E60, între localitățile Sânpaul și Cipău, pe malul stâng al râului Mureș (amonte).

Dileul Vechi, situat la drumul județean Ogra –Band pe malul drept al râului Mureș, la o distanță de 3km față de localitatea de reședință. Giuluș, aflat în partea de sud-est a reședinței de comună, în direcția orașului Târnăveni la o distanță de 6km față de reședință. Lăscud, situat pe aceleași coordonate ca și satul Giuluș (localități vecine și apropiate) la o distanță de 7 km față de reședință comunei.

Comuna a fost atestată documentar după cum urmează: Ogra în 1376 (Wgra), Dileul Vechi în 1344 (Delleu), Giuluș în 1413 (Gyulatelke), Lăscud în anul 1414 (Lachkad) și Vaideiu în anul 1336 (Vytalu).

În ceea ce privește rețeaua de distribuție a apei, comuna dispune de instalații centralizate pentru alimentarea cu apă de cca 9,1 km, fără a cuprinde întregul teritoriu al comunei. Alimentarea cu gaz metan se face pentru întreaga comună. Nu există rețea centralizată de canalizare menajeră.

Comuna Suplac - (în maghiară *Küküllőszéplak*, în germană *schöndorf*) este situată pe râul Târnavă Mică, pe drumul județean Târnăveni - Bălăușeri la aproximativ 20 km de Târnăveni, 16 km de Bălăușeri. Atestarea documentară datează din anul 1325, sub numele de Zeplac. Satele aparținătoare sunt atestate după cum urmează : Idrifaia – 1331 sub numele de Heruhfaya, Laslau Mic – 1332 sub numele de sancto Ladislao, Vaidacuta - 1733, Laslau Mare – 1773. În localitate au fost descoperite urme de civilizație din neolitic.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor se poate menționa **existența a 13 unități administrative identificate ca fiind zone sărace, și anume:**

Cod și ruta	Denumire localitate	Rata sărăciei	Profunzimea a sărăciei (deficitul de consum) - Index	Severitatea sărăciei - Index	Număr săraci
115076	Adămuș	25,4%	5,1%	3,8%	1.516
115307	Bahnea	37,8%	12,5%	5,9%	1.438
115575	Băgaciu	37,0%	12,1%	5,7%	953
115824	Bogata	40,0%	12,9%	6,0%	1943
115771	Bichiș	35,3%	11,7%	5,6%	1039
116171	Coroisânmartin	34,8%	11,4%	5,4%	518
116395	Cucerdea	30,8%	9,3%	4,2%	526
116439	Cuci	31,7%	10,7%	5,2%	697
116938	Gănești	24,7%	8,1%	3,9%	945
118209	Mica	39,5%	13,9%	6,9%	1.847
118575	Ogra	43,4%	16,6%	8,6%	1.060
119466	Sânpaul	36,4%	12,4%	6,0%	1.451
119661	Suplac	30,0%	9,6%	4,5%	710

Sursa: Anexa nr. 6 – Ghidul solicitantului – www.madr.ro

Anexa nr. 5 Zone HNV

Desemnarea zonelor eligibile în cadrul Măsurii 214 Plăți de agro-mediu

Lista UAT eligibile în cadrul Pachetului 1 „Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală” și Pachetului 2 „Practici agricole tradiționale”.

În zona Podișul Târnavelor sunt:

- Bahnea,
- Bichiș,
- Coroisânmartin,
- Suplac.

II.2.1.3 Populație – demografie

Populație	2002	2009	Evoluție	Soldul migrări i 2009	Soldul natural (natalitatea- mortalitate) 2009	Sub 20 ani 2009	Peste 60 ani 2009	Populația activă	Somaj
	47.6								
Total	24	48.031	407	55	-135	11.745	10.217	26.069	1.459
%	-	100	0,85	0,11	0,28	24,45	21,27	54,28	3,04

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Populația, ca principal element al societății, ocupă un loc deosebit în evaluarea economico-socială a zonei, fiind atât factor, cât și ca scop al dezvoltării.

Pe unități administrativ teritorial situația populației-demografiei se prezintă astfel:

Populație	2002	2009	Evoluție	Soldul migrării 2009	Soldul natural 2009	Sub 20 ani 2009	Peste 60 ani 2009	Populația activă	Somaj
Adamuș	5.994	5.959	-35	-13	-41	1.381	1.334	3.244	119
Bahnea	3.853	3.844	-9	12	-4	817	386	1.442	163
Băgaciu	2.578	2.645	67	-17	10	1.024	752	2.068	155
Bichiș	1.054	969	-85	-7	-11	210	358	401	24
Bogata	1.964	2.016	52	5	-8	410	482	1.124	51
Coroisânmartin	1.510	1.480	-30	-2	-14	368	404	708	27
Cucerdea	1.716	1.559	-157	4	-26	248	564	747	18
Cuci	2.220	2.097	-123	2	-19	449	574	1.074	69
Gănești	3.843	3.949	106	17	-25	878	776	2.295	98
Iernut	9.523	9.612	89	11	9	2.220	1.955	5.437	254
Mica	4.700	4.792	92	-10	-13	1.354	865	2.573	162
Ogra	2.500	2.566	66	-11	9	771	562	1.233	104
Sânpaul	3.864	4.352	488	33	23	1.130	700	2.522	135
Suplac	2.305	2.191	-114	31	-25	485	505	1.201	80
Total	47.624	48.031	407	55	-135	11.745	10.217	26.069	1.459
%		100	0,85	0,11	-0,28	24,45	21,27	54,28	3,04

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Așa dar, 1 iulie 2009, populația din Podișul Târnavelor însuma 48.031 locuitori, cu o pondere de 8,26 % din totalul populației județului Mureș.

Populația cea mai numeroasă locuiește în unitățile administrativ teritoriale: Iernut – 20,01% și Adamuș – 12,40%, în timp ce în unitățile administrativ teritoriale Bichiș și Cucerdea locuiește cea mai puțin numeroasă populație: 2,01% respectiv 3,24%.

Din totalul de 48.031 de locuitori, 26.069 reprezintă populația activă (54,28%) – așadar persoanele de 20 ani și peste, apte de muncă, care, furnizează forța de muncă disponibilă (utilizată sau neutilizată) pentru producerea de bunuri și servicii în economia teritoriului Podișul Târnavelor, iar 1.459 reprezintă numărul persoanelor aflate în somaj (3,04 % față de total populație).

Procesul de **îmbătrânire demografică**, adică modificarea structurii populației pe vârste în favoarea celor de vârstă înaintată, ca tendință de lungă durată, în paralel cu scăderea grupei

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

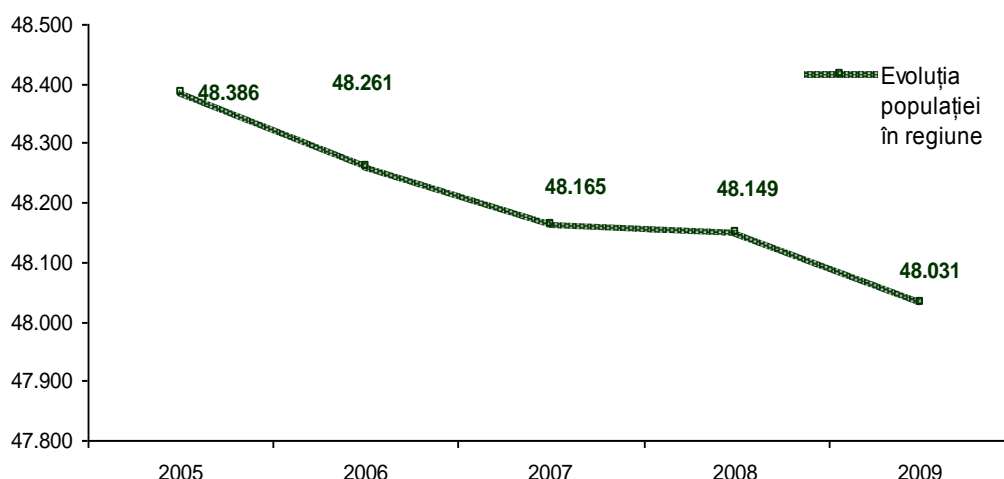

de vârstă tinere, constituie un fenomen cu profunde implicații economice și sociale. Dacă avem în vedere faptul că o populație se consideră tânără atunci când grupa vârstnicilor nu depășește 7% din populația totală, se află în proces de îmbătrânire când valorile se încadrează între 7 și 12%, și este deja îmbătrânită la valori peste această limită, putem observa faptul că toate unitățile administrativ-teritoriale au depășit acest prag, procentul populației peste 60 de ani raportată la total populație, în anul 2009, fiind cuprins între 10,04 % - Bahnea și 36,94% Bichiș .

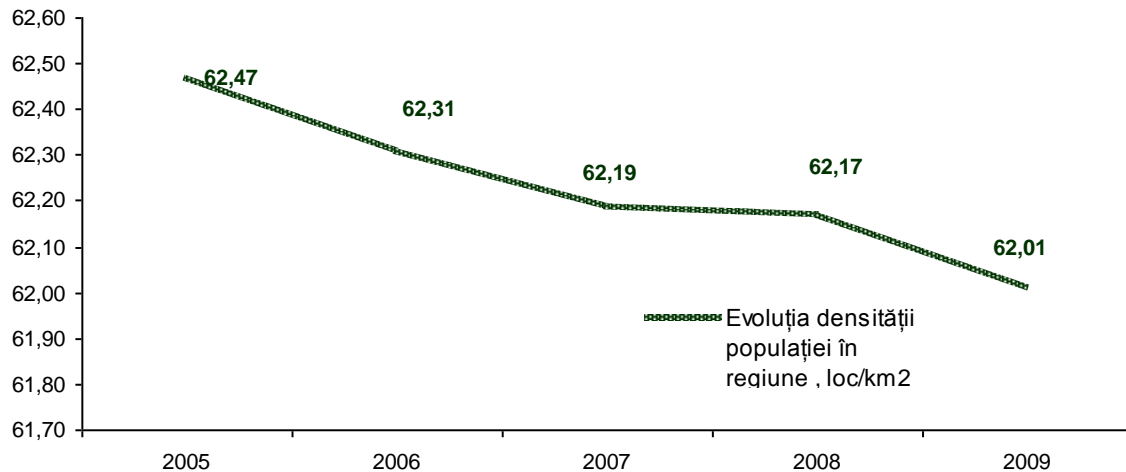
Evoluția populației și a densității populației, pe unități administrativ teritoriale, pe raza teritoriului Podișul Târnavelor, se prezintă astfel:

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Populația	Locuit/ km2	Populația	Locuit/ km2	Populația	Locuit/ km2	Populația	Locuit/ km2	Populația	Locuit/k m2
Adamuș	6.068	74,74	6.070	74,76	6.036	74,34	6.033	74,31	5.959	73,40
Bahnea	3.881	42,35	3.872	42,25	3.831	41,80	3.837	41,87	3.844	41,94
Băgaciu	2.653	72,01	2.654	72,04	2.686	72,91	2.675	72,61	2.645	71,80
Bichiș	1.029	22,11	1.000	21,48	980	21,05	992	21,31	969	20,82
Bogata	2.002	65,60	1.994	65,33	2.022	66,25	2.015	66,02	2.016	66,06
Coroisânmăr tin	1.512	55,20	1.518	18,91	1.484	54,18	1.477	53,92	1.480	54,03
Cucerdea	1.675	46,62	1.654	46,03	1.638	45,59	1.601	44,56	1.559	43,39
Cuci	2.169	51,52	2.147	51,00	2.117	50,29	2.096	49,79	2.097	49,81
Gănești	3.949	68,22	3.970	68,58	3.987	68,87	3.962	68,44	3.949	68,22
Iernut	9.711	91,30	9.676	90,97	9.658	90,80	9.641	90,64	9.612	90,37
Mica	4.804	75,18	4.799	75,10	4.776	74,74	4.761	74,51	4.792	74,99
Ogra	2.503	49,85	2.500	49,79	2.499	49,77	2.541	50,61	2.566	51,11
Sânpaul	4.151	75,00	4.196	75,81	4.246	76,71	4.322	78,08	4.352	78,63
Suplac	2.279	46,85	2.211	45,46	2.205	45,33	2.196	45,15	2.191	45,05
TOTAL	48.386	62,47	48.261	62,31	48.165	62,19	48.149	62,17	48.031	62,01

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș

Se observă din graficul de mai sus așadar o scădere constantă pe parcursul anilor 2005-2009.

Aceeași situație se înregistrează și în ceea ce privește densitatea populației.

Densitatea populației, generală sau specifică anumitor indicatori socio-economici, constituie o reflectare esențială a zonelor de concentrare și a gradului de antropizare a spațiului geografic. Diversitatea orografică, resursele de apă, caracteristicile vegetației, fertilitatea solului și prezența unor zăcăminte ale subsolului (gaz metan, sare, roci de construcții etc.), constituie factori care au condiționat într-o bună măsură repartitia teritorială a populației și a așezărilor din județ.

Complexul factorilor antropici, contextul istorico-politic de populare și locuire (deplasări de populație, migrații forțate, schimbări de graniță, politici etnice și demografice), gradul de valorificare a resurselor (prezența unor industrii) și mai ales apropierea sau accesibilitatea față de importantele artere de comunicație, caracterul populației, din punct de vedere cultural (prezența arealelor minoritare) și demografic (fertilitatea, spor natural etc), completează tabloul condiționărilor umanizării teritoriului.

Dintre unitățile administrativ teritoriale cu cea mai mare densitate a populației în anul 2009 menționăm:

- orașul Iernut cu 90,37 loc/km²
- comuna Adămuș cu 73,40 loc/km²

În timp ce unitățile administrativ teritoriale cu cea mai mică densitate, în anul 2009, sunt:

- comuna Cucerdea cu 43,39 loc/km²
- comuna Bahnea cu 41,94 loc/km²

Nivelul densității populației atrage după sine atât aspecte pozitive cât și negative, după cum urmează:

- **efecte pozitive:**

- densitatea ridicată oferă posibilitatea asigurării serviciilor publice de interes general prin sisteme centralizate;
- crește eficiența investițiilor;
- are loc o îmbunătățire a calității serviciilor furnizate.

- **efecte negative:**

- crește cerința de mobilitate a populației direct proporțional cu mijloacele de transport și cu consecințe asupra gradului de poluare a mediului.

Structura populației pe sexe pe teritoriul Podișul Târnavelor se prezintă astfel:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

		2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	Populația totală, din care	6068	6070	6036	6033	5959
	femei	3078	3083	3051	3057	3023
	barbați	2990	2987	2985	2976	2936
Bahnea	Populația totală, din care	3881	3872	3831	3837	3844
	femei	1892	1877	1868	1861	1876
	barbați	1989	1995	1963	1976	1968
Bagaciu	Populația totală, din care	2653	2654	2686	2675	2645
	femei	1332	1339	1343	1333	1309
	barbați	1321	1315	1343	1342	1336
Bichiș	Populația totală, din care	1029	1000	980	992	969
	femei	529	517	502	512	501
	barbați	500	483	478	480	468
Bogata	Populația totală, din care	2002	1994	2022	2015	2016
	femei	1018	1007	1025	1017	1018
	barbați	984	987	997	998	998
Coroisânmărtin	Populația totală, din care	1512	1518	1484	1477	1480
	femei	763	767	741	737	740
	barbați	749	751	743	740	740
Cucerdea	Populația totală, din care	1675	1654	1638	1601	1559
	femei	855	849	842	827	808
	barbați	820	805	796	774	751
Cuci	Populația totală, din care	2169	2147	2117	2096	2097
	femei	1107	1096	1075	1065	1065
	barbați	1062	1051	1042	1031	1032
Gănești	Populația totală, din care	3949	3970	3987	3962	3949
	femei	2048	2071	2086	2078	2059
	barbați	1901	1899	1901	1884	1890
Iernut	Populația totală, din care	9711	9676	9658	9641	9612
	femei	4893	4880	4881	4876	4869
	barbați	4818	4796	4777	4765	4743
Mica	Populația totală, din care	4804	4799	4776	4761	4792
	femei	2402	2401	2371	2360	2385
	barbați	2402	2398	2405	2401	2407
Ogra	Populația totală, din care	2503	2500	2499	2541	2566
	femei	1281	1288	1280	1301	1315
	barbați	1222	1212	1219	1240	1251
Sanpaul	Populația totală, din care	4151	4196	4246	4322	4352
	femei	2030	2058	2087	2136	2142
	barbați	2121	2138	2159	2186	2210
Suplac	Populația totală, din care	2279	2211	2205	2196	2191
	femei	1153	1115	1127	1119	1122
	barbați	1126	1096	1078	1077	1069
Total populație regiune, din care		48386	48261	48165	48149	48031
Total populație feminină		24381	24348	24279	24279	24232
% populație feminină		50,39	50,45	50,41	50,42	50,45
Total populație masculină		24005	23913	23886	23870	23799
% populație masculină		49,61	49,55	49,59	49,58	49,55

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Din această situație se observă faptul că, pe teritoriul Podișul Târnavelor, în perioada 2005 – 2009, există o distribuție echilibrată a femeilor și bărbaților.

Sporul natural

Evoluția populației este influențată în mod direct de mișcarea naturală și mișcarea migratorie.

Mișcarea naturală prezintă două fenomene: natalitatea și mortalitatea. Natalitatea se exprimă pe baza raportului dintre numărul total al nașterilor (născuții vii) dintr-o anumită perioadă de timp (un an) și numărul mediu al populației din perioada respectivă. În mod omonim se recurge la evaluarea mortalității. În baza componentelor menționate se determină bilanțul demografic natural (sporul natural).

Analiza sporului natural, pe teritoriul Podișul Târnavelor, indică o scădere între anii 2005 – 2007 urmată de o creștere în anul 2008 urmată de o scădere din nou în 2009.

An	2005	2006	2007	2008	2009
Totalspor natural regiune	-205	-258	-173	-132	-135

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Raportată la localitățile cuprinse în Podișul Târnavelor situația sporului natural se prezintă astfel:

		2005	2006	2007	2008	2009
Adamuș	Nascuți vii	60	66	49	74	43
	Decedați total	113	98	96	91	84
	Spor natural	-53	-32	-47	-17	-41
Bahnea	Nascuți vii	35	44	40	46	45
	Decedați - total	66	79	64	40	49
	Spor natural	-31	-35	-24	6	-4
Băgaciu	Nascuți vii	33	30	31	36	33
	Decedați - total	25	35	29	22	23
	Spor natural	8	-5	2	14	10
Bichiș	Nascuți vii	5	11	10	7	8
	Decedați - total	20	27	13	5	19
	Spor natural	-15	-16	-3	2	-11
Bogata	Nascuți vii	22	19	20	21	15
	Decedați - total	43	26	31	31	23
	Spor natural	-21	-7	-11	-10	-8
Coroinsânmartin	Nascuți vii	23	16	19	23	20
	Decedați - total	31	33	22	25	34
	Spor natural	-8	-17	-3	-2	-14
Cucerdea	Nascuți vii	8	6	8	4	6
	Decedați - total	26	32	33	40	32
	Spor natural	-18	-26	-25	-36	-26
Cuci	Nascuți vii	19	18	17	14	11
	Decedați - total	38	44	38	43	30

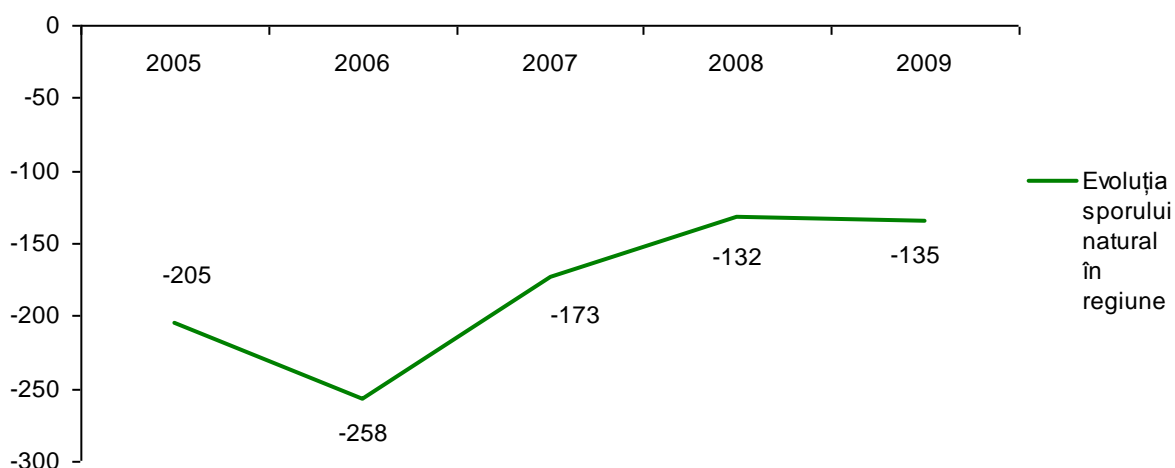
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

	Spor natural	-19	-26	-21	-29	-19
	Nascuți vii	38	49	24	35	34
	Decedați - total	56	58	47	55	59
Gănești	Spor natural	-18	-9	-23	-20	-25
	Nascuți vii	98	100	100	98	126
	Decedați - total	117	117	98	122	117
Iernut	Spor natural	-19	-17	2	-24	9
	Nascuți vii	72	74	63	59	66
	Decedați - total	73	84	77	63	79
Mica	Spor natural	-1	-10	-14	-4	-13
	Nascuți vii	41	41	32	50	50
	Decedați - total	42	44	44	34	41
Ogra	Spor natural	-1	-3	-12	16	9
	Nascuți vii	65	49	65	57	67
	Decedați - total	51	60	40	67	44
Sânpaul	Spor natural	14	-11	25	-10	23
	Nascuți vii	21	12	19	20	19
	Decedați - total	44	56	38	38	44
Suplac	Spor natural	-23	-44	-19	-18	-25
Totalspor natural regiune		-205	-258	-173	-132	-135

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Scăderea cea mai importantă a sporului natural se observă în principal la nivelul unităților administrativ teritoriale Suplac, Cucerdea, iar creșterea cea mai importantă se observă la nivelul comunei Ogra

Din analiza statistică a principalilor indicatori demografici în anul 2009 se evidențiază tendința de îmbătrânire a populației din teritoriul acoperit de Podișul Târnavelor, sporul natural fiind și având un trend descendent.

România se află în plin proces de îmbătrânire demografică, fenomen care se va accentua în viitor. Grupa de vârstă peste 65 ani este singura grupă care va crește continuu și care va avea

nevoi ridicate în ceea ce privește serviciile de sănătate și cele sociale. Este vorba de amenajări de îngrijire pe de o parte, dar și de asigurarea cu infrastructură specifică pentru persoanele care nu se mai află în procesul muncii însă au cerințe privitoare la educație, cultură și amenajări de petrecere a timpului liber. Vor crește, de asemenea, cheltuielile sociale și de sănătate datorită presiunii vârstnicilor asupra populației active, mai redusă ca număr.

Reducerea efectivului populației tinere, care reprezintă un potențial pentru dezvoltarea regiunii Podișul Târnavelor, poate deveni un factor perturbator de limitare al dezvoltării.

Pe lângă aceste schimbări, este de așteptat ca declinul demografic să producă următoarele consecințe:

- dificultăți în aprovizionarea cu servicii în spațiul rural;
- subutilizarea unor stații de epurare și instalații de alimentare cu apă supradimensionate;
- dispariția unor așezări rurale izolate;
- lipsa de rentabilitate a transportului în comun în zonele unde declinul demografic este major, a micilor centre comerciale, etc.

Mobilitatea teritorială a populației

Prin mobilitate teritorială se înțelege deplasarea populației dintr-o localitate în alta, însoțită de schimbarea statutului rezidențial (domiciliul stabil). Orice persoană care înregistrează evenimentul „migrație” apare într-o dublă ipostază: emigrant pentru localitatea de unde pleacă și imigrant pentru localitatea unde își stabilește noul domiciliu.

Mișcarea migratorie a populației nu are un caracter întâmplător. Ea este determinată, mai mult decât alte fenomene demografice, în primul rând de factori de natură economică și în mai mică măsură de factori socio-culturali sau politici.

Mobilitatea spațială influențează structura populației pe vârste și sexe ca și evoluția unor fenomene demografice, îndeosebi a natalității și mortalității. Însă și factorii demografici influențează la rândul lor mișcarea migratorie. De asemenea, fenomenele migrației pot determina modificări în structura populației active și a nivelului de instruire a acesteia.

În ceea ce privește migrația populației se constată următoarea situație:

		2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	Stabiliri de domiciliu în localitate	99	98	82	103	83
	Plecări cu domiciliul din localitate	70	50	79	104	96
	Sold migrație	29	48	3	-1	-13
Bahnea	Stabiliri de domiciliu în localitate	50	65	62	56	57
	Plecări cu domiciliul din localitate	39	53	72	42	45
	Sold migrație	11	12	-10	14	12
Băgaciu	Stabiliri de domiciliu în localitate	21	50	48	21	14
	Plecări cu domiciliul din localitate	37	30	39	33	31
	Sold migrație	-16	20	9	-12	-17
Bichiș	Stabiliri de domiciliu în localitate	26	12	17	14	10

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

	Plecări cu domiciliul din localitate	9	15	27	23	17
	Sold migrație	17	-3	-10	-9	-7
Bogata	Stabiliri de domiciliu în localitate	29	56	52	42	41
	Plecări cu domiciliul din localitate	25	30	34	31	36
	Sold migrație	4	26	18	11	5
Coroisânmartin	Stabiliri de domiciliu în localitate	33	24	44	36	25
	Plecări cu domiciliul din localitate	23	28	65	46	27
	Sold migrație	10	-4	-21	-10	-2
Cucerdea	Stabiliri de domiciliu în localitate	22	19	29	21	24
	Plecări cu domiciliul din localitate	13	30	20	21	20
	Sold migrație	9	-11	9	0	4
Cuci	Stabiliri de domiciliu în localitate	34	35	38	45	27
	Plecări cu domiciliul din localitate	29	45	45	31	25
	Sold migrație	5	-10	-7	14	2
Gănești	Stabiliri de domiciliu în localitate	64	52	72	52	55
	Plecări cu domiciliul din localitate	35	42	43	56	38
	Sold migrație	29	10	29	-4	17
Iernut	Stabiliri de domiciliu în localitate	120	105	130	107	126
	Plecări cu domiciliul din localitate	113	149	151	130	115
	Sold migrație	7	-44	-21	-23	11
Mica	Stabiliri de domiciliu în localitate	69	77	61	74	49
	Plecări cu domiciliul din localitate	43	73	89	51	59
	Sold migrație	26	4	-28	23	-10
Ogra	Stabiliri de domiciliu în localitate	43	51	75	68	28
	Plecări cu domiciliul din localitate	31	43	68	35	39
	Sold migrație	12	8	7	33	-11
Sânpaul	Stabiliri de domiciliu în localitate	83	80	115	95	73
	Plecări cu domiciliul din localitate	17	45	38	52	40
	Sold migrație	66	35	77	43	33
Suplac	Stabiliri de domiciliu în localitate	29	42	36	41	52
	Plecări cu domiciliul din localitate	45	37	34	23	21
	Sold migrație	-16	5	2	18	31
Total sold migrație regiune		193	96	57	97	55

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Se constată, că în perioada 2005 – 2007 a avut loc o scădere a soldului migrator, urmată în anul următor de o creștere cu 40 de unități per total regiune, urmată în anul 2009 de o scădere cu 42 de unități.

Evoluția somajului, deci a persoanelor apte de muncă, ce nu pot fi încadrate din lipsă de locuri de muncă disponibile (Legea nr. 1/1991 republicată în anul 1994 și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 47/1997) și care s-au înscris la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, în perioada 2005 – 2009 se prezintă astfel:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	102	120	250	204	119
Băgaciu	51	243	256	115	155
Bahnea	63	135	365	263	163

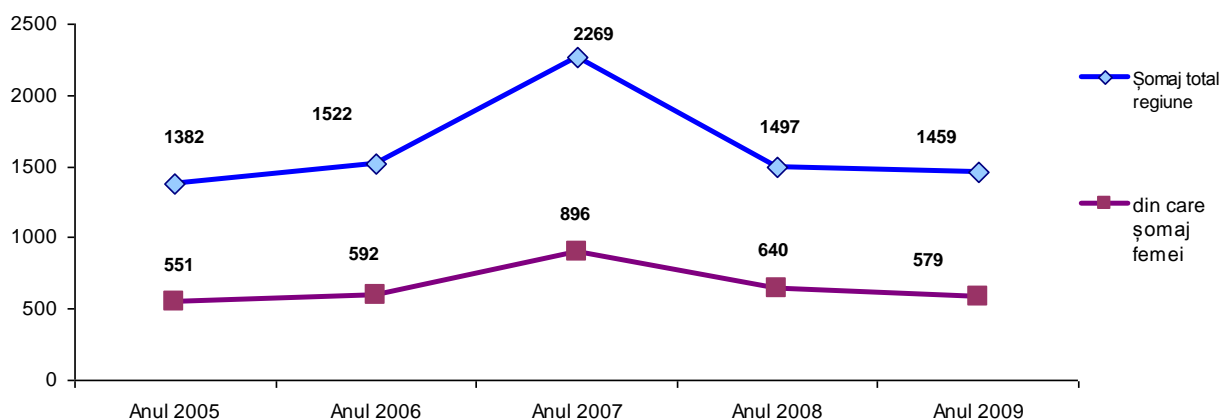
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Bichiș	41	28	39	22	24
Bogata	106	50	48	20	51
Coroisânmartin	28	17	59	21	27
Cucerdea	26	26	30	18	18
Cuci	110	64	39	37	69
Gănești	68	88	122	131	98
Iernut	356	201	240	170	254
Mica	84	117	337	178	162
Ogra	180	103	70	81	104
Sânpaul	55	242	282	184	135
Suplac	112	88	132	53	80
Total	1382	1522	2269	1497	1459

Sursa: Direcția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Mureș.

Unitățile administrativ teritoriale unde se înregistrează, în anul 2009, o rată foarte mare a șomajului, sunt Iernut – 254 șomeri (ceea ce reprezintă 17,41% din totalul șomerilor la nivelul teritoriului), Bahnea - 163 șomeri (ceea ce reprezintă 11,17% din totalul șomerilor la nivelul teritoriului) și Băgaciu– 155 șomeri (10,62%).

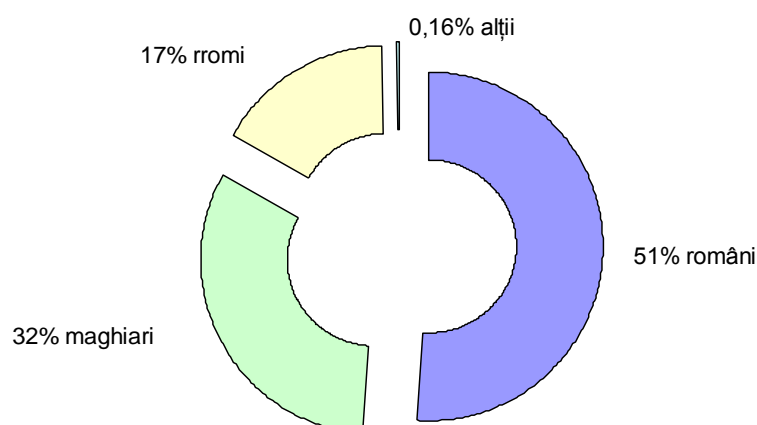
Raportată la numărul populației active, rata șomajului pe teritoriul Podișul Târnavelor este în anul 2009 de 5,59 % (din care 2,22 % femei), inferioară față de rata județului Mureș care, în anul 2009 a fost de 8,1%, din care 7,4% femei.

Criza economică ce a afectat întreaga țară are repercursiuni și asupra teritoriului Podișul Târnavelor, practic înregistrându-se creșteri ale șomajului la nivelul tuturor comunelor, excepție făcând comunele Adămuș, Bahnea, Gănești, Mica, Sânpaul. Trebuie menționat de asemenea faptul că mare parte dintre locuitorii comunelor celor mai afectate de șomaj Cuci, Iernut, Ogra, Suplac își desfășurau activitatea în orașele Târgu Mureș, Târnaveni, Iernut.

Populația din zona Podișul Târnavelor după structura etnică și religioasă

Podișul Târnavelor nu se caracterizează printr-o mare diversitate **etnică, lingvistică și religioasă**. Datele statistice arată că în teritoriul acoperit de Podișul Târnavelor nu locuiesc foarte multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu alte localități din județul Mureș. Românii formează majoritatea populației (51%), fiind urmași în ordine de

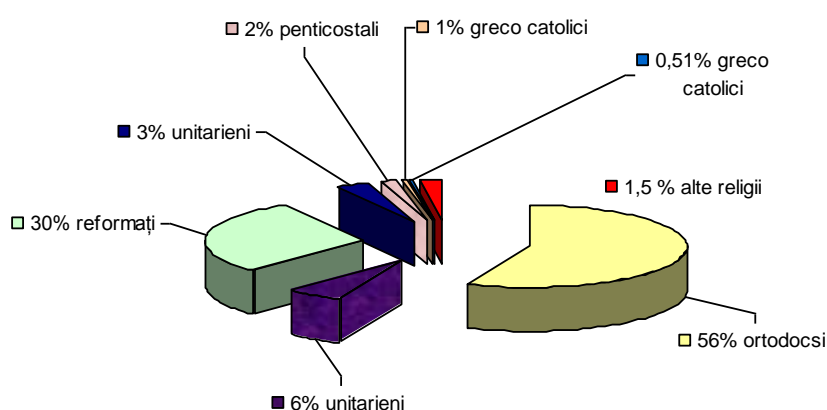
maghiari - 32% din totalul populației, rromi – 17% din populație și alte naționalități – 0,16% .

Sursa: Chestionarele completate de primăriile din teritoriul analizat.

Înregistrând această situație reală în ceea ce privește evoluția demografică în regiunea Podișul Târnavelor, putem afirma faptul că, numai tendințele pozitive de dezvoltare economică vor conduce la creșterea nivelului educațional al populației, fapt ce va determina schimbări în comportamentul socio-demografic, atât în sensul reducerii numărului de copii pe care familiile decid să-i aibă și al creșterii vârstei mamei la prima naștere, cât și în ceea ce privește stabilirea tinerilor în comunitățile rurale aparținând regiunii Podișul Târnavelor.

Referitor la diversitatea religiilor, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși urmași de reformați și unitarieni.

II.2.1.4 Patrimoniul de mediu

Relief (Patrimoniul natural)

Relieful teritoriului Podișul Târnavelor este predominat de relieful colinar și de podiș deluros, dealurile atingând altitudini de 500-600 m în partea de vest.

Podișul Târnavelor, este localizat în centrul României, în interiorul arcului carpatic în mijlocul podișului Transilvaniei, are o personalitate distinctă, pe care i-o conferă particularitățile reliefului: mai înalt decât al regiunii de la nord de Mureș, desfăcut prin văi adânci și largi, cu terase în culmi netede orientate în direcția văilor principale (est-vest), cu versante povârnite și acoperite de păduri. Dealtfel întregul ținut al Târnavelor prezintă aspectul general al unui podiș vălurit, deluros, compartimentat în fâșii orientate în aceeași direcție, cu masive deluroase sau grupe de dealuri și culmi, în general bine determinate.

Podișul Târnavelor este caracterizat în general prin interfluvii netede orientate spre vest, prin prezența domurilor gazeifere, a văilor lungi cu tersase dezvoltate mai ales pe flancul stâng, un țesut deluros ușor ondulat, relief de creste și versanți asimetrici afectați de alunecări de teren, cu pâlcuri forestiere izolate.

Geologia

Rețeaua hidrografică a regiunii, ca de altfel a întregului județ, aparține râului Mureș, principalul colector de apă în întreg bazinul Transilvaniei, care străbate teritoriul județului Mureș pe o lungime de 187 km, de la Ciubotani, unde pătrunde în județ și până în aval de Chețani unde îl părăsește.

Suprafața teritoriului Podișul Târnavelor este străbătută de asemenea de râul Târnavă Mică, al doilea ca lungime în județ -115 km. Acesta izvorăște din pasul Bucin din Munții Gurghiului și are ca afluenți pâraiele Corund, Solocma, Cușmedul, Vețca, Nadeș, Agrișteu, Cund, unele cu regim de scurgere temporară. Panta râului scade treptat de la valori de 13 ‰ în Depresiunea Sovata-Praid la 3-5 ‰ în sectorul de dealuri subcarpatice și sub 1 ‰ în zona de podiș. Debitul mediu minim zilnic, în perioada iunie-august cu probabilitate de 80 %, este de 1,3-2,0 m³/s. Debitul mediu multianual de aluviuni în suspensie înregistrează valori de 1 kg/s în secțiunea de intrare în județ și 7 kg/s în secțiunea de ieșire determinate în principal de friabilitatea rocilor din bazinul hidrografic precum și de despădurirea terenurilor și pantelor. Fenomenele de îngheț se produc în fiecare an pe cursul superior și cu frecvențe de 96% pe cursul inferior. Au o durată medie de producere de 65 zile pe cursul superior respectiv 40 zile pe cel inferior. Frecvența producerii podului de gheață este de 80 % din ierni iar durate medie de persistență a acestuia de 30-35 zile.

Resursele de apă de suprafață ale județului sunt:1.200 milioane m³ din care: 950 milioane m³ pe cursul râului Mureș și 200 milioane m³ pe Târnavă Mică.

În ceea ce privește calitatea apelor de suprafață în bazinul hidrografic Mureș:

- 46% din lungimea râului supravegheat aparține categoriei de calitate I;
- 44,9% - categoriei de calitate II;
- 9,1% reprezintă apă care depășește limitele categoriei de calitate III.

Apele subterane din zona subcarpatică și de podiș au debite mici și un grad de mineralizare ridicată, fiind în general nepotabile. În luncile și terasele râurilor apar ape freatice mai bogate, dar și acestea sunt mineralizate și dure. Ele constituie principala sursă de alimentare cu apă potabilă a localităților din județul Mureș . Resursele subterane sunt de 3.500 l/s.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor există de asemenea lacul Iernut - o unitate lacustră de origine mixtă – natural antropică ce a fost amenajat într-un meandru părăsit al Mureșului și are drept funcție principală aceea de regularizare a debitului râului și rezervă de apă pentru termocentrala Iernut.

Toate aceste resurse hidrografice reprezintă adevăratele bogății ale teritoriului, ele fiind importante atât din punct de vedere agricol cât și piscicol și turistic. Trebuie menționat însă faptul că ele sunt insuficient exploatate și aceasta datorându-se în principal lipsei de finanțare în aceste domenii.

Biodiversitate – habitate naturale

Corespunzător diversității și complexității elementelor cadrului natural, asociațiile vegetale și biotopurile faunistice se încadrează în aceeași categorie a trăsăturilor variate.

Distribuția lor în cadrul peisajului reprezintă o reflectare a condițiilor fizico-geografice trecute și actuale, oglindind condițiile de climă și modificările provocate de om prin înlocuirea vegetației spontane cu plante de cultură, pe arii din ce în ce mai întinse.

În structura vegetației predominante sunt asociațiile herbacee xerofile și mezoxerofile (pe versanții însoriți și semi însoriți), bogate în relict stepice, urmate apoi de asociațiile forestiere. Vegetația forestieră este reprezentată de etajul quercineelor, dezvoltat în ariile cu altitudini mici (vestul zonei): stejerișuri în amestec cu cărpinete și goruneto-cărpinete. În luncile râurilor apare vegetația lemnoasă edificată de sălcii, îndeosebi. Etajul fâgetelor se dezvoltă pe platourile superioare, mai extinse fiind asociațiile de cărpinete-făgete.

Flora naturală din zonă are un potențial scăzut de rezistență și regenerare pe cale naturală cauzată de impactul antropic mare care se derulează în prezent în zonă (procese intense de despădurire, supra pășunat, agricultură extensivă). Rezistența ecosistemică a vegetației naturale a scăzut vertiginos datorită dispariției multor specii componente și invaziei numeroaselor specii de plante sinantropice.

Fauna originală a etajului faunistic al gorunetelor și fâgetelor a suferit transformări însemnate odată cu declanșarea proceselor de despădurire din zonă. Aceasta este compusă în prezent dintr-un amestec de specii caracteristice etajului faunistic al gorunetelor și fâgetelor care sunt rar întâlnite în micile petice de pădure ce au mai rămas (mistrețul, viezurele, lupul, vulpea, pisica sălbatică, chițcanul de câmp și de pădure) și din specii caracteristice silvostepii (iepurele, popândăul, orbetele). În partea estică, odată cu creșterea altitudinii, apar specii caracteristice fâgetelor (lupul, vulpea, jderul de pădure, pârșul cu coadă scurtă, pisica sălbatică, căpriorul). Dintre păsări se remarcă ciocănitorea, cinteza, pițigoii de munte, muscarul mic, iernuca.

Natura 2000

Teritoriul „Podișul Târnavelor” cuprinde situri Natura 2000 atât din domeniul ariilor speciale de conservare (SAC) constituite conform Directivei Habitate cât și din ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) constituite conform Directivei Păsări.

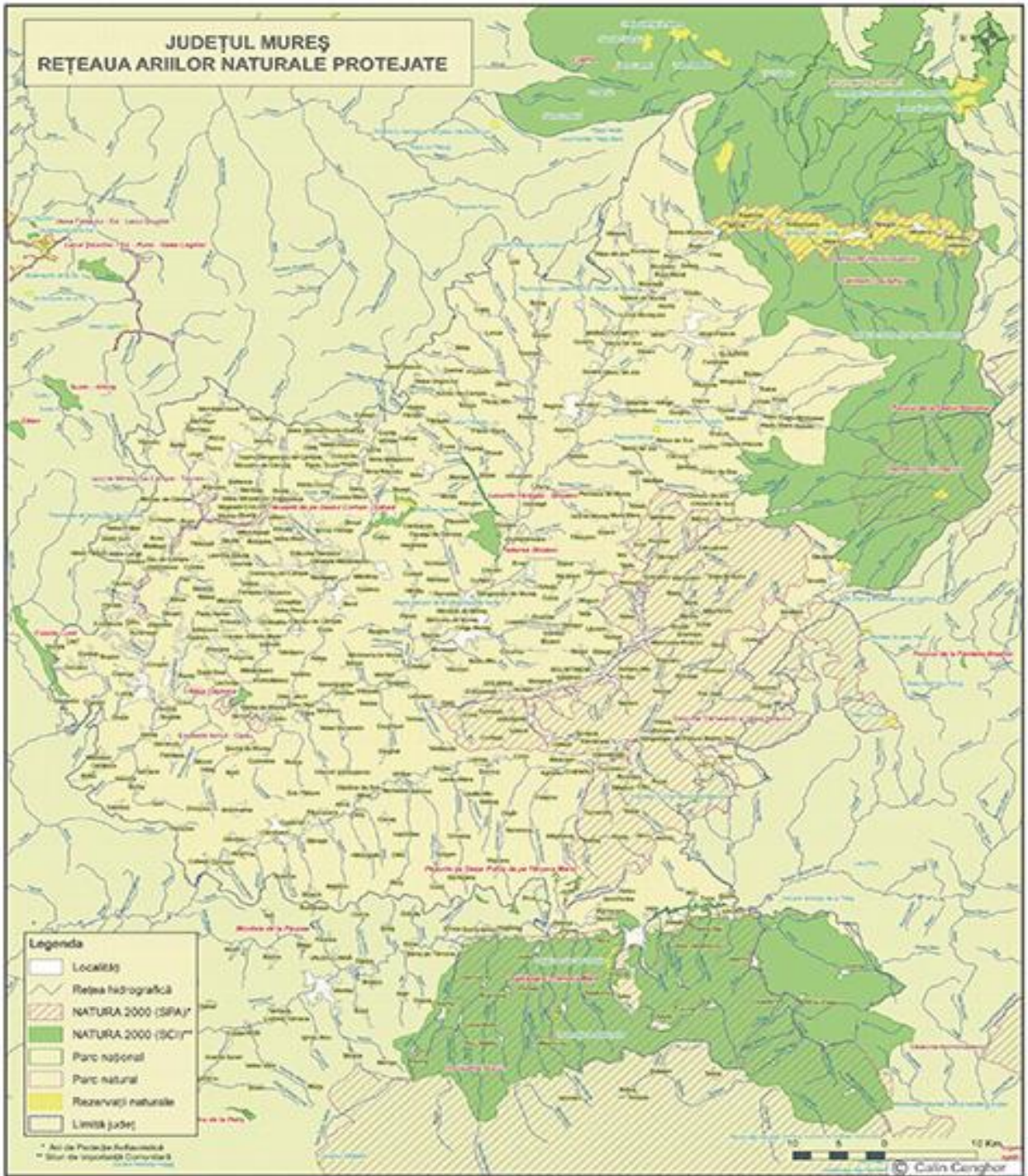
Siturile Natura 2000 au fost stabilite prin Ordinul Ministrului nr. 776/2007 privind „declararea siturilor de importanță comunitară” (Directiva 92/143/CEE), și confirmate prin Ordinul Ministrului nr. 1964 din 13/12/2007 publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 98 din 07/02/2008 „privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România”.

Ariile de protecție avifaunistică (Directiva 79/409/CEE) au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 1284 / 2007.

Dintre regiunile biogeografice europene, în această regiune se regăsește bioregiunea continentală. Habitatele naturale din regiune au o stare de conservare satisfăcătoare, dar sunt numeroase amenințări datorită dezvoltării nedurabile în unele sectoare de activitate, în special în cele bazate pe exploatarea extensivă a resurselor naturale, și mai ales în urma retrocedărilor terenurilor, respectiv a extinderii intravilanelor localităților în zonele montane .

Prezentarea zonelor existente în rețeaua Natura 2000:

Numele zonei	Suprafața în ha	Caracteristici principale (clasificarea directivelor privind Habitatele, Păsări, Habitate și Păsări)
ROSCI0210 Râpa Lechința	233,00	sit de importanță comunitară
ROSPA 0041 Eleșteele Iernut Cipău	454,4 ha	arie de protecție specială avifaunistică
ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului	85.217,2 ha	arie de protecție specială avifaunistică

ROSCI0210 Râpa Lechința

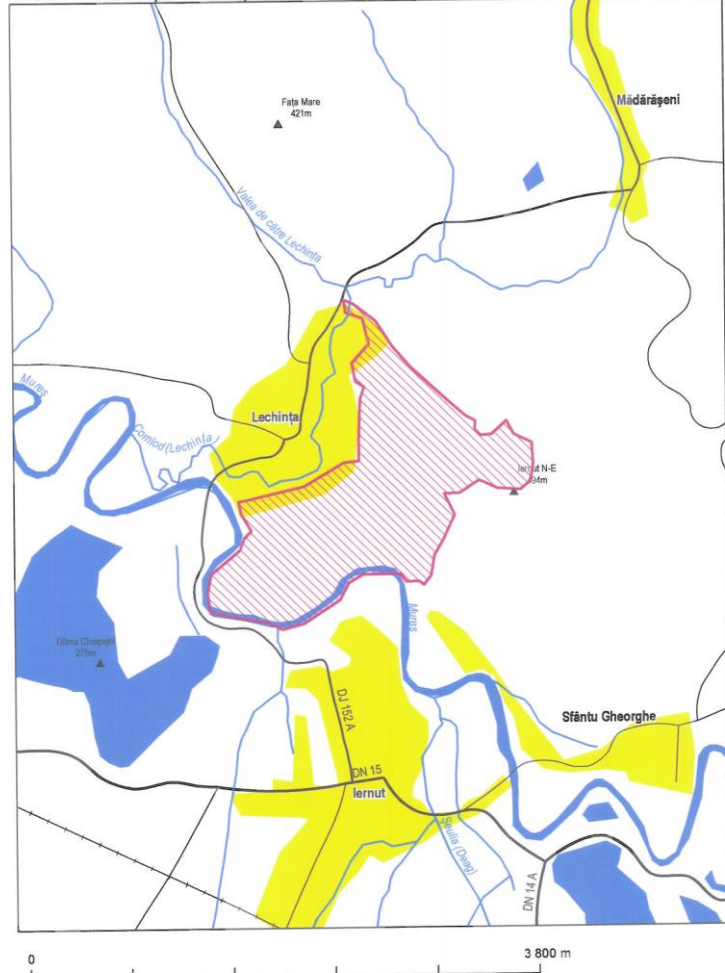
Unitățile administrativ teritoriale incluse în sit și suprafața acestora

- Județul Mureș: Iernut (2%)

Coordonatele sitului

- longitudine E 24°14'3"
- latitudine N 46°28'17"

ROSCI0210 Râpa Lechința

Tipuri de habitate: 6240* - Pajiști stepice sub panonice – ce sunt reprezentate de pajiștile de stepă, dominate de graminee ce spitoase, camefite și alte plante perene, ale alianței *Festucion valesiacae* și altor cenotaxoni afini. Aceste comunități xeroterme sunt dezvoltate pe pantesudice, cusoluri având profil A-C, pesubstratstâncos și straturisedimentare argilo-nisipoase îmbogățite cu pietriș. Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică

Speii de nevertebrate: 4031 - Cucullia mixta

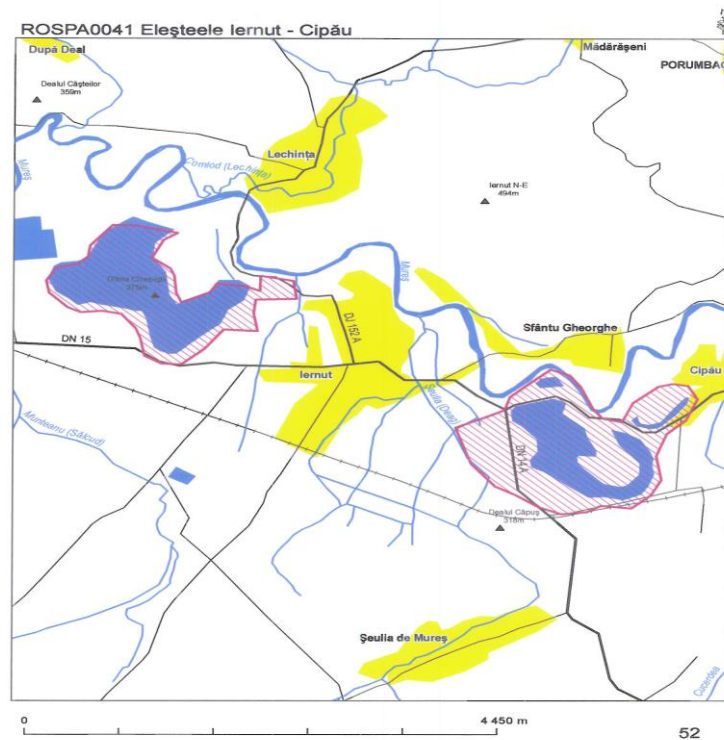
ROSPA 0041 Eleșteele Iernut Cipău

Unitățile administrativ teritoriale incluse în sit și suprafața acestora

- Județul Mureș: Iernut (4%)

Coordonatele sitului

- longitudine E 24°15'36"
- latitudine N 46°26'25"

Aceste eleștee au fost create prin îndiguire, alimentarea cu apă, inițial s-a făcut prin pompare din râul Mureș, aflat în apropiere.

În ultima perioada precipitațiile sunt cele care ridică nivelul apei periodic, mai ales la eleșteul Iernut.

Eleșteele au fost create în anul 1975 la Iernut (2 eleștee cu suprafața de 108 ha) și în anul 1983 la Cipău (4 eleștee cu suprafața de 57 ha).

Importanța avifaunistică este dată de aglomerările mari de păsări acvatice.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Cele două ferme piscicole reprezintă un loc important de popas pentru păsările migratoare din Transilvania și adăpostesc regulat între 35 000 – 48 000 exemplare de păsări de apă. Impactul antropic este mai accentuat la lernut din cauza deranjului datorită numărului mare de pescari în unele perioade și probleme legate de managementul bazinelor piscicole, respectiv vânătoarea.

Trebuie menționat faptul deosebit de important că această zonă a fost inclusă pe lista Zonelor Umede de importanță internațională (Lista Ramsar).

Părțile contractante ale Convenției Ramsar sunt obligate să promoveze "utilizarea durabilă" a tuturor zonelor umede de pe teritoriul lor, să promoveze cooperarea internațională în domeniul zonelor umede, să informeze secretariatul Convenției asupra oricăror schimbări survenite în caracterul ecologic al oricărui sit listat.

Conform Convenției de la Ramsar, "zonele umede sunt întinderi de bălți, mlastini, turbării, de ape naturale sau artificiale, permanente sau temporare, unde apa este stătătoare sau curgătoare, dulce, salmastră sau sărată, inclusiv întinderi de apă marină a căror adâncime la reflux nu depășește 6 m, "păsările de apă sunt păsări a căror existență depin de ecologic de zonele umede".

Deoarece zonele umede constituie o resursă de mare valoare naturală, științifică, culturală, economică, ecoturistică și recreativă, prin „Convenția Zonelor Umede” au fost stabilite ca principale obiective:

- Păstrarea;
- Conservarea;
- și utilizarea durabilă a acestor zone.

Datorită faptului că acestea contribuie la reglarea regimului apelor, la atenuarea inundațiilor luncilor râurilor și reprezintă un factor de stabilitate a microclimei și de menținere a echilibrului ecologic.

An de an în data de 2 februarie comunitatea internațională marchează „Ziua Mondială a Zonelor Umede”.

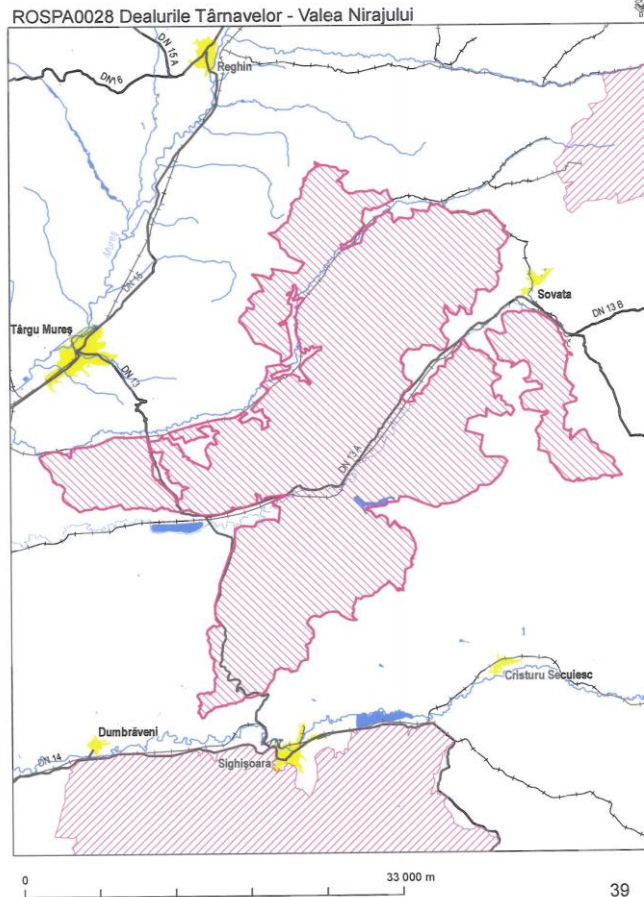
ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului

Unitățile administrativ teritoriale incluse în sit și suprafața acestora

- Județul Mureș: Acățari (67%), Albești (4%), Bălăușeri (16%), Beica de Jos (2%), Bereni (>99%), Chibed (66%), Chiheru de Jos (2%), Coroisâmărtin (1%), Crăciunești (48%), Daneș (4%), Eremitu (50%), Ernei (<1%), Fântânele (89%), Gălești (57%), Gheorghe Doja (7%), Ghindari (91%), Gornești (<1%), Hodoșa (81%), Măgherani (>99%), Miercurea Nirajului (45%), Nadeș (74%), Neaua (>99%), Păsăreni (45%), Sângeorgiu de Pădure (78%), Sărățeni (54%), Sighișoara (12%), Sovata (7%), **suplac (<1%)**, Vărgata (75%), Vețca (78%)
- Județul Harghita: Atid (43%), Corund (8%), Lupeni (3%), Praid (9%), săcel (24%)

Coordonatele sitului

- longitudine E 24°50'29"
- latitudine N 46°28'12"

Situl este important pentru ca el constituie habitatul principal pentru un număr însemnat de specii de păsări de importanță comunitară. Dintre acestea, cea mai importantă este Acvila țipătoare mică.

Acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) este o pasăre răpitoare diurnă protejată, aflată în regres numeric. Este singurul reprezentant dintre acvilele autohtone a cărei populație se concentrează pe continentul european. Ecoregiunea Carpatică deține un procent semnificativ din populația mondială a speciei. Statutul de conservare, distribuția largă face posibilă desemnarea ca specie umbrelă în protecția biodiversității din regiune.

Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu alături de partenerii Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” și Societatea Ornitologică Română, au demarat

la începutul acestui an proiectul „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” finanțat prin componenta Natură și Biodiversitate a programului LIFE+ al Comisiei Europene.

Proiectul se va derula pe parcursul a patru ani, în perioada 2010-2013 și are ca principal obiectiv crearea condițiilor optime pentru asigurarea stării favorabile de conservare pentru un procent semnificativ (22%) din populația de acvila țipătoare mică la nivelul Uniunii Europene.

Aria de Protecție specială Avifaunistică ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului face parte din cele 12 situri Natura 2000 cuprinse în acest proiect.

Ținând cont de toate aceste date, putem afirma faptul că, regiunea are un potențial turistic deosebit. Din păcate zona este insuficient dezvoltată din acest punct de vedere, neexistând o piață turistică bine pusă la punct, spații de campare amenajate, infrastructura dezvoltată.

Este absolut necesară de aceea, întocmirea unei strategii și promovarea unui turism competitiv, promovarea produselor fermierilor care practică agricultura ecologică, înființarea unor rețele locale pentru produsele alimentare tradiționale precum și pentru alte produse ecologice și naturale, promovarea sub-sectorului de agro-turism și încurajarea implicării active a tinerilor și femeilor.

Un accent deosebit ar trebui pus și în problematica schimbărilor climatice, prin sprijinirea atât a achiziționării de echipamente pentru producerea energiei din surse regenerabile cât și crearea de condiții pentru investițiile de interes public în energia regenerabilă.

De asemenea este imperios necesară derularea de activități de informare și formare profesională a populației în ceea ce privește conservarea și protecția valorilor naturale, respectarea legislației de mediu, a legislației specifice zonei Natura 2000, dar și acordarea diferitelor forme de compensații fermierilor sau administratorilor de teren în vederea susținerii acestor teritorii deosebit de valoroase.

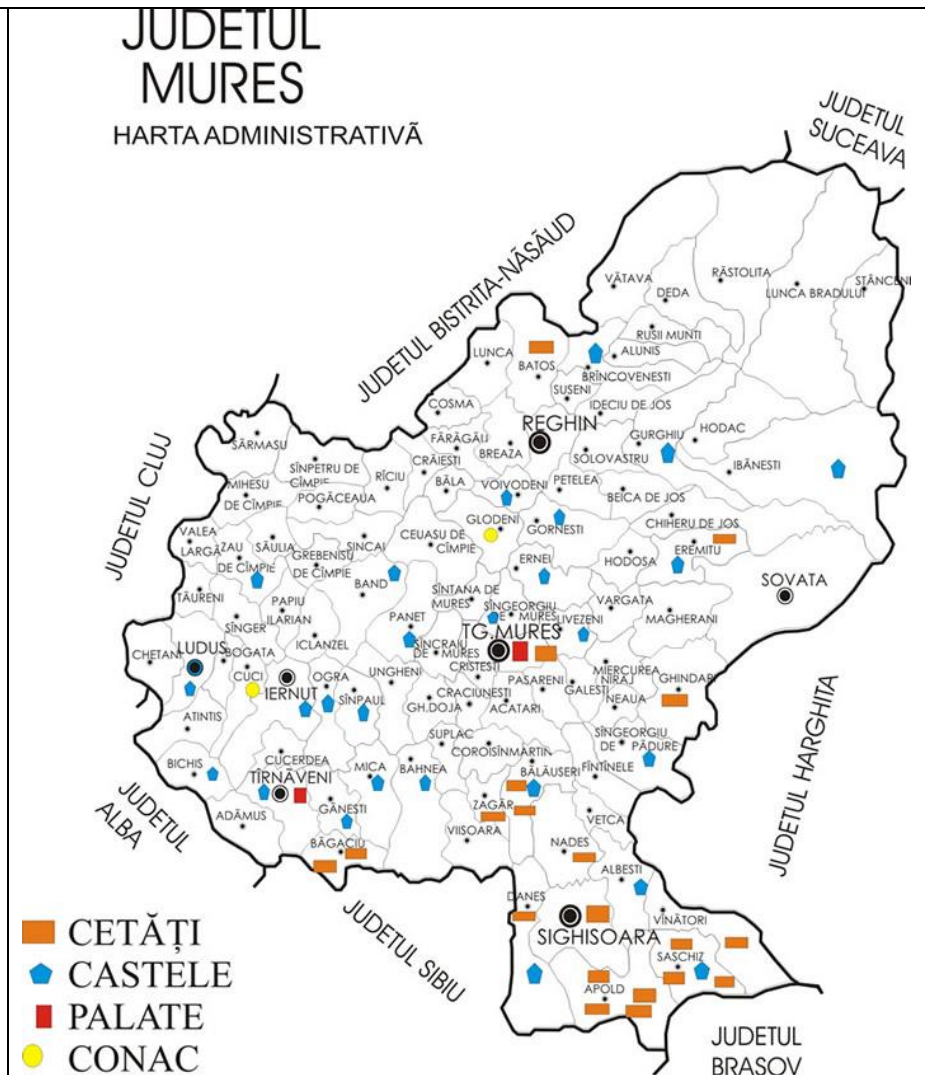
II.2.1.5 Patrimoniul arhitectural și cultural

Județul Mureș, ca unitate administrativă modernă, a fost format pe parcursul perioadei 1876-1968, trecând prin mai multe etape istorice. Aspectul cel mai important în perspectiva geografiei istorice este faptul că localitățile de pe teritoriul județului au aparținut, din primele secole ale mileniului al doilea până-n 1876, mai multor instituții administrative de tip feudal, mai mult sau mai puțin diferite din punct de vedere natural, economic, politic-administrativ și cultural. Aceste diferențe explică trăsăturile economice, etnice, sociale și culturale specifice și evoluția istorică diferită a unor zone respectiv localități. Astfel județul cuprinde totalitatea localităților din fostul scaun secuiesc Mureș (în centrul și estul județului), câteva sate din scaunul secuiesc Odorhei (în est, pe malul stâng al Târnavei Mici), mare parte din comitatele medievale Târnavă (în sud-vest) și Turda (în vest și nord), câteva localități din comitatele Alba Inferior, Alba Superior (în sud), Cluj (în nord vest), iar în sud-est cea mai mare parte a fostului scaun săsesc Sighișoara. Astfel județul, deși coerent din punct de vedere geografic și economic, este un „colaj cultural”.

Patrimoniul cultural al regiunii cuprinde numeroase obiective declarate monumente istorice, reprezentând situri arheologice, cetăți și fortificații, castele, biserici, etc.

Trebuie menționat faptul că, în zona Podișul Târnavelor se regăsesc influențe săsești în arhitectură, mobilier, organizarea spațială a satului, limbaj, obiceiuri. Prezența populației săsești a contribuit la conturarea unui specific și în arhitectura populară, fondul vechi al acesteia fiind format din construcții de lemn cu acoperiș învelit cu paie.

În sec. al XVIII-lea și al XIX-lea, populația săsească a trecut la construcțiile de cărămidă, înlocuind învelitorile din paie cu țiglă, ceea ce a influențat întreaga arhitectură a zonei.

Popularea teritoriului, continuitatea vieții omenești în aria regiunii Podișul Târnavelor sunt atestate de cercetările și descoperirile arheologice (urme de locuințe, necropolele) indică prezența diferitelor culturi, încă din vremuri străvechi. În arhiva istorică „Repertoriul arheologic al României” de la Institutul de Arheologie Vasile Pârvan din București – se regăsesc următoarele localități introduse de către Institutul Național al Monumentelor Istorice pe lista monumentelor istorice:

Localitatea	Denumirea	Adresă	Epoca/Datare	Cod LMI 2004
sat Bogata, comuna Bogata	Situl arheologic de la Bogata	Dâlma bisericii		MS-I-s-B-15349
sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Dâlma bisericii	Epoca medievală	MS-I-s-B-15349.01
sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Dâlma bisericii	Sec III-IV epoca daco-romană	MS-I-s-B-15349.02
sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Dâlma bisericii	Epoca romană	MS-I-s-B-15349.03
sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Dâlma bisericii	Latene	MS-I-s-B-15349.04

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Dâlma bisericii	Hallstatt	MS-I-s-B-15349.05
sat Bogata, comuna Bogata	Asezare	Sub vii	Latene	MS-I-s-B-15350
sat CUCERDEA; comuna CUCERDEA	Așezarea Latene de la Cucerdea		sec. I a. Chr. - I p.Chr. Latène	MS-I-s-B-15370
sat CUCI; comuna CUCI	Sit-ul arheologic de la Cuci, punct Dealul Orosiei	Dealul Orosiei		MS-I-s-B-15371
sat CUCI; comuna CUCI	Asezare	Dealul Orosiei	sec. VIII - IX Epoca migrațiilor	MS-I-m-B-15371.01
sat CUCI; comuna CUCI	Asezare	Dealul Orosiei	Epoca bronzului	MS-I-m-B-15371.02
sat CUCI; comuna CUCI	Asezare	Dealul Orosiei	Neolitic	MS-I-m-B-15371.03
sat CUCI; comuna CUCI	Situl arheologic de la Cuci, punct "Szörösdomb"	"Szörösdomb"	Epoca bronzului timpuriu	MS-I-s-B-15372
sat CUCI; comuna CUCI	Asezare	"Szörösdomb"	Epoca bronzului timpuriu	MS-I-m-B-15372.01
sat CUCI; comuna CUCI	Necropolă	"Szörösdomb"	Epoca bronzului timpuriu	MS-I-m-B-15372.02
sat CUCI; comuna CUCI	Așezarea Latene de la Cuci, punct "Berc"	"Berc"	sec. V - III a. Chr. Latène	MS-I-s-B-15373
sat OGRA; comuna OGRA	Așezarea romană de la Ogra	"Cipău-fermă"	sec. II-III Epoca romană	MS-I-s-B-15401
sat OZD; comuna BICHIȘ	Așezarea neolitică de la Ozd	"Lotrul Domnișoarei"	Neolitic	MS-I-s-B-15403
sat OZD; comuna BICHIȘ	Așezarea romană de la Ozd	"Vale"	Epoca romană	MS-I-s-B-15404
sat RANTA; comuna BOGATA	Așezare de epoca bronzului de la Ranta		Epoca bronzului	MS-I-s-B-15409
sat RANTA; comuna BOGATA	Așezarea Latene de la Ranta	"Bercul țârcilor"	Latène	MS-I-s-B-15410
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Drumul roman de lasânpaul		sec. II-III Epoca romană	MS-I-s-B-15425
sat VALEA IZVOARELOR; comunasÂNPAUL	Așezare	"Teleacul Mic"	sec. I a. Chr. Latène	MS-I-s-B-15440
sat VALEA IZVOARELOR;	Așezare	"La mazăriște"	sec. IV Epoca postromană	MS-I-s-B-15441

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

comunasÂNPAUL				
sat CUCI; comuna CUCI	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli", cu clopotnița			MS-II-m-B-15640
sat CUCI; comuna CUCI	Biserica reformată, cu turnul-clopotniță			MS-II-m-A-15641
sat CUCI; comuna CUCI	Ansamblul castelului Degentfeld	La marginea comunei	sec. XIX	MS-II-a-B-15642
sat CUCI; comuna CUCI	Castelul Degentfeld	La marginea comunei	sec. XIX	MS-II-m-B-15642.01
sat CUCI; comuna CUCI	Parc	La marginea comunei	sec. XIX	MS-II-m-B-15642.02
sat OGRA; comuna OGRA	Castelul Haller		sec. XVII	MS-II-m-A-15737
sat OZD; comuna BICHIȘ	Castelul Pekri		ante 1705; refăcut 1732	MS-II-m-A-15741
sat PETRILACA; comuna CUCI	Biserica reformată, cu turn-clopotniță		1782-1786 (biserica), 1861(turnul)	MS-II-m-A-15754
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Biserica romano-catolică		sec. XIV-XVIII	MS-II-m-A-15796
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Ansamblul castelului Haller		sec. XIV-XVIII	MS-II-a-A-15798
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Castelul Haller		sec. XVIII	MS-II-m-A-15798.01
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Grânar		sec. XIV	MS-II-m-A-15798.01
sat CHIRILEU; comunasÂNPAUL	Bustul lui Vasile Moldovan	În centrul satului	sec. XX	MS-III-m-B-16081
sat CUCI; comuna CUCI	Cripta Degentfeld		1850 - 1900	MS-IV-m-A-16099
satsÂNPAUL; comunasÂNPAUL	Capela Haller	În cimitir	1745-1760	MS-IV-m-A-15797
sat BERNADEA; comuna BAHNEA	Situl arheologic de la Bernadea	"Dâmbău"		MS-I-s-B-15345
sat BERNADEA; comuna BAHNEA	Așezare fortificată	"Dâmbău"	Latène	MS-I-m-B-15345.01
sat BERNADEA; comuna BAHNEA	Așezare	"Dâmbău"	Epoca bronzului	MS-I-m-B-15345.02
sat BERNADEA; comuna BAHNEA	Așezare	"Dâmbău"	Neolitic	MS-I-m-B-15345.03
sat BERNADEA; comuna BAHNEA	Așezare	"Dâmbău"	Neolitic timpuriu	MS-I-m-B-15345.04
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Necropolă tumulară	"Gară"	Hallstatt	MS-I-s-B-15363

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

sat CIPĂU; comuna IERNUT	Situl arheologic de la Cipău, punct "Icia"	"Icia"		MS-I-s-B-15363
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Necropolă de înhumăție	"Icia"	sec. VI - V a. Chr. Hallstatt târziu	MS-I-m-A-15364.01
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Așezare	"Icia"	Hallstatt	MS-I-m-B-15364.02
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Așezare	"Icia"	Neolitic timpuriu	MS-I-m-B-15364.03
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Așezare	"Icia"	Perioada de tranziție la epoca bronzului	MS-I-m-A-15364.04
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Situl arheologic de la Cipău, punct "Gârle"	"Gârle"	Epoca postromană	MS-I-s-A-15365
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Așezare	"Gârle"	sec. VI Epoca postromană	MS-I-m-A-15365.01
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Necropolă	"Gârle"	sec. VI Epoca postromană	MS-I-m-A-15365.02
oraș IERNUT; IERNUT	Situl arheologic de la Iernut,	"Fundu Bedeelor"		MS-I-s-A-15383
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"Fundu Bedeelor"	sec. XII-XIII Epoca medievală timpurie	MS-I-m-B-15383.01
oraș IERNUT; IERNUT	Necropolă	"Fundu Bedeelor"	sec. IV-V Epoca postromană	MS-I-m-A-15383.02
oraș IERNUT; IERNUT	Necropolă	"Fundu Bedeelor"	sec. III-IV Epoca daco-romană	MS-I-m-A-15383.03
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"Fundu Bedeelor"	Hallstatt	MS-I-m-A-15383.04
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"Fundu Bedeelor"	Epoca bronzului	MS-I-m-A-15383.05
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"Fundu Bedeelor"	Neolitic timpuriu	MS-I-m-A-15383.06
oraș IERNUT; IERNUT	Situl arheologic de la Iernut, punct "La Hulpiști"	"La Hulpiști"		MS-I-s-B-15384
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"La Hulpiști"	Epoca postromană	MS-I-m-B-15384.01
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"La Hulpiști"	sec. III-IV Epoca daco-romană	MS-I-m-B-15384.02
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"La Hulpiști"	Latène	MS-I-m-B-15384.03
oraș IERNUT; IERNUT	Așezare	"La Hulpiști"	Epoca bronzului	MS-I-m-B-15384.04
sat aparținător LECHINȚA DE	Situl arheologic de la Lechința de Mureș	"Podei"		MS-I-s-A-15387

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

MUREȘ; oraș IERNUT				
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Podei"	sec. II-III Epoca romană	MS-I-m-A- 15387.01
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Podei"	Epoca bronzului	MS-I-m-B- 15387.02
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Situl arheologic de la Lechința de Mureș, punct "Săliște	"Săliște"		MS-I-s-A- 15388
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Necropolă	"Săliște"	sec. XII Epoca medievală timpurie	MS-I-m-A- 15388.01
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Săliște"	sec. IV-VI Epoca postromană	MS-I-m-A- 15388.02
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Săliște"	Epoca romană	MS-I-m-A- 15388.03
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Săliște"	Latène	MS-I-m-A- 15388.04
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Săliște"	Epoca bronzului	MS-I-m-A- 15388.05
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare	"Săliște"	Perioada de tranziție la epoca bronzului	MS-I-m-A- 15388.06
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Necropola romană de la Lechința de Mureș, punct "Grădina Fostului IAS"	"Grădina fostului IAS"	sec. III Epoca romană	MS-I-s-A- 15389
sat aparținător LECHINȚA DE MUREȘ; oraș IERNUT	Așezare		Hallstatt	MS-I-m-A- 15388.07
sat ABUȘ; comuna MICA	Castelul Apor	53	1775-1830	MS-II-m-A- 15585
sat ABUȘ; comuna MICA	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli"	143	sec. XVIII	MS-II-m-B- 15586
sat ADĂMUȘ; comuna ADĂMUȘ	Biserica unitariană		bisericasec. XVI, turnclopotniță 1694, poartă de lemn	MS-II-m-A- 15587

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

			1794	
sat BAHNEA; comuna BAHNEA	Biserica reformată, cu turnul-clopotniță	Str. Republicii 25	sec. XIV, turn 1904	MS-II-m-B-15597
sat BAHNEA; comuna BAHNEA	Castelul Bethlen	Str. Republicii 55	sec. XVI	MS-II-m-A-15598
sat BĂGACIU; comuna BĂGACIU	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate		sec. XV-XVIII	MS-II-a-A-15601
sat BĂGACIU; comuna BĂGACIU	Biserica evanghelică		sec. XV-XVIII	MS-II-m-A-15601.01
sat BĂGACIU; comuna BĂGACIU	Incintă fortificată		sec. XV-XVIII	MS-II-m-A-15601.02
sat BĂGACIU; comuna BĂGACIU	Casa Johanschuller		1773	MS-II-m-A-15602
sat BĂGACIU; comuna BĂGACIU	Casa Lazăr Kalman		1773	MS-II-m-B-15603
sat CHINCIUȘ; comuna ADĂMUȘ	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli"		sec. XVIII	MS-II-m-A-15629
sat CIPĂU; comuna IERNUT	Biserica reformată		sec. XV-XVIII	MS-II-m-A-15630
sat DÂMBĂU; comuna ADĂMUȘ	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli"		sec. XVIII	MS-II-m-B-15651
sat DEAG; oraș IERNUT	Biserica de lemn "Buna Vestire"		sec. XVIII	MS-II-m-A-15652
sat DEAG; oraș IERNUT	Ansamblul bisericii de lemn "Sf. Arhangheli"		1765	MS-II-a-A-15653
sat DEAG; oraș IERNUT	Biserica de lemn "Sf. Arhangheli"		1765	MS-II-m-A-15653.01
sat DEAG; oraș IERNUT	Turn-clopotniță		1765	MS-II-m-A-15653.02
sat DEAJ; comuna MICA	Reședință nobiliară		1910	MS-II-m-A-15654
sat DEAJ; comuna MICA	Biserica unitariană	108	1834	MS-II-m-A-15655
sat DEAJ; comuna MICA	Biserică de lemn	225		MS-II-m-A-15656
sat DEAJ; comuna MICA	Casă	246	1796	MS-II-m-A-15657
sat DELENII; comuna BĂGACIU	Clopotnița de lemn a bisericii unitariene		1699	MS-II-m-A-15660
sat DELENII; comuna BĂGACIU	Biserica evanghelică fortificată		sec. XVI-XVII	MS-II-m-B-15661
sat HEREPEA; comuna ADĂMUȘ	Biserica reformată, cu turnul-clopotniță		sec. XIII-XIV	MS-II-m-A-15695

sat HEREPEA; comuna ADĂMUȘ	Biserica romano-catolică		sec. XVI-XIX	MS-II-m-B-15696
sat HEREPEA; comuna ADĂMUȘ	Biserica unitariană		sec. XIX	MS-II-m-B-15697
oraș IERNUT	Biserica reformată		sec. XV-XIX	MS-II-m-A-15704
oraș IERNUT	Castelul Kornis-Rakoczy-Bethlen	Str. Vladimirescu Tudor 4	sec. XVII	MS-II-m-A-15705
sat aparținător FÂNTU GHEORGHE; oraș IERNUT	Biserica de lemn		sec. XIX	MS-II-m-B-15804

Sursa: Ministerul Culturii și Cultelor - Institutul Național al Monumentelor Istorice.

Obiceiuri, tradiții și mesetuguri tradiționale

Portul popular

- Cromatica portului conține puține culori. Veșmintele femeiești sunt poalele și ia, cu mâneci largi sau strânsă la încheietura mâinii (cu o *brațară aleasă*) și se termină cu un volănaș terminat cu dantela de ață neagră. Cămășile (iile) prezintă broderii dispuse sub formă de *șiruri* (benzi verticale) pe umărși pe piept. Broderiile de pe mânăcă sunt însoțite de o linie serpuită din care pornesc mici rămurele de flori. Gulerul este o bentiță relativ îngustă și este brodat în negru, rosu și galben. Capul este acoperit cu năframă. Ca format, erau pătrate și cusute pe margini.

Portul bărbătesc este asemănător cu al vechilor daci. În sezonul călduros se purta cămasa de cânepă înălbită ale cărei mâneci se terminau fie cu încrețituri, strânse în pumnași, la încheietura mâinii, fie erau largi. Peste cămașă, la brâu, se purta nelipsita curea lată din piele groasă de vițel. Lățimea ei era de 12-15 cm și pe ea erau încrustate diverse elemente decorative. Pe capse purta căciula tradițională din blană de miel.

- Opincile sunt înlocuite cu ghețe sau pantofi.

Tradiții – sărbătorile locale din:

Bahnea –

- 5 aprilie Târgul Floriilor;
- 31 mai Târgul Rusaliilor;

- 29 iulie Târgul secerișului;
- august Festivalul strugurilor;
- 29 septembrie Târgul Sânmihaiului;
- 12 decembrie Târgul Crăciunului;

Cuci

- Iulie - sărbătoare câmpenească Udatul cununii;
- August - Fii satului Petrilaca;

Sânpaul

- 28 august – Târgul pepenilor;
- Iulie – Zilele satului Valea Izvoarelor.

Mica

- Martie - Degustare de vinuri;
- Septembrie – Întâlnire cu fii satului Mica.

Obiceiuri locale

TURCA

- Obicei de colindat al cetei

de feciori, practicat în seara și noaptea de Ajun a Crăciunului, dar a cărui pregătire începe la intrarea în post, cu alegerea vătafilor cetei și a locului unde se va face "Berea" - casa unde se vor aduna tinerii - feciori și fete – în serile din post, chemați prin „buciu" (bucium), pentru a pregăti turca. Numele obiceiului vine de la masca zoomorfă deosebit de interesantă ce însoțește cu jocul ei colindele specifice ale cetei de feciori - animal fantastic, simbol al zeiței preistorice care poartă numele feminin al taurului, obiceiul păstrând ecourile miturilor precreștine legate de moartea și renașterea naturii, cu rol refertilizator.

Ceata, formată din tinerii din sat, câțiva dintre bătrânii buni cunoscători ai obiceiului și colindelorspecifice, turca, jucată de un tânăr priceput, "bgidușul", însoțitorul îndeaproape al acesteia și conducătorul ceremoniei, și câțiva muzicanți, colindă toate casele din sat, începând de la cea a preotului, urând pace și sănătate, colindele fiind menite să asigure belșugul în casa celui colindat în anul care vine. În casele unde sunt fete de măritat sau neveste tinere, acestea sunt jucate de către feciori. Colinda turcii este plătită de fiecare casă, în produse și bani, cu care se organizează masa și petrecerea pentru toți cei care au primit-o, la Bobotează.

NUNTA

O nuntă tradițională în unul din satele mureșene, în oricare din sub-zonele etno-folclorice, este un adevărat spectacol pentru ochiul privitorului, un spectacol la care participă ca actori aproape întreaga comunitate sătească. De la chemătorii care pleacă în vinerea dinaintea nunții prin sat, pentru a chema lumea la petrecere, urmând "steagul" sau petrecerea mirilor și a tinerilor de sâmbătă seara, pregătirile de duminică dimineața de la casa miresei și a mirelui, îmbrăcatul acestora, mersul pe "cale mare" al alaiului de nuntași de la casa mirelui, la cea a miresei, însoțiți de 8-10 călăreți în straie de sărbătoare și cu caii maiestuos împodobiți, luatul zestrei miresei, colăcăritul și strigatul peste poartă, jocul în drum la biserică, "ospățul" cu muzica, jocurile și strigăturile specifice ocaziei, chiuiturile la găină, toate urmau un tipar bine stabilit, complex, merit să marcheze cum se cuvine momentul deosebit de important din viața tinerilor.

- Și astăzi sunt localități în care măcar în parte acest ceremonial de nuntă este respectat, și perechi de tineri care se reîntorc cu dragoste la aceste vechi modele

ȘEZĂTOAREA

• În serile lungi de peste iarnă, femeile și tinerele fete se adună la o casă, pe criterii de vecinătate sau rudenie, în șezătoare, prilej de muncă (tors, cusut, brodat și alte operații necesare pentru obținerea pânzei, a lânii, pentru articolele de îmbrăcăminte și alte textile de uz gospodăresc), dar important și sub aspect al socializării și ca formă de petrecere a timpului, aici cântându-se cântece, spunându-se ghicitori, așteptându-se feciorii care veneau în șezători pentru a întâlni tinerele fete. Deși în prezent numărul articolelor pe care femeile le lucrează cu mâna lor este mult mai mic, practica încă se păstrează, în special în satele mai conservatoare în ce privește păstrarea vechilor tradiții.

Obiceiuri de Paște

- ✓ **vopsitul ouălor de Paști,**
- ✓ **stropitul fetelor – udatul** – datina este ca luni (a doua zi după Paști) băieții să le ude pe fete, iar marți rolurile se inversează.
- ✓ **obieciul împodobirii brazilor cu flori din hârtie colorată** – Acesta este dus de băieții mai tineri la fetele din sat, iar dacă o fată este curtată de un băiat ca semn al dragostei lui, el pune pe ascuns seara un brad împodobit pe poarta casei în seara de ajun a Paștelui.
- ✓ **mătcălăul** – după credința românilor, mătcălăul este o ființă, parte omenească și parte îngerească, cu tânăr frumos și nemuritor, care umblă prin lume și pe care oamenii de rând nu-l pot vedea din cauza păcatelor lor. În tradiția populară este frate mai mic cu Paștele și sesărbătorește imediat după Paști (luni sau marți), iar pentru flăcăi sau fete este o zi de înfrățire și însurăție.
- ✓ **umblatul cu pasca** – dacă prima zi de Paști se petrece în familie, tradiția spune că este o datorie ca a doua și a treia zi să se meargă cu pască, plăcinte, prăjituri, la rudele apropiate pentru a le vesti Învierea Mântuitorului.

La 50 zile după Paști se serbează Rusaliile – aceasta este o zi închinată cultului morților, în care pentru sufletele celor dispăruți se aduceau ofrande: alimente și trandafiri, pentru a le îmblânzi.

Obiceiuri de Crăciun

- ✓ **colindatul;**
- ✓ **plugusorul;**
- ✓ **rostogolirea roții de car** - un grup de tineri pregătește o roată de car, îmbrăcată într-un strat gros de paie. Roata este urcată pe deal, și după ora 12 se pornește la vale, cuprinsă de flăcări. Dacă ajunge cu bine în sat, se prevede un an bogat, cu mult noroc pentru săteni.

Obiceiuri de 8 septembrie Nașterea Maicii Domnului sau Sfânta Maria Mică

Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului marchează hotarul astronomic dintre vară și toamnă. Bătrânii spun că în această zi rândunelele pleacă spre zonele calde, insectele încep să se ascundă în pământ, iar frigul își face simțită prezența.

Este vremea în care se desfășoară diferite târguri și iarmaroace. Din această zi se încep unele activități practice specifice: culegerea unor fructe și plante medicinale, bătutul nucilor, recoltarea ogoarelor, culesul viilor, semănatul cerealelor de toamnă.

Sânzienele - se sărbătoresc pe data de 24 iunie a fiecărui an. Copii, fetele și tinerii strângeau din fânețe flori galbene cu tulpină lungă, numite sânziene, pe care le împletesc în frumoase coronițe. Fiecare membru din familie își alege câte o coroniță și o aruncă pe casă. Cei a căror coroniță se oprește sus pe casă se bucură mult, iar cei a căror coroniță nu stă pe casă se întristează, deoarece spun ca viața lor e mai scurtă.

Meșteșugul împletitului, în special din paie, ca și toate meșteșugurile din fibre naturale de altfel este cunoscut încă din Antichitate. O etapă de înflorire se intalnește în Basarabia între sec. XIX-XX unde meșteri iscusiți se specializau în a acoperi casele cu paie de secară.

În ziua de azi meșterii care mai practică meșteșugul împletitului confecționează diverse obiecte decorative, obiecte de uz casnic sau jucării din paie de secară, ovăz, orz sau grâu, acestea fiind materiale 100% naturale.

Deși numărul practicanților este tot mai mic, cei care împletesc fac acest lucru atât pentru supraviețuire ca modalitate de existență cât și datorită acțiunii pozitive a paielor prin proprietățile lor curative demonstrată și de specialiști sau chiar a practicării propriu-zise a meșteșugului.

Împletiturile din pănușă, sunt răspândite în Transilvania, cu o tradiție adânc înrădăcinată în județele Timiș, Mureș și Brașov. Cunoscută în județul Mureș de la jumătatea sec. XX pănușa, adică foaia ce învelește știuletele de porumb, este folosită pentru diverse obiecte decorative sau de uz casnic cum ar fi: flori, linguri, genti și posete, perne pentru scaune etc.

Astfel de obiecte realizate au devenit repede cunoscute în România și în ultima vreme și în Europa Occidentală.

Procedeul de împletire a panușei se aseamăna cu cel de împletire a papurei. Împletit propriu-zis este firul rezultat prin răsucirea foilor de porumb. Acestea se alipesc, apoi se introduce foaia următoare cu fața subțire înainte, după care se continuă răsucirea. Răsucirea se face spre partea stânga, iar împletirea spre dreapta. Produsul final poate fi ornamentat după cum dorește fiecare meșter. Elementele decorative sunt lucrate separat și aplicate la final pe coșuri, poșete sau genți.

Împletitul în paie este un meșteșug apărut în comunitățile de sași ardeleni. Aceștia își doreau să utilizeze la maximum ceea ce le permitea natura să cultive. Meșteșugul este realizat de femeile pricepute deoarece presupune îndemânare, migală și un dezvoltat simț al esteticului. Paiele, fragile pe de o parte dar și extrem de rigide, împletite respectând anumite reguli, sunt recoltate în lunile iulie – august când cerealele ajung la maturitate și la nuanța de un alb – galbui.

Pentru a obține lungimea maximă ele se taie de la nivelul pământului după care se expun la soare cel mult două zile ca să aibă o culoare uniformă. Paiul se taie de la noduri și i se scoate învelișul deoarece este folosit doar miezul. În final se obțin cam 7-8 categorii din paie prelucrate, pentru fiecare găsiindu-se diverse întrebuințări. După ce au fost tăiate și curățate se umezesc în vase cu apă pe toată lungimea lor. Astfel pregătite, paie sunt utilizate la împletitul pălăriilor de lucru sau de sarbatoare.

Trasee și obiective turistice

Tipuri și forme de turism practicabile pe teritoriul Podișul Târnavelor sunt:

- 1. Turismul staționar** – presupune o durată medie a sejurului mai ridicată (minimum trei zile).
- 2. Turismul itinerant sau de tranzit** – presupune deplasări cu scop recreativ, dar cu o durată de maximum două nopți a sejurului.
- 3. Turism piscicol** - în zona lacului din Iernut .
- 4. Turismul cultural** – valorifică fondul cultural-istoric și cel etnofolcloric. Prin intermediul turismului cultural sunt valorificate în primul rând edificiile laice și religioase concentrate în cadrul localităților rurale (detașându-se satele care posedă edificii religioase din piatră, cărămidă sau lemn aparținând populației românești și maghiare, satele care găzduiesc edificii laice de tip cetate, castel sau conac, pretabile integrării în circuite turistice tematice funcționale, în condițiile restaurării lor și a drumurilor de accese spre și din spre acestea), tradițiile, obiceiurile, portul, muzica, dansul, ocupațiile, instalațiile și meșteșugurile tradiționale, arhitectură populară .

Turismul cultural staționar are de cele mai multe ori, ca și factor motivațional declanșator și evenimentele culturale organizate și găzuite în Podișul Târnavelor, păstrate îndeosebi sub forma festivalurilor folclorice ale cântecului și jocului, a portului și obiceiurilor, care reușesc să polarizeze un număr din ce în ce mai important de turiști.

Principalele atracții turistice ale teritoriului Podișul Târnavelor sunt:

Adămuș

- dinți de mamut din Pleistocen;
- cetate țărănească sec.16;
- Biserica unitariană 1518;
- sat Herepea – Biserica sec. 13-14.

Bahnea

- sat Cund – Biserica sec.14-15;
- sat Gogan:
 - cetatea regală 1347;
 - Biserica-sala sec.13-18;
 - Biserica reformata 1501 cu tavan casetat (dus la Budapesta);
- sat Lepindea - Podișul Târnavelor/râul Idici - Biserica "Sf. Arh. Mihail și Gavriil", 1796;

- râul Cund la confluență cu râul Idici – Biserica sec.14.

Băgaciu

Biserica evanghelică din satul Băgaciu a fost construită cu piatră adusă cu carul din munții Cibinului. Ea a fost prima oară atestată într-un document din 1389, dar actuala biserică sală în stilul goticului matur, cea pentru care a fost cărată piatra de la o asemenea distanță, a fost construită câteva decenii mai târziu, la începutul secolului al XV-lea, înainte de anul 1421. Biserica păstrează un valoros altar poliptic cu sculpturi (1518), strane executate de Johannes Reychmuth (1533) și fragmente de picturi murale (sec.XV-XVI). Fortificația ovală din jurul bisericii avea ziduri de apărare înalte de 8 metri, cu drumuri de strajă din lemn, astăzi dispărute, și a fost dublată în nord și în est de o curtină suplimentară.

- Casa Johanschuller a fost construită în anul 1773, în stil gotic, în satul Băgaciu, Județul Mureș și se găsește pe str. Mare nr. 181. Este declarată monument istoric. În anul 2004 a fost cumpărată de S.C.IMPEX ROM-ELEN SRL, proprietari Familia CRISTEA, cu scopul de a o transforma într-un mic muzeu și pensiune.
- Biserica evanghelică din satul Deleni. În prezent se mai păstrează clopotnița de lemn (1699) și un potir vechi de 400 ani. În sec. XVI a fost refăcută cetatea săsească din Băgaciu, puternic fortificată în jurul bisericii, ridicată în secolul XIV-XV. Se pot admira și azi: turnul masiv, portalele cu ancadramente gotice, altarul cu sculpturi din 1518, stranele executate de J. Reychmuth în 1533, fragmentele de pictură din secolul XV-XVI.

Bichis

-sat Ozd - castelul Pekry Lőrincz

Construit în stil gotic francez în anul 1682 și refăcut în anul 1732.

Cuci

- comuna Cuci – Biserica sec.15 cu turn din 1835, Biserica din lemn "Sf. Arh. Mihail și Gavriil", 1835, Biserica 1992;
- sat Petrilaca – Podișul Târnavelor/râul Petrilaca - Biserica reformata 1782.

Castelul Degenfeld – sec. 19.

În secolele 16 – 17 Pekri Lőrincz, faimosul conducător curuț, avea un castel strălucitor în sat, ale cărui rămășițe le-a folosit familia baronului schomburg Degenfeld pentru înălțarea noului edificiu. Mult mai târziu, Lajos Degenfeld a renovat întregul edificiu în stil clasic, stil care s-a păstrat până în zilele noastre. Clădirea, deși nu impresionează deloc prin măreție, era considerată în vremurile ei de glorie o adevărată capodoperă de frumusețe și bun gust. Un turn impresionant din cărămidă asigura alimentarea cu apă a întregului conac. Acesta era considerat în perioada respectivă o adevărată minune inginerască, cum în puține locuri ale Europei se putea întâlni. În jurul edificiului se întindea un imens parc dendrologic, despre a cărui frumusețe s-a dus vestea până peste hotare. Câțiva din arborii seculari din acele vremuri mai pot fi admirați și astăzi. Cel mai impresionant arbore este un salcâm japonez despre care se spune că a fost plantat chiar de către baronul schomburg

Castelul era aranjat după un plan simetric, cu cele două clădiri laterale vopsite în alb și spații boltite cu oglinzi. Cele patru saloane, camerele de oaspeți și sufrageria erau amenajate cu mobilă antică adusă special tocmai din Austria. Din ansamblul clădirilor gospodărești, grajdul cailor de paradă era considerat podoaba curții. Bătrânii povestesc că

Degenfel.

Frumusețea parcului era completată de o splendidă grădină ornamentală ale cărei flori erau asigurate de două sere. Se spune că în aceste sere se găseau unele din cele mai rare și mai exotice plante care pot exista și că acestea erau îngrijite de către cei mai vestiți grădinari ai Transilvaniei.

baronul Degenfeld era mare iubitor de cai și că pentru el aceștia erau aproape ca niște membri ai familiei. Tocmai de aceea se spune că era mare chin să fii îngrijitor de cai la castel. Animalele trebuiau hrănite și țeșălate cu mare grijă pentru că boierul era tot timpul cu ochii pe ele.

Tot pe fostul domeniu nobiliar, între șosea și castel, se află astăzi cripta familiei Degenfeld, o construcție valoroasă cu ușă și ferestre sculptate în stil gotic.

Gănești

- sat sub Padure – râul sărata - Biserica din lemn "Sf. Arh. Mihail și Gavriil", 1750;

Biserica din lemn "Sf. Arh. Mihail și Gavriil", 1780:

Este un edificiu de un tip rar întâlnit în Transilvania. Nava de formă dreptunghiulară, care circumscrie pronaosului și naosului, absida estică semicirculară și decrosată.

Mica

- sat Abuș - Castel în stil baroc sec. 17, al principelui Apor;
- Biserica din lemn "Sf. Arh. Mihail și Gavriil", sec.18, casa din 1820.

Conacul Mica, construit în secolul al XVIII-lea, adăpostește în prezent Primăria comunei.

- sat Deaj - Podișul Târnavelor/râul Tarnava Mică la confluența cu râul Botoș –Biserica unitariană 1834, casa țărănească din 1796.

Sânpaul

- comuna Sânpaul - Biserica romano-catolică sec.14;

- obiectivul memorial - Parcela Eroilor Români din Al Doilea Război Mondial este amplasat în cimitirul vechi din localitate și are o suprafață de 110 mp. În această parcelă sunt înhumați 31 de eroi români.

Castelul Haller

Construcția castelului a început în anul 1610, în 1704 a fost ocupat de curuți, în 1760 familia Haller l-a reconstruit.

Suplac - Biserica unitariana 1699.

Iernut

- Biserica Ortodoxă din Cipău;
- Biserica Reformată din Cipău;
- Biserica Baptistă din Deag;
- Biserica Ortodoxă „Buna Vestire” din Deag, biserică din lemn, construită în sec. al XVII-lea;
- Biserica Ortodoxă „Sfinții Arhangheli” din Deag, construită în anul 1765 din lemn;
- Biserica Baptistă din Iernut;
- Biserica Reformată din Iernut, construită în 1486;
- Biserica ortodoxă din Sălcud;
- Biserica Ortodoxă din Lechința.

Biserica Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”

Ferestre din partea superioară a turnurilor precum și cele de pe tamburul cu polei sunt grupate câte trei și despărțite prin colonete cu capiteluri ionice. La nivelul fațadelor laterale se întâlnește o altă tipologie de aranjare a ferestrei în ansamblul arhitecturii. Cele trei ferestre, cea din mijloc fiind mai înaltă, sunt încadrate într-o arcadă semicirculară oarbă.

Biserica ortodoxă din Iernut a fost construită între anii 1928-1930 în stil neobizantin. Planul adoptat de către inginerul Koloman Petrovici din Tîrgu-Mureș este cel în cruce greacă, cu o cupolă centrală de mari dimensiuni, așezată pe o bază hexagonală, și două turnuri care flanchează intrarea. Edificiul impozant are pe trei dintre laturile sale frontoane triunghiulare, cel de pe fațada principală fiind mai bine evidențiat prin cornișa puternică care îl delimitează. Unele elemente arhitecturale de factură românească se întâlnesc în cazul portalului principal. Acesta are o deschidere semicirculară și două coloane adosate, scurte și groase, surmontate de capiteluri corintice.

Biserica Romano-catolică din Iernut

Biserica Romano-Catolică din Iernut a fost construită între anii 1896 și 1898 de către statusul Catolic de la Alba Iulia. Edificiul amplu și impunător, cu două turnuri masive pe fațada principală, se încadrează din punct de vedere arhitectural stilului neo-romanice. Are un plan bazilical cu trei nave, un transept clar delimitat și corul terminat cu o absidă semicirculară. Plastica fațadei este marcată de modul de organizare al ferestrelor. Fiecărui etaj al turnului îi corespunde un alt număr de ferestre, raportul dintre goluri și plinuri schimbându-se pe măsura ascensiunii. Acest gen de soluție plastică este favorabilă structurilor arhitecturale masive și în același timp cu amplă dezvoltare pe orizontală. Deschiderile semicirculare, atât în cazul portalului intrării, cât și în cazul ferestrelor, fie ele poziționate singular, geminate sau grupate câte trei, respectă din punct de vedere formal și cu simplificările de rigoare, structurile specifice arhitecturii romanice.

Un alt element decorativ este fereastra oarbă de formă circulară prezentă pe fațada principală la primul nivel, reluată la nivelul frontonului triunghiular dar și în partea superioară a turnurilor, imediat sub cornișa acoperișului.

Castelul „Kornis - Rákóczi – Bethlen”, construit în anul 1545, în stilul Renasterii și modificat în 1650 – 1660 sub controlul arhitectului venetian Agostinoserena. În incinta castelului funcționează în prezent Liceul agricol

Castelul și moșia de pe teritoriul lernutului au aparținut pe rând mai multor familii nobiliare. În anul 1707 aici a poposit Gheorghe Rákóczi al II-lea în drumul său spre Târgu-Mureș, unde urma să fie încoronat ca principe al Transilvaniei.

Monumentul Eroilor de la Oarba de Mureș

Bătălia de la Oarba de Mureș din septembrie 1944 a dus la moartea a aproape 11.000 de ostași români.

Pentru cinstirea lor s-a construit în 1950 un impresionant monument pe terasa Mureșului, la care în fiecare an în ziua de 9 mai se aduc omagii celor căzuți pentru eliberarea patriei de sub ocupația fascistă.

Biserica reformată edificată în stil gotic între 1486-1593. În cimitirul bisericii se găsesc vechi pietre funerare iar turnul ei a fost ridicat în 1909.

Domeniul cultural artistic

BĂGACIU

O companie din Danemarca a investit un milion de euro pentru aducerea turiștilor danezi într-o comună mureșeană. Acum la Băgaciu vin mai mulți danezi decât pe litoralul românesc.

Toată povestea a început acum mai bine de șase ani, când Torbenschreiber, consulul onorific al României în Danemarca, a aflat de mica localitate de la una din angajatele sale.

Convins de insistența femeii, a decis să vină la Băgaciu, unde a fost întâmpinat cum se cuvine de localnici. Schreiber a cumpărat o casă, cu 5.000 de euro, pe care a făcut-o cadou soției. A fost prima dintr-un întreg complex turistic, format din 45 de apartamente, toate amenajate în case țărănești, recondiționate, în acest moment investiția ridicându-se la un milion de euro. Schreiber a ales să nu construiască hoteluri de lux, pentru a nu altera imaginea de rustic, dar spațiile de locuit sunt dotate la ultimele standarde, pentru că "danezilor le place să vadă oamenii cum merg în fundul curții, dar ei nu ar face același lucru". Mulțumiți de condițiile oferite în fiecare an tot mai mulți danezi au pus piciorul în Băgaciu. Pentru ei există chiar o cursă specială, din Billund și Copenhaga până la Târgu-Mureș, iar anual vin la Băgaciu în jur de 1.500 de danezi.

Danezii nu au mai văzut acest stil de viață de 75 de ani. Ce discuți după ce ai fost pe o plajă și într-un hotel de cinci stele? Nimic. Când te întorci de la Băgaciu, ai ce povesti", a rezumat Schreiber motivul atracției românești. Turiștii danezi sunt ca o umbră care urmăresc localnicii peste tot, de la pășune sau câmp, la locul de colectare a laptelui. Țăranii s-au obișnuit cu ei și îi invită în casă, la un pahar cu țuică.

Iernut

În cadrul Casei de Cultură își desfășoară activitatea:

- Ansamblul Artistic "Ierņuțeana" și Formația de dansuri populare maghiare Hekas;
- Biblioteca orașului cu peste 25.000 de volume;
- Clubul copiilor - diverse acțiuni cultural-artistice.

În fiecare an se organizează Zilele orașului Iernut la care se organizează simpozioane, expoziții ale sculptorului Ioan Vlasiu. Există și un cenaclu: "Club Dialog XXI".

În acest oraș a fost confecționată și instalată o copie a "Statuiei Lupoacei" ("Lupa Capitolina"), simbolul latinității poporului român.

În 1953, la 1 Martie, s-a înființat **Biblioteca Comunală Iernut** cu un fond de 1946 de volume care provin din donații făcute de Biblioteca Raională Luduș și Cooperativa de Consum Iernut. În 1967, când se desființează biblioteca sindicală din cadrul Termocentralei, fondul de carte este donat în totalitate bibliotecii comunale. Ea are la această dată 10.325 de volume și un număr de

1.100 de cititori. Îi este repartizat spațiul pe care îl ocupă și azi în incinta Casei de Cultură: patru încăperi dotate cu mobilier corespunzător.

În prezent **Biblioteca orășenească Iernut** se împarte astfel: 3 săli cu acces liber la raft în care sunt depozitate cărți din literatura universală și cele din clasele 0-9, iar o altă sală cuprinde literatura română, publicațiile periodice, enciclopediile și dicționarele. Numărul total al publicațiilor ajunge la 25.000 iar numărul cititorilor este de peste 500.

Așadar, se observă faptul că regiunea Podișul Târnavelor dispune de un climat cultural specific, determinat pe de o parte de valorile culturale acumulate de-a lungul istoriei, iar pe de altă parte de caracterul compozit al populației, acesta din urmă fiind un important generator de diversitate culturală.

Peisajul natural oferă posibilități excelente pentru practicarea turismului rural, aspect ce permite recreerea în decorul mediului rural, experimentarea unor activități inedite, participarea la diverse evenimente reprezentative sau vizitarea unor puncte de atracție care nu sunt disponibile în zonele urbane. Recrearea în zonele rurale ar putea fi obținută prin desfășurarea activităților sportive, plimbări în aer liber, odihnă, vizionarea de spectacole cu caracter tradițional, participarea la sărbătorile locale bazându-se pe folosirea resurselor din zonele rurale și contribuind la adoptarea unui mod de viață activ și sănătos.

Din păcate însă obiectivele turistice, sărbătorile locale, tradițiile nu sunt valorificate, zona nedispunând de o strategie proprie de promovare turistică. Pe fondul lipsei de mijloace financiare, numeroase asezăminte culturale, obiective de patrimoniu se află într-o stare continuă de degradare.

Turismul rural și agro-turismul (specific legate de activitățile din fermă) sunt activități generatoare de venituri alternative, ceea ce oferă posibilități de dezvoltare a spațiului rural, datorită peisajelor unice, ariilor semi-naturale vaste, ospitalității înăscute a locuitorilor din mediul rural. Conservarea tradițiilor, culturii, a specialităților culinare și a băuturilor precum și diversitatea resurselor turistice rurale oferă potențial pentru dezvoltarea acestui sector.

Din păcate însă turismul rural nu este dezvoltat astfel încât să întâmpine cerințele pieței atât la nivel național cât și internațional, în mod deosebit, existența infrastructurii de turism nu răspunde cerințelor turiștilor în ceea ce privește structurile de cazare cât și cele recreative, atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ al spațiilor de cazare și a locurilor de recreere. Produsele alimentare tradiționale, produsele ecologice nu sunt cunoscute, nu sunt valorificate corespunzător – turiștii nu pot astfel cunoaște oferta gastronomică locală.

Infrastructura de acces la obiectivele turistice este deficitară – căile de acces necesită amenajare/reabilitare, nu există puncte de informare turistică, nu există broșuri, pliante de prezentare a potențialului acestei zone.

Este necesar un proces de modernizare, dezvoltare și inovare pentru turismul românesc, precum și de creare de servicii turistice moderne și competitive. Sectorul este afectat de lipsa organizării, promovării și diseminării informațiilor din cadrul unor centre turistice.

Există foarte puține metode de măsurare a succesului și rentabilității investițiilor în turism, din cauza naturii semi-informale a activităților, a promovării și marketingului slab organizate mai ales la nivel județean și local, ceea ce face dificil ca întreprinzătorii/operatorii să ajungă pe piață și să-și dezvolte afacerile corespunzător. Totuși, cu un marketing adecvat și alte tipuri de sprijin coordonat, produsele unice ale turismului din Podișul Târnavelor vor avea un potențial important, datorită diversității și atractivității lor.

Va fi absolut necesar însă ca finanțările acordate pentru dezvoltarea turismului rural să aibă în vedere faptul ca acesta să fie orientat spre auto-conservare astfel încât dezvoltarea acestuia

să nu aibă un impact negativ asupra mediului. Tocmai din acest motiv, sprijinul financiar va trebui să vizeze prioritar respectarea și promovarea principiilor de dezvoltare durabilă. În acest context, extinderea ariei ofertei specifice, stimularea zonelor cu potențial turistic ridicat va fi atent monitorizată, în timp ce, vor fi respectate în mod obligatoriu, măsurile de protejare a mediului.

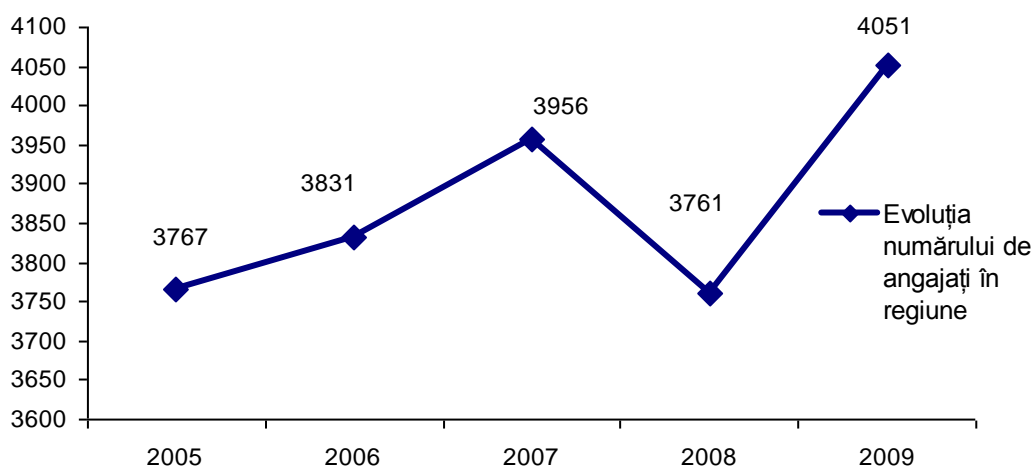
II.2.1.6 Economia locală

II.2.1.6.1 Repartizarea populației active

Populația activă	Sector agricol	Sector industrial și de artizanat	Sector de comerț	Sector privind serviciile	
Personal salariat 2009					
Total	4051	180	1634	455	1782
%	100	4,44	40,34	11,23	43,99
Personal salariat 2008					
Total	3761	293	1139	492	1837
%	100	7,79	30,28	13,08	48,84
Personal salariat 2007					
Total	3956	251	1308	730	1667
%	100	6,34	33,06	18,45	42,14
Personal salariat 2006					
Total	3831	255	1145	681	1750
%	100	6,66	29,89	17,78	45,68
Personal salariat 2005					
Total	3767	230	1182	620	1735
%	100	6,11	31,38	16,46	46,06

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Evoluția numărului de angajați (personal salariat) în regiunea Podișul Târnavelor, în perioada 2005-2009 este prezentată în graficul de mai jos:

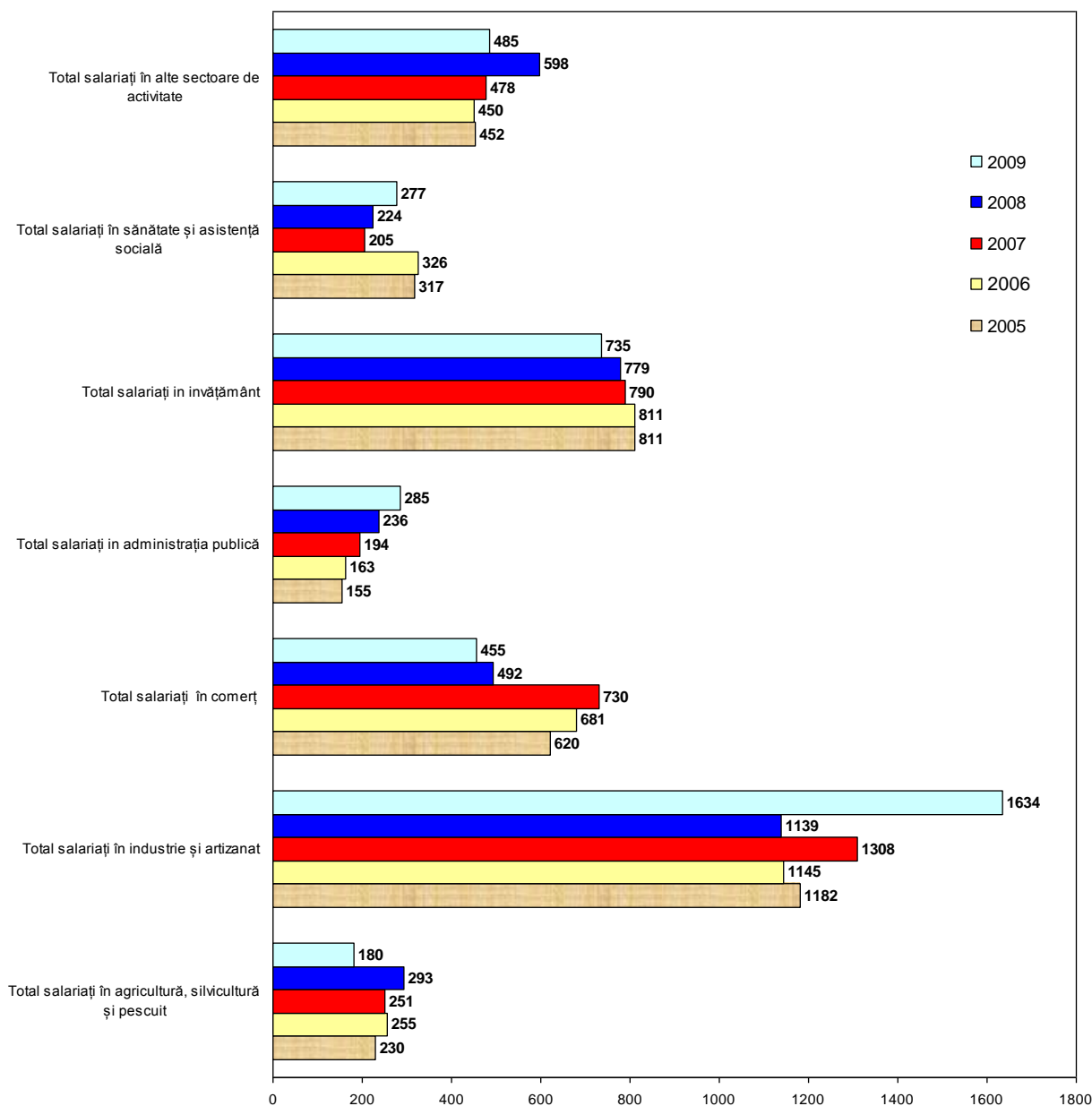
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Se constată din acest grafic, faptul că, populația ocupată (angajată) a înregistrat o creștere în perioada 2005-2007, care a fost urmată de o scădere semnificativă în perioada 2007 - 2008, pentru ca, apoi, în anul 2009 să se constate o creștere de 290 persoane angajate față de 2008.

Ceea ce este însă destul de îngrijorător pentru dezvoltarea economică a regiunii Podișul Târnavelor este însă faptul că, în anul 2009, din totalul 26.069 de persoane ce reprezintă populația activă, așadar persoanele de 20 ani și peste, apte de muncă, care, furnizează forța de muncă disponibilă pentru producerea de bunuri și servicii în economia regiunii Podișul Târnavelor sunt angajate cu carte de muncă un număr de 4.051 de persoane, ceea ce reprezintă un procent de 15,54%.

În ceea ce privește evoluția numărului de angajați în diferitele sectoare de activitate, în perioada 2005-2009, aceasta este prezentată în graficul de mai jos:

Acest grafic ne arată faptul că, sectoarele cele mai afectate din punct de vedere al trendului descendent al personalului angajat, au fost agricultura, comerțul și industria.

Acest declin se explică prin:

- ✚ Micșorarea sau restructurarea sectoarelor rurale non-agricole;
- ✚ creșterea migrării în exterior (către orașele limitrofe teritoriului Podișul Târnavelor);
- ✚ veniturile medii scăzute din zona rurală, care generează mai puțină ocupare și mai puține oportunități de diversificare.

Evoluția numărului total de salariați (persoane angajate cu carte de muncă) pe unități administrativ teritoriale, în perioada 2005 – 2009, a fost următoarea:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	297	302	298	348	251
Bahnea	183	186	162	154	187
Băgaciu	281	290	324	257	267
Bichiș	49	50	51	51	48
Bogata	103	105	111	146	108
Coroisânmărtin	85	86	101	77	66
Cucerdea	88	89	77	98	81
Cuci	130	132	244	189	171
Gănești	270	274	183	232	157
Iernut	1608	1633	1818	1473	1665
Mica	231	235	158	176	161
Ogra	114	116	95	145	130
Sânpaul	221	224	238	303	655
Suplac	107	109	96	112	104
Total	3767	3831	3956	3761	4051

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Așa cum era și firesc, cel mai mare număr al persoanelor ocupate (angajate) se înregistrează la nivelul orașului Iernut – 1665 angajați.

Se constată de asemenea că numărul persoanelor angajate în agricultură, cu forme legale, este extrem de scăzut.

Această situație se explică prin faptul că persoanele care lucrează în agricultură în general sunt proprii lor angajați, atât persoanele pentru care agricultura reprezintă activitatea principală, dar și cele pentru care agricultura este o activitate secundară, nefiind cuprinse în statisticile oficiale ale forței de muncă. Majoritatea acestora muncesc în exploatații individuale de subzistență și semi-subzistență.

Numărul mediu de salariați în agricultură, silvicultură și pescuit a variat între:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	28	31	17	22	22
Bahnea	27	30	10	8	6
Băgaciu	10	11	10	2	1
Bichiș	2	2	7	10	2
Bogata	12	13	6	1	0
Coroisânmărtin	5	6	7	2	0
Cucerdea	14	15	7	1	0
Cuci	11	12	13	2	7
Gănești	34	38	10	50	17
Iernut	30	33	142	185	112
Mica	35	39	4	1	3
Ogra	5	6	7	1	0
Sânpaul	15	17	7	4	6
Suplac	2	2	4	4	4
Total	230	255	251	293	180

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

În ceea ce privește evoluția numărului mediu de salariați în industrie și artizanat, în perioada 2005-2009, aceasta este prezentată în tabelul de mai jos:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	19	18	104	125	70
Bahnea	17	16	6	7	7
Băgaciu	170	174	202	161	164
Bichiș	10	10	10	2	1
Bogata	6	6	6	27	33
Coroisânmărtin	12	12	13	17	13
Cucerdea	16	16	5	36	24
Cuci	25	24	113	116	90
Gănești	31	30	5	28	8
Iernut	774	739	760	443	705
Mica	41	41	21	21	22
Ogra	29	28	12	15	16
Sânpaul	12	11	39	126	470
Suplac	20	20	12	15	11
Total	1182	1145	1308	1139	1634

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Scăderea masivă a numărului de personal angajat în sectorul de industrie în orașul Iernut, se explică prin restructurarea industrială care a avut loc în această zonă, prin închiderea activității – S.C.Sere Iernut S.A, S.C.Nutrimur Iernut S.A, reducerea drastică a activității S.C Termocentrale Iernut SA.

În perioada anilor 1980, 1990 teritoriul analizat, Podișul Târnavelor, a fost puternic industrializat. Majoritatea populației își desfășura activitatea la – S.C. Sere Iernut S.A, S.C. Nutrimur Iernut S.A, S.C. Termocentrale Iernut S.A, unitățile productive din orașul Târnăveni, Agrozooviticola Seuca, secțiile de morărit panificație din Târnăveni, Luduș, fabrica de lapte și produse lactate din Târnăveni, etc.

Înainte însă de a fi o condiție pentru integrarea europeană, restructurarea industrială a fost un fenomen al tranziției, o condiție pentru creșterea economică necesară atingerii nivelului de dezvoltare cerut pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Restructurarea industrială a presupus:

- configurarea progresivă a specializării industriei pe anumite sub ramuri și grupe de produse pe fondul consolidării funcționării economiei de piață și al instaurării unui climat concurențial;
- deschiderea spre exterior, în concordanță cu prevederile Acordului de Asociere la UE, valorificarea facilităților ce rezultă din acest acord și diminuarea prin măsuri anticipative a riscurilor posibile;
- privatizarea celei mai mari părți a societăților comerciale și redimensionarea agenților economici angajați în procesul de restructurare;
- expunerea societăților industriale rămase în proprietate publică forțelor pieței;
- promovarea unor programe de cercetare-dezvoltare, stimularea inovării și difuzarea tehnologiilor;
- sporirea mobilității pe piață a forței de muncă;
- alinierii la standardele europene de calitate și de protecție a mediului.

Aceste unități economice mari au fost unele închise, altele supuse procesului de privatizare și reorganizare, ceea ce a condus la dezvoltarea sectorului antreprenorial.

Din păcate, fenomenul de șomaj, generat de restructurarea acestor importante întreprinderi, nu a putut fi echilibrat prin locurile de muncă nou create, dimanica relativ crescătoare a acestora, nefiind suficientă.

Dezvoltarea antreprenorială este însă slab reprezentată în special în sectorul industrial în aceste zone rurale, ca urmare a resurselor materiale limitate, al educației deficitare, al nivelului scăzut al utilităților precum și al fenomenului de migrație temporară masivă spre urban sau peste hotare.

Numărul mediu de salariați în comerț, în perioada 2005-2009, a variat astfel:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	82	90	53	33	35
Bahnea	21	23	26	26	17
Băgaciu	32	35	40	5	2
Bichiș	4	4	5	2	1
Bogata	28	31	35	15	14
Coroisânmărtin	16	18	21	4	4
Cucerdea	21	23	26	21	16
Cuci	38	42	48	10	11
Gănești	50	55	63	42	44
Iernut	210	231	264	209	207
Mica	32	35	40	15	16
Ogra	13	14	16	43	21
Sânpaul	56	62	71	45	62
Suplac	17	18	22	22	5
Total	620	681	730	492	455

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Faptul că se înregistrează un număr relativ mare al populației angajate în sectorul de comerț, orientarea IMM-urilor către zona de comerț, rezidă în resursele financiare și materiale scăzute ale întreprinzătorilor privați, a perioadei mai scurte pentru recuperarea investițiilor, a lipsei de capacități și abilități.

Sectoarele unde se înregistrează însă creșteri respectiv stagnări ale numărului personalului salariat sunt cele bugetare, respectiv administrația publică, sănătate și asistență socială precum și sectorul de învățământ.

Numărul mediu de salariați în administrația publică în perioada 2005-2009, pe unități administrativ teritoriale este prezentat în tabelul de mai jos:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	19	20	16	12	12
Bahnea	10	11	13	14	29
Băgaciu	7	7	8	12	13
Bichiș	2	2	2	10	11
Bogata	8	8	10	10	11
Coroisânmărtin	3	3	4	10	10
Cucerdea	6	6	7	11	13
Cuci	10	11	13	11	13
Gănești	9	10	12	12	14
Iernut	38	40	67	81	91
Mica	17	18	13	11	13
Ogra	7	7	8	13	15
Sânpaul	13	14	14	15	18

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Suplac	6	6	7	14	22
Total	155	163	194	236	285

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Numărul mediu de salariați în învățământ, în perioada 2005-2009, pe unități administrativ teritoriale este prezentat în tabelul de mai jos:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	84	84	71	79	65
Bahnea	80	80	85	76	79
Băgaciu	46	46	51	46	47
Bichiș	24	24	28	21	25
Bogata	24	24	25	26	23
Coroisânmartin	29	29	30	26	26
Cucerdea	20	20	20	18	18
Cuci	28	28	29	23	28
Gănești	44	44	48	48	45
Iernut	202	202	184	181	172
Mica	71	71	67	74	62
Ogra	43	43	40	45	38
Sânpaul	70	70	72	71	69
Suplac	46	46	40	45	38
Total	811	811	790	779	735

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Numărul mediu de salariați în sănătate și asistența socială, în perioada 2005-2009, pe unități administrativ teritoriale este prezentat în tabelul de mai jos:

Localitatea	2005	2006	2007	2008	2009
Adămuș	54	56	8	5	4
Bahnea	14	14	8	12	28
Băgaciu	16	17	6	4	22
Bichiș	2	2	2	6	5
Bogata	5	5	5	3	2
Coroisânmartin	6	6	6	9	6
Cucerdea	4	4	4	6	5
Cuci	11	11	7	5	5
Gănești	41	42	7	5	5
Iernut	102	105	127	137	162
Mica	21	22	4	6	5
Ogra	12	12	6	6	5
Sânpaul	18	19	11	18	9
Suplac	11	11	4	2	14
Total	317	326	205	224	277

Sursa: Direcția Județeană de statistică Mureș.

Urmare a acestei analize a evoluției personalului angajat pe teritoriul Podișul Târnavelor, apare ca necesitate obiectivul de sprijinire a înființării de noi întreprinderi dar și a dezvoltării, re tehnologizării micro-întreprinderilor existente, care va avea impact pozitiv la nivelul economiei rurale.

Există o discrepanță în ceea ce privește abilitățile, care trebuie acoperite prin formare profesională și o serie de alte măsuri cum ar fi sprijinul pentru desfășurarea activităților

economice, formarea și îndrumarea întreprinzătorilor. Unul dintre grupurile țintă specifice este acela al lucrătorilor agricoli cu un nivel scăzut de educație. Este nevoie de formare continuă într-o serie de alte domenii, de la tehnologie și afaceri până la probleme de interes general, cum ar fi mediul, sănătatea și siguranța ocupațională. De asemenea va trebui explicat corect conceptul de dezvoltare a resurselor umane în interiorul firmelor în ceea ce privește flexibilitatea și adaptabilitatea forței de muncă în următorii ani.

II.2.1.6.2 Agricultură

	Zonă de cultură de cereale și de creștere a animalelor	Terenuri agricole	din care neproductive	Păduri	Pășuni, fânețe	Viță de vie și livezi
Hectare	deal	61.740	1.388	11.503,6	19.122	284
%	deal	100	2,25%	18,63%	30,97%	0,46%

Sursa – DADR Mureș, AGR 2A

Activitate economică dependentă de condițiile cadrului natural (caracteristici morfografice și morfometrice ale reliefului, parametrii climatici, resursele de apă, învelișul biopedologic) și ale celui social (forma de proprietate, organizarea și raporturile de muncă, dotarea tehnico-materială, conjunctura pieței), în ansamblul său, agricultura mureșană găsește condiții de dezvoltare favorabile.

Agricultura este a doua ramură în economia județului și are o tradiție îndelungată. Suprafața agricolă a județului Mureș este de 409.879 ha reprezentând 61,7 % din suprafața totală a județului și 2,8 % din suprafața agricolă a României. După modul de folosință, structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 52,78 %, pășuni 26,47 %, fânețe 17,43 %, vii și pepiniere viticole 0,31 %, livezi și pepiniere pomicole 1,11 %.

Teritoriul Podișul Târnavelor acoperă o suprafață agricolă productivă de 60.545 ha, ceea ce reprezintă 14,77 % din suprafața agricolă a județului Mures.

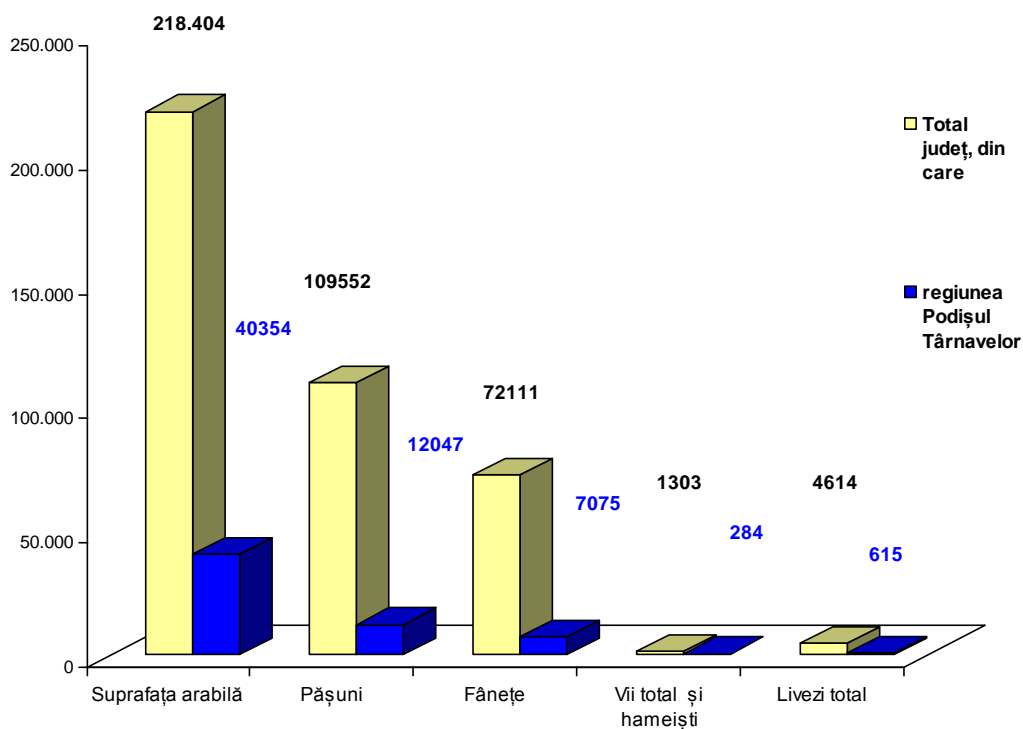
După modul de folosință, structura suprafeței agricole în cadrul teritoriului Podișul Târnavelor se prezintă astfel:

- suprafața arabilă - 40.354 ha, ceea ce reprezintă 66,65 %;
- pășuni – 12.047 ha, ceea ce reprezintă 19,89 %;
- fânețe – 7.075 ha, ceea ce reprezintă 11,68 %;
- vii total și hameiști – 284 ha, ceea ce reprezintă 0,47 %;
- livezi total – 615 ha , ceea ce reprezintă 1,01 %.

Suprafața agricolă în anul 2009 și structura acesteia, pe comune, este prezentată în tabelul de mai jos. Se poate observa faptul că unitatea administrativ teritorială cu cea mai mare suprafață agricolă este orașul Iernut – 8.461 ha (ceea ce reprezintă 13,97 % din suprafața agricolă utilizabilă a teritoriului), urmat de comunele Bahnea 6.612 ha (10,9%) și Adămuș 6.302 ha (10,40 %).

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Localitatea	Suprafata arabila	Pășuni	Fânețe	Vii total și hameiști	Livezi total	Suprafata agricola neutilizată	Suprafata agricolă productivă (în care nu a fost inclusă suprafața agricolă neutilizabilă)
Adamus	3864	1787	616	35	23	0	6302
Bagaciu	1432	685	350	28	30	187	2712
Bahnea	4048	1487	848	6	223	123	6612
Bichis	2011	939	483	4		0	3437
Bogata	1703	788	150	2		0	2643
Coroisinmartin	1479	394	256	14	0	0	2143
Cucerdea	2178	440	530	11	20	3	3179
Cuci	2257	809	289	0	0	6	3361
Ganesti	3044	531	418	99	131	40	4223
Iernut	6100	940	1414	7	0	0	8461
Mica	3259	1081	507	63	8	1029	4918
Ogra	2985	1046	330	5		0	4366
Sanpaul	3242	616	406	0	0	0	4264
Suplac	2752	504	478	10	180	0	3924
Total	40354	12047	7075	284	615	1388	60545

Sursa – DADR Mureș, AGR 2A - 2009

Din punct de vedere al administrării /exploatării:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- cea mai mare suprafață, de 44.760 ha (73,93%) este administrată în cadrul exploatațiilor agricole familiale;
- 6.250 ha (10,32%) sunt exploatate de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar privat;
- 2.244 ha (3,71%) sunt exploatate de către asociațiile agricole constituite în baza Legii 36/1991;
- 621 ha (1,02%) sunt exploatate de către unitățile obștești;
- 6.670 ha (11,02%) sunt exploatate de către alte tipuri de deținători.

Deși cea mai mare suprafață, de 44 760 ha este administrată în cadrul exploatațiilor agricole, trebuie remarcat faptul ca doar 9.433,09 ha sunt administrate de către cele 79 de exploatații agricole comerciale.

Deși aceste ferme eficiente și competitive care, obțin performanțe economice bune, dispunând și de capital și de know-how, ele ar putea fi confruntate cu unele probleme de adaptare în vederea respectării standardelor UE, sau ar mai putea avea nevoie de investiții suplimentare pentru asigurarea dotării tehnologice a fermelor.

Pentru acești agricultori, un instrument de dezvoltare și de utilizare eficientă a capitalului este asocierea, o cale de evitare a supracapitalizării, creșterii costurilor fixe și problemelor legate de accesul limitat la credite.

Pe teritoriul analizat 35. 326,91 ha aparțin exploatațiilor agricole de subzistență și semi subzistență.

Exploatațiile de subzistență sunt definite ca fiind mai mici de 2 UDE, așadar având o dimensiune economică de maxim 2400 euro. Majoritatea acestor unități nu au personalitate juridică ca suprafață, marea lor majoritate se încadrează în segmentul fermelor de 0-5 ha, având în medie 1,63 ha. Majoritatea acestor exploatații nu sunt nici măcar considerate ferme, întrucât condiția preliminară pentru a fi înregistrat în registrul fermelor și pentru a beneficia de plățile din Pilonul I este aceea de a lucra cel puțin 1 ha de teren, compus din parcele care nu sunt mai mici de 0,3 ha.

Exploatațiile de subzistență diminuează performanța sectorului agricol în general. Atât terenurile, cât și forța de muncă sunt folosite sub potențialul lor economic. Raportul Forță de muncă/ unitate de suprafață este de 63,43 unități anuale de muncă/100 ha, fapt care scoate în evidență lipsa de competitivitate, determinată de forța de muncă agricolă excesivă. În plus, exploatațiilor de subzistență le lipsesc capitalul și o pregătire profesională corespunzătoare a fermierilor, aspect care are drept rezultat venituri foarte mici în urma activității depuse. În consecință, agricultorii din fermele de subzistență nu au, practic, nici motivația, nici capacitatea de a respecta standardele europene inclusiv pe cele referitoare la calitatea mediului, bunăstarea animalelor și siguranța alimentară. Ultimul aspect este important mai ales pentru sectorul zootehnic, având în vedere că bolile animalelor apar, de regulă, în aceste exploatații mici, iar impactul poate fi resimțit la nivelul competitivității întregului sector.

Prin faptul că asigură mijlocul de trai al categoriilor vulnerabile ale populației, exploatațiile de subzistență joacă un rol socio-economic esențial. Fermele de subzistență sunt, de obicei, conduse de proprietari, persoane care fie au trecut, fie se apropie de vârsta pensionării. Majoritatea acestor persoane nu au niciun nivel de pregătire sau dețin un nivel de competență sau cunoștințe limitat. Pentru ele, activitățile agricole și cele casnice devin inseparabile. De obicei, aceste persoane optează pentru structuri de producție mixte: cranivore (păsări și porci), în combinație cu culturile de câmp.

Fermele de semi-subsistență sunt reprezentate de exploatațiile care înregistrează 2-8 UDE și a căror activitatea agricolă este orientată spre comercializare. Pentru a deveni unități comerciale viabile și competitive, exploatațiile de semi-subsistență vor trebui să facă față mai multor provocări sau conjuncturi nefavorabile de piață:

- tranzacțiile de pe piața funciară vor trebui să se îmbunătățească, astfel încât exploatațiile de semi-subsistență să se consolideze și să preia terenuri din segmentul fermelor de subsistență, fie prin arendare, fie prin cumpărare, fie prin intermediul altor forme, cum ar fi asocierea fermierilor.
- serviciile tehnice și de consultanță vor avea un rol important în îmbunătățirea capacității fermelor intermediare pentru ca acestea să devină competitive și să-și gestioneze procesul de transformare.
- exploatațiile de semi-subsistență vor trebui să se integreze mai bine pe piață, prin intermediul canalelor de comercializare. Acțiunile de natură asociativă vor juca un rol major în acest sens.

La nivelul județului Mureș, condițiile morfologice (varietatea formelor de relief) și morfometrice (treptele altitudinale) au condus la formarea a trei mari **domenii agricole**:

- **domeniul carpatic**, cu poziționare în estul județului.

Suprapus peste lanțul vulcanic neogen este prin excelență favorabil creșterii animalelor pentru carne și lapte – bovine și ovine, pe întinsele fânețe și pășuni naturale și doar în luncile fertile ale văilor (Mureș în principal) se poate practica cultura cartofului și a unor legume (varză). Pe pantele cu expoziție sud-vestică, în vestul domeniului, s-a dezvoltat un important bazin pomicol.

- **domeniul câmpiei transilvaniei, în partea nord vestică a județului, cu soluri fertile, pante reduse, un climat cald.**

Acesta este domeniul cerealiar prin excelență (porumb, grâu, orz, ovăz), al plantelor tehnice – sfeclă de zahăr, tutun, al creșterii porcinelor, ovinelor, bovinelor.

- **domeniul culoarului Mureșului, între Reghin și Chețani.**

Cu soluri foarte fertile, agricultură de tip grădinărit, animale crescute în regim de stabulație, cu forme evidente de intensivitate rezultate în urma cerințelor de aprovizionare a pieței reprezentată de centrele urbane (Reghin, Târgu Mureș, Iernut, Luduș).

Clasa de fertilitate a terenului agricol este un indicator sintetic format dintr-un agregat de indicatori care iau în calcul tipul de sol, gradul de fragmentare, panta, expoziția versanților. Prin bonitare (adică însumarea acestor indicatori) se obțin clasele de fertilitate; județul Mureș se înscrie în clasele de fertilitate cuprinse între 2 – 5, reflectând *potențialul productiv* diferențiat la nivel județean.

Din punct de vedere al potențialului productiv pe tipuri de culturi, «Studiul pentru determinarea zonelor de potential, a zonelor geografice și marjelor brute de standard unitare pentru proiectele din cadrul măsurii 3.1 “Investiții în exploatații agricole”» elaborat în anul 2004 de către consorțiul format din Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie (ICPA) – București și Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Economie Agrară (ICDEA), ne arată că, pe teritoriul Podișul Târnavelor, potențialul culturilor de cereale, respectiv de soia este mediu, în timp ce potențialul culturilor de sfeclă de zahăr, cartofi, lucernă, vie masă este mediu-ridicat, iar al culturii de vie pentru vin este scăzut.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				ZAHAR			VIN	MASĂ
ADĂMUȘ	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Mediu	Ridicat	Mediu	Ridicat
BĂGACIU	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Scazut	Ridicat
BAHNEA	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Scazut	Ridicat
BICHIȘ	Mediu	Scazut	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Scazut	Ridicat
BOGATA	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
CUCERDEA	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Mediu
CUCI	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
GĂNEȘTI	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
MICA	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Scazut	Ridicat
OGRA	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
SÂNPUL	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
SUPLAC	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat
COROISÎNMĂRTIN	Mediu	Mediu	Mediu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Scazut	Ridicat

Sursa: www.apdrp.ro

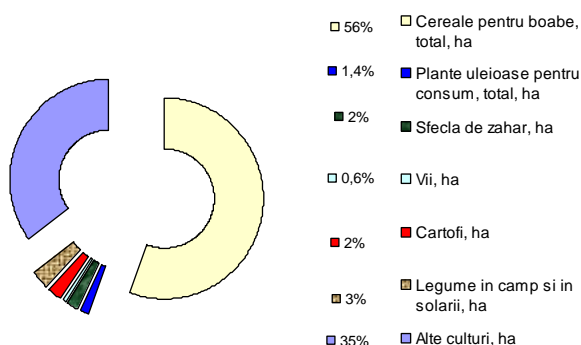
Ca urmare a acestui fapt, principalele culturi ce se cultivă în această zonă sunt:

- cerealele pentru boabe, respectiv: grâu, orz, orzoaică – 22.482 ha
- plantele uleioase pentru consum – 570 ha
- sfecla de zahăr – 869 ha
- cartofi -873 ha
- legume -1.220 ha
- tutun -10 ha
- vii – 222 ha

Localitatea	Cereale pentru boabe, total, ha	Plante uleioase pentru consum, total, ha	Sfecla de zahar, ha	Vii, ha	Cartofi, ha	Legume in campsi insolariei, ha
Adămuș	1649	85	180	35	55	125
Bahnea	2513	0	0	6	220	197
Băgaciu	463	49	3	28	15	45
Bichiș	1100	20	1	4	40	40
Bogata	1122	49	73	2	37	42
Coroisînmărtin	637	68	1	14	60	95
Cucerdea	1637	6	11	11	21	30
Cuci	1425	27	74	0	35	88
Gănești	1391	20	95	54	93	110
Iernut	5066	139	340	0	49	42
Mica	1157	26	57	53	88	142
Ogra	1459	12	5	5	30	45
Sânpaul	1678	26	29	0	45	83
Suplac	1185	43	0	10	85	136
Total regiune	22482	570	869	222	873	1220

Sursa – DADR Mureș, AGR 2B - 2009

Așa cum se vede, această zonă este propice atât culturilor de legume cât și celei de viță de vie.

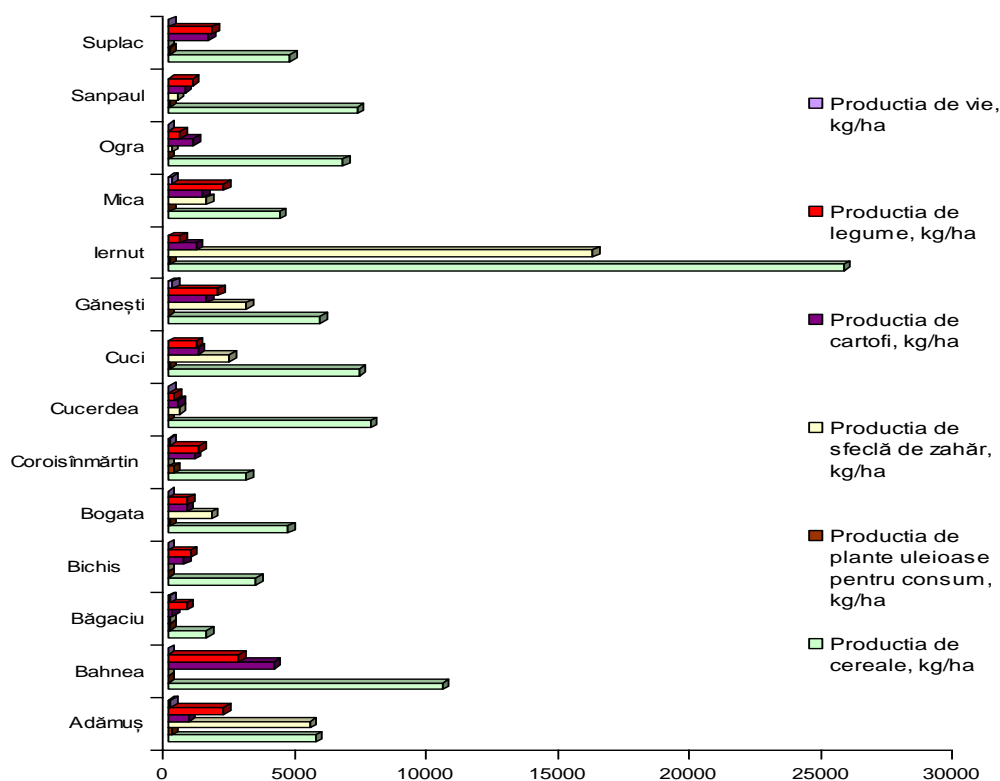

Condițiile pedo-climatice, costurile necesare pregătirii și întreținerii culturilor reprezintă principalii factori care au influență asupra nivelului și variației productivității la majoritatea culturilor agricole vegetale.

Producția de cereale pentru boabe și a principalelor culturi în anul 2009 este prezentată în tabelul de mai jos:

Localitatea	Producția de cereale, kg/ha	Productia de plante uleioase pentru consum, kg/ha	Producția de sfeclă de zahăr, kg/ha	Producția de cartofi, kg/ha	Producția de legume, kg/ha	Producția de vita de vie, kg/ha
Adămuș	5627	142	5400	816	2146	132
Bahnea	10448	0	0	4026	2709	30
Băgaciu	1505	97	84	207	720	97
Bichiș	3361	28	15	640	890	16
Bogata	4578	75	1687	736	784	20
Coroișnmărtin	3013	213	28	1044	1215	95
Cucerdea	7726	9	440	420	272	66
Cuci	7282	76	2346	1187	1111	
Gănești	5798	36	3000	1482	1913	211
Iernut	25652	72	16137	1116	493	
Mica	4268	49	1486	1339	2126	147
Ogra	6663	29	170	975	479	35
Sânpaul	7207	84	385	675	943	
Suplac	4650	88	0	1551	1693	52
Total regiune	97778	998	31178	16214	17494	901

Sursa – DADR Mureș, AGR 2B - 2009

Regiunea deține și în domeniul zootehnic un real potențial, dar care, ca și celelalte sectoare nu este suficient exploatat.

Numărul de animale, pe specii, în anul 2010, este prezentat în tabelul următor:

Comuna	Familii de albine, cap				
	Bovine, cap	Ovine, cap	Caprine, cap	Suine, cap	cap
Adămuș	469	8800	130	2000	600
Bahnea	705	8800	670	1100	500
Băgaciu	97	2053	35	2756	350
Bichis	740	4300	70	700	200
Bogata	564	2723	215	1974	200
Coroisînărtin	159	2333	485	546	50
Cucerdea	205	3900	150	460	90
Cuci	510	2519	187	1300	80
Gănești	1443	3400	100	1400	200
Iernut	1645	6500	780	11697	50
Mica	290	5015	230	975	275
Ogra	250	5500	350	1000	200
Sânepaul	800	3000	100	950	80
Suplac	359	4098	190	1120	130
Total regiune	8236	62941	3692	27978	3005

Sursa – ANSVSA Mureș.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Pe teritoriul Podișul Târnavelor își desfășoară activitatea un număr de 6 operatori ecologici certificați, din care:

- 2 operatori ecologici în sectorul apicultură – aceștia având un efectiv de 180 de familii de albine (173 familii de albine certificate la această);
- 4 operatori ecologici în sectorul agricol, acesta exploatând o suprafață de 538,42 ha cultivate cu porumb, plante furajere, pășune, fânețe.

Un aspect foarte important este acela că, în totalul forței de muncă ocupate în agricultură ponderea salariaților este foarte mică. Ea este deținută de lucrătorii pe cont propriu și de lucrătorii familiari neremunerați. Aceste două categorii cuprind în mare măsură “alți membri de familie”, respectiv și tineri cu vârsta sub 35 de ani. Se constată de asemenea că vârsta șefilor de exploatație este în general mai mare de 55 de ani.

Sectorul industriei alimentare este destul de slab dezvoltat, în zonă existând doar opt brutării și unități de morărit care însă nu sunt adaptate la condițiile de calitate ale UE.

De asemenea, pe teritoriul Podișul Târnavelor, la Gănești există și o unitate de ambalare a ciupercilor din flora spontană.

Luată în ansamblu, agricultura regiunii Podișul Târnavelor, caracterizată printr-un real potențial de dezvoltare și aflată încă sub influența procesului de adaptare, modernizare la economia de piață se confruntă cu multiple probleme, reducerea și eliminarea acestora necesitând eforturi susținute.

O mențiune aparte trebuie făcută asupra potențialului ridicat de practicare a **agriculturii ecologice**, în contextul unei nișe pe piața județeană și regională, dar și pe piața europeană, unde se înregistrează o cerere crescândă de produse agricole ecologice.

În aceste condiții, pot fi încurajate acele forme de producție agricolă care să se adapteze standardelor specifice, putând astfel transforma dezavantajul unei chimizări precare a agriculturii din unele areale, în avantaj.

Aceeași oportunitate trebuie luată în considerare pentru arealele în care calitatea factorilor de mediu respectă normele atât în ceea ce privește aerul și apa, cât și în ceea ce privește solul. Astfel de specializări pot fi realizate atât în domeniul agricol vegetal (legumicultură, cereale, pomicultură), cât și în domeniul agricol animalier (carne și preparate din carne, ouă, lactate, apicultură).

Pentru fiecare dintre unitățile administrativ teritoriale ce formează teritoriul Podișul Târnavelor trebuie luată în considerare și posibilitatea diversificării producției agricole, cu ramuri care să valorifice fie condițiile pedo-climatice de favorabilitate fie existența oportunităților oferite de evoluția cererii pe piața produselor agro-alimentare.

În acest sens, ar fi de menționat *cultivarea ciupercilor*, care poate fi realizată practic în toate unitățile administrativ teritoriale ale județului și *apicultura*, care poate valorifica elementele favorabile legate de flora spontană diversă, dar și de marile suprafețe de terenuri agricole cultivate cu plante melifere și polenifere: floarea soarelui, porumb, trifoi, pomi fructiferi.

Fondul forestier reprezintă 18,63% din suprafața agricolă a teritoriului –reprezintă o resursă naturală importantă a teritoriului atât din punct de vedere economic cât și al turismului

II.2.1.6.3 Industrie – IMM – Micro-întreprinderi

Factor vital pentru funcționarea economiei de piață, sectorul privat din economia regională a evoluat relativ lent, fiind orientat preponderent spre unități mici din cadrul

sectoarelor producătoare de bunuri de consum, atractive din punct de vedere al vitezei de rotație a capitalului și al perspectivelor de acces pe piața internă și externă.

Accelerarea procesului de privatizare din anii 1989 – 2000 a avut un impact deosebit asupra evoluției întregii economii regionale, favorizând crearea unui mediu de afaceri sănătos, competitiv și concurențial.

Climatul instituțional favorabil din ultimii ani a permis o dezvoltare accentuată a sectorului privat, bazat în mare parte pe crearea de microintreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii.

Dinamica și distribuția teritorială a IMM-urilor este influențată de o serie de factori precum:

- + puterea economică a zonei;
- + existența unui potențial de forță de muncă cu o bună pregătire profesională;
- + posibilitatea accesului la capitalul disponibil;
- + structura economică;
- + și cererea corespunzătoare.

Lipsa unei strategii de dezvoltare globală a sectorului IMM, corelată cu necesitățile de dezvoltare economică și socială ale regiunii, a determinat înființarea IMM-urilor în general în mediul urban și mai puțin în cel rural.

Dezvoltarea antreprenorială este slab reprezentată în zonele rurale ca efect al resurselor materiale limitate, al educației deficitare, al nivelului scăzut al utilităților precum și al fenomenului de migrație temporară masivă spre urban sau peste hotare.

	Total întreprinderi	Micro- întreprinderi cu 1-10 salariați	Întreprinderi cu 10 – 50 salariați	Întreprinderi cu 50 – 250 salariați	Întreprinderi cu peste 250 salariați
Număr	327	303	22	1	1
%	100	92,66%	6,73%	0,31%	0,31%

sursa : Oficiul Registrului Comerțului Mureș.

Pe teritoriul Podișul Târnavelor își desfășoară activitatea un număr de 327 de întreprinderi, din care majoritatea, respectiv 92,66% sunt încadrate în categoria microintreprinderilor.

Domeniile principale de activitate ale acestor întreprinderi sunt:

- Comerțul;
- Agricultură;
- Sectorul serviciilor – reprezentanțe ale principalelor bănci comerciale, sectorul de extracție și furnizare a gazului metan, transport;
- Agricultură;
- industrie – industria extractivă și de distribuție a gazului metan (în localitățile Băgaciu, Cucerdea), construcții și materiale de construcții.

Sectorul industriei alimentare este destul de slab dezvoltat, în zonă existând doar șase brutării și unitați de morărit care însă nu sunt adaptate la condițiile de calitate ale UE.

De asemenea, pe teritoriul Podișul Târnavelor există și o unitate de ambalare a ciupercilor.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Trebuie menționată existența depozitelor – unități en gross atât pentru bunuri de larg consum cât și pentru materiale de construcții și accesorii:

	Total întreprinderi	Micro- întreprinderi cu 1- 10 salariați	Întreprinderi cu 10 – 50 salariați	Întreprinderi cu 50 – 250 salariați	Întreprinderi cu peste 250salariați
Adămuș	39	38	1	0	0
Bahnea	23	23	0	0	0
Băgaciu	6	4	2		
Bichiș	7	7			
Bogata	15	14	1		
Coroisânmărtin	6	6			
Cucerdea	11	10	1		
Cuci	11	11			
Gănești	37	37			
Iernut	101	90	10	1	
Mica	20	19	1		
Ogra	14	13	1		
Sânpaul	26	20	5		1
Suplac	11	11			
Total regiune	327	303	22	1	1

sursa : Oficiul Registrului Comerțului Mureș.

În perioada anilor 1980 - 1995 teritoriul analizat, Podișul Târnavelor, a fost puternic industrializat. Majoritatea populației își desfășura activitatea la – S.C Sere Iernut S.A, S.C Nutrimur Iernut S.A, S.C Termocentrale Iernut S.A, unitățile productive din orașul Târnăveni, Agrozooviticola Seuca, secțiile de morărit panificație din Târnăveni, Luduș, fabrica de lapte și produse lactate din Târnăveni, etc.

Numărul relativ redus al întreprinderilor din sectorul de producție se explică prin faptul că, după anii 1990-1995 zona a fost puternic dezindustrializată - desființându-se unitățile de producție ale S.C Sere Iernut S.A, S.C Nutrimur Iernut S.A, unitățile productive din orașul Târnăveni, Agrozooviticola Seuca, secțiile de morărit panificație din Târnăveni, Luduș, fabrica de lapte și produse lactate din Târnăveni reducerea drastică a activității S.C Termocentrale Iernut S.A.

Înainte de a fi o condiție pentru integrarea europeană, restructurarea industrială a fost un fenomen al tranziției, o condiție pentru creșterea economică necesară atingerii nivelului de dezvoltare cerută pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Restructurarea industrială a presupus:

- h. configurarea progresivă a specializării industriei pe anumite subramuri și grupe de produse pe fondul consolidării funcționării economiei de piață și al instaurării unui climat concurențial;
- i. deschiderea spre exterior, în concordanță cu prevederile Acordului de Asociere la UE, valorificarea facilităților ce rezultă din acest acord și diminuarea prin măsuri anticipative a riscurilor posibile;
- j. privatizarea celei mai mari părți a societăților comerciale și redimensionarea agenților economici angajați în procesul de restructurare;
- k. expunerea societăților industriale rămase în proprietate publică forțelor pieței;
- l. promovarea unor programe de cercetare-dezvoltare, stimularea inovării și difuzarea tehnologiilor;

- m. sporirea mobilității pe piață a forței de muncă;
- n. alinierea la standardele europene de calitate și de protecție a mediului.

II.2.1.6.4 Comerț și sector deservicii

Tipuri de comerț	Număr total	% din numărul total	Întreprinderi din sectorul terțiar(servicii)	Număr total	% din numărul total
1.Comerț cu amănuntul al cărnii și al produselor din carne	2	1,88	1. Activități de consultanță	1	2,22
2.Comerț cu amănuntul al băuturilor	3	2,83	2. Activități de testări și analize tehnice	1	2,22
3.Comerț cu amănuntul fructelor și legumelor proaspete	1	0,95	3. Activități veterinare	4	8,88
4.Comerț cu amănuntul al îmbrăcămintei	1	0,95	4. Alte lucrari speciale de construcții	3	6,66
5.Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice	1	0,95	5. Restaurante	3	6,66
6.Comerț cu ridicata al produselor, al textilelor	1	0,95	6. Transporturi rutiere de mărfuri	8	17,77
7. Comerț cu amănuntul al mobilei	2	1,88	7.Transporturi terestre de călători, ocazionale	1	2,22
Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate	77	72,64	8. Activități de contabilitate, revizie contabilă	1	2,22
Comerț cu piese și accesorii pentru autovehicule	3	2,83	9.Activități de servicii anexe agriculturii; gradina	5	11,11
Comerț cu ridicata al altor produse	3	2,83	10.Alte activități prestări servicii	18	40
Comerț cu ridicata al materialului lemnos	2	1,88			
Alte tipuri de comerț	10	9,43			

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Total comerț	106	100	Total întreprinderi din sectorul terțiar	45	100
--------------	-----	-----	--	----	-----

Sursa – OTIMMC Mureș.

Se observă faptul că, sectoarele de comerț și servicii către populație sunt destul de bine dezvoltate, ale acoperind o gamă largă de servicii și tipuri de comerț pe întreg teritoriul Podișul Târnavelor. Totuși, distribuția lor la nivelul teritoriului nu este echilibrată, existând numeroase sate și comune unde aceasta este practic inexistentă.

Întreprinderile din sectorul de comerț asigură practic desfacerea produselor care se fabrică la nivelul teritoriului Podișul Târnavelor, influențând astfel dezvoltarea zonei cât și menținerea forței de muncă angajate.

I.2.1.7 Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale.

II.2.1.7.1 Echipamente prezente sau accesibilitatea populației la aceste servicii.

	Medical			Învățământ			Dotări sportive	
	Spital	Medic	Dentist	Primar	Secundar	Universitate	Teren de fotbal	Sală de sport
Existență Da/Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da
Dacă Nu, indicați distanța în km de la centrul teritoriului până la cel mai apropiat obiectiv menționat						20-25 km până la cea mai apropiată universitate (în localitatea Târgu Mureș își desfășoară activitatea 3 universități – 2 cu profil tehnic și una de medicină și farmacie)		

Furnizarea și accesul la serviciile medicale reprezintă o problemă cheie pentru asigurarea unei mai bune calități a vieții în comunitățile rurale și pentru dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale. În cazul zonelor rurale cu populație dispersată, apar provocări unice pentru gestionarea și utilizarea serviciilor. Este nevoie, de asemenea, să se îmbunătățească sprijinul comunitar pentru grupurile vulnerabile, cum ar fi vârstnicii, mai ales cei care trăiesc în locuri izolate.

Nivelul scăzut de dezvoltare economică a generat probleme legate de existența, calitatea și accesibilitatea serviciilor de asistență socială și în special în cadrul serviciilor de îngrijire temporară sau permanentă în cămine pentru persoane vârstnice.

Asistența sanitară a populației regiunii este asigurată de unități din sectorul public și din cel privat, acesta din urmă dezvoltându-se pe parcursul ultimilor ani.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Caracteristic actului de asistență sanitară este faptul că personalul medical cu studii superioare este mult sub nivelul necesar și că dotarea unităților sanitare cu aparatură medicală și cu medicamente este necorespunzătoare.

La nivelul teritoriului Podișul Târnavelor există un număr de:

- 37 de cabinete medicale individuale;
- 8 cabinete stomatologice private;
- 10 farmacii;
- 3 laboratoare medicale 2 în localitatea Iernut și 1 în localitatea Mica;
- 1 spital – policlinică în orașul Iernut.

Localitatea	Cabinete medicale individuale	Cabinete stomatologice	Farmacii	Spital public	Laborator medical
Adămuș	3				
Bahnea	2	1	2		
Băgaciu	1				
Bichiș	2				
Bogata	1				
Coroisânmartin	1	1	1		
Cucerdea	1	1			
Cuci	1				
Gănești	2				
Iernut	15	4	3	1	2
Mica	2		1		1
Ogra	2		1		
Sânpaul	3	1	2		
Suplac	1				
Total	37	8	10	1	3

Capitalul uman prezintă o importanță deosebită pentru dezvoltarea rurală. Dezvoltarea rurală și diversificarea economiei rurale depind de nivelul educației, al cunoștințelor și calificării. Deși îmbunătățirea și menținerea unui nivel adecvat al infrastructurii de bază este un element important în dezvoltarea socio-economică a mediului rural, formarea profesională reprezintă „motorul”, pentru o bună dezvoltare.

Educația și formarea sunt esențiale pentru comunitățile rurale, dar în ceea ce privește infrastructura școlară există discrepanțe evidente. Deși se poate spune că numărul de școli din mediul rural, depășește necesitățile populației, calitatea educației este redusă, pe de o parte din cauza slabei dotări a infrastructurii educaționale, iar pe de altă parte, datorită nivelului de pregătire/experiență al profesorilor. Cele mai multe dintre școli au nevoie de renovări, mobilier, utilități de bază și material didactic. Infrastructura și facilitățile aferente educației profesionale și educației primare constituie instrumente importante pentru conversia forței de muncă agricole în forță de muncă non-agricolă. Structurile de învățământ profesional și primar sunt esențiale pentru reconversia profesională a lucrătorilor agricoli, deoarece majoritatea agricultorilor au doar cunoștințe elementare de mecanică sau din alte domenii tehnice.

Nivelul scăzut de instruire reflectă în calitatea forței de muncă din mediul rural, fiind un factor restrictiv pentru dezvoltarea economică din această zonă. Diversificarea activităților

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

economice nu este susținută de lucrători cu formare sau experiență specifică diverselor tipuri de meserii, deoarece sistemul educațional nu a fost adaptat cerințelor specifice din mediul rural.

Instituțiile de învățământ din Podișul Târnavelor reprezentate prin grădinițe, școli generale sunt slab dotate în ceea ce privește materialul tehnic și didactic. Tehnologia IT și echipamentele hardware și software sunt rar întâlnite în cadrul școlilor din spațiul rural în timp ce echipamentul necesar formării profesionale sau pentru ucenici este învechit sau lipsește. O problemă suplimentară o constituie dificultatea de a atrage personal calificat în zonele rurale.

Structura educațională în regiunea Podișul Târnavelor poate asigura școlarizarea pînă la nivelul gimnazial, în cadrul acesteia existând un număr de 21 unități de învățământ în cadrul cărora au fost înregistrați în toamna anului 2010 un număr de 5791 preșcolari și elevi.

La nivelul teritoriului Podișul Târnavelor există un număr de:

- 23 laboratoare școlare;
- 16 terenuri de sport;
- 44 biblioteci , din care 8 sunt publice:

Localitatea	Unități de învățământ total - în 2010	Laboratoare școlare	Terenuri și săli de sport	Biblioteci total	Biblioteci publice
Adămuș	1	4	1	5	1
Bahnea	2	2	0	2	0
Băgaciu	1	0	0	3	1
Bichiș	1	3	0	1	0
Bogata	1		1	2	1
Coroisânmărtin	1	0	0	2	0
Cucerdea	1	0	2	3	1
Cuci	1	1	2	1	0
Gănești	1	2	2	2	1
Iernut	4	7	3	5	1
Mica	2		1	7	0
Ogra	1	0	0	1	0
Sânpaul	1	2	3	5	1
Suplac	3	2	1	5	1

Sursa - <http://www.edums.ro/>, Direcția Județeană de statistică.

În anul școlar 2010 – 2011 sunt înscriși la unitățile de învățământ din regiunea Podișul Târnavelor un număr de 5791 preșcolari și elevi. Totuși copii care reușesc să înceapă școala, deseori nu promovează ciclul gimnazial și din acest motiv este foarte dificil ca ulterior să-și găsească de lucru. Participarea la actul educativ este puternic influențată de stabilitatea veniturilor în gospodărie. Copiii din familiile muncitorilor cu venituri scăzute sau din familiile de pensionari sunt de două ori mai expuși riscului de abandon școlar, comparativ cu copii din familiile cu o sursă stabilă de venit.

Alte cauze pentru abandonul școlar sunt: sărăcia extremă, lipsa mijloacelor de transport și slaba motivație cu privire la câștigul economic ca rezultat al educației.

Slaba calitate a educației în zonele rurale, datorată lipsei de personal didactic calificat, acționează, de asemenea, ca un factor demotivant.

Unitatea de	Nr.	Unitatea de învățământ fără	Nr.	Total
-------------	-----	-----------------------------	-----	-------

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

învățământ cu personalitate juridică	prescolari/ elevi	personalitate juridică (arondată)	prescolari/ elevi	prescolari/ elevi
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII ADAMUS	136			645
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL ADAMUS	75	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CORNESTI ADAMUS	63	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CORNESTI ADAMUS	115	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CRAIESTI ADAMUS	109	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CRAIESTI ADAMUS	34	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII DAMBAU	75	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL DIMBAU	38	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII BAGACIU	244			489
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL BAGAGIU	77	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII DELENII BAGACIU	111	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL DELENI BAGACIU	57	
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL BAHNEA	97			97
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII BAHNEA	270			496
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV BERNADEA	8	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV CUND	7	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CUND	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV DAIA BAHNEA	4	

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII GOGAN	66	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL GOGAN	23	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII IDICIU	52	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL IDICIU	36	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV LEPINDEA	7	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LEPINDEA-DAIA	13	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII COROISINMARTIN	73			196
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV COROI	9	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL COROISINMARTIN	17	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL ODRIHEI	27	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV ODRIHEI	35	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsOIMUS COROISINMARTIN	20	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IVsOIMUS	15	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CUCERDEA	28			137
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CUCERDEA	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIIIsEULIA DE MURES	74	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsEULIA DE MURES	25	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CUCI	91			234
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CUCI	30	

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV DATASENI	9	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL DATASENI	8	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL OROSIA	9	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL PETRILACA - CUCI	22	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV PETRILACA CUCI	65	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII OGRA	287			446
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII OGRA	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV GIULUS	12	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL GIULUS	10	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL GIULUS	25	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LASCUD	19	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LASCUD	66	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV VAIDEIU	6	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV VAIDEIU	11	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII sANPAUL	204			647
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CHIRILEU	32	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CHIRILEU	98	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CHIRILEU	6	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CHIRILEU	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV sANMARGHITA	16	

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

		SCOALA GENERALA CLASELE I - IVsANMARGHITA	14	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsINPAUL	62	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII VALEA IZVOARELOR	146	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII VALEA IZVOARELOR	59	
SCOALA GENERALA "FOGARASIsAMUEL" GANESTI	204			397
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IVsEUCA	47	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsEUCA	43	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL GANESTI	70	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV PAUCISOARA	12	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL PAUCISOARA	13	
		SCOALA GENERALA CU CLASELE I-IVsUBPADURE	8	
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL IERNUT	110			110
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT IERNUT	100			100
	519			519
GRUPsCOLAR IERNUT				
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII IERNUT	627			1004
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII CIPAU	92	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL CIPAU	35	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV DEAG	8	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL DEAG	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII LECHINTA	91	

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LECHINTA	40	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IVsALCUD	38	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsALCUD	23	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IVsFANTU GHEORGHE	23	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMALsFINTU GHEORGHE	17	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII LASLAU MARE	75			129
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LASLAU MARE	15	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV LASLAU MIC	11	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL LASLAUL MIC-SUPLAC	28	
SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII BICHIS	33			145
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL BICHIS	11	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL GAMBUT	10	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV GAMBUT	9	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL NANDRA+MALAISTE	12	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - IV NANDRA	19	
		SCOALA GENERALA CLASELE I - VIII OZD	35	
		GRADINITA CU PROGRAM NORMAL OZD	16	

Sursa - <http://www.edums.ro/>

Dotarea parțial corespunzătoare a acestora îngreunează practicarea unui proces educațional și de formare modern și performant și orientarea profesională neconcordantă cu solicitările pieței muncii a unor instituții, influențează pe de o parte gradul de pregătire al elevilor iar pe de altă parte posibilitatea găsirii unui loc de muncă

II.2.1.8 Activități sociale și instituții locale

Administrația publică locală este autoritatea care reprezintă comunitatea unei localități și asigură serviciile publice ale acesteia. Administrația publică locală este formată din consiliul local și primărie. Compartimentele care intră, în general, în structura organizatorică a primăriilor sunt compartimentele de urbanism, administrație, fond funciar și registru agricol, stare civilă și asistență socială, contabilitate, finanțe și buget, impozite și taxe.

Instituțiile publice locale constituite conform Legii nr. 215/2001 care fac parte din teritoriul Podișul Târnavelor sunt:

Primaria	Primar, viceprimar, secretar	Adresa	Telefon	E-mail
Iernut	Nicoară Ioan Turcu Elenasimona Laslo Ioan Claudiu	P-ta 1Dec. 1918, nr. 9	265471410	iernut@cjmures.ro
Adămuș	Șipoș Iosif Fuleki Karoly Popovici Eugenia	str. Livezilor, nr. 78	265450112	adamus@cjmures.ro
Bahnea	Jors Ioan Vargastefan Dudilă Augustin	str. Republicii, nr. 55	265455112	bahnea@cjmures.ro
Bagaciu	Aldea Ioan Onofrei Marinica Bogdan Aurelia	str. Principala, nr. 112	265425611	bagaciu@cjmures.ro
Bichiș	Ludușan Viorel Ballai Gyorgy Attila Pataki Erzsébet	str. Principala, nr. 43	265483112	bichis@cjmures.ro
Bogata	Bartha Laszlo Oroian Vasile Corla Alin Gheorghe	str. Principala, nr. 122	265717100	bogata@cjmures.ro
Coroisînmartin	Aldea Dumitru Suciu Gh. Iuliu Pop Mircea	str. Principala, nr. 49	265765012	coroisinmartin@cjmures.ro
Cucerdea	Oltean Ioan Coman Augustin Coman Maria	str. Principala, nr. 329	265457002	cucerdea@cjmures.ro
Cuci	Suta Ilie Mărginean Cornel Oaneștelian	Cuci nr. 261	265477503	cuci@cjmures.ro
Gănești	Keszeg Ștefan Balog Elemer Matefi Adrian	Ganesti nr. 548	265425111	ganesti@cjmures.ro
Mica	Szekely Ladislau Beres Janos Keresesz Istvan	str. Principala, nr. 56	265454137	mica@cjmures.ro
Ogra	Megheșan Ioan Lantoș Ioan Crețean Anicuța Ramona	Ogra, nr. 103/a	265458212	ogra@cjmures.ro
Sânpaul	Simon Istvan Barabas Dominic	str. Principala, nr. 261	265713512	sinpaul@cjmures.ro

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Oprișsimona

Szakacs Bela

Bucur Leon Dan

Suplac

Keresztes Matilda

str. Principala, nr. 238 265456112 suplac@cjmures.ro

Consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale.

Consiliul local are următoarele atribuții principale:

- a) alege din rândul consilierilor viceprimarul, respectiv viceprimarii, stabilește, în limitele normelor legale, numărul de personal din aparatul propriu;
- b) aprobă statutul comunei sau al orașului, precum și regulamentul de organizare și funcționare a consiliului;
- c) avizează sau aprobă, după caz, studii, prognoze și programe de dezvoltare economico-socială, de organizare și amenajare a teritoriului, documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, inclusiv participarea la programe de dezvoltare județeană, regională, zonală și de cooperare transfrontalieră, în condițiile legii;
- d) aprobă bugetul local, împrumuturile, virările de credite și modul de utilizare a rezervei bugetare; aprobă contul de încheiere a exercițiului bugetar; stabilește impozite și taxe locale, precum și taxe speciale, în condițiile legii;
- e) administrează domeniul public și domeniul privat al comunei sau orașului;
- f) hotărăște darea în administrare, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică a comunei sau orașului, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;
- g) hotărăște vânzarea, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei sau orașului, după caz, în condițiile legii;
- h) înființează instituții publice, societăți comerciale și servicii publice de interes local; urmărește, controlează și analizează activitatea acestora;
- i) analizează și aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților, stabilind mijloacele materiale și financiare necesare în vederea realizării acestora; aprobă alocarea de fonduri din bugetul local pentru acțiuni de apărare împotriva inundațiilor, incendiilor, dezastrelor și fenomenelor meteorologice periculoase;
- j) hotărăște asupra înființării și reorganizării regiilor autonome de interes local;
- k) stabilește măsurile necesare pentru construirea, întreținerea și modernizarea drumurilor, podurilor, precum și a întregii infrastructuri aparținând căilor de comunicații de interes local;
- l) sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- m) aprobă, în limitele competențelor sale, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local și asigură condițiile necesare în vederea realizării acestora;
- n) asigură, potrivit competențelor sale, condițiile materiale și financiare necesare pentru buna funcționare a instituțiilor și serviciilor publice de educație, sănătate, cultură, tineret și sport, apărarea ordinii publice, apărarea împotriva incendiilor și protecția civilă, de sub autoritatea sa; urmărește și controlează activitatea acestora;
- o) hotărăște, în localitățile cu medici sau cu personal sanitar în număr insuficient, acordarea de stimulente în natură și în bani, precum și de alte facilități, potrivit legii, în scopul asigurării serviciilor medicale pentru populație; asemenea facilități pot fi acordate și personalului didactic;
- p) contribuie la organizarea de activități științifice, culturale, artistice, sportive și de agrement;
- q) hotărăște cu privire la asigurarea ordinii publice; analizează activitatea gardienilor publici, poliției, jandarmeriei, pompierilor și a formațiunilor de protecție civilă, în condițiile legii, și propune măsuri de îmbunătățire a activității acestora;
- r) acționează pentru protecția și refacerea mediului înconjurător, în scopul creșterii calității vieții; contribuie la protecția, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor și rezervațiilor naturale, în condițiile legii;
- s) contribuie la realizarea măsurilor de protecție și asistență socială; asigură protecția drepturilor copilului, potrivit legislației în vigoare; aprobă criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale; înființează și asigură funcționarea unor instituții de binefacere de interes local;
- t) înființează și organizează târguri, piețe, oboare, locuri și parcuri de distracție, baze sportive și asigură buna funcționare a acestora;
- u) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, cu organizații neguvernamentale și cu alți parteneri sociali, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local; hotărăște înfrățirea comunei sau orașului cu unități administrativ-teritoriale similare din alte țări;
- v) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune;
- x) asigură libertatea comerțului și încurajează libera inițiativă, în condițiile legii;
- y) exercită și alte atribuții stabilite prin lege.

Protecția cetățenilor este asigurată de organele de poliție locale în timp ce comunicarea este înlesnită de Poștă. Parte dintre localitățile componente ale teritoriului Podișul Târnavelor prezintă agenții bancare.

II.2.1.9 Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu

Capacitatea administrativă exercitată la nivel local rămâne încă inadecvată pentru necesitățile tot mai diverse ale comunităților locale, fiind limitată calitativ de numărul redus de personal calificat care exercită funcții în domeniul administrativ.

Lipsa experienței necesare în elaborarea strategiilor de dezvoltare locală și în managementul resurselor umane, dar și datorită dotărilor necorespunzătoare, conduce la un ritm încetinit în soluționarea multor probleme de ordin social și economic, activitățile desfășurate în cadrul administrației locale fiind exercitate insuficient.

CUCERDEA

Fonduri totale alocate: 2.545 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 350 mii lei;

Cheltuieli curente și de capital: 350 mii lei;

- ✓ Cheltuieli curente și finanțarea unor obiective, suma: 350 mii lei [1640 (14/12/2005)]

Fonduri alocate în anul 2006: 378 mii lei;

Învățământ : 200 mii lei;

- ✓ Școala generală sat Șăulia de Mureș, com. Cucerdea - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 1426/2006]
- ✓ Școala generală com. Cucerdea - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 1426/2006]

OG7/2006 : 118 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă, suma: 118 mii lei [HG 1521/2006]

Cheltuieli curente și de capital: 60 mii lei;

- ✓ Reabilitarea sistemului de iluminat public, proiecte de execuție pentru modernizare drum comunal, extindere rețea de apă și PUG pentru 3 localități, suma: 60 mii lei [HG 1745/2006]

Fonduri alocate în anul 2007: 763 mii lei;

Învățământ: 405 mii lei;

- ✓ Școala generală comuna Cucerdea - reabilitare, suma: 70 mii lei [HG 300/2007]
- ✓ Școala generală comuna Cucerdea - reabilitare, suma: 60 mii lei [HG 617/2007]
- ✓ Școala cls. I-VIII comuna Cucerdea, suma: 125 mii lei [HG 1285/2007]
- ✓ Școala generală sat Șăulia de Mureș, comuna Cucerdea - reabilitare, suma: 50 mii lei [HG 300/2007]
- ✓ Școala cls. I-VIII sat Șeulia de Mureș, comuna Cucerdea, suma: 100 mii lei [HG 1285/2007]

OG7/2006 : 98 mii lei

- ✓ Alimentare cu apă comuna Cucerdea, suma: 98 mii lei [HG 856/2007]

Cheltuieli curente și de capital : 250 mii lei;

- ✓ Cheltuieli curente, sediu administrativ, cămine culturale, biserici, drumuri comunale, suma: 250 mii lei [HG 1462/2007]

Cheltuieli curente unități administrativ-teritoriale: 10 mii lei;

- ✓ Alocare sumă bugetului local al comunei Cucerdea pentru finanțarea unor cheltuieli curente, suma: 10 mii lei [HG 1254/2007]

Fonduri alocate în anul 2008: 1.054 mii lei;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Infrastructură: 197 mii lei;
- Învățământ: 307 mii lei;
- Alte destinații: 550 mii lei.

CUCI

Fonduri totale alocate: 1.690 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 50 mii lei;

Drumuri : 50 mii lei;

- ✓ Reparații DC 119 Dătășeni, suma: 50 mii lei [1407 (17/11/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 480 mii lei;

Învățământ : 80 mii lei;

- ✓ Școala generală com. Cuci - reabilitare, suma: 50 mii lei [HG 1426/2006];
- ✓ Grădinița sat Petrilaca, com. Cuci - reabilitare, suma: 30 mii lei [HG 1426/2006];

Cheltuieli curente și de capital : 400 mii lei;

- ✓ Amenajare sediu al administrației publice locale, suma: 300 mii lei [HG 1745/2006];
- ✓ Reabilitare cămin cultural, suma: 100 mii lei [HG 1745/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 645 mii lei;

Învățământ : 450 mii lei;

- ✓ Școala generală comuna Cuci - reabilitare, suma: 300 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII comuna Cuci - reabilitare, suma: 50 mii lei [HG 919/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII comuna Cuci, suma: 100 mii lei [HG 1285/2007];

Cheltuieli curente și de capital : 195 mii lei;

- ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 45 mii lei [HG 918/2007];
- ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 150 mii lei [HG 1462/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 515 mii lei;

- Alte destinații: 515 mii lei.

OGRA

Fonduri totale alocate: 5.787 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 35 mii lei;

Drumuri : 35 mii lei;

- ✓ Pietruire DC 126, suma: 35 mii lei [821 (21/07/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 366 mii lei;

Învățământ : 50 mii lei;

- ✓ Școala generală cls. I-VIII sat Giuluș - reabilitare, suma: 30 mii lei [HG 1001/2006];
- ✓ Școala generală cls. I-VIII sat Dileul Vechi – reabilitare, suma: 20 mii lei [HG 1001/2006];

OG7/2006 : 176 mii lei;

- ✓ Pod de beton armat peste râul Mureș pe DC 126 Band-Ogra, suma: 176 mii lei [HG 1521/2006];

Cheltuieli curente și de capital : 140 mii lei;

- ✓ Reparații și consolidare cămin cultural, reparații drumuri comunale, suma: 140 mii lei [HG 1745/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 1713 mii lei;

Învățământ : 350 mii lei;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✓ Școala cls. I-IV sat Vaideiu, comuna Ogra - obiectiv de investiții, suma: 50 mii lei [HG 919/2007];
- ✓ Grădinița PN comuna Ogra, suma: 300 mii lei [HG 1285/2007];
- OG7/2006 : 1273 mii lei;
- ✓ Pod de beton armat peste râul Mureș pe DC 126 Band-Ogra, suma: 600 mii lei [HG 379/2007];
- ✓ Pod de beton armat peste râul Mureș pe DC 126 Band-Ogra, suma: 200 mii lei [HG 856/2007];
- ✓ Pod de beton armat peste râul Mureș pe DC 126 Band-Ogra, suma: 473 mii lei [HG 1440/2007];
- Drumuri : 90 mii lei;
- ✓ Pietruire drum comunal DC 126 Ogra - Vaidei, suma: 30 mii lei [HG 1462/2007];
- ✓ Pietruire drum comunal DC 78 Ogra - Lăscud, suma: 30 mii lei [HG 1462/2007];
- ✓ Pietruire drum comunal DC 77 Ogra - Giuluș, suma: 30 mii lei [HG 1462/2007];
- Fonduri alocate în anul 2008: 3.673 mii lei;
- Infrastructură: 2.527 mii lei;
- Învățământ: 696 mii lei;
- Alte destinații: 450 mii lei.

SÂNPAUL

- Fonduri totale alocate: 5.663 mii lei;
- Fonduri alocate în anul 2005: 400 mii lei;
- Cheltuieli curente și de capital : 200 mii lei;
- ✓ Lucrări de reabilitare a drumurilor comunale, a monumentului "Vasile Moldovan", precum și a Căminului Cultural din localitate, suma: 200 mii lei [239 (31/03/2005)];
- Poduri, podețe : 200 mii lei;
- ✓ 2 podețe, suma: 200 mii lei [821 (21/07/2005)];
- Fonduri alocate în anul 2006: 300 mii lei;
- Cheltuieli curente și de capital : 300 mii lei;
- ✓ Refacere drum comunal DC 123 DN 15 Chirileu, suma: 200 mii lei [HG 1745/2006];
- ✓ Refacere drum comunal DC123 DN 15 Chirileu, suma: 100 mii lei [HG 1770/2006];
- Fonduri alocate în anul 2007: 2368 mii lei;
- Învățământ : 1550 mii lei;
- ✓ Grădinița PN com. Sânpaul - obiectiv de investiții, suma: 100 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII sat Valea Izvoarelor, comuna Sânpaul - obiectiv de investiții, suma: 350 mii lei [HG 919/2007]
- ✓ Școala cls. I-VIII sat Valea Izvoarelor, com. Sânpaul, suma: 900 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Grădinița PN com. Sânpaul - obiectiv de investiții, suma: 200 mii lei [HG 1285/2007];
- Mediu : 500 mii lei;
- ✓ Realizarea de spații verzi în comuna Sânpaul, suma: 500 mii lei [HG 1256/2007];
- Drumuri : 318 mii lei;
- ✓ Reabilitare drum comunal DC 123 Chirileu - DN15, suma: 318 mii lei [HG 1462/2007];
- Fonduri alocate în anul 2008: 2.595 mii lei;
- Învățământ: 1.095 mii lei;
- Alte destinații: 1.500 mii lei.

BICHIȘ

Fonduri totale alocate: 3.750 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2006: 108 mii lei;

OG7/2006 : 108 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă, suma: 108 mii lei [HG 1599/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 2038 mii lei;

Învățământ : 650 mii lei;

- ✓ Școala generală com. Bichiș - reabilitare, suma: 50 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII com. Bichiș - reabilitare, suma: 300 mii lei [HG 919/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII sat Ozd comuna Bichiș - reabilitare, suma: 300 mii lei [HG 919/2007];

OG7/2006 : 1368 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă comuna Bichiș, suma: 407 mii lei [HG 428/2007];
- ✓ Alimentare cu apă comuna Bichiș, suma: 271 mii lei [HG 856/2007];
- ✓ Alimentare cu apă, comuna Bichiș, suma: 690 mii lei [HG 1457/2007];

Cheltuieli curente unități administrativ-teritoriale: 20 mii lei;

- ✓ Alocare sumă bugetului local al comunei Bichiș pentru finanțarea unor cheltuieli curente, suma: 20 mii lei [HG 1254/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 1.604 mii lei;

- Infrastructură: 798 mii lei;
- Învățământ: 306 mii lei;
- Alte destinații: 500 mii lei.

BOGATA

Fonduri totale alocate: 1.978 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2006: 140 mii lei;

Învățământ : 55 mii lei;

- ✓ Școala generală com. Bogata - reabilitare, suma: 55 mii lei [HG 1426/2006];

OG7/2006 : 85 mii lei

- ✓ Alimentare cu apă potabilă a satului Bogata, suma: 85 mii lei [HG 1599/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 1141 mii lei;

Învățământ : 200 mii lei;

- ✓ Școala generală comuna Bogata - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII comuna Bogata - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 919/2007];

OG7/2006 : 796 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă a a satului Bogata, din comuna Bogata, suma: 347 mii lei [HG 379/2007];
- ✓ Alimentare cu apă potabilă a a satului Bogata, din comuna Bogata, suma: 231 mii lei [HG 856/2007];
- ✓ Alimentare cu apă potabilă a a satului Bogata, din comuna Bogata, suma: 218 mii lei [HG 1440/2007];

Cheltuieli curente și de capital : 145 mii lei;

- ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 45 mii lei [HG 918/2007];

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✓ Cheluieli curente și de capital, suma: 100 mii lei [HG 1462/2007];
- Fonduri alocate în anul 2008: 697 mii lei;
- Infrastructură: 497 mii lei;
- Alte destinații: 200 mii lei;

IERNUT

Fonduri totale alocate: 7.076 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 15 mii lei;

Poduri, podețe : 10 mii lei;

- ✓ Refacere podețe locsf. Gheorghe pe DC 120 Iernut sf. Gheorghe, suma: 10 mii lei [821 (21/07/2005)];

Culte : 5 mii lei;

- ✓ Parohia Reformată Iernuțeni, județul Mureș, suma: 5 mii lei [1457 (24/11/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 1080 mii lei;

Învățământ : 700 mii lei;

- ✓ Școala generală oraș Iernut - reabilitare, suma: 400 mii lei [HG 1426/2006];
- ✓ Grădinița oraș Iernut - obiectiv de investiții, suma: 300 mii lei [HG 1001/2006];

OG7/2006 : 80 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat a satelor Sălcud și Sfântul-Gheorghe, canalizarea apelor uzate menajere și construirea de stații de epurare în satele Sălcud, Sfântu Gheorghe și Cipău, suma: 80 mii lei [HG 1521/2006];

Cheltuieli curente și de capital : 300 mii lei;

- ✓ Realizarea unor obiective de investiții, lucrări de reparații și de reabilitare pentru unele imobile, străzi, rețele alimentare cu apă și canalizare, precum și alte cheltuieli curente și de capital, suma: 300 mii lei [HG 1770/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 3038 mii lei;

Învățământ : 1009 mii lei;

- ✓ Grup Școlar - atelier industrie alimentară, oraș Iernut - reabilitare, suma: 160 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII oraș Iernut, suma: 249 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Grădinița PN oraș Iernut - obiectiv de investiții, suma: 600 mii lei [HG 300/2007];

Mediu : 1000 mii lei;

- ✓ Amenajarea parcului Urban, oraș Iernut, suma: 1000 mii lei [HG 1256/2007]

Reconstrucție case : 14 mii lei;

- ✓ reconstruirea unor case de locuit din zonele în care s-au produs calamități naturale – inundații și/sau alunecări de teren, suma: 14 mii lei [HG 113/2007];

OG7/2006 : 1015 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat a satelor Sălcud și Sfântul-Gheorghe, canalizarea apelor uzate menajere și construirea unei stații de epurare în satele Sălcud, Sfântu Gheorghe, Cipău și oraș Iernut, suma: 600 mii lei [HG 428/2007];
- ✓ Alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat a satelor Sălcud și Sfântul-Gheorghe, canalizarea apelor uzate menajere și construirea unei stații de epurare în satele Sălcud, Sfântu Gheorghe, Cipău și oraș Iernut, suma: 15 mii lei [HG 363/2007];

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✓ Alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat a satelor Sălcud și Sfântul-Gheorghe, canalizarea apelor uzate menajere și construirea unei stații de epurare în satele Sălcud, Sfântu Gheorghe, Cipău și oraș Iernut, suma: 400 mii lei [HG 856/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 2.943 mii lei;

- Învățământ: 1.513 mii lei;
- Infrastructură: 830 mii lei;
- Alte destinații: 600 mii lei.

ADĂMUȘ

Fonduri totale alocate: 1.887 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 8 mii lei;

Poduri, podețe, drumuri : 8 mii lei;

- ✓ Rem. podeț km 44+550 și rep. asfalt DJ 107 D, suma: 8 mii lei [821 (21/07/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 111 mii lei;

OG7/2006 : 111 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă, suma: 111 mii lei [HG 1521/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 1027 mii lei;

Învățământ : 70 mii lei;

- ✓ Școala generală sat Adămuș, comuna Adămuș - utilități, suma: 70 mii lei [HG 454/2007];

OG7/2006 : 957 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă comuna Adămuș, suma: 574 mii lei [HG 428/2007];
- ✓ Alimentare cu apă comuna Adămuș, suma: 383 mii lei [HG 856/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 739 mii lei;

- Infrastructură: 689 mii lei;
- Alte destinații: 50 mii lei.

BAHNEA

Fonduri totale alocate: 910 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 150 mii lei;

Poduri, podețe, drumuri : 120 mii lei;

- ✓ Refacere DC 171 km 0,500 - 1+300, Refacere 2 podețe, suma: 120 mii lei [821 (21/07/2005)];

Drumuri : 30 mii lei;

- ✓ Reparații drum - pietruire, suma: 30 mii lei [1407 (17/11/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 10 mii lei;

Învățământ : 10 mii lei;

- ✓ Școala generală sat Gogani, com. Bahnea - reabilitare, suma: 10 mii lei [HG 1426/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 650 mii lei;

Învățământ : 455 mii lei;

- ✓ Școala cls. I-IV sat Cund, com Bahnea, suma: 80 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala cls. V-VIII sat Idiciu, com. Bahnea, suma: 125 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala cls. I-IV sat Bernadea, comuna Bahnea, suma: 100 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII nr. 2 comuna Bahnea - obiectiv de investiții, suma: 50 mii lei [HG 1285/2007];

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✓ Reabilitare drumuri comunale, suma: 100 mii lei [HG 918/2007];
- Cheltuieli curente și de capital : 195 mii lei;
- ✓ Școala cls. I-VIII comuna Bahnea, suma: 50 mii lei [HG 1285/2007];
 - ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 45 mii lei [HG 918/2007];
 - ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 100 mii lei [HG 1462/2007];
- Fonduri alocate în anul 2008: 100 mii lei;
- Alte destinații: 100 mii lei.

GĂNEȘTI

- Fonduri totale alocate: 680 mii lei;
- Fonduri alocate în anul 2005: 80 mii lei;
- Poduri, podețe : 80 mii lei;
- ✓ Consolidare 2 podețe tubulare și refacere rampe, suma: 80 mii lei [821 (21/07/2005)];
- Fonduri alocate în anul 2007: 400 mii lei;
- Învățământ : 400 mii lei
- ✓ Școala generală comuna Gănești - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 300/2007];
 - ✓ Școala cls. I-VIII com. Gănești, suma: 300 mii lei [HG 1285/2007];
- Fonduri alocate în anul 2008: 200 mii lei;
- Alte destinații: 200 mii lei.

MICA

- Fonduri totale alocate: 1.227 mii lei;
- Fonduri alocate în anul 2005: 350 mii lei;
- Poduri, podețe : 300 mii lei;
- ✓ Pod de descărcare pe DC 75, suma: 300 mii lei [821 (21/07/2005)];
- Drumuri : 50 mii lei;
- ✓ Repărații DC 73 Șomoștelnic, suma: 50 mii lei [1407 (17/11/2005)];
- Fonduri alocate în anul 2007: 877 mii lei;
- Învățământ : 877 mii lei;
- ✓ Școala generală sat Hărănglab comuna Mica - reabilitare, suma: 47 mii lei [HG 300/2007];
 - ✓ Grădinița cu program normal sat Căpâlna de sus, comuna Mica - utilități, suma: 30 mii lei [HG 454/2007];
 - ✓ Școala cls. I-IV sat Deaj, comuna Mica, suma: 120 mii lei [HG 1285/2007];
 - ✓ Grădinița cu program normal sat Deaj, comuna Mica - utilități, suma: 20 mii lei [HG 454/2007];
 - ✓ Grădinița PNsat Deaj, comuna Mica, suma: 60 mii lei [HG 1285/2007];
 - ✓ Școala generală sat Deaj, comuna Mica - utilități, suma: 50 mii lei [HG 454/2007];
 - ✓ Grădinița PNsat Hărănglab, com. Mica, suma: 70 mii lei [HG 1285/2007];
 - ✓ Școala cu cls. I-IV sat Șomoștelnic, comuna Mica - utilități, suma: 20 mii lei [HG 454/2007];
 - ✓ Școala cls. I-VIII, comuna Mica, suma: 75 mii lei [HG 1285/2007];
 - ✓ Grădinița cu program normal sat Hărănglab, comuna Mica - utilități, suma: 30 mii lei [HG 454/2007];

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✓ Școala cls. I-IV sat Ceuăș, comuna Mica, suma: 100 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala generală/grădinița cu program normal sat Ceuăș, comuna Mica - utilități, suma: 40 mii lei [HG 454/2007];
- ✓ Școala cls. I-VIII sat Căpâlna de sus, comuna Mica, suma: 80 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala cu cls. I-IV / grădinița cu program normal sat Mica, comuna Mica - utilități, suma: 20 mii lei [HG 454/2007];
- ✓ Școala cls. I-IV sat Șomotelnic, suma: 60 mii lei [HG 1285/2007];
- ✓ Școala generală sat Hărănglab, comuna Mica - utilități, suma: 55 mii lei.

SUPLAC

Fonduri totale alocate: 696,5 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2005: 126,5 mii lei;

Poduri, podețe : 126,5 mii lei;

- ✓ 1 pod provizoriu pârâul Sântioana - Laslău Mare, suma: 100 mii lei [821 (21/07/2005)];
- ✓ 1 pod provizoriu pârâul Sântioana - Laslău Mare, suma: 26,5 mii lei [1027 (08/09/2005)];

Fonduri alocate în anul 2006: 20 mii lei;

Învățământ : 20 mii lei;

- ✓ Școala generală com. Suplac - reabilitare, suma: 20 mii lei [HG 1426/2006]

Fonduri alocate în anul 2007: 150 mii lei;

Învățământ : 100 mii lei;

- ✓ Grădinițasat Laslăul Mic, comuna Suplac - reabilitare, suma: 100 mii lei [HG 300/2007];

Drumuri : 50 mii lei;

- ✓ Reparație drum comunal DC 70 Laslău Mare - Ormeniș - Șoimuș, suma: 50 mii lei [HG 1462/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 400 mii lei;

- Învățământ: 100 mii lei;
- Alte destinații: 300 mii lei.

BĂGACIU

Fonduri totale alocate: 3.594 mii lei;

Fonduri alocate în anul 2006: 161 mii lei;

Învățământ : 50 mii lei;

- ✓ Școala generală Băgaciu, com. Băgaciu - obiectiv de investiții, suma: 50 mii lei [HG 1426/2006];

OG7/2006 : 111 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă a comunei, suma: 111 mii lei [HG 1521/2006];

Fonduri alocate în anul 2007: 1838 mii lei;

Învățământ : 920 mii lei;

- ✓ Școala generală comuna Băgaciu - obiectiv de investiții, suma: 650 mii lei [HG 300/2007];
- ✓ Grădinița PN comuna Băgaciu - obiectiv de investiții, suma: 270 mii lei [HG 300/2007];

OG7/2006 : 823 mii lei;

- ✓ Alimentare cu apă potabilă a comunei Băgaciu, suma: 494 mii lei [HG 428/2007];
- ✓ Alimentare cu apă potabilă a comunei Băgaciu, suma: 329 mii lei [HG 856/2007];

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Cheltuieli curente și de capital : 95 mii lei;

- ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 45 mii lei [HG 918/2007];
- ✓ Cheltuieli curente și de capital, suma: 50 mii lei [HG 1462/2007];

Fonduri alocate în anul 2008: 1.595 mii lei;

- Infrastructură: 505 mii lei;
- Învățământ: 600 mii lei;
- Alte destinații: 490 mii lei;

II.2.1.10 Elemente complementare privind prezentarea teritoriului

Pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală și rezolvarea nevoilor de dezvoltare, un rol important în cadrul parteneriatelor public-private îl va ocupa administrația publică locală.

Pentru facilitarea cooperării între unitățile administrativ – teritoriale, ca persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial și de utilitate publică, s-a creat posibilitatea asocierii acestora, în conformitate cu Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, sub denumirea de asociații de dezvoltare intercomunitare.

Ca urmare a fragmentării administrative, a insuficienței veniturilor proprii ale unităților administrativ teritoriale, a capacității financiare proprii limitate de accesare a fondurilor europene va deveni obligatoriu ca aceste asociații de dezvoltare intercomunitare să se formeze între cât mai multe comune.

Beneficiul înființării acestor asociații de dezvoltare intercomunitare îl va constitui posibilitatea accesării fondurilor structurale, progresul social condiționat de recunoaștere și admitere a nevoilor fiecărui individ, protejarea eficientă a mediului, utilizarea rațională a rezervelor naturale, păstrarea unui nivel ridicat și sigur de creștere economică și ocupare a forței de muncă, dezvoltare culturală și păstrarea tradițiilor, fructificarea potențialului turistic al zonei.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitare se vor finanța prin contribuții din bugetele locale ale unităților administrativ teritoriale membre, precum și din alte surse și au posibilitatea participării active, împreună cu alte structuri ale societății civile pentru realizarea de sarcini de interes comun, specifice colectivităților locale.

Alături de aceste fonduri provenite în totalitate de la Guvernul României, amintim și investițiile în valoare de **3.812.125,18 lei** realizate în cadrul Programului APARD derulat în perioada 2001-2006, prin Masura 2.1. „Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale”.

Beneficiar	Localitate	Titlu proiect	Valoare eligibilă RON
Consiliul Localsânpaul	Sânpaul, Valea Izvoarelor, som ostelnic	Modernizarea drumului comunal DC 73 – DN 15 – Valea izvoarelor –somostelnic km 0+000-3+400, comunasânpaul, jud Mures	1.353.024,97
Consiliul Local Cuci	Cuci, Petrilaca	Reabilitarea drumului comunal DC 87C Cuci-Petrilaca	2.459.100,21

Precum și pe cele ce se vor derula în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, măsura 322.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Beneficiar	Titlul proiectului	Valoarea totală, Euro
Comuna Sânpaul	Dezvoltarea infrastructurii de baza prin realizarea canalizării menajere și a modernizării unor străzi in comuna Sânpaul, jud. Mureș.	3.218.837
comuna Băgaciu	Proiect Integrat - "Rețea de canalizare și stație de epurare în satele Băgaciu și Delenii, comuna Băgaciu, Județul Mureș" și "Modernizare și reabilitare străzi în satul Delenii, comuna Băgaciu, județul Mureș".	2.473.642
comuna Bogata	Realizare canalizare în sistem centralizat, extindere rețea de alimentare cu apă potabilă în comuna Bogata, modernizare străzi în localitatea bogata, reabilitare și modernizare așezământ cultural în localitatea Bogata, județul Mureș.	3.207.368
Total		8.899.847

Pe teritoriul Podișul Târnavelor se poate menționa **existența a 13 unități administrative identificate ca fiind zone sărace**, și anume:

Cod și ruta	Denumire localitate	Rata sărăciei	Profunzimea sărăciei (deficitul de consum) - Index	Severitatea sărăciei - Index	Număr săraci
115076	Adămus	25,4%	5,1%	3,8%	1.516
115307	Bahnea	37,8%	12,5%	5,9%	1.438
115575	Băgaciu	37,0%	12,1%	5,7%	953
115824	Bogata	40,0%	12,9%	6,0%	1943
115771	Bichis	35,3%	11,7%	5,6%	1039
116171	Coroisânmartin	34,8%	11,4%	5,4%	518
116395	Cucerdea	30,8%	9,3%	4,2%	526
116439	Cuci	31,7%	10,7%	5,2%	697
116938	Gănesti	24,7%	8,1%	3,9%	945
118209	Mica	39,5%	13,9%	6,9%	1.847
118575	Ogra	43,4%	16,6%	8,6%	1.060
119466	Sânpaul	36,4%	12,4%	6,0%	1.451
119661	Suplac	30,0%	9,6%	4,5%	710

Sursa: Anexa nr. 6 – Ghidul solicitantului – www.madr.ro

PARTEA a II-a: ANALIZA SWOT

Acest capitol prezintă în linii generale contextul care astăzi la baza fundamentării Planului de Dezvoltare Locală. Pe baza datelor și concluziilor rezultate din analiza socio-economică se urmărește furnizarea unei imagini clare a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și riscurilor caracteristice regiunii Podișul Târnavelor.

Analiza SWOT nu este o simplă prezentare a factorilor care descriu situația economică și socială curentă și condițiile de potențial ale regiunii Podișul Târnavelor, ea fiind un instrument de bază în procesul de identificare a celor mai importante direcții strategice și priorități care să conducă la dezvoltarea economică și coeziunea socială a regiunii în perioada 2010-2013.

Elementele evidențiate de analiza SWOT a teritoriului Podișul Târnavelor sunt rezultatul unei analize de ansamblu a aspectelor prezentate în cadrul analizei diagnostic.

La baza elaborării analizei SWOT au stat pe de o parte datele și analiza socio-economică prezentată în capitolele anterioare, iar pe de altă parte informațiile furnizate în urma consultării diferiților parteneri locali – administrații publice locale, ONG-uri, societăți comerciale private, persoane fizice, etc.

În dezvoltarea analizei SWOT au fost analizate și dezbătute o serie de probleme specifice, în scopul identificării influenței acestora asupra performanțelor locale.

Procesul abordat a permis identificarea unor importante concluzii legate de direcțiile strategice care trebuie luate în considerare în vederea unei mai bune exploatare a potențialului economic, social și de mediu al regiunii Podișul Târnavelor.

Pentru a acoperi domeniul larg al problemelor, cele patru elemente care definesc structura analizei SWOT sunt prezentate în legătură cu:

Analiza SWOT – TERITORIUL

Puncte tari	Puncte slabe
<p style="text-align: center;">Caracteristici geografice și fizice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică în centrul țării, ceea ce oferă posibilități de legătură și trafic cu celelalte localități și zone ale țării; • Spațiu geografic omogen; • Distanța relativ redusă față de municipiul Tîrgu Mureș - reședința de județ; • Clima și tipurile de sol favorabile diversificării activităților economice • Rețea hidrografică bine dezvoltată – reprezentată de afluenții râului Mureș; • Bogația resurselor naturale. <p style="text-align: center;">Deservire-infrastructuri</p>	<p style="text-align: center;">Caracteristici geografice și fizice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planurile de amenajare a teritoriului sunt învechite și nu valorifică potențialul de teren intravilan pe care îl are zona. <p style="text-align: center;">Deservire-infrastructuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neexploatarea rețelei de cale ferată cu ecartament îngust, aceasta fiind nefuncțională; • Starea tehnică necorespunzătoare a rețelelor de drumuri județene și locale; • Sistemul de alimentare cu apă potabilă este destul de redus;

- Rețelele de transport bine dezvoltate (transport rutier pe drumuri naționale și județene, transport feroviar, proximitatea aeroportului Târgu Mureș);
- Densitate foarte bună a rețelelor de gaze naturale, în special în nordul și nord vestul teritoriului;
- Sistemul de distribuție a energiei electrice este bine dezvoltat;
- Sistemul de alimentare cu gaze naturale este bine dezvoltat;
- Nivel ridicat de acoperire a rețelelor de comunicație fixe și mobile;
- Existența rețelei de cale ferată cu ecartament îngust;
- Furnizori locali de internet și cablu TV;
- Peisajul natural oferă posibilități excelente pentru practicarea turismului rural.

Patrimoniul-cultură

- Patrimoniul istoric și cultural bogat;
- Preocuparea comunităților pentru păstrarea tradițiilor și a obiceiurilor locale;
- Existența a numeroase obiective incluse pe lista Monumentelor Istorice.

Mediul înconjurător

- Biodiversitate;
- Peisaje naturale valoroase;
- Existența siturilor Natura 2000.

- Sistemul centralizat de canalizare menajeră este de asemenea slab dezvoltat, aproape inexistent;
- Insuficiența infrastructurii sociale și de sănătate;
- Eficiența scăzută a sistemului de transport public.

Patrimoniul-cultură

- Numeroase obiective istorice, culturale, de patrimoniu în stare de degradare;
- Slaba promovare la nivel local, județean, național și internațional a obiectivelor naturale și de patrimoniu;
- Lipsa indicatoarelor turistice pentru obiectivele turistice, a centrelor de informare turistică, a broșurilor de prezentare a teritoriului Podișul Târnavelor;
- Fonduri insuficiente pentru reabilitarea, restaurarea obiectivelor de patrimoniu.

Mediul înconjurător

- Poluarea produsă de traficul rutier;
- Utilizarea îngrășămintelor chimice și a pesticidelor la lucrările agricole;
- Necunoașterea legislației legate desiturile Natura 2000;
- Fonduri insuficiente pentru protecția mediului.

Oportunități

Caracteristici geografice și fizice

- Dezvoltarea cooperării interne și internaționale;
- Creșterea competitivității și atractivității teritoriului Podișul Târnavelor.

Deservire-infrastructuri

- Modernizarea infrastructurii tehnice și sociale;
- Oportunitatea promovării de proiecte care

Riscuri

Caracteristici geografice și fizice

- Omiterea orientării investițiilor spre sectoarele cu potențial de creștere;
- Omiterea corelării investițiilor cu sistemul educațional și mediul de afaceri.

Deservire-infrastructuri

- Surse financiare insuficiente de dezvoltare a infrastructurii.

să promoveze recreerea în zonele rurale.

Patrimoniu-cultură

- Oportunitatea accesării de fonduri pentru reabilitarea monumentelor istorice, a obiectivelor de patrimoniu;
- Existența unui număr variat de obiceiuri și tradiții.

Mediu înconjurător

- Oportunitatea accesării de fonduri pentru protecția resurselor de apă și sol și prima împădurire a terenurilor agricole și non-agricole. Acest sprijin de agro-mediul ar contribui și la reducerea consumului de îngrășăminte din agricultură, participând și în acest fel la protecția resurselor de apă;
- Oportunitatea accesării de fonduri pentru achiziționarea de echipamente pentru producerea energiei din surse regenerabile cât și pentru crearea de condiții pentru investițiile de interes public în energia regenerabilă.

Patrimoniu-cultură

- Efectele industrializării și a globalizării pătrund din ce în ce mai mult în detrimentul tradițiilor și a obiceiurilor locale;
- Surse financiare insuficiente.

Mediu înconjurător

- Nerespectarea legislației aferente siturilor Natura 2000;
- Surse financiare insuficiente pentru conștientizarea populației în ceea ce privește cunoașterea prevederilor legislative de mediu.

Analiza SWOT – POPULAȚIA

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Demografie</p> <ul style="list-style-type: none">• Diversitate etnică și culturală;• Forță de muncă disponibilă;• Ponderea egală a populației pe sexe. <p>Populația activă</p> <ul style="list-style-type: none">• Forță de muncă calificată, adaptabilă, creativă și relativ ieftină;• Rata șomajului este mai scăzută față de rata șomajului la nivelul județului Mureș. <p>Îmbătrânire</p> <p>Nivel de instruire-cunostințe și competențe specifice teritoriului</p> <ul style="list-style-type: none">• Resurse de educare, formare și instruire bune.	<p>Demografie</p> <ul style="list-style-type: none">• Declinul populației active și ocupate;• Sporul natural negativ;• Populația tânără părăsește teritoriul. <p>Populația activă</p> <ul style="list-style-type: none">• Pondere scăzută a populației ocupate cu studii superioare;• Nivel educațional scăzut al populației rurale;• Nivel scăzut al oportunităților de angajare în special în mediul rural;• Mobilitate scăzută a forței de muncă;• Dezechilibrul pieței muncii. <p>Îmbătrânire</p> <ul style="list-style-type: none">• Lipsa spațiilor/centrelor de îngrijire pentru persoanele vârstnice;• O pondere importantă a terenurilor agricole este lucrată de agricultori mai vârstnici, din exploatații mai mici;• Ponderea scăzută a șefilor de exploatație tineri;• Procent de 21,27% al persoanelor cu vârsta de peste 60 de ani. <p>Nivel de instruire-cunostințe și competențe specifice teritoriului</p> <ul style="list-style-type: none">• Necorelarea educației și instruirii cu cerințele pieței muncii;• Oportunități reduse pentru învățarea permanentă;• Nivel scăzut al instruirii profesionale;• Nivel scăzut al investițiilor angajatorilor în dezvoltarea resurselor umane;• Lipsa oportunităților egale pentru persoanele supuse excluziunii sociale;• Venituri reduse;• Lipsa locațiilor de derulare a orelor de practică – disponibilitate scăzută a unor agenți economici de a stabili parteneriate cu școlile;

Oportunități	Riscuri
<p data-bbox="352 309 512 338">Demografie</p> <ul data-bbox="172 389 743 813" style="list-style-type: none">• Oportunitatea accesării de fonduri de către persoanele tinere care doresc să se stabilească în teritoriu, în vederea diminuării fenomenului de migrare;• Existența unor programe guvernamentale privind construirea de locuințe pentru medici și cadre didactice care doresc să se stabilească în mediul rural;• Existența politicilor guvernamentale active de angajare. <p data-bbox="325 898 544 927">Populația activă</p> <ul data-bbox="172 978 743 1682" style="list-style-type: none">• Îmbunătățirea sistemului educațional;• Orientarea programelor educaționale, de formare și instruire spre specializări în domeniile cerute de piața forței de muncă;• Posibilitatea de a accesa programe de formare/instruire pe diverse domenii finanțate din diverse fonduri comunitare sau naționale cu costuri minime din partea participanților;• Dezvoltarea antreprenoriatului;• Dezvoltarea formelor de stimulare a angajărilor;• Programe de includere socială în mod egal pe piața forței de muncă, a femeilor și bărbaților;• Reîntinerirea generației de șefi de exploatații. <p data-bbox="349 1727 517 1756">Îmbătrânire</p> <ul data-bbox="172 1771 743 1839" style="list-style-type: none">• Existența unor programe de asistență socială și programe de pensii. <p data-bbox="142 1883 724 1951">Nivel de instruire-cunostințe și competențe specifice teritoriului</p> <ul data-bbox="172 2002 743 2031" style="list-style-type: none">• Cooperarea internă și externă în	<p data-bbox="1034 309 1193 338">Demografie</p> <ul data-bbox="818 389 1461 499" style="list-style-type: none">• Continuarea declinului demografic;• Pericolul sărăciei care poate afecta toate categoriile de vârstă. <p data-bbox="1007 1055 1225 1084">Populația activă</p> <ul data-bbox="818 1135 1461 1323" style="list-style-type: none">• Adâncirea dezechilibrului pe piața muncii între cerere și ofertă;• Apariția unor fenomene sociale;• Creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu și de universități. <p data-bbox="1034 1951 1198 1980">Îmbătrânire</p> <ul data-bbox="818 2031 1461 2060" style="list-style-type: none">• Creșterea procentului de persoane cu vîrsta

<p>domeniul educației și formării;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnici moderne de educație. 	<p>de peste 60 de ani.</p> <p>Nivel de instruire-cunostințe și competențe specifice teritoriului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea numărului de persoane cu studii superioare; • Reducerea fondurilor necesare dezvoltării resurselor umane; • Migrarea forței de muncă înalt calificată; • Lipsa oportunităților de angajare; • Abandonul școlar.
---	---

Analiza SWOT – ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Activități economice primare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suprafețe întinse cu condiții favorabile practicării agriculturii (inclusiv a celei ecologice) care permit totodată și diversificarea culturilor; • Existența lacurilor piscicole; • Sol fertil, favorabil dezvoltării culturilor agricole; • Potențial agricol și zootehnic ridicat; • Fertilitate ridicată a pământului; • Proprietatea sectorului privat asupra majorității terenurilor agricole; • Tradiții îndelungate în unele sectoare ale agriculturii –cerealier, legumicol, vii; • O suprafață însemnată a teritoriului este reprezentată de fondul forestier – resursă naturală importantă din punct de vedere economic și al turismului. <p>Activități economice secundare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forța de muncă ieftină; • Dezvoltarea lanțurilor de supermarket-uri; • Creșterea competitivității sectorului alimentar în ultimii ani; 	<p>Activități economice primare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numărul mare de ferme vegetale și zootehnice de subzistență și semi subzistență; • Nivelul redus de asociere a producătorilor agricoli; • Pondere mică a tehnologiilor moderne în industrie și agricultură; • Slaba diversificare a culturilor (ex. dependența de cereale); • Nivel scăzut de conformitate cu normele UE; • Dotare tehnică scăzută și de slabă calitate în exploatațile mai mici; • Nivel scăzut de utilizare a energiei din surse regenerabile; • Infrastructură agricolă inadecvată; • Capital investițional redus în agricultură. <p>Activități economice secundare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eficiență scăzută a activităților de atragere a investițiilor străine; • Calitate scăzută a managementului industrial și agricol; • Predominarea producției cu valoare

<p style="text-align: center;">Servicii</p> <ul style="list-style-type: none">• Accesibilitate bună la rețelele de telecomunicații. <p style="text-align: center;">Turism</p> <ul style="list-style-type: none">• Poziția geografică favorabilă• Bogăția și varietatea resurselor naturale, a obiectivelor culturale și de patrimoniu;• Mediu de viață nepoluant;• Patrimoniu cultural, folcloric și istoric deosebit;• Tradiții istorice și culturale nealterate;• Nivelul ridicat ale biodiversității pe suprafețele agricole;• Ospitalitatea specifică;• Costul redus al forței de muncă	<p>adăugată mică;</p> <ul style="list-style-type: none">• Rețele de comercializare slab dezvoltate;• Slaba asocierilor între producătorii agricoli;• Număr redus al IMM-urilor cu activități în domeniul prelucrării și valorificării superioare a produselor agro-alimentare. <p style="text-align: center;">Servicii</p> <ul style="list-style-type: none">• Infrastructură de susținere a activităților economice redusă;• Condiții tehnice necorespunzătoare a rețelei de drumuri comunale;• Nivel scăzut de dezvoltare al infrastructurii sociale, serviciilor și utilităților publice;• Facilități reduse pentru dezvoltarea sectorului IMM;• Inițiativă antreprenorială scăzută; <p style="text-align: center;">Turism</p> <ul style="list-style-type: none">• Capital investițional redus;• Lipsa marketingului și promovării regionale;• Acces și nivel scăzut al folosirii TIC;• Cultura antreprenorială slab dezvoltată;• Calitate slabă a infrastructurii și a serviciilor turistice;
Oportunități	Riscuri
<p style="text-align: center;">Activități economice primare</p> <ul style="list-style-type: none">• Crearea de parteneriate;• Prezentarea directă, orientată spre client, produse ecologice;• Dezvoltarea agriculturii ecologice;• Diversificarea producției agricole;• Creșterea volumului produselor cu valoare adăugată ridicată;• Facilități pentru asociațiile agricole;• Disponibilitatea unei piețe mari, aflate în plină dezvoltare, atât pe plan intern, cât și pe plan european și care ar putea fi exploatată;	<p style="text-align: center;">Activități economice primare</p> <ul style="list-style-type: none">• Politicile protecționiste ale UE vor determina scăderea importanței produselor autohtone față de cele ale țărilor membre;• Subestimarea importanței mediului rural în dezvoltarea generală a regiunii;• Schimbările climatice;• Calamitățile naturale;• Epizootiile.

- Aducerea sectorului agricol neperformant la potențialul real, prin facilitarea eforturilor de modernizare și restructurare a acestuia;
- Prioritatea UE de utilizare a energiilor din surse regenerabile.

Activități economice secundare

- Cooperarea între mediul de afaceri și administrația publică;
- Accesul la piața internă a Uniunii Europene;
- Investiții de protecție a mediului;
- Creșterea cererii pentru produse tradiționale, de calitate, ecologice;
- Promovarea activităților non agricole.

Servicii

- Dezvoltarea sectorului IMM în domenii productive și de servicii, specifice mediului rural;
- Îmbunătățirea nivelului de atractivitate al regiunii.

Turism

- Creșterea cererii pe plan internațional pentru turismul cultural, eco-turism;
- Creșterea interesului populației UE pentru turismul în noile state membre;
- Creșterea interesul administrației publice pentru dezvoltarea turismului;
- Creșterea concurenței de pe piața turistică internațională;
- Creșterea potențialului turistic și îmbunătățirea calității serviciilor turistice;
- Regenerarea comunităților rurale;
- Încurajarea investițiilor inițiate prin intermediul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.

Activități economice secundare

- Lipsa capitalului pentru susținerea investițiilor;
- Valorificarea insuficientă a potențialului existent;
- Ritmul lent de dezvoltare a economiei rurale;
- Creșterea disparităților între comunitățile rurale;
- Migrația tinerilor către zonele urbane;
- Adâncirea dezechilibrului în comunitățile rurale și depopularea excesivă a acestora.

Servicii

- Capacitatea lentă de adaptare a întreprinderilor la modificările care apar în structura piețelor;
- Timp îndelungat necesar pentru dezvoltarea infrastructurii rurale.

Turism

- Pericolul degradării florei și faunei în zonele protejate datorită turismului necontrolat;
- Creșterea presiunii turiștilor (a factorului antropic) asupra obiectivelor turistice de mare valoare;
- Lipsa de implicare a autorităților responsabile în atragerea de fonduri;
- Impunerea noilor norme sanitare, care limitează accesul produselor tradiționale în agroturism.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none">• Structuri comunitare existente (asociații, ONG-uri etc.) care să conducă proiectele de dezvoltare locale;• Noi asociații de utilitate publice (asociații de dezvoltare intercomunitară).	<ul style="list-style-type: none">• Lipsa resurselor financiare necesare investițiilor și cofinanțării proiectelor;• Lipsa colaborării între actorii publici și cei privați.
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none">• Valorificarea sprijinului financiar european, pentru a îmbunătăți activitatea de construire a capacităților și de aplicare a strategiilor locale;• Crearea de parteneriate public-private care să contribuie la creșterea capacității de accesare și implementare de proiecte cu finanțare județeană, națională sau europeană.	<ul style="list-style-type: none">• Incapacitatea de formare a unor parteneriate locale puternice și de promovare a potențialului endogen al teritoriilor.

PARTEA a III - a: PRIORITĂȚI

Ca urmare a analizei diagnostic și a analizei SWOT a teritoriului Podișul Târnavelor s-au identificat ca și principale puncte slabe ale teritoriului:

- Veniturile scăzute ale populației din zonă;
- asigurarea traiului populației din activitățile agricole de subzistență;
- productivitatea scăzută a fermelor;
- capacitatea scăzută de crea valoare adăugată;
- lipsa formării specializate în domeniul agricol;
- lipsa politicilor de atragere a tinerilor în mediul rural;
- numărul scăzut de structuri asociative;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- lipsa politicilor de încurajare a inițiativelor antreprenoriale;
- abilitățile de antreprenariat reduse;
- infrastructura locală neadecvată.

Principalele puncte tari relevate de analiza SWOT, pe baza corelării acesteia cu elementele analizei diagnostic:

- existența resurselor cu valoare naturală ridicată;
- existența patrimoniului cultural bogat;
- poziție geografică favorabilă;
- calitatea superioară a solurilor, favorabilă agriculturii diversificate;
- potențial agricol și zootehnic ridicat;
- potențial turistic ridicat;
- resurse forestiere importante.

În urma consultării cu toți partenerii publici, privați, reprezentanți ai societății civile, a analizei necesităților identificate la nivelul teritoriului, cât și a aspectelor care oferă oportunități de dezvoltare zonei au indus necesitatea urmării a două priorități principale.

Acestea vor contribui, individual sau în combinație, la atingerea, pe termen lung, a scopului strategic principal de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială a economiei în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale, respectând principiul dezvoltării durabile.

Cele două priorități stabilite, conform aspectelor prezentate în analiza diagnostic și analiza SWOT sunt:

1. Dezvoltarea competitivității sectorului agricol și forestier;
2. Renovarea, dezvoltarea satelor, creșterea calității vieții și diversificarea economiei rurale locale.

Obiectivele operaționale propuse a fi atinse sunt următoarele:

- Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare;
- Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă;
- Creșterea atractivității teritoriului.

Obiectivele specifice urmărite în cadrul Planului de Dezvoltare Locală al teritoriului Podișul Târnavelor vizează:

- Sprijinirea fermierilor și persoanelor care își desfășoară activitatea în sectorul agroalimentar, pentru îmbunătățirea capitalului uman prin sprijinirea acestora în vederea adaptării la noul context comercial, deschis pieței externe;
- Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semi-subsistență să pătrundă pe piață;
- Modernizarea exploatațiilor agricole;
- Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu;
- Sprijinirea industriei agro-alimentare;
- Sprijinirea industriei forestiere;
- Diversificarea activităților economice non-agricole din gospodăriile agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiul rural;
- Crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților și atracțiilor turistice;
- Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic din teritoriul Podișul Târnavelor;
- Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural.

Principiile de bază care vor conduce la realizarea obiectivelor generale ale PDL Podișul Târnavelor vor fi:

Parteneriatul

Regenerarea economică și socială a regiunii Podișul Târnavelor va fi obținută prin realizarea unui parteneriatului regional și menținerea unei colaborări efective la nivel strategic și operațional.

Planul urmează să fie implementat și coordonat pe baza abordării parteneriale care va asigura că energia, resursele și experiența partenerilor regionali vor fi orientate spre dezvoltarea economică și socială a regiunii Podișul Târnavelor.

Concentrarea resurselor

Planul va urmări să asigure concentrarea resurselor spre localitățile cu necesități și oportunități sporite și pe activitățile care conduc la reducerea disparităților și la creșterea impactului și beneficiilor economice. Acest aspect se va baza pe evaluarea și prioritizarea oportunităților de dezvoltare și pe stabilirea unui mecanism care să asigure orientarea noilor oportunități economice către localitățile cu cele mai mari nevoi.

Integrare & Incluziune

Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor are drept scop dezvoltarea economică pe termen lung a regiunii, motiv pentru care el are o logică multi sectorială, care integrează diferite sectoare de activitate.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Acest aspect va implica asigurarea unor legături efective și eficiente între programe, printr-un cadru care să susțină și să contribuie la regenerarea socio-economică a regiunii, la legăturile dintre diferiții factori economici, sociali, culturali și de mediu și sectoarele implicate.

Acțiunile și proiectele propuse vor fi corelate și coordonate ca un ansamblu coerent. Totodată, Planul va asigura egalitatea oportunităților pentru toți rezidenții regiunii prin integrarea „orizontală” a acestei teme în toate intervențiile propuse.

Inovare

Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor se bazează pe o abordare care să permită încurajarea și dezvoltarea la nivelul regiunii a unei culturi inovative și să susțină dezvoltarea de idei și inițiative, în special promovarea unei societăți informaționale pentru beneficiul socio-economic al regiunii Podișul Târnavelor.

Conceptul de inovare nu trebuie înțeles ca fiind definit exclusiv în termeni de noutăți high tech.

Prin inovare trebuie înțeles faptul că trebuie găsite soluții noi pentru nevoile zonei. În acest sens, fiecare zonă, poate beneficia de o strategie inovativă adaptată la cele mai presante probleme.

Inovația poate reprezenta introducerea unui nou produs, nou proces, o nouă organizație sau o nouă piață de desfacere. Inovația poate implica de asemenea transferul și adaptarea inovațiilor dezvoltate în altă parte, modernizarea cunoștințelor tradiționale sau găsirea unor soluții noi la probleme rurale persistente, pe care intervențiile altor metode nu le-au putut rezolva într-un mod satisfăcător și durabil. Acest lucru poate oferi răspunsuri noi la problemele specifice zonelor rurale.

GAL Podișul Târnavelor va implementa o serie de acțiuni inovative în cadrul strategiei de dezvoltare locală a teritoriului.

Prima acțiune inovativă se referă la dezvoltarea și implementarea unui parteneriat public-private și a unei strategii de dezvoltare locală bazată pe principiile abordării LEADER.

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va realiza un website propriu (așa cum este menționat la punctul III.3.4 Dispozitivul de comunicare) în cadrul căruia o secțiune distinctă va fi reprezentată de o bază de date cu proiecte de tip LEADER din alte state Membre – exemple de bune practici.

Rezultatele așteptate sunt:

- o forță de muncă agricolă mai bine pregătită, cu o structură pe vârstă mult îmbunătățită;
- conservarea vieții din spațiul rural, prin lărgirea gamei de locuri de muncă viabile atât în cadrul fermei cât și în afara ei, contribuind astfel la atingerea obiectivului de convergență a veniturilor în paralel cu păstrarea texturii sociale;
- o mai bună utilizare a terenului, pătrunderea pe piață a fermelor de semi-subzistență;
- o agricultură comercială modernă;
- creșterea valorii adăugate și îmbunătățirea calității produselor, care vor asigura pe viitor creșterea productivității și competitivității sectorului agricol;
- dezvoltarea întreprinderilor din mediul rural, bazate pe resurse naturale;
- îmbunătățirea marketingului serviciilor și produselor regiunii Podișul Târnavelor;
- dezvoltarea turismului;
- renovarea satelor;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- promovarea inițiativelor privind mediul în vederea completării activităților din cadrul fermei și pentru furnizarea unor oportunități alternative de angajare a populației din mediul rural;
- sprijinirea inițiativelor asociative ale agricultorilor, pentru a se evita intensitatea excesivă a capitalului și costurile fixe ridicate, permițându-se, totodată, captarea economiilor la scară, alături de utilizarea eficientă a resurselor insuficiente de capital și a fondurilor acordate de UE;
- creșterea nivelului de utilizare a tehnologiei informației și comunicării.

COMPLEMENTARITATEA PLANULUI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A TERITORIULUI PODIȘUL TÂRNAVELOR CU ALTE PROGRAME COMUNITARE, NAȚIONALE ȘI LOCALE

Strategia de dezvoltare locală a teritoriului Podișul Târnavelor Mureș este conformă și complementară cu prioritățile Uniunii Europene și în special cu cele referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directoare comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

Coerența cu Programul Național de Reforme (PNR) al României

Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș este convergent cu Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR). Acest document evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;

- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

Coerența cu Cadrul Național strategic de Referință

Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș este strâns legat încă din procesul de programare de prioritățile naționale de dezvoltare din Programul Național de Dezvoltare Rurală ce au fost stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND) și de prioritățile și principiile europene (Orientările strategice Comunitare privind Coeziunea 2007-2013 strategia Lisabona și obiectivele de la Göteborg).

Cadrul strategic stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul strategic Național de Referință (CSNR).

CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

Implementarea strategiei naționale de dezvoltare evidențiată în PND și CSNR este furnizată prin Programele Operaționale.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

Concordanța cu obiectivele Programului de Dezvoltare a județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)

- 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
- 1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
- 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
- 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
- 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.

2. Sprijinirea afacerilor

- 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
- 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
- 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
- 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.

3. Dezvoltarea turismului

- 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
- 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
- 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
- 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.

4. Dezvoltarea durabilă a localităților

- 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
- 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.

5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și aserviciilor sociale

- 5.1 Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
- 5.2 Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
- 5.3 Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

Coerența cu obiectivele Planului de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

Prin urmare, strategia de dezvoltare locală a teritoriului acoperit de GAL Podișul Târnavelor va fi complementară cu alte programe de dezvoltare cu finanțare europeană, națională și locală.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, etc.

Programul Operațional sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice, program cu finanțare europeană, prin care poate fi accesat sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și implementarea de sisteme TIC.

Programul Operațional sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia se urmărește formarea profesională în scopul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea cu piața muncii, creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor, propovrea măsurilor active de ocupare etc.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale:

Programul de creștere a competitivității produselor industriale (finanțat de Ministerul Economiei);

Programul privind reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă, a sistemelor de canalizare și a stațiilor de tratare a apei potabile și de epurare a apei uzate (finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului).

Programul privind pietruirea, reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate și alimentarea cu apă a satelor (finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului).

Programul național pentru așezămintele culturale din mediul rural și mic urban (finanțat de Ministerul Culturii și Cultelor).

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri locale:

Fonduri nerambursabile oferite de CJ Mureș și de Consiliile Locale ale localităților partenere în GAL Podișul Târnavelor.

Consiliul județean Mureș, în baza prevederilor HGR nr 577/1997, prevede alocarea de fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea infrastructurii următoarelor localități:

- în cadrul Programului de alimentare cu apă și canalizare a satelor:

Nr. crt	Denumirea obiectivului	Valoare contract, mii lei
1	Comuna SUPLAC satele: Suplac, Idrifaia	4.200,00

Sursa <http://www.cjmures.ro>

- în cadrul Programului privind pietruirea drumurilor comunale:

Denumire drum comunal				Valoare contract, mii euro
Indicativ	Traseu	Poziții km	km	
DC 73	Sînpaul – Valea Izvoarelor, Șomoștelnic	5+000- 8+300	3,300	535.943,78
DC 75	Mica – Ceuaș	0+000- 4+000	4,000	413.139,39
DC 70	Suplac – Ormeniș – Sîntioana	0+000- 7+500	7,500	950.949,69

Sursa <http://www.cjmures.ro>

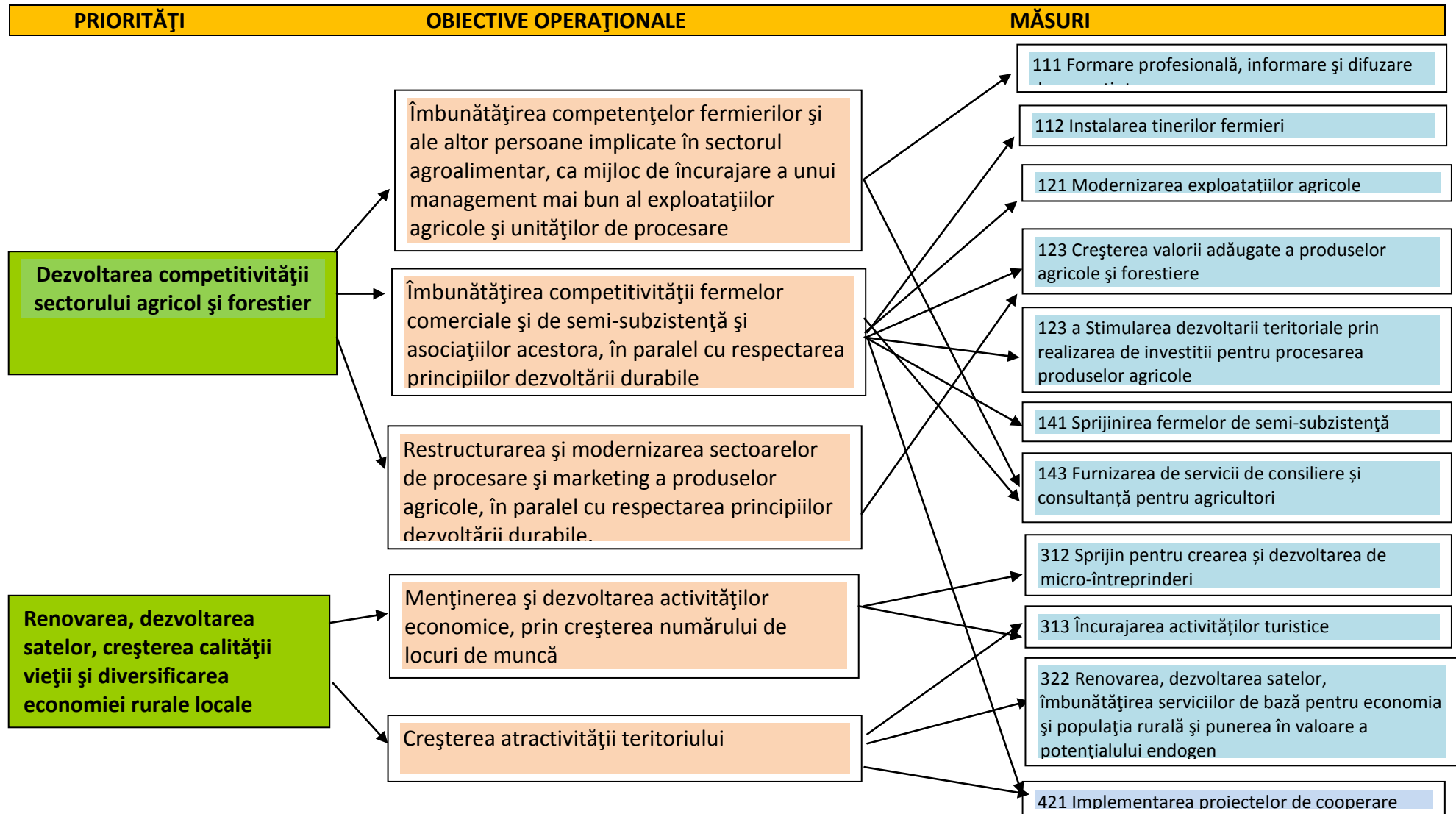
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Proiectele finanțate în anul 2010 de către Consiliul Județean Mureș
- în domeniul culte:

Solicitant	Denumirea proiectului	Suma Alocată, mii lei
Parohia Greco-Catolică Română Adămuș	Renovarea Bisericii Parohiale	1400
Parohia Ortodoxă Sânpaul	Continuare lucrări de pictură în tehnica frescă	1400
Parohia Ortodoxă Română Suplac	Finalizare lucrări de pictură	1400
Parohia Ortodoxă Română Cornești	Montare ferestre și uși PVC la biserică	1400
Parohia Ortodoxă Română Iernut II	Continuarea lucrărilor de construcție a bisericii -ridicarea turnurilor și acoperișul	3200
Parohia Ortodoxă Gănești	Reparații la lăcașul de cult	2000
Parohia Ortodoxă Română Cipău	Modificare turlă	2000
Parohia Greco Catolică Iernut	Reabilitarea exterioară a bisericii	2400
Parohia Ortodoxă Gâmbuț	Continuarea lucrărilor la fundația Bisericii "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril"	2000
Parohia Ortodoxă Română Ogra	Capelă mortuară comună în cimitirul Ogra	2000
Parohia Ortodoxă Laslău Mare	Continuare lucrări construcție biserică	1400
Parohia Ortodoxă Șeulia de Mureș	Lucrari de izolare termica	2400
Parohia Reformată Cuci	Finalizare lucrări de reparații exterioare și interioare, conservare	1000
Parohia Romano Catolică Sânpaul	Schimbare geamuri biserică	3000
Parohia Romano Catolică Ogra	Repararea turnului Bisericii din Ogra	1500
Parohia Reformată Adămuș	Reparații curente Biserica Reformată Adămuș	1000
Parohia Reformată Ogra	Capelă mortuară comună în cimitirul Ogra	1500
Biserica Creștină Baptistă Bahnea	Înlocuire ferestre vechi și a unei uși interioare	1200
Biserica Betel Ogra	Capelă mortuară comună în cimitirul Ogra	1200

sursa <http://www.cjmures.ro>

PARTEA a IV – a: PREZENTAREA MĂSURILOR

În conformitate cu aspectele identificate în analiza diagnostic și analiza SWOT și cu elementele prevăzute de schema nr.1, măsurile identificate ca fiind adecvate pentru atingerea obiectivelor și a priorităților strategiei teritoriului Podișul Târnavelor se regăsesc în Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013, respectiv în axele 1 „Cresterea competitivității sectorului agricol și forestier” și 3 „Dezvoltarea și diversificarea economiei rurale”.

Astfel, strategia propusă pentru dezvoltarea teritoriului Podișul Târnavelor este o strategie integrată, care combină obiectivele a două a axe din PNDR.

Acțiunile prevăzute a se realiza în cadrul acestor măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.

Măsura 111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare rurală – miza intervenției

- Măsura 111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, înscriindu-se, de asemenea, în primul dintre obiectivele operaționale ale GAL Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competențelor fermierilor și altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare.

Obiectiv general:

- Îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și alimentară pe teritoriul acoperit de GAL Podișul Târnavelor, utilizarea durabilă a terenurilor agricole și protecția mediului, prin acțiuni de formare, informare și difuzare de cunoștințe inovative adresate persoanelor adulte care activează în sectoarele menționate.

Obiective specifice:

- Dobândirea de informații și cunoștințe relevante care să permită gospodărirea durabilă a terenurilor agricole creșterea calității managementului la nivel de fermă, restructurarea și modernizarea în sectoarele de procesare și comercializare pentru produsele agricole contribuind astfel la îmbunătățirea condițiilor de viață și reducerea șomajului pe teritoriul GAL Podișul Târnavelor.

Obiectivele operaționale urmăresc realizarea unor acțiuni care vor contribui la:

- a) îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și economice generale, specifice pentru agricultură, și industria alimentară;

- b) pregătire generală pentru managementul și administrarea fermelor;
- c) respectarea condițiilor de eco-condiționalitate și a standardelor Pieței Agricole Comune, diversificarea sau restructurarea producției fermelor (introducerea de noi produse și sisteme de procesare);
- d) conștientizarea fermierilor privind probleme generale de mediu în sectoarele agricole;
- e) informări privind introducerea de noi tehnologii informaționale și de comunicare (IT).

Furnizarea acțiunilor de formare profesională precum și a acțiunilor de informare și difuzare a cunoștințelor se va realiza pentru fiecare fermier, pe baza acceptului acestuia fără discriminare pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă, etc.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Transformările sociale, economice și culturale influențează într-un mod direct natura muncii și calificarea necesară locului de muncă, implicând schimbări radicale și un grad înalt de flexibilitate al educației și instruirii adresate populației regiunii.

Factor determinant și cu influențe majore în progresul economic și social al regiunii Podișul Târnavelor, domeniul resurselor umane necesită o atenție deosebită și o abordare care să-i permită adaptarea la schimbările economice și la cerințele pieței muncii.

Dezvoltarea resurselor umane constituie un domeniu important în cadrul strategiei de dezvoltare a regiunii, influențând nivelul de ocupare, standardul de viață al populației și competitivitatea economică.

Evoluția și specializarea în agricultură, turism necesită un nivel corespunzător de instruire tehnică, economică și juridică, inclusiv expertiza în tehnologii noi ale informației, pentru a corespunde cerințelor comunitare în domeniul fitosanitar, bunăstării animalelor, standardelor de calitate, sprijinind astfel mobilizarea populației rurale și îmbunătățirea diversității locale în vederea creșterii atractivității zonelor rurale, a diversificării economiei rurale și a calității vieții.

Necesitatea activităților de formare profesională apare în contextul legat de creșterea competitivității și diversificării produselor și activităților din agricultură de restructurarea și modernizarea sectoarelor agricole, a sectoarelor de procesare și comercializare pentru produsele agricole, de încurajare a afacerilor orientate spre piață, a cerințelor pentru o gamă largă de aptitudini economice și de management cât și de îndeplinirea obiectivului gestionării durabile a terenurilor și protecției mediului, aplicarea de tehnologii și practici prietenoase mediului și de utilizare a energiei regenerabile.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Măsura sprijină:

1. Programe de formare profesională de scurtă durată (inițiere, perfecționare și specializare), cu perioade diferențiate de pregătire, în funcție de tematica cursului, grupul țintă și nivelul existent de pregătire al solicitanților de formare profesională în vederea îmbunătățirii și perfecționării cunoștințelor privind competențele manageriale și tehnice în domeniul agricol, și agro-alimentar, introducerea de noi tehnologii și inovații, protecția mediului și agricultură ecologică, cunoașterea și respectarea condițiilor de eco-condiționalitate etc.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Pentru absolvenții acestor cursuri de formare se vor acorda atestate de participare.

2. Acțiuni de informare și difuzare de cunoștințe privind schemele de sprijin ale PAC, a modului de aplicare a măsurilor pentru dezvoltare rurală.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură au un caracter colectiv și nu individual.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, în primul dintre obiectivele operaționale ale GAL Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competențelor fermierilor și altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor.

Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.

Sinergia cu alte măsuri:

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită – SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Linii Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)

- 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
- 1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
- 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
- 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;

1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.

2. Sprijinirea afacerilor

2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;

2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;

2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.

2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.

3. Dezvoltarea turismului

3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;

3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;

3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;

3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.

4. Dezvoltarea durabilă a localităților

4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;

4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.

5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

5.1 Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;

5.2 Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;

5.3 Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia se urmărește formarea profesională în scopul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea cu piața muncii, creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor, promovarea măsurilor active de ocupare etc.

7. Fonduri nerambursabile oferite de CJ Mureș

Beneficiari

Beneficiarii finali sunt persoanele adulte care activează în domeniile agriculturii și industriei agro-alimentare, turismului, agroturismului respectiv –

- tinerii care lucrează în exploatații agricole de semisubzistență precum și în exploatații agricole comerciale, în societăți comerciale din domeniul agroalimentar, turism, agroturism, etc.
- membrii grupurilor de producători, ai asociațiilor și parteneriatelor;
- persoanele peste 40 de ani care lucrează în exploatații agricole de semi subzistență precum și în exploatații agricole comerciale, în societăți comerciale din domeniul agroalimentar, turism, agroturism, etc.;
- membrii asociațiilor de mediu.

Beneficiarii direcți, furnizori ai acțiunilor de formare profesională, informare și difuzare a cunoștințelor, sunt entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și/sau informării și difuzării de cunoștințe care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Acțiuni eligibile

1. Oferirea de programele de formare profesională care cuprind acțiuni din domeniile agricol, și alimentară, ca de exemplu:
 - a) Diversificarea activităților în exploatațiile agricole, îmbunătățirea calității producției, igiena și siguranța alimentelor, crearea de condiții pentru a asigura bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor, siguranța muncii, folosirea fertilizanților și amendamentelor în agricultură în concordanță cu standardele Uniunii Europene;
 - b) Îmbunătățirea și încurajarea afacerilor;
 - c) **Îmbunătățirea cunoștințelor privind protecția mediului;**
 - d) **Pregătire tehnică (noi tehnologii informaționale, introducerea de inovații, difuzarea rezultatelor cercetării și a gestionării durabile a resurselor naturale etc.);**
 - e) Managementul durabil al terenurilor agricole ;
 - f) **Dezvoltarea unor capacități inovative în lanțul agro-alimentar;**
 - g) **Însușirea cerințelor privind eco-condiționalitatea și aplicarea unor metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului, respectiv cu protecția mediului.**
2. Sprijin financiar acordat pentru participarea fermierilor la diferite întruniri tematice, târguri, expoziții, proiecte de succes, evenimente care pot contribui la informarea acestora privind, de exemplu, noile tehnologii aplicate în diferite sectoare, sau pentru acțiuni de schimb de experiență etc.

Model de posibile acțiuni inovative :

- Programe de instruire teoretică orientate către membrii GAL Podișul Târnavelor, către echipa sa tehnică și către ceilalți actori locali. Pentru implementarea acestei acțiuni, se pot avea în vedere, de asemenea, și forme de instruire practică al căror scop este

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

reprezentat de asimilarea de noi cunoștințe prin puterea exemplului, în ceea ce privește proiectele realizate în alte zone, fie la nivel național, fie la nivel internațional;

- Acțiuni de orientare pentru sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Acțiuni de sprijinire pentru infiintarea de microintreprinderi;
- Acțiuni pentru introducerea noilor tehnologii în activități non – agricole: "pepiniera de idei din partea tinerilor";
- Cursuri de formare pentru administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție.
- Acțiuni de formare a tinerilor pentru păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare.
- Proiecte de formare pentru realizarea și marcarea unor rute turistice de interes pentru teritoriu: de exemplu zone piscicole, zone agroturistice;
- Acțiuni de instruire pentru realizarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale (meniuni și degustări, seminarii practice, etc.);
- Acțiuni de formare pentru e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- Acțiuni de formare pentru realizarea de campanii de comunicare și difuziune a programului în teritoriu;
- Programe pentru susținerea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului înconjurător;
- Programe de formare în vederea înființării de incubatoare de afaceri;
- Programe de formare în vederea înființării telecentrelor;
- Etc.

Detalii privind acordarea sprijinului

Următoarele costuri sunt eligibile pentru ajutor financiar:

- a) Costurile legate de pregătirea și desfășurarea diferitelor acțiuni de formare profesională:
 - Onorarii și diurna pentru experții din echipa de proiect a contractorului;
 - Diurne pentru cursanți (cazare și masă);
 - Cheltuieli de transport;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Materiale didactice și consumabile;
- Închirierea de echipamente specifice pentru implementarea proiectului;
- Închirierea de spații adecvate pentru desfășurarea acțiunilor de formare profesională;
- Alte cheltuieli legate de implementarea acțiunilor de formare profesională.

b) Costurile privind diferite tipuri de acțiuni de informare și difuzare de cunoștințe:

- Cheltuieli de transport;
- Materiale informative;
- Alte cheltuieli legate de implementarea acțiunilor de informare și difuzare de cunoștințe.

Toate aceste costuri trebuie să fie rezonabile, justificate și să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preț-calitate și al rentabilității.

Nu sunt eligibile:

- Cursurile sau activitățile de formare care intră sub incidența programelor sau sistemelor normale de învățământ agricol de nivel secundar sau superior inclusiv cele de calificare;
- cheltuielile cu investițiile;
- cheltuielile pentru activități de formare sprijinite prin Fondul Social European.

Identificarea instituțiilor care realizează activități de formare profesională și acțiuni de informare și difuzare de cunoștințe

Furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe pot fi entități publice sau private care activează în domeniu, sunt înființate conform legislației în vigoare în România și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Astfel, furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe pot fi:

- o Entități publice:
 - ANCA, CEFIDEC;
 - Instituții de învățământ: licee și colegii cu profil agricol, silvic sau alimentar.
- o Entități private - persoane juridice care au competență în domeniul agricol, silvic sau alimentar conformă cu obiectivele măsurii.

Evaluarea și selecția furnizorilor de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe se va realiza pe baza unei proceduri elaborate de GAL Podișul Târnavelor în conformitate cu Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare, complet armonizată cu legislația comunitară privind achizițiile publice.

Criterii de eligibilitate pentru furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe:

- sunt persoane juridice constituite în conformitate cu legislația în vigoare în România;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- au prevăzut în obiectul lor de activitate formarea profesională sau informare și difuzare de cunoștințe;
- dispun de personal calificat (pentru fiecare domeniu de acțiune furnizorul de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe va prezenta: lista experților specializați pe acel domeniu, acordul scris al fiecărui expert pentru participarea la serviciul de formare, informare și difuzare de cunoștințe, CV-ul fiecărui expert);
- au acces la facilități administrative corespunzătoare activității specifice de formare sau de informare și difuzare de cunoștințe;
- dispun de capacități tehnice și financiare necesare derulării activităților specifice de formare sau de informare și difuzare de cunoștințe;
- nu sunt în stare de faliment ori lichidare;
- și-au îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat.

Criterii de selecție pentru ofertele furnizorilor eligibili:

Atribuirea contractului de servicii se va face pe baza celui mai avantajos punctaj obținut în urma aplicării unor criterii de selecție pentru ofertele furnizorilor eligibili, care se referă la:

- Caracteristici privind nivelul calitativ și tehnic (înțelegerea nevoilor, numărul de experți, experiența acestora, logistica folosită pentru implementarea proiectului etc.);
- Planificarea activităților;
- Oferta financiară.

În caietul de sarcini vor fi specificate criteriile de selecție aplicate în funcție de tematica instruirii, pe baza cărora furnizorii de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe vor selecta beneficiarii finali. Aceste criterii sunt aplicate dacă numărul beneficiarilor finali identificați este mai mare decât cel prevăzut inițial în caietul de sarcini.

Următoarele criterii pot fi luate în considerare în funcție de tematica instruirii:

- să aibă vârsta de cel mult 40 de ani;
- să fie fermier de semi-subsistență;
- să fie membru al unui grup de producători, asociații sau parteneriate sau al altor forme asociative recunoscute conform legislației naționale în vigoare;
- să aibă un proiect de investiții;
- să aibă ferma amplasată într-o zonă defavorizată;
- să fie beneficiari ai măsurilor din Axele I și II;
- să aibă un nivel scăzut de educație.

Criterii de selecție locală a beneficiarilor finali:

Prin prevederile caietului de sarcini elaborat pentru proiectele ce urmează a fi derulate prin această măsură, se va asigura selectarea prioritara de către furnizorii de formare a următorilor beneficiari finali:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt fermieri de semi-subzistență;
- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt membri ai unei organizații de mediu.

Serviciile de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe oferite de către furnizorii selectați vor fi monitorizate și evaluate prin folosirea unor instrumente specifice, cum ar fi:

- rapoarte periodice de activitate;
- verificare pe teren/observare directă a activității furnizorului de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe;
- completarea unor chestionare de către fermierii instruiți privind calitatea serviciului furnizat;
- analiza documentelor întocmite/elaborate (rapoarte, recomandări etc. în funcție de tematica sesiunii de instruire) în cadrul proiectului/activității desfășurate etc.

Intensitatea ajutorului

Ajutorul public acordat în cadrul acestei măsuri este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile, conform anexei la Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005.

Beneficiarii finali nu vor suporta nici un fel de taxe pentru a participa la activitățile sprijinite prin măsură.

Finanțare

Indicatori de monitorizare

	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	

	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	

Măsura 112 – Instalarea tinerilor fermieri

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare rurală – miza intervenției

- Măsura 112 – Instalarea tinerilor fermieri se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, înscriindu-se, de asemenea, în cel de-al doilea dintre obiectivele operaționale ale Teritoriului Podișului Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiective generale

- Îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă;
- Îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură.

Obiective specifice

- Creșterea veniturilor exploatațiilor conduse de tinerii fermieri.

Obiective operaționale

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatații în Podișul Târnavelor și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.
- **Sprrijinirea dezvoltării afacerilor derulate de către tinerii care conduc ferme de semisubzistență**

Raportul cu strategia de dezvoltare

În totalul forței de muncă ocupate în agricultură ponderea salariaților este foarte mică, de 5,08%. Ponderea cea mai mare este deținută de lucrătorii pe cont propriu și de lucrătorii familiari neremunerați. Aceste două categorii cuprind în mare măsură "alți membri de familie", respectiv și tineri cu vârstă sub 35 de ani.

Analizând structura de vârstă a managementului în cadrul exploatațiilor agricole individuale mai mari de 1 UDE, se constată că o pondere foarte mare de 71% o reprezintă șefii de exploatații cu vârsta de 55 de ani și peste, comparativ cu ponderea celor cu vârsta între 35 și 55 de ani de 25% și a tinerilor sub 35 de ani de numai 4%. (EUROSTAT, 2005). Tendința de îmbătrânire a șefilor de exploatații se observă și în cadrul exploatațiilor cu personalitate juridică

Reînnoirea generației șefilor de exploatații agricole devine astfel o necesitate a sectorului agricol, având ca efect atât îmbunătățirea competitivității acestuia, cât și îmbunătățirea vieții sociale a comunităților rurale. Generația tânără de fermieri poate să îndeplinească mai ușor cerințele pe care societatea le solicită profesiei de agricultor și totodată și pe cele cerute prin regulamentele Politicii Agricole Comune: securitate alimentară, igienă și bunăstare a animalelor, diversificare, obținere de produse locale de calitate superioară, conștientizare a rolului pe care îl joacă agricultura în combaterea schimbărilor de climă (utilizarea energiei regenerabile, biodiversitate, reducerea emisiilor de dioxid de carbon), creare de locuri de muncă și creștere economică în mediul rural, conștientizare a efectelor negative determinate de abandonul terenurilor agricole.

Tinerii fermieri promovează, de asemenea, o gamă largă de activități (turism rural, conservarea tradițiilor și moștenirii culturale), participă la asocierile locale.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Sprrijinul acordat în cadrul măsurii, are ca scop:

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatației agricole;
- Adaptarea producției la cerințele pieței;

- d) Respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, protecția mediului și sanitar-veterinare.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, în cel de al doilea dintre obiectivele operaționale ale GAL Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor

Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită -SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un

program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul strategic Național de Referință

Cadrul strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricărui posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1.Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2.Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3.Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și inter regionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

6. Programul Operațional sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia se urmărește formarea profesională în scopul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea cu piața muncii, creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor, promovarea măsurilor active de ocupare etc.

7. Fonduri nerambursabile oferite de CJ Mures

Beneficiari

Sprrijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor care îndeplinesc la momentul solicitării sprijinului următoarele condiții:

- a) Au vârsta sub 40 de ani și se instalează pentru prima dată în exploatațiile agricole, ca și conducători (șefi) ai exploatației;
- b) Dețin sau se angajează să dobândească competențe și calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare.
- c) Prezintă un Plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației,
- d) sunt membri ai familiei de fermier, care au lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înainte instalării sale pe cont propriu.

Nivelul minim de calificare solicitat este:

- absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol;
- absolvent de liceu care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol.

O exploatație agricolă nu poate primi sprijin prin această măsură decât o singură dată. În cazul în care o exploatație agricolă a primit sprijin prin PNDR pentru acest tip de activitate, aceasta nu va fi eligibilă pentru sprijin prin această măsură în cadrul GAL Podișul Târnavelor.

Un singur membru al familiei poate primi sprijin, chiar dacă ambii soți îndeplinesc condițiile prevăzute în măsură.

- o **Instalarea tinerilor fermieri** reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE care produce în principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana animalelor, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- **Exploatația agricolă** este o unitate tehnico-economică ce își desfășoară activitatea sub o gestiune unică și are ca obiect de activitate exploatarea terenurilor agricole și/sau activitate zootehnică.
- **Conducătorul exploatației** este acea persoană care administrează și își asumă riscuri economice privind exploatarea agricolă (poate fi: persoană fizică sau acționar unic).
- **Unitatea de dimensiune economică (UDE)** reprezintă unitatea prin care se exprimă dimensiunea economică a unei exploatații agricole determinată pe baza marjei brute standard a exploatației (Decizia Comisiei nr. 85/377/CEE). Valoarea unei unități de dimensiune economică este de 1.200 Euro.

Contractele de arendare trebuie să fie încheiate pe termen de minim 5 ani.

Exploatarea agricolă trebuie să fie înregistrată în Registrul Fermelor înainte de solicitarea sprijinului.

Tinerii fermieri care beneficiază de sprijin prin această măsură sunt obligați să urmeze, în primii trei ani de la primirea sprijinului, cursuri de formare profesională prin măsura 111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe” în cel puțin unul din domeniile: managementul exploatarei agricole, contabilitatea fermei, protecția mediului, agricultura ecologică etc.

Criterii de selecție a beneficiarilor măsurii:

- **deține o fermă de semi-subzistență;**
- deține o exploatare agricolă într-o zonă defavorizată;
- are în proprietate exploatarea agricolă ;
- **face parte dintr-o formă asociativă, recunoscută conform legislației în vigoare;**
- accesează o măsură de agromediu.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție mai sus menționate, și acordând prioritate criteriilor de selecție locale

Criterii de selecție locală:

- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali dețin ferme de semi-subzistență
- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului

Măsura 112 se adresează în exclusivitate tinerilor sub 40 de ani

Pentru acordarea sprijinului prin această măsură Planul de afaceri trebuie să cuprindă:

- O scurtă descriere a situației curente;
- Obiectivele restructurării;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Detalierea investițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor, inclusiv date tehnice, parte desenată, dovada că a făcut demersurile pentru a obține toate avizele și autorizațiile, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Schimbările de management solicitate;
- Pregătirea profesională solicitată;
- Tipul și cantitatea produselor obținute în timpul și după restructurare, inclusiv oportunitățile de piață;
- Demonstrarea viitoarei viabilități economice: costuri, venituri și cheltuieli realizate;
- Elemente referitoare la mediu;
- Evaluarea principalelor riscuri;
- Graficul de timp pentru restructurare, inclusiv obiective și etape.

Acțiuni eligibile

- construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzându-le și pe cele pentru protecția mediului;
- achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate;
- achiziționarea de animale și după caz a cotei de producție;
- plantarea și replantarea plantelor perene;
- achiziționarea de teren pentru activități agricole.

Model de posibile acțiuni inovative :

- Consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale etc.
- Elaborarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale, asadar, extinderea canalelor de distribuție.
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale (meniuri și degustări, seminarii practice, etc)
- sprijin pentru producerea și comercializarea produselor tradiționale
- Sprijin pentru asigurarea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului inconjurător
- Practicarea agriculturii ecologice
- Dezvoltarea de sere, pepiniere, etc

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Planul de afaceri trebuie să includă detalii privind investițiile care se realizează demonstrând că cel puțin 30% din sprijinul acordat va fi investit pentru realizarea conformității cu standardele comunitare, modernizarea și dezvoltarea exploatației.

Planul de afaceri trebuie să includă toate detaliile privind investițiile care se realizează atât din sprijinul acordat prin măsură cât și/sau prin accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”. Elaborarea Planului de afaceri va putea fi sprijinită prin măsura 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori” și constituie document justificativ pentru accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”.

Beneficiarul va prezenta în planul de afaceri detalii despre sprijinul pe care dorește să-l obțină și prin accesarea altor măsuri din cadrul Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor

Conformitatea primei etape cu Planul de afaceri va fi evaluată de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, nu mai târziu de 3 ani de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier, iar conformitatea completă nu mai târziu de 5 ani de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier. Dacă solicitantul nu s-a conformat Planului de afaceri în momentul evaluării acestuia, cu excepția situației când neconformitatea a fost determinată de cauze independente de voința sa, definite ca fiind cauze de forță majoră: inundații, secetă prelungită, furtuni etc., pentru care se întocmesc dosare de către comisiile locale de specialitate, constituite în acest scop, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit va proceda la recuperarea sprijinului, în condițiile pe care le va defini ulterior.

Decizia individuală de acordare a sprijinului se adoptă în termen de maxim 18 luni de la data instalării (data la care a preluat/înființat exploatația).

Utilizarea posibilității de a combina diferite măsuri prin Planul de afaceri dând acces tinerilor fermieri la aceste măsuri

Conform art.13 (5) din Regulamentul (CE) nr.1974/2006, în situația în care prin Planul de afaceri se prevede accesarea și a altor măsuri din Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, acesta trebuie să fie suficient de detaliat pentru a susține o cerere de sprijin în temeiul măsurilor în cauză. Astfel, tinerii fermieri pot să acceseze măsurile care vizează formarea profesională și serviciile de consultanță. După caz, un tânăr fermier poate accesa măsura de modernizare a exploatațiilor agricole.

Intensitatea ajutorului

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă, în două tranșe. Beneficiarul trebuie să demonstreze la data ultimei verificări că dimensiunea fermei este de

peste 10 UDE și a crescut cu minim 4 UDE de la data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier.

Sprijinul pentru instalare este de 12.000 Euro pentru o exploatație agricolă cu dimensiunea minimă de 6 UDE, iar peste această dimensiune sprijinul pentru instalare poate crește cu 4.000 Euro/1 UDE dar nu va putea depăși 40.000 Euro/exploatație.

Modalitatea de plată

Sprijinul de instalare va fi acordat în două tranșe de plată:

- Prima tranșă se va acorda la data aprobării de către GAL Podișul Târnavelor a solicitării pentru acordarea sprijinului și va fi de 60% din valoarea sprijinului pentru instalare;
- A doua tranșă, de 40% din valoarea sprijinului pentru instalare se va acorda la îndeplinirea acțiunilor prevăzute în Planul de afaceri, obligatoriu conformitatea cu standardele comunitare. Verificarea condițiilor pentru acordarea celei de a doua tranșe nu va depăși 36 luni de la data deciziei pentru acordarea sprijinului.

Recuperarea primei tranșe nu va fi solicitată în cazul în care tânărul fermier nu îndeplinește la data verificării, conformitatea cu acțiunile prevăzute în Planul de afaceri, din cauza unei situații *de forță majoră*, iar a doua tranșă nu va mai fi plătită.

Tinerii fermieri trebuie să restituie întreaga sumă primită dacă își încetează activitatea agricolă mai devreme de trei ani de la data depunerii solicitării de plată pentru cea de a doua tranșă.

Finanțare

Ajutor public: 100% (80%% FEADR, 20% național)

Nr de proiecte prevăzute	Cost total nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția națională - măsură, euro	Contribuția privată
8	40.000	315.000	252.000	63.000	-

Indicatori de monitorizare

Tipul de indicator	Indicator	Ținta 2011 -2013
Realizare	Numărul total de tineri fermieri sprijiniți <ul style="list-style-type: none">• din care femei	8 5
	Tipul participanților <ul style="list-style-type: none">• membri în grupuri de producători, asociații sau parteneriate	5

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

	<ul style="list-style-type: none">• fermieri de semi-subsistență	3
	Tipul proiectelor	
	<ul style="list-style-type: none">• proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului	3

Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare locală

- Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și se încadrează în cea de-a doua prioritate a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiective generale

- Creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție la nivelul Teritoriului Podișului Târnavelor.

Obiective specifice

- Introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee noi, diversificarea producției, ajustarea profilului, nivelului și calității producției la cerințele pieței, inclusiv a celei ecologice, precum și producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- Adaptarea exploatațiilor din Podișul Târnavelor la standardele comunitare;
- Creșterea veniturilor exploatațiilor agricole din Podișul Târnavelor sprijinite;
- Sprijinirea membrilor grupurilor de producători sau ai altor forme asociative în vederea încurajării fenomenului de asociere în Podișul Târnavelor.

Obiective operaționale

- Promovarea investițiilor în exploatațiile agricole din sectorul vegetal și de creștere a animalelor pentru realizarea de construcții noi și/sau modernizarea construcțiilor agricole existente din cadrul acestora și a utilităților aferente, achiziționarea de mașini și utilaje noi, înființarea de plantații etc.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Diversificarea sectorului agricol este esențială pentru furnizarea de oportunități de angajare pentru populație și pentru sprijinirea comunităților rurale.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Fermierii din teritoriul acoperit de GAL Podișul Târnavelor vor trebui să se adapteze cerințelor și oportunităților unei piețe noi și mai extinse care se caracterizează printr-o gamă de activități mai largă, astfel încât să fie valorificate la maxim toate posibilitățile economice. Managementul spațiului rural trebuie să fie privit ca un întreg și nu fragmentat, astfel încât să se creeze oportunități atât pentru activitățile non-agricole cât și pentru alte activități care să genereze venituri suplimentare.

Este cunoscută cerința pieței din ce în ce mai mare pentru produse ecologice, de calitate superioară atât pe piața internă cât și internațională, de aceea sunt necesare investiții în modernizarea și înzestrarea cu tehnologii la standarde europene a fermelor și crearea de rețele de distribuție a produselor agricole și agroalimentare la nivel regional, național și chiar internațional.

Integrarea în domeniile aprovizionării, depozitării, prelucrării produselor agro-alimentare, desfacerii, creditului, serviciilor în anumite limite ale producției agricole este o componentă majoră a modernizării structurilor sociale în agricultură. Activitatea de integrare în relațiile dintre numeroasele tipuri și forme de exploatații agricole, deservite și industrializate se constituie la nivel regional în sistemul agroalimentar (agribusiness-ul).

Agribusiness-ul (filiera agroalimentară) se constituie într-o activitate integrată, care include exploatațiile agricole, prelucrarea, semi prelucrarea produselor alimentare, comercializarea, agricultura fiind parte integrată a acestui sistem, producțiile vegetale și animale fiind baza acestui sistem.

În special în zona rurală este important să se încurajeze dezvoltarea de societăți orientate spre valorificarea resurselor locale, iar GAL Podișul Târnavelor reprezintă un teritoriu în cadrul căruia această direcție este considerată prioritară.

Valorificarea superioară a produselor agroalimentare, presupune organizarea corespunzătoare a întregului circuit al produselor de la producător la consumator, fiind necesare asigurarea condițiilor optime pentru întregul proces, după cum urmează:

- Producție și depozitare;
- Procesare și prelucrare;
- Distribuție.

Infrastructura pentru facilitarea depozitării este necesară în vederea păstrării producției agricole pe o perioadă cât mai mare, de asemenea spațiile de procesare și prelucrare trebuie să asigure standardele europene de calitate. Distribuția către beneficiarii produselor agricole cu o valoare adăugată cât mai mare încheie acest circuit.

În ceea ce privește lanțurile de oferte din agricultură, pentru a afla realitatea pieții, trebuie corelate cererea și oferta și cât de mult se poate folosi din acest lanț în economia regiunii Podișul Târnavelor, a județului Mureș și de ce nu a întregii regiuni Centru, interdependențele dintre sectoare și domeniile unde intervențiile pot avea cel mai mare efect, astfel încât produsele agricole să aibă o valoare adăugată mare.

Pentru creșterea eficientizării lucrărilor agricole, echipamentele tehnice destinate agriculturii sunt : parcuri de tractoare și mașini agricole al căror nivel de modernitate și performanță este esențial pentru reducerea timpului necesar efectuării lucrărilor și a eficacității acestora. Pentru creșterea producțiilor se recomandă utilizarea de sămânță certificată, rezultând o mai bună previzionare a recoltelor.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Pentru creșterea competitivității în agricultură trebuie acordat sprijin producătorilor individuali, asociațiilor de producători - dar și suport pentru organizarea de cursuri de instruire, care nu fac parte din programele de învățământ sau sistemele de educație agricolă și forestieră la nivel secundar și superior. De asemenea, sunt necesare acțiuni privind asigurarea accesului egal la activitățile din mediul rural.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

- În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Scopul sprijinului acordat prin măsură, cuprinde:

- a) Îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatațiilor agricole;
- b) Respectarea standardelor comunitare aplicabile tipurilor de investiții prevăzute la capitolul "Tipuri de investiții";
- c) Creșterea calității produselor obținute și diversificarea producției agricole;
- d) Promovarea producerii și utilizării durabile de energie, inclusiv energie din surse regenerabile în cadrul fermei;
- e) Înființarea de culturi despecii forestiere cu ciclu de producție scurt (până la 5 ani) și regenerare pe cale vegetativă (lăstari, drajoni etc.), cum ar fi culturile de plopi, sălcii, salcâmi etc., în scopul producerii de energie regenerabilă;
- f) Creșterea competitivității produselor agricole prin promovarea procesării inclusiv a produselor tradiționale la nivelul fermei și comercializarea directă a acestora.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, în cel de al doilea dintre obiectivele operaționale ale GAL Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriul GAL Podișul Târnavelor;**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.**

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce

- vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
 - ❖ Agricultura ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
 - ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea

socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1.Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2.Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3.Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

7. Programul Operațional Sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice, program cu finanțare europeană, prin care poate fi accesat sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și implementarea de sisteme TIC.

8. Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale: - Programul de creștere a competitivității produselor industriale (finanțat de Ministerul Economiei)

Beneficiari

Beneficiarii măsurii sunt fermierii.

Sunt exceptate de la sprijinul prin această măsură organizațiile de producători din sectorul legume și fructe pentru investiții sprijinite prin Pilonul I.

Persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze până la data încheierii contractului de finanțare.

Grupurile de producători și cooperativele sunt beneficiari ai măsurii cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

Un beneficiar care a îndeplinit condițiile de eligibilitate și de selecție prevăzute în această fișă este considerat că îndeplinește condițiile prevăzute la art. 51 alin. 3 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006.

Condiții minime obligatorii pentru acordarea sprijinului:

- a) Proiectul trebuie să respecte conformitatea cu obiectivul general al măsurii și cu cel puțin unul din obiectivele specifice;
- b) Proiectul să fie în acord cu potențialul agricol al zonei și să demonstreze îmbunătățirea performanței generale a exploatației agricole la data dării în exploatare a investiției;
- c) Beneficiarul sau responsabilul legal al proiectului trebuie să dovedească o pregătire profesională, în raport cu proiectul;
- d) Beneficiarul trebuie să prezinte memoriul justificativ sau studiul de fezabilitate;

- e) Beneficiarul trebuie să declare că asigură cofinanțarea investiției;
- f) Beneficiarul trebuie să prezinte dovada că a făcut demersurile pentru a obține toate avizele și acordurile conform legislației în vigoare din domeniul: sanitar-veterinar, sanitar, fitosanitar și de mediu necesare realizării investiției în cadrul proiectului. Pentru toate tipurile de investiții, potențialii beneficiari trebuie să obțină acordul de mediu în conformitate cu legislația națională. În anumite situații menționate în legislație, acordul de mediu este însoțit obligatoriu de studiul de impact de mediu, așa cum se prezintă la punctul 5.2. din PNDR.

Sectoare prioritare

În cadrul măsurii sectoarele prioritare sunt:

Sectorul vegetal: (i) legume, (ii) pepiniere și plantații de pomi și arbuști fructiferi, căpșună, (iii) culturi de câmp, (iv) pepiniere și plantațiile de viță de vie pentru vin (cu excepția restructurării/reconversiei plantațiilor de viță de vie) și struguri de masă, (v) culturi de specii forestiere cu ciclul de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă.

Sectorul de creștere a animalelor: (i) bovine pentru lapte, (ii) porcine (din care pentru reproducție, îngrășare) (iii) ovine și caprine, (iv) păsări.

Criterii de selecție

- Exploatații agricole care se adaptează la standardele comunitare nou introduse;
- Exploatații din sectoarele prioritare, în ordinea de prioritate prezentată mai sus. Numai proiectele din sectorul vegetal de la prioritățile i, ii și iv care au investiții în sisteme de irigații de minim 20% din valoarea eligibilă a proiectului și proiectele de la prioritatea iii care au investiții în sisteme de irigații de minim 50% din valoarea eligibilă a proiectului vor putea primi punctaj suplimentar pentru acest criteriu de selecție.
Proiectele din sectoarele prioritare care vor realiza investiții în producerea și utilizarea energiei regenerabile vor putea beneficia de un punctaj suplimentar.
- **Exploatații agricole de semi-subzistență;**
- **Beneficiarul este constituit ca formă asociativă sau este membru al unei forme asociative, recunoscute conform legislației naționale în vigoare;**
- Exploatații agricole care nu au mai beneficiat de sprijin SAPARD/FEADR pentru aceleași tip de activitate ;
- Exploatații vegetale și de creșterea animalelor în sistem ecologic;
- Proiectele care au și investiții pentru procesarea produselor agricole;
- Exploatații agricole deținute de fermieri cu vârsta sub 40 de ani, la data depunerii proiectului;
- Exploatații agricole aflate în zonele defavorizate;
- **Cererile de finanțare promovate de către grupurile de producători, asociații, parteneriale locale sau regionale;**
- **Implementarea acțiunilor pentru protecția mediului.**

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții în sisteme de irigații, energie regenerabilă și procesare în cadrul fermei, se acordă în funcție de ponderea acestor investiții în valoarea totală eligibilă a proiectului.

Pentru proiectele care prevăd producție în sistem ecologic punctajul se acordă în funcție de ponderea suprafeței/numărului de animale în suprafața totală/numărul total de animale a exploatației.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție mai sus menționate și în conformitate cu **criteriile de selecție locală**:

Criterii de selecție locală.

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că se vor aplica următoarele criterii de selecție locală:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre beneficiarii finali sunt fermieri de semi-subsistență;
- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriate;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv promovarea de acțiuni legate de mediu (energie regenerabilă, etc.);
- cel puțin 20% dintre proiecte prevăd acțiuni inovative.

Descrierea cerințelor și obiectivelor cu privire la îmbunătățirea performanței generale a exploatațiilor agricole

Sprijinul este acordat pentru investiții corporale și necorporale care conduc la îmbunătățirea performanței generale a unei exploatații agricole și care îndeplinesc atât standardele naționale cât și pe cele comunitare.

În partea economică a memoriului justificativ în cazul achizițiilor simple, sau a studiului de fezabilitate în cazul obiectivelor de investiții care au și construcții, beneficiarul unui proiect de investiții trebuie să demonstreze îmbunătățirea performanței generale a exploatației agricole prin îndeplinirea unuia sau mai multor obiective de ordin tehnic, economico-financiar și de mediu, conform următoarei liste indicative:

Obiective		
tehnice	economico-financiare	de mediu

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

<ul style="list-style-type: none">- achiziția de tractoare, combine, mașini, utilaje, echipamente etc., care determină creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor agricole, introducerea de tehnologii performante, îmbunătățirea condițiilor de lucru;- construirea și/sau modernizarea clădirilor operaționale care conduc la asigurarea conformității cu standardele comunitare;- diversificarea producției în funcție de cerințele pieței, realizarea de noi produse și introducerea de noi tehnologii.	<ul style="list-style-type: none">- reducerea costurilor de producție și creșterea rentabilității economice a exploatației agricole;- creșterea valorii adăugate brute (VAB) a exploatației agricole.- creșterea viabilității economice.	<ul style="list-style-type: none">- reducerea emisiilor dăunătoare cu efect de seră și o mai bună gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea de producție;- reducerea emisiilor de amoniac (și a altor gaze), în special în exploatațiile de creștere a animalelor prin respectarea standardelor sanitar-veterinare, de igienă și de bunăstare a animalelor;- asigurarea respectării cerințelor fitosanitare, ecologice etc.;- creșterea gradului de utilizare a surselor de energie regenerabilă și îmbunătățirea eficacității folosirii acestora.
---	--	---

Acțiuni eligibile

În cadrul acestei măsuri, sprijinul va fi acordat investițiilor corporale și necorporale, după cum urmează:

- i. Construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzând investițiile pentru respectarea standardelor comunitare și pe cele pentru protecția mediului și depozitarea îngrășămintelor;
- ii. Construirea și/sau modernizarea infrastructurii rutiere interne sau de acces din domeniul agricol, inclusiv utilități și racorduri identificate ca necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;
- iii. Construirea și/sau modernizarea fermelor de taurine pentru producția de lapte, ca de exemplu: echipamente pentru producerea de furaje, instalații de muls, linii tehnologice de prelucrare și ambalare a produselor, dotări tehnice în scopul asigurării controlului calității la nivel de fermă, etc.;
- iv. Construirea și/sau modernizarea serelor, inclusiv a centralelor termice și instalațiilor de irigații, asigurarea utilităților în vederea respectării condițiilor de mediu;
- v. Achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate, identificate ca necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;
- vi. Achiziționarea sau achiziționarea în leasing de noi mijloace de transport specializate, necesare activității de producție, identificate ca necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- vii. Înlocuirea plantațiilor viticole din soiuri nobile ajunse la sfârșitul ciclului biologic de producție (minim 40 ani) și care nu sunt incluse în sistemul de restructurare/reconversie al plantațiilor de viță-de-vie sprijinit prin FEGA în cadrul OCP vin și înființarea plantațiilor pentru struguri de masă;
- viii. Înființarea plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și căpșuni;
- ix. Înființarea pepinierelor de viță de vie, pomi fructiferi și arbuști, alți arbori;
- x. Investiții pentru producerea și utilizarea durabilă a energiei din surse regenerabile în cadrul fermei;
- xi. Investiții pentru înființarea de culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă;
- xii. Investiții în apicultură, cu excepția celor realizate prin Programul Național Apicol;
- xiii. Investiții pentru procesarea produselor agricole la nivelul fermei (Numai dacă 50% din materia primă este produsă în ferma proprie, rezultatul procesării este tot un produs din Anexa I la Tratatul de Instituire a UE, iar agricultura reprezintă și rămâne activitatea de bază), cuprinzând echipamente pentru vânzarea acestora, inclusiv depozitare, răcire etc.;
- xiv. Costurile generale ale proiectului, conform articolului nr. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006, cum ar fi: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, achiziționarea de patente și licențe (maxim 8% din valoarea totală eligibilă a proiectului, dacă proiectul prevede și construcții, și maxim 3% în cazul în care proiectul nu prevede realizarea construcțiilor);
- xv. Investiții necesare adaptării exploatațiilor pentru agricultura ecologică;
- xvi. Investițiile necesare realizării conformității cu standardele comunitare.

Model de posibile acțiuni inovative :

- achiziționarea de instalații de energie regenerabilă;
- investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor;
- sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație;
- campanii de promovare a brand-urilor locale;
- înființare ferme agricole model.

Investițiile și costurile neeligibile sunt:

- i. Construcția sau modernizarea locuinței;
- ii. Achiziționarea de bunuri second-hand;
- iii. Achiziția de drepturi de producție agricolă, de animale, plante anuale și plantarea lor, conform art. 55, pct.2 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1974/2006;
- iv. Achiziționarea de teren;
- v. TVA, cu excepția TVA-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art. 71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- vi. Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
- vii. Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;
- viii. Contribuția în natură;
- ix. Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;
- x. Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;
- xi. Costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- xii. Costuri aferente Planului de afaceri sprijinit prin măsura 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”;
- xiii. Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- xiv. Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal și transport persoane;
- xv. Investiții privind operațiunile de simplă înlocuire în conformitate cu art. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006;
- xvi. Investiții în sectorul de piscicultură și acvacultură;
- xvii. Investiții în exploatarea de creștere a animalelor de blană;
- xviii. Investiții pentru producerea pomilor de Crăciun;
- xix. Investițiile realizate în cadrul schemelor de sprijin în conformitate cu art. 2(2) din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006.

Tipul sprijinului

Sprijin public nerambursabil.

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de plăți plata unui avans în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr.1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Plata este condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului. Garanția depusă se eliberează numai în cazul în care Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit stabilește că suma cheltuielilor efectuate care corespund sprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului. Verificarea respectării intensității maxime a ajutorului se va face înaintea semnării contractului de finanțare.

Intensitatea ajutorului

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de 40% și nu va depăși 200.000 Euro. Sprijinul nerambursabil se va putea majora cu:

- 10% pentru investițiile realizate de tinerii agricultori, cu vârsta sub 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare;
- 10% pentru investițiile realizate de agricultorii din zonele prevăzute la art. 36 litera (a), punctele (i), (ii), (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- 10% pentru investițiile având drept scop implementarea noilor provocări prin următoarele tipuri de operațiuni: „îmbunătățirea eficienței utilizării și depozitării îngrășămintelor cu azotat”, „instalații pentru tratamentul apelor reziduale în exploatații agricole și în cadrul proceselor de prelucrare și comercializare”. Această majorare se aplică exclusiv la partea din proiect destinată investițiilor în aceste două tipuri de operațiuni;

Valoarea maximă eligibilă va fi de 200.000 Euro, iar valoarea totală maximă va fi de 400.000 euro.

Pentru proiectele care includ și investiții pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile și pentru proiectele care aparțin unei forme asociative și care deservește membrii acesteia intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de 40% și nu va depăși 200.000 Euro. Valoarea maximă eligibilă va fi de 200.000 Euro, iar valoarea totală maximă va fi de 400.000 euro

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri pentru operațiunile prevăzute la art. 36 din Tratatul de Instituire a Comunității Europene nu poate fi cumulat cu niciun alt ajutor destinat în înțelesul art. 87 (1) din Tratat, sau cu altă contribuție a statului membru, dacă o astfel de cumulare ar conduce la depășirea intensității maxime a sprijinului stipulată de Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

Verificarea respectării intensității maxime a ajutorului se va face înaintea semnării contractului de finanțare de către Agenția de plăți.

Finanțare

Nr de proiecte prevăzute	Cost total nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția publică - măsură, euro	Contribuția privată
5	80.000	400.000	320.000	80.000	600.000

Indicatori de monitorizare

Tip de indicator	Indicator	Ținta 2011-2013
Realizare	<p>Număr de exploatații care primește sprijin pentru investiții în funcție de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • categoria de vârstă a beneficiarului (beneficiar cu vârsta de până la 40 de ani) • 	2

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

	• Număr de exploatații de semi-subsistență sprijinite	2
	• Număr de exploatații sprijinite aparținând membrilor unui grup de producători, asociații sau parteneriat	3
	• Număr de exploatații care implementează acțiuni pentru protecția mediului	2
Rezultat	Număr de exploatații care implementează acțiuni inovative, respectiv care realizează/introduc noi produse și/sau noi tehnologii	2
	Număr de proiecte care cuprind acțiuni pentru protecția mediului	2

Măsura 123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare rurală – miza intervenției

- Măsura 123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și se încadrează în cea de-a treia prioritate a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiective generale

- Creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agro-alimentare prin îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor din sectorul de procesare și marketing a produselor agricole din teritoriul Podișul Târnavelor, printr-o mai bună utilizare a resurselor umane și a altor factori de producție.

Obiective specifice

- Introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole competitive;
- Adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare atât în etapa de procesare cât și în cea de distribuție a produselor obținute;
- Îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor agricole

Obiective operaționale

Sprijin pentru investiții vizând îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole din Podișul Târnavelor-

Raportul cu strategia de dezvoltare

Deoarece procesarea și producția agricolă sunt interdependente, cele două activități trebuie abordate dintr-o perspectivă integrată.

Asistența acordată sectorului de procesare va face în vederea atingerii standardelor pentru producția de înaltă calitate și a produselor alimentare sigure din punct de vedere al sănătății, dezvoltarea de noi produse cu valoare adăugată mare și introducerea metodelor de producție mai eficiente sub raportul costului.

Doar în condițiile unei dezvoltări corespunzătoare, sectorul procesării și al marketingului produselor agricole care tradițional deține forță de muncă experimentată și o tradiție a produselor de calitate, se poate menține pe piață, se poate dezvolta crescând standardele produselor locale și poate furniza condiții și posibilități de marketing predictibile pentru producători.

Atunci când se urmărește îmbunătățirea competitivității și a eficienței procesării, cerințele Uniunii Europene privind igiena, mediul și protecția animalelor trebuie respectate.

Pentru a răspunde cerințelor pieței și ale consumatorilor, această activitate trebuie să devină mai profitabilă și mai flexibilă pentru a permite noilor produse de calitate și ecologice să pătrundă pe piață.

Acest sector al agriculturii, joacă un rol esențial în crearea și adăugarea de valoare producției agricole și astfel dezvoltarea lui este deosebit de importantă pentru agricultura, dezvoltarea rurală și economia regiunii Podișul Târnavelor.

În scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității regionale a sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole sunt necesare aplicarea tehnologiilor moderne și inovative, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul regiunii Podișul Târnavelor.

Rezultatul se concretizează nu numai în produse agricole mai multe, mai bune și mai ieftine ci și în creșterea puterii economice a populației ce va conduce la o îmbunătățire a calității vieții la creștere economică și stabilitate socială.

Pe fondul unor prețuri scăzute a produselor agricole care generează venituri reduse, se impune îmbunătățirea marketingului produselor de calitate pentru a adăuga valoare acestora și a crește veniturile populației rurale.

Producătorii trebuie să devină mai competitivi, să fie mai bine situați pe piață pentru a răspunde cererii consumatorilor și în același timp procesatorii să poată adăga valoare produselor de calitate.

Sunt necesare investiții în acest sector privind modernizarea capacitaților de procesare și depozitare existente.

Îmbunătățirea procesării și a marketing-ului produselor agricole s-ar putea axa pe câteva din sectoarele: lapte și produse lactate; carne; legume, fructe și cartofi; vinificație, pește și produse piscicole.

În acest sens, producția se va orienta în acord cu tendințele previzibile de piață și se va susține accesul către noi piețe pentru produsele agricole.

De asemenea, dezvoltarea unor abilități antreprenoriale moderne în mediul agricol în sensul stabilirii de relații contractuale între producătorii agricoli și industriile care produc mijloace tehnice, de prelucrare și servicii ar putea contribui în mod substanțial la creșterea economică.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Sprijinul prin această măsură se acordă pentru realizarea de investiții corporale și necorporale în cadrul întreprinderilor pentru **procesarea și marketingul produselor agricole** care procesează materii prime, incluse în Anexa I la Tratatul de Instituire a Comunității Europene, cu excepția produselor piscicole și care obțin produse incluse și neincluse în Anexa I, pentru:

- a) Dezvoltarea de noi produse, procese și tehnologii;
- b) Promovarea investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- c) Adaptarea la cerințele pieței, în funcție de resursele locale precum și deschiderea de noi oportunități de piață;
- d) Promovarea investițiilor pentru producerea biocombustibililor;
- e) Promovarea de investiții pentru respectarea standardelor comunitare;
- f) Creșterea productivității muncii în sectorul agro-alimentar;
- g) Aplicarea măsurilor de protecția mediului, inclusiv măsuri de eficiență energetică;
- h) Creșterea numărului de locuri de muncă și a siguranței la locul de muncă.

Pentru investițiile de procesare și marketing a produselor agricole care vizează obținerea de produse neincluse în Anexa I la Tratatul de Instituire a Comunității Europene, vor fi sprijinite numai sectoarele precizate în schema de ajutor de stat, care va fi conformă regulamentelor de ajutor de stat și numai de la data intrării în vigoare a acesteia .

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, în cea de-a treia prioritate a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri:

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor.**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.**

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în

protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1.Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2.Îmbunătățirea și extinderea sistemului deservicii sociale;
 - 5.3.Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

6. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

7. Programul Operațional Sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice, program cu finanțare europeană, prin care poate fi accesat sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și implementarea de sisteme TIC.

8. Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale: * Programul de creștere a competitivității produselor industriale (finanțat de Ministerul Economiei).

Beneficiari

Beneficiarii eligibili pentru sprijinul acordat prin această măsură sunt:

- Micro-întreprinderi și Întreprinderi Mici și Mijlocii - definite în conformitate cu Recomandarea (CE) nr. 361/2003;
- Alte întreprinderi care nu sunt micro-întreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, definite în conformitate cu art. 28 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, care au mai puțin de 750 angajați sau cu o cifră de afaceri care nu depășește 200 milioane euro.

Tipul de clasificare ia în considerare diferitele moduri de combinare: întreprinderi autonome, legate și partenere.

Condiții minime obligatorii pentru acordarea sprijinului:

- Proiectul trebuie să respecte conformitatea cu obiectivul general al măsurii și cu cel puțin unul din obiectivele specifice;
- Beneficiarul trebuie să demonstreze îmbunătățirea performanței generale a întreprinderii la data dării în exploatare a investiției;
- Beneficiarul sau responsabilul legal al proiectului trebuie să dovedească o pregătire profesională, în raport cu proiectul;
- Beneficiarul trebuie să prezinte memoriul justificativ sau studiul de fezabilitate;
- Beneficiarul nu trebuie să fie în dificultate, în înțelesul prevederilor din Îndrumările Comunității cu privire la ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate (*Jurnalul Oficial* 2004/C 244/02);

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- f) Beneficiarul trebuie să declare că asigură cofinanțarea investiției;
- g) Beneficiarul trebuie să prezinte dovada că va obține toate avizele și acordurile conform legislației în vigoare din domeniul: sanitar-veterinar, sanitar, fitosanitar și de mediu necesare realizării investiției în cadrul proiectului. Pentru toate tipurile de investiții, potențialii beneficiari trebuie să obțină acordul de mediu în conformitate cu legislația națională. În anumite situații menționate în legislație, acordul de mediu este însoțit obligatoriu de studiul de impact de mediu, așa cum se prezintă la punctul 5.2. din PNDR;
- h) În cazul produselor agricole cu cotă de procesare, beneficiarul, la depunerea cererii de finanțare, trebuie să facă dovada că deține cotă la nivelul investiției pe care urmează să o realizeze.

Sprijinul este acordat pentru investiții corporale și necorporale care conduc la îmbunătățirea performanței generale a întreprinderii beneficiare și care îndeplinesc atât standardele naționale cât și pe cele comunitare.

Planul de afaceri reprezintă partea economică a memoriului justificativ în cazul achizițiilor simple, sau a studiului de fezabilitate în cazul obiectivelor de investiții care au și construcții, iar beneficiarul unui proiect de investiții trebuie să demonstreze îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor prin îndeplinirea unuia sau mai multor obiective de ordin tehnic, economico-financiar și de mediu, conform următoarei liste indicative:

În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite proiectele care conțin elemente ce conduc la îmbunătățirea performanței generale a întreprinderii beneficiare, după cum urmează:

– **tehnice:**

- a) Îmbunătățirea și optimizarea fluxurilor de producție, prelucrare și marketing a produselor agricole (de exemplu: creșterea randamentului de procesare);
- b) Crearea și/sau modernizarea rețelelor locale de colectare, a capacităților de recepționare, depozitare, condiționare, sortare și ambalare a produselor agricole (de exemplu: prelungirea perioadei de păstrare, creșterea calității produselor);
- c) Introducerea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse, care să satisfacă diferitele cerințe ale consumatorilor (de exemplu: diversificarea gamei de produse);
- d) Îmbunătățirea producției, procesării și marketingului produselor cu standarde de calitate superioare, inclusiv produsele ecologice;
- e) Îmbunătățirea controlului intern al calității materiei prime, semifabricatelor, produselor și subproduselor obținute în cadrul unităților de procesare și marketing (de exemplu: creșterea siguranței alimentare).

- **economico-financiare:**

- a) Reducerea costurilor de producție;
- b) Creșterea valorii adăugate brute (VAB) a întreprinderii;
- c) Creșterea eficienței utilizării resurselor de producție;
- d) Îmbunătățirea cooperării orizontale între procesatori, unitățile care furnizează materii prime și sectorul de desfacere;
- e) Creșterea viabilității economice.

- de mediu și siguranță alimentară:

- a) Reducerea emisiilor poluante și a deșeurilor în scopul protecției mediului (de exemplu: conformitatea cu nivelul stabilit prin normele de mediu);
- b) Creșterea gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile;
- c) Îmbunătățirea siguranței la locul de muncă și a condițiilor de igienă în producție;
- d) Îmbunătățirea calității produselor prelucrate și a calității produselor alimentare cu respectarea cerințelor de siguranță alimentară precum și a trasabilității (de exemplu: investiții pentru implementarea sistemului de management al calității, de exemplu: ISO 9000:2005; ISO 9001:2000; ISO 14001:2004 (EMAS); ISO 900; ISO/TR 10013:2001; ISO 19011:2002; ISO 27001, inclusiv sistemele bazate pe IT etc.).

Obiectivele de ordin tehnic și de mediu sunt prezentate în studiul de fezabilitate sau, după caz, în memoriul justificativ, iar obiectivele economico-financiare sunt prezentate în planul de afaceri. În Ghidul Solicitantului se vor detalia cerințele privind criteriile tehnice, economico-financiare și de mediu pe baza cărora se evaluează îmbunătățirea performanței generale a exploatației solicitantului. Indicatorii stabiliți pentru evaluarea performanței vor fi detaliați în Ghidul Solicitantului.

Criterii de selecție

- micro-întreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse;
- IMM-uri din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare;
- **proiecte promovate de forme asociative conform legislației în vigoare – grupuri de producători, asociații, parteneriate;**
- **implementarea acțiunilor pentru protecția mediului;**
- **proiecte promovate de tineri sub 40 de ani la data depunerii cererii de finanțare;**
- să nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/FEADR pentru același tip de activitate;
- IMM-uri care sunt atât producătoare de materie primă cât și procesatoare;
- IMM-uri care procesează produse tradiționale;
- **să colecteze și/sau să proceseze produse ecologice.**

Criterii de selecție locală.

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 20% dintre proiecte promovează inovația;
- cel puțin 30% dintre beneficiari sunt tineri sub 40 de ani;
- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.

Acțiuni eligibile:

Sprijinul va fi acordat pentru investiții corporale și/sau necorporale întreprinderilor din industria de prelucrare a produselor agro-alimentare

Investiții corporale (lista indicativă):

Pentru produsele agricole

- a) Construcții noi și/sau modernizarea clădirilor folosite pentru procesul de producție, inclusiv construcții destinate protecției mediului, infrastructură internă și utilități, precum și bransamente și racorduri necesare proiectelor;
- b) Construcții noi și/sau modernizări pentru depozitarea produselor, inclusiv depozite frigorifice en-gross;
- c) Achiziționarea sau achiziționarea în leasing de noi utilaje, instalații, echipamente, aparate și costuri de instalare;
- d) Investiții pentru îmbunătățirea controlului intern al calității materiei prime, semi fabricatelor, produselor și subproduselor obținute în cadrul unităților de procesare și marketing;
- e) Investiții pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- f) Achiziționarea sau achiziționarea în leasing de noi mijloace de transport specializate, necesare activității de producție și marketing, identificate ca necesare prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ.

Investiții necorporale pentru produsele agricole (lista indicativă):

- i. Organizarea și implementarea sistemelor de management al calității și de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- ii. Cumpărarea de tehnologii (know-how), achiziționarea de patente și licențe pentru pregătirea implementării proiectului;
- iii. Costurile generale ale proiectului conform articolului nr. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006, cum ar fi: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, pentru pregătirea implementării proiectului (maxim 8% din valoarea totală eligibilă a proiectului, dacă proiectul prevede și construcții și maxim 3% în cazul în care proiectul nu prevede realizarea construcțiilor);
- iv. Achiziționarea de software, identificat ca necesar prin studiul de fezabilitate sau memoriul justificativ.

Model de posibile acțiuni inovative :

- investiții în producerea de energie obținută din surse regenerabile – surse energetice solare, biomasă, etc.;
- investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor;
- sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- creare și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul teritoriului, în scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole;
- etc.

Investiții care nu se finanțează prin această măsură:

- i. Procesarea sfeclei de zahăr care nu se încadrează în cota alocată, precum și procesarea trestiei de zahăr;
- ii. Procesarea tutunului;
- iii. Investiții pentru unități de ecarisaj;
- iv. Investiții în activitatea de cercetare pentru obținerea de noi produse și tehnologii în domeniul procesării și marketingului produselor agricole și forestiere;
- v. Investiții care sprijină direct vânzarea cu amănuntul.

Investițiile și costurile neeligibile pentru produsele agricole sunt:

- i. Construcția sau modernizarea locuinței;
- ii. Achiziționarea de bunuri second-hand;
- iii. Achiziționarea de teren;
- iv. TVA cu excepția TVA-ului nerecuperabil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art. 71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- v. Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
- vi. Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;
- vii. Costuri privind contribuția în natură;
- viii. Costuri privind promovarea produselor pe piața internă prin expoziții, reclame și publicitate;
- ix. Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;
- x. Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;
- xi. Cheltuieli realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- xii. Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal și transport persoane;
- xiii. Investiții privind operațiunile de simplă înlocuire în conformitate cu art. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006;
- xiv. Investițiile realizate în cadrul schemelor de sprijin prevăzute la Art. 2 (2) din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006;
- xv. Investițiile realizate de către organizațiile de producători din sectorul legume-fructe care beneficiază de sprijin prin Organizarea Comună de Piață.

Tipul sprijinului

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de plăți plata unui avans în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr.1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Plata este condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului. Garanția depusă se eliberează numai în cazul în care Agenția de plăți stabilește că suma cheltuielilor efectuate care corespund sprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului.

Pentru investițiile pentru care decizia de acordare a sprijinului este luată în anul 2009.

Intensitatea ajutorului

Cuantumul sprijinului este de 50% din valoarea eligibilă a investiției, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 200.000 Euro/proiect.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri pentru operațiunile prevăzute la art. 36 din Tratatul de instituire a Comunității Europene nu va fi cumulat cu niciun alt ajutor destinat în înțelesul art. 87 (1) din Tratat, sau cu altă contribuție a statului membru, dacă o astfel de cumulare ar conduce la depășirea intensității maxime a sprijinului stipulată de Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

Verificarea respectării intensității maxime a ajutorului se va face înaintea semnării contractului de finanțare.

Prevederi pentru ajutor de stat

În situația în care creșterea valorii adăugate a produselor agricole implică obținerea de produse care nu sunt listate în Anexa I la Tratatul de Instituire a Comunității Europene, vor fi sprijinite numai sectoarele precizate în schema de ajutor de stat, care va fi conformă cu Regulamentul (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii și numai de la data intrării în vigoare a acesteia.

Finanțare

Nr de proiecte prevăzute	Cost total mediu nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția publică - măsură, euro	Contribuția privată
1	140.240	140.240	112.192	28.048	140.240

Indicatori de monitorizare

Tipul de indicator	Indicator	Ținta 2011-2013
--------------------	-----------	-----------------

Realizare	Numărul total al IMM •	1
	Volumul total al investițiilor (euro)	140.240
	Numărul de proiecte care cuprind acțiuni pentru protecția mediului	1

Măsura 123 a stimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției

- Măsura 123 a stimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și se încadrează în cea de-al treilea obiectiv al Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiective generale

- Măsura vizează îmbunătățirea nivelului general de performanță al întreprinderilor, prin creșterea competitivității întreprinderilor care realizează investiții în sectoarele:
 - Procesarea de produse agricole prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE în vederea obținerii de produse neagricole;
 - Procesarea produselor agricole în vederea obținerii de biocombustibil;
 - Procesarea primară a produselor forestiere nelemnoase.

Obiective specifice

- Introducerea și dezvoltarea de noi tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agroalimentare, forestiere și a biocombustibililor;
- Creșterea calității produselor obținute, a siguranței alimentare și obținerea de noi produse competitive, cu impact economic asupra procesării ulterioare în întreprinderi, cu asigurarea standardelor veterinare și de siguranță alimentară;
- Crearea de noi locuri de muncă.

Obiective operaționale

- Sprijin pentru investiții vizând îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole din Podișul Târnavelor.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Deoarece procesarea și producția agricolă sunt interdependente, cele două activități trebuie abordate dintr-o perspectivă integrată.

Asistența acordată sectorului de procesare va face în vederea atingerii standardelor pentru producția de înaltă calitate și a produselor alimentare sigure din punct de vedere al sănătății, dezvoltarea de noi produse cu valoare adăugată mare și introducerea metodelor de producție mai eficiente sub raportul costului.

Doar în condițiile unei dezvoltări corespunzătoare, sectorul procesării și al marketingului produselor agricole care tradițional deține forță de muncă experimentată și o tradiție a produselor de calitate, se poate menține pe piață, se poate dezvolta crescând standardele produselor locale și poate furniza condiții și posibilități de marketing predictibile pentru producători.

Atunci când se urmărește îmbunătățirea competitivității și a eficienței procesării, cerințele Uniunii Europene privind igiena, mediul și protecția animalelor trebuie respectate.

Pentru a răspunde cerințelor pieței și ale consumatorilor, această activitate trebuie să devină mai profitabilă și mai flexibilă pentru a permite noilor produse de calitate și ecologice să pătrundă pe piață.

Acest sector al agriculturii, joacă un rol esențial în crearea și adăugarea de valoare producției agricole și astfel dezvoltarea lui este deosebit de importantă pentru agricultura, dezvoltarea rurală și economia regiunii Podișul Târnavelor.

În scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității regionale a sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole sunt necesare aplicarea tehnologiilor moderne și inovative, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul regiunii Podișul Târnavelor.

Rezultatul se concretizează nu numai în produse agricole mai multe, mai bune și mai ieftine ci și în creșterea puterii economice a populației ce va conduce la o îmbunătățire a calității vieții la creștere economică și stabilitate socială.

Pe fondul unor prețuri scăzute a produselor agricole care generează venituri reduse, se impune îmbunătățirea marketingului produselor de calitate pentru a adăuga valoare acestora și a crește veniturile populației rurale.

Producătorii trebuie să devină mai competitivi, să fie mai bine situați pe piață pentru a răspunde cererii consumatorilor și în același timp procesatorii să poată adăga valoare produselor de calitate.

Sunt necesare investiții în acest sector privind modernizarea capacităților de procesare și depozitare existente.

Îmbunătățirea procesării și a marketing-ului produselor agricole s-ar putea axa pe câteva din sectoarele: lapte și produse lactate; carne; legume, fructe și cartofi; vinificație, pește și produse piscicole.

În acest sens, producția se va orienta în acord cu tendințele previzibile de piață și se va susține accesul către noi piețe pentru produsele agricole.

De asemenea, dezvoltarea unor abilități antreprenoriale moderne în mediul agricol în sensul stabilirii de relații contractuale între producătorii agricoli și industriile care produc mijloace tehnice, de prelucrare și servicii ar putea contribui în mod substanțial la creșterea economică.

Măsura 123 a - stimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și se încadrează în cea de-al treilea obiectiv al Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor;**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.**

Sinergia cu alte măsuri:

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directoare comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită – SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;

- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3. Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Fonduri nerambursabile oferite de CJ Mureș

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

7. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale:

8. Programul privind pietruirea, reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate și alimentarea cu apă a satelor (finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului)

Beneficiari – sunt **întreprinderile** care sunt înregistrate conform Legii nr 31/ 1990, privind societățile comerciale, republicată cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 346/ 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

Acțiuni eligibile

Sprejiniul prevăzut în cadrul acestei sub-măsuri va fi acordat pentru:

- imobilizări corporale și/sau necorporale în industria alimentară;
- pentru producerea de biocombustibili, conform domeniilor de mai jos.

1. INDUSTRIA ALIMENTARĂ

PANIFICAȚIE

1.1 Fabricarea pâinii și a produselor proaspete de patiserie (Clasa CAEN 1071)

1.2 Fabricarea biscuiților, pișcoturilor și altor produse similare (Clasa CAEN 1072)

1.3 Fabricarea macaroanelor, tăițeiilor, cușcușului și altor produse făinoase similare (Clasa CAEN 1073).

DULCIURI ȘI PRODUSE ZAHAROASE

1.4 Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase (Clasa CAEN 1082)

LACTATE

1.5 Fabricarea înghețatei (Clasa CAEN 1052)

PREPARATE ALIMENTARE OMOGENIZATE ȘI ALIMENTE DIETETICE

1.6 Fabricarea produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale (directivă Consiliului, JO L 186, 30.06.1989): lapte praf pentru sugari; lapte și alte alimente pentru copii mici; alimente pentru sugari; alimente cu conținut redus de calorii, pentru controlul greutății; alimente dietetice pentru scopuri medicale speciale; alimente cu conținut redus de sodiu, exclusiv sare și sare fără sodiu; alimente fără gluten; alimente recomandate în efortul muscular intens, în special pentru sportivi; alimente pentru persoane ce suferă de dereglări ale metabolismului carbohidraților (diabet) (Clasa CAEN 1086).

ALTE PRODUSE ALIMENTARE N.C.A.:

1.7 Fabricarea de supe și ciorbe - prafului de oua etc.; fabricarea produselor alimentare îmbogățite cu vitamine, proteine etc. (Clasa CAEN 10892)

2. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA BIOCOMBUSTIBILILOR

Producerea de biocombustibili – biodiesel și bioetanol – pentru transport (Clasa CAEN 2059)

3. VALORIFICAREA PRODUSELOR NELEMNOASE

Colectarea, sortarea, ambalarea și depozitarea temporară în vederea comercializării, a ciupercilor de padure, a fructelor de padure și a altor produse naturale provenite din flora spontană forestieră (lac, rășini, balsamuri, par vegetal, iarba, semințe forestiere, muschi, licheni, plante medicinale, flori și frunze cu calități aromo-terapeutice) (Clasa CAEN 0230)

Model de posibile acțiuni inovative :

- investiții în producerea de energie obținută din resurse regenerabile – resurse energetice solare, biomasă, etc.;
- investiții pentru realizarea procesării produselor tradiționale la nivelul fermelor;
- sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare;
- crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație, a transferului de know-how, a eficienței pentru a valorifica la maxim potențialul teritoriului, în scopul îmbunătățirii performanței economice și a competitivității sectorului de procesare și a marketingului produselor agricole;
- etc.

Nu se acorda sprijin financiar pentru activitățile realizate de întreprinderile care activează în următoarele sectoare:

- producția primară a produselor agricole prevăzute în Anexa 1 la Tratatul CE precum și de prelucrarea și marketingul produselor care imită sau substituie laptele sau produsele lactate, care intră sub incidența Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005;
- pescuit și acvacultura, care intră sub incidența Regulamentului Consiliului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a pietelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură.

Tipuri de investiții și cheltuieli eligibile

- a) Construcții noi și/sau modernizarea clădirilor folosite pentru procesul de producție, inclusiv construcții destinate protecției mediului, infrastructura internă și utilități, precum și bransamente și racorduri necesare proiectelor;
- b) Construcții noi și/sau modernizări pentru depozitarea produselor, inclusiv depozite frigorifice en-gross;
- c) Construcții noi și/sau modernizarea tuturor categoriilor de spații și încăperi pentru producerea și stocarea energiei din surse regenerabile; de asemenea, sunt eligibile utilitățile și bransamentele necesare proiectului de investiție în limita a 10 % din valoarea eligibilă a acestuia;
- d) Achiziții, inclusiv în leasing financiar de noi mijloace de transport specializate.

Investiții care nu se finanțează prin această măsură:

- vi. Procesarea sfeclei de zahăr care nu se încadrează în cota alocată, precum și procesarea trestiei de zahăr;
- vii. Procesarea tutunului;
- viii. Investiții pentru unități de ecarisaj;
- ix. Investiții în activitatea de cercetare pentru obținerea de noi produse și tehnologii în domeniul procesării și marketingului produselor agricole și forestiere;
- x. Investiții care sprijină direct vânzarea cu amănuntul.

Investițiile și costurile neeligibile pentru produsele agricole sunt:

- xvi. Construcția sau modernizarea locuinței;
- xvii. Achiziționarea de bunuri second-hand;
- xviii. Achiziționarea de teren;
- xix. TVA cu excepția TVA-ului nerecuperabil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art. 71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- xx. Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
- xxi. Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;
- xxii. Costuri privind contribuția în natură;
- xxiii. Costuri privind promovarea produselor pe piața internă prin expoziții, reclame și publicitate;
- xxiv. Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;
- xxv. Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;
- xxvi. Cheltuieli realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- xxvii. Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal și transport persoane;
- xxviii. Investiții privind operațiunile de simplă înlocuire în conformitate cu art. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- xxix. Investițiile realizate în cadrul schemelor de sprijin prevăzute la Art. 2 (2) din Regulamentul (CE) nr. 1974/ 2006;
- xxx. Investițiile realizate de către organizațiile de producători din sectorul legume-fructe care beneficiază de sprijin prin Organizarea Comună de Piață.

Tipul sprijinului

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de plăți plata unui avans în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr.1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Plata este condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoare a avansului. Garanția depusă se eliberează numai în cazul în care Agenția de plăți stabilește că suma cheltuielilor efectuate care corespund sprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului.

Pentru investițiile pentru care decizia de acordare a sprijinului este luată în anul 2009.

Intensitatea ajutorului

Cuantumul sprijinului este de 50% din valoarea eligibilă a investiției, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 200.000 Euro/proiect.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri pentru operațiunile prevăzute la art. 36 din Tratatul de instituire a Comunității Europene nu va fi cumulat cu niciun alt ajutor de stat în înțelesul art. 87 (1) din Tratat, sau cu altă contribuție a statului membru, dacă o astfel de cumulare ar conduce la depășirea intensității maxime a sprijinului stipulată de Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

Verificarea respectării intensității maxime a ajutorului se va face înaintea semnării contractului de finanțare.

Criterii de selecție

- micro-întreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse;
- IMM-uri din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare;
- **proiecte promovate de forme asociative conform legislației în vigoare – grupuri de producători, asociații, parteneriate;**
- **implementarea acțiunilor pentru protecția mediului;**
- **proiecte promovate de tineri sub 40 de ani la data depunerii cererii de finanțare;**
- să nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/FEADR pentru același tip de activitate;
- IMM-uri care sunt atât producătoare de materie primă cât și procesatoare;
- IMM-uri care procesează produse tradiționale;
- **să colecteze și/sau să proceseze produse ecologice.**

Criterii de selecție locală

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 20% dintre proiecte promovează inovația;
- cel puțin 30% dintre beneficiari sunt tineri sub 40 de ani;
- beneficiarii finali pot fi membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 25% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.

Prevederi pentru ajutor de stat

În situația în care creșterea valorii adăugate a produselor agricole implică obținerea de produse care nu sunt listate în Anexa I la Tratatul de Instituire a Comunității Europene, vor fi sprijinite numai sectoarele precizate în schema de ajutor de stat, care va fi conformă cu Regulamentul (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii și numai de la data intrării în vigoare a acesteia.

Finanțare

Indicatori de monitorizare

Măsura 141 – sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției

- Măsura 141 sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și se încadrează în cea de-al doilea obiectiv a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectiv general

- Creșterea competitivității exploatațiilor agricole din Podișul Târnavelor aflate în curs de restructurare, pentru facilitarea rezolvării problemelor legate de tranziție, având în vedere faptul că sectorul agricol și economia rurală sunt expuse presiunii concurențiale a pieței unice.

Obiective specifice

- Creșterea volumului producției destinate comercializării pentru ca fermele de semi-subsistență să devină viabile economic.
- Diversificarea producției în funcție de cerințele pieței și introducerea de noi produse.

Obiective operaționale

Asigurarea sprijinirii veniturilor necesare în perioada de restructurare a fermelor de semi-subsistență din Podișul Târnavelor, pentru mai buna utilizare a resurselor umane și a factorilor de producție, prin:

- Stimularea spiritului antreprenorial;
- diversificarea activităților și veniturilor.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Necesitatea dezvoltării unor proiecte în cadrul acestei măsuri rezultă din:

- necesitatea dezvoltării fermelor de semi-subsistență și a trecerii lor în categoria fermelor comerciale;
- dezvoltarea unei agriculturi performante și viabile din punct de vedere economico-financiar;
- necesitatea creării unor noi locuri de muncă;
- utilizarea durabilă a factorilor de producție;
- introducerea de tehnologii performante adaptate condițiilor locale.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Srijinul acordat prin această măsură are scopul de a asigura veniturile necesare în perioada de restructurare și transformarea fermelor de semi-subsistență din Podișul Târnavelor în exploatații orientate către piață, prin utilizarea durabilă a factorilor de producție, îmbunătățirea managementului prin diversificarea producției agricole, precum și introducerea de tehnologii performante adaptate condițiilor locale. Ca urmare, implementarea măsurii va conduce la creșterea veniturilor acestor ferme concomitent cu scăderea costurilor de producție.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, și se încadrează în cel de-al doilea obiectiv al Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor;**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.**

Sinergia cu alte măsuri:

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a

politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Linii Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3. Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Programul Operațional sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia se urmărește formarea profesională în scopul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea cu piața muncii, creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor, propovarea măsurilor active de ocupare etc.

Beneficiari

Sprijinul se acordă fermierilor. Aceștia sunt persoane fizice și persoane fizice autorizate în vârstă de până la 62 de ani, care prezintă un Plan de afaceri pentru restructurarea exploatației agricole.

Persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze până la data încheierii contractului de finanțare. Procedura de autorizare a persoanelor fizice este simplă și se realizează la nivelul administrației locale. Aceasta procedură oferă cadrul legal pentru a dezvolta o activitate comercială. Numărul de persoane fizice autorizate din agricultură va fi cunoscut, grație existenței Registrului de autorizare

Limita de vârstă a avut în vedere procentul ridicat al fermelor de semi-subzistență, conduse de persoane la pensie. Măsura vizează acei fermieri care dispun nu numai de motivație ci și de ani suficienți de muncă pentru dezvoltarea unor exploatații viabile și evitarea oricăror suprapuneri ale sprijinului pentru restructurare cu sprijinul furnizat de pensiile de stat.

Ferma de semi-subzistență este ferma care produce, în principal, pentru consumul propriu, dar care comercializează și o parte din producția realizată. Dimensiunea economică a fermelor de semi-subzistență poate varia între 2-8 UDE. Pentru a deveni viabilă, ferma de semi-subzistență poate desfășura și activități non-agricole generatoare de venituri.

Unitatea de dimensiune economică (UDE) reprezintă unitatea prin care se exprimă dimensiunea economică a unei exploatații agricole determinată pe baza marjei brute standard a exploatației (Decizia Comisiei nr. 85/377/CEE). Valoarea unei unități de dimensiune economică este de 1.200 Euro.

Acțiuni eligibile

Beneficiarul va putea face orice tip de acțiuni eligibile în fermă cu condiția ca, după o perioadă de trei ani de la acordarea sprijinului, viabilitatea economică a fermei de semi-subzistență va fi demonstrată prin creșterea cu 20% a producției destinate comercializării și prin creșterea cu minim 3 UDE a dimensiunii exploatației, comparativ cu situația inițială menționată în planul de afaceri.

Model de posibile acțiuni inovative :

- achiziționarea de instalații de energie regenerabilă;
- consolidarea inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- elaborarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție.
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale;
- sprijin pentru producerea și comercializarea produselor tradiționale;
- sprijin pentru asigurarea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului inconjurător;
- introducerea de noi tehnologii de cultivare, de producție, de procesare.

Planul de afaceri întocmit pentru obținerea sprijinului în cadrul acestei măsuri trebuie să cuprindă următoarele cerințe:

- O scurtă descriere a situației curente;
- Obiectivele restructurării;
- După caz, investițiile necesare pentru atingerea obiectivelor;
- Schimbările de management vizate;
- Pregătirea profesională vizată;
- Tipul și cantitatea produselor obținute în timpul și după restructurare, inclusiv oportunitățile de piață;
- Demonstrarea viitoarei viabilități economice: costuri, venituri și cheltuieli realizate, modalitatea de asigurare a consumului propriu și creșterea cantității producției destinată comercializării;
- Evaluarea principalelor riscuri;
- Elemente referitoare la îndeplinirea cerințelor de mediu, în special când exploatașii află într-o zonă cu importanță pentru mediu (HNV, Natura 2000);
- Graficul de timp pentru restructurare, inclusiv obiective și etape.

Beneficiarul poate prezenta în planul de afaceri detalii de sprijin pe care dorește să-l obțină și prin accesarea altor măsuri din cadrul PDL Podișul Târnavelor.

În Planul de afaceri prezentat, beneficiarul poate include venituri generate de activitatea agricolă desfășurată pe terenuri luate în arendă pe o perioadă de timp corespunzătoare cel puțin perioadei acoperite de planul de afaceri.

Planul de afaceri trebuie să includă toate detaliile privind investițiile care se realizează atât din sprijinul acordat prin măsură cât și/sau prin accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatașilor agricole”.

Elaborarea Planului de afaceri va putea fi sprijinită prin măsura 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori” și constituie document justificativ pentru accesarea măsurii 121 „Modernizarea exploatașilor agricole”.

Verificarea conformității cu planul de afaceri se va realiza după o perioadă de 3 ani de la acordarea sprijinului. Dacă la verificare ferma de semi-subzistență nu îndeplinește conformitatea cu planul de afaceri, aceasta nu va mai beneficia de sprijin în următorii 2 ani, cu excepția situației când neconformitatea acestuia a fost determinată de cauze independente de voința beneficiarului, definite ca fiind cauze de forță majoră: inundații, secetă prelungită, furtuni etc., pentru care se întocmesc dosare de către comisiile locale de specialitate,

constituite în acest scop.

Fermierii care beneficiază de sprijin prin această măsură sunt obligați să urmeze, în primii trei ani de la primirea sprijinului, un curs de formare profesională prin măsura 111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe” în cel puțin unul din domeniile: managementul exploatației agricole, contabilitatea fermei, protecția mediului, agricultură ecologică etc.

Ca urmare, potențialii beneficiari, în special cei din zonele cu importanță pentru mediu vor putea să își dezvolte acele mijloace și practici agricole care să conducă la conservarea biodiversității și protejarea ecosistemelor naturale (ex. pajiști, pășuni, fânețe). De asemenea, fermele de semi-subsistență care accesează măsura de agro-mediu vor fi prioritare, acestea având ca scop nu numai rațiuni economice, dar și de mediu.

Criteriile de selecție pentru fermele de semi-subsistență:

- să facă parte dintr-o formă asociativă recunoscută conform legislației naționale în vigoare (de exemplu: grup de producători, cooperativă etc.);
- să acceseze măsura de agromediu;
- să fie în zonă defavorizată;
- să aparțină tinerilor fermieri;
- să realizeze o investiție, în special o investiție pentru îndeplinirea conformității cu standardele comunitare.

Criterii de selecție locale.

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- beneficiarii finali sunt membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriat;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Intensitatea ajutorului

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri este de 1.500 de Euro/an/fermă de semi-subsistență.

Sprijinul public nerambursabil se va acorda sub forma unei sume fixe anuale.

Durata sprijinului

Sprijinul se acordă pentru o perioadă de maxim 5 ani pentru cererile aprobate înainte de 31 decembrie 2013.

Finanțare

--	--	--	--	--	--

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

--	--	--	--	--	--

Indicatori de monitorizare

Indicatori adiționali

Măsura 143 Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției

Măsura 143 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe – se înscrie în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier și, de asemenea, în primele două obiective ale strategiei teritoriului Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competențelor fermierilor și altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare și îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectiv general:

- Îmbunătățirea competitivității sectorului agricol din Podișul Târnavelor prin ameliorarea gestionării durabile de către fermieri a exploatațiilor lor având ca rezultat creșterea performanței acestora .

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea managementului general al exploatațiilor agricole din Podișul Târnavelor pentru atingerea performanței, cu impact asupra ameliorării generale a rezultatelor (output-urilor) acestor exploatații, diversificarea activităților fermelor, identificarea cerințelor necesare respectării standardelor comunitare privind siguranța profesională la locul de muncă și protecția mediului.

Obiective operaționale:

- Facilitarea accesului la serviciile de consiliere și consultanță a fermierilor
- Consiliere și consultanță privind respectarea bunelor practici agricole și de mediu și cerințele obligatorii în materie de gestiune prevăzute în articolele 4 și 5 și anexele III și IV la Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a unor norme comune pentru schemele de sprijin direct din cadrul politicii agricole comune și de stabilire a unor scheme de sprijin pentru agricultori.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Una din problemele majore care afectează și care constituie o adevărată barieră în dezvoltarea și creșterea competitivității sectorului agricol și a performanțelor agricole o constituie slaba prezență la nivelul comunităților rurale a sectorului de servicii de consultanță și consiliere.

Cele menționate mai sus implică măsuri concrete privind îmbunătățirea competitivității și durabilității sectorului agricol bazată pe creșterea capacității sectorului de consultanță și instruire la nivelul regiunii.

Evoluția și specializarea agriculturii necesită un nivel corespunzător de instruire generală tehnică și economică pentru producătorii agricoli, în special în ceea ce privește noile perspective asupra managementului, producției sau marketingului.

Sprijinul pentru instruire vocațională va contribui la creșterea calității profesionale și a competențelor agricultorilor, în special a deprinderilor manageriale ale acestora.

Instruirea va avea ca principal scop pregătirea agricultorilor pentru reorientarea calitativă a producției, aplicarea celor mai bune practici de producție compatibile cu păstrarea în bune condiții a terenurilor, protejarea mediului, standardele de igienă. De asemenea însușirea abilităților necesare pentru a putea conduce cu succes activitatea agricolă.

Instituțiile de cercetare, învățământ, extensie și instruire profesională trebuie să aibă un rol semnificativ în asistarea fermierilor și populației rurale. Capacitatea acestor organizații de a asigura sprijinul necesar va reprezenta un factor determinant - cheie al ritmului schimbării, al măsurii în care pot fi reduse presiunile sociale și al capacității fermelor și procesatorilor de a satisface standardele UE.

Este o nevoie semnificativă de instruire, în special în domeniile care nu au fost acoperite până acum, cum ar fi reglementările și cerințele UE cu privire la calitatea și igiena produselor agroalimentare, practicile și tehnologiile prietenoase din punct de vedere al mediului înconjurător, agricultura ecologică, siguranța alimentelor.

Nevoia de cunoștințe economice și manageriale în domeniul agribusiness-ului este insuficient satisfăcută, de aceea, este important să se asigure și un transfer de know-how și expertiză în scopul furnizării de servicii de instruire și consultanță calitative.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În contextul unei economii moderne și al necesității accesului permanent la informație, infrastructura de sprijin pentru TCI trebuie îmbunătățită în mediul rural astfel încât aceste servicii de instruire și consultanță să poată fi furnizate și pe această cale.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Scopul măsurii este de a sprijini agricultorii din Podișul Târnavelor să utilizeze serviciile de consiliere și consultanță în vederea restructurării și îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora.

Consilierea va contribui la diseminarea și înțelegerea practică a aplicării și respectării bunelor practici agricole și de mediu, asigurând condițiile de protejare a mediului înconjurător și utilizarea unor practici agricole prietenoase cu mediul.

Consultanța va contribui la buna informare a agricultorilor pentru modernizarea fermelor, reorientarea calitativă a producției, diversificarea fermelor, aplicarea practicilor de producție compatibile cu conservarea și promovarea peisajului, pentru protejarea mediului, respectarea standardelor de igienă și bunăstare animală și pentru dobândirea aptitudinilor manageriale necesare administrării unei exploatații viabile din punct de vedere economic. Consultanța vizează și aplicarea standardelor privind siguranța ocupațională la locul de muncă bazate pe legislația comunitară.

Se va urmări difuzarea de cunoștințe în materie de gestiune și administrare a terenurilor și a exploatațiilor agricole, de aplicare a bunelor practici agricole și de mediu conform Cap. 1 articolele 4 și 5 și anexele III și IV din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură au un caracter colectiv și nu individual.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 1 a PNDR – Creșterea competitivității sectorului agricol și forestier, și de asemenea, în primele două obiective ale strategiei teritoriului Podișul Târnavelor, respectiv îmbunătățirea competențelor fermierilor și altor persoane implicate în sectorul agroalimentar, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole și unităților de procesare și îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subsistență și asociațiilor acestora, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri:

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor;**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.**

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;

- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directoare comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural;
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale;
 - 5.1. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3. Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia se urmărește formarea profesională în scopul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea cu piața muncii, creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor, propovrea măsurilor active de ocupare etc.

Beneficiari

Beneficiarii direcți ai acestui sprijin sunt furnizorii de consiliere și consultanță respectiv entități publice sau private, care îndeplinesc criteriile de calificare și de selecție.

Beneficiarii finali ai acestui sprijin sunt fermierii - persoane fizice, ferme comerciale, membri ai unor grupuri de producători sau ai altor forme asociative

Acțiuni eligibile

- Servicii de consiliere și consultanță privind managementul exploatației și aplicarea bunelor practici agricole și de mediu așa cum sunt prevăzute în Capitolul 1 articolele 4 și 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și anexele III și IV ale aceluiași regulament, privind normele de securitate la locul de muncă precum și alte condiții prevăzute în regulamentele comunitare, pentru fermierii care sunt eligibili să acceseze sprijin financiar acordat prin măsurile din axa I și II.
- Servicii de consiliere și consultanță privind respectarea standardelor unei agriculturi moderne de calitate adresată exploatațiilor agricole comerciale, inclusiv procesarea în cadrul fermei, pentru măsurile din axa I și II.

Model de posibile acțiuni inovative :

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Programe de instruire teoretică orientate către membrii GAL Podișul Târnavelor, către echipa sa tehnică și către actorii locali. Pentru implementarea acestei acțiuni, se pot avea în vedere, de asemenea, și forme de instruire practică al căror scop este reprezentat de asimilarea de noi cunoștințe prin puterea exemplului, în ceea ce privește proiectele realizate în alte zone, fie la nivel național, fie la nivel internațional;
- Acțiuni de orientare pentru sprijinirea potențialilor agenți economici cu scopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc.;
- Acțiuni de sprijinire pentru înființarea de microintreprinderi;
- Acțiuni pentru introducerea noilor tehnologii în activități non – agricole: "pepiniera de idei din partea tinerilor";
- Cursuri de formare pentru administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și, așadar, extinderea canalelor de distribuție;
- Acțiuni de formare a tinerilor pentru păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare.
- Proiecte de formare pentru realizarea și marcarea unor rute turistice de interes pentru teritoriu: de exemplu zone piscicole, zone agroturistice;
- Acțiuni de instruire pentru realizarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale (meniuni și degustări, seminarii practice, etc);
- Acțiuni de formare pentru e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- Acțiuni de formare pentru realizarea de campanii de comunicare și difuziune a programului în teritoriu;
- Programe pentru susținerea serviciilor de calitate în turism și agroturism în concordanță cu politica de protejare a mediului inconjurător;
- Programe de formare în vederea înființării de incubatoare de afaceri;
- Ajutor pentru obținerea creditului (ex. participarea la întâlniri cu potențialii creditori);
- Asistență pentru elaborarea documentelor.

Criterii de calificare și selecție pentru consultanți

- situația personală a candidatului (acesta trebuie să prezinte documente edificatoare care să dovedească că nu a fost condamnat în ultimii 5 ani pentru fraudă, corupție

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

etc., că nu este în stare de faliment ori lichidare, că și-a îndeplinit obligațiile de plată ale impozitelor etc.);

- capacitatea de exercitare a activității profesionale (candidatul trebuie să prezinte documente edificatoare care să dovedească forma de înregistrare ca persoană fizică sau juridică, atestarea sau apartenența din punct de vedere profesional);
- situația economică și financiară (candidatul trebuie să prezinte documente relevante pentru demonstrarea situației economice și financiare, cum ar fi: declarații bancare, declarații privind cifra de afaceri globală, bilanțul contabil etc.);
- capacitatea tehnică și/sau profesională (se apreciază în funcție de experiență, aptitudini, eficiența și eficacitatea candidatului. Astfel, acesta trebuie să prezinte documente edificatoare, cum ar fi: informații referitoare la personalul de specialitate de care dispune; informații referitoare la studiile, pregătirea profesională și calificarea personalului responsabil cu implementarea proiectului; informații referitoare la echipamentele tehnice de care dispune pentru îndeplinirea obiectivelor proiectului etc.).

Criteriul de atribuire a contractului de achiziție publică este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic. Astfel, se are în vedere raportul preț – calitate în furnizarea serviciilor de consultanță și consiliere.

Criteriile deselecție locală pe baza cărora furnizorii de consiliere și consultanță vor selecta beneficiarii finali.

Astfel, aceștia vor trebui :

- să fie persoană fizică autorizată (PFA) sau juridică deținătoare de fermă comercială;
- peste 30% dintre beneficiarii finali să aibă vârsta sub 40 de ani;
- beneficiarii finali sunt membri ai unor grupuri de producători, asociații, parteneriate;
- cel puțin 25% dintre beneficiari au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 10% dintre fermieri să conducă exploatații agricole de semi-subzistență.

Procentul minim de aplicații de succes care indică furnizarea unor servicii de calitate și îndeplinirea obiectivelor de către consultant, este de 70% din totalul aplicațiilor realizate de furnizor.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Serviciile de consiliere și consultanță oferite de către furnizorii selectați vor fi monitorizate și evaluate prin folosirea unor instrumente specifice, cum ar fi:

- rapoarte periodice de activitate;
- verificare pe teren/observare directă a activității consultantului;
- focus grupuri cu fermieri consiliați;
- aplicarea unor chestionare fermierilor consiliați privind calitatea serviciului furnizat;
- analiza documentelor întocmite/elaborate (rapoarte de diagnoză, analiză, recomandări etc.) în cadrul proiectului/activității desfășurate etc.

Monitorizarea va evidenția îndeplinirea obiectivelor de către firmele de consultanță apreciind astfel și calitatea serviciului furnizat.

Intensitatea ajutorului

Volumul sprijinului este de 100% cheltuieli eligibile.

Detaliile pentru serviciile oferite și suma exactă care va fi plătită pentru fiecare serviciu vor fi incluse în contractele semnate cu fiecare furnizor de consultanță.

Finanțare

Indicatori de monitorizare

Fișa măsurii 413-312

Măsura 312 sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Măsura 312 –sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro –întreprinderi –se înscrie în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în cea de-al patrulea obiectiv al Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă.

Obiectivul general

- Dezvoltarea durabilă a economiei rurale locale din Podișul Târnavelor prin încurajarea activităților non-agricole, în scopul creșterii numărului de locuri de muncă și a veniturilor adiționale.

Obiective specifice

- Crearea și menținerea locurilor de muncă în Podișul Târnavelor;
- Creșterea valorii adăugate în activități non-agricole, cu excepția activităților ce presupun obținerea de produse non – agricole - Anexa 1 la Tratat;
- Crearea și diversificarea serviciilor pentru populația rurală prestate de către micro-întreprinderi.

Obiective operaționale:

- Crearea de micro-întreprinderi precum și dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spațiul rural;
- Încurajarea inițiativelor de afaceri promovate, în special de către tineri
- Încurajarea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale;
- Reducerea gradului de dependență față de agricultură.

Raportul cu strategia de dezvoltare

În zonele rurale ale regiunii Podișul Târnavelor trebuie să se implementeze sisteme economice integrate pe care se bazează dezvoltarea durabilă. Dezvoltarea socială și economică rurală trebuie să abordeze crearea unor activități de producție și servicii alternative, ce vor contribui la: înlăturarea proceselor și fenomenelor cauzate de restructurarea sistemelor socio-economice, prevenirea migrației populației către spațiul urban, îmbunătățirea condițiilor de viață.

Lipsa oportunităților de angajare, micile piețe de desfacere locale și distanțele mari față de piețele importante sunt aspecte ce afectează posibilitatea de angajare a populației rurale.

Pot fi sprijinite micro-întreprinderile și meșteșugurile tradiționale sau îmbunătățirea de noi competențe, mai ales atunci când există echipament corespunzător, pregătire și instruire adecvată. Astfel, este o necesitate sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, promovarea antreprenoriatului și încurajarea utilizării materialelor economice.

Diversificarea activităților economice va conduce la crearea de noi locuri de muncă și la venituri suplimentare din activități neagricole, la crearea și dezvoltarea de mici afaceri.

În mediul rural, pot fi valorificate numeroase ocupații artisanale, apicultura, sericicultura, cultivarea ciupercilor care pot suplimenta veniturile fermierilor, piscicultorilor și proprietarilor de păduri.

Existența unui potențial turistic deosebit permite crearea de noi locuri de munca și deci venituri suplimentare.

Pe fondul îmbunătățirii calității vieții, sunt necesare crearea de servicii de bază, pentru economia și populația din mediul rural astfel încât mediul rural să devină o alternativă viabilă la mediului urban.

Abordarea acestei diversități de probleme și sprijinirea regiunii Podișul Târnavelor în vederea restructurării și generării de noi activități conform agendei Lisabona revizuită, constituie provocarea pentru o nouă regenerare a competitivității regionale și a programelor de ocupare a forței de muncă în agricultură.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Sprijinul activităților non-agricole în Podișul Târnavelor prin intermediul dezvoltării micro întreprinderilor atât nou create cât și existente prevede:

i. Investiții în activități non-agricole productive cum ar fi:

- Industria ușoară (articole de pielărie, încălțăminte, lână, blană, tricotaje, produse de uz gospodăresc, produse odorizante etc.);
- În activități de procesare industrială a produselor lemnoase - începând de la stadiul de cherestea (ex. mobilă);
- Mecanică fină, asamblare mașini, unelte și obiecte casnice, producerea de ambalaje etc.

ii. Investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local (prelucrarea fierului, lânii, olăritul, brodatul, confecționare instrumente muzicale tradiționale etc.), precum și marketingul acestora (mici magazine de desfacere a propriilor produse obținute din aceste activități).

i. servicii pentru populația rurală cum ar fi:

- Servicii de croitorie, frizerie, cizmărie;
- Servicii de conectare și difuzare internet;
- Servicii de mecanizare, transport (altele decât achiziția mijloacelor de transport) protecție fitosanitară, însămânțare artificială a animalelor, servicii sanitar-veterinare;
- Servicii reparații mașini, unelte și obiecte casnice.

ii. Investiții în producerea de energie regenerabilă

- Achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în cea de-a patra prioritate a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor**
- **Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor**

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultura ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directe comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită -SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene

fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentară.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
- 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
- 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
- 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
- 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
- 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
- 5.1.Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
- 5.2.Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
- 5.3.Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

6. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

7. Programul Operațional sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice, program cu finanțare europeană, prin care poate fi accesat sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și implementarea de sisteme TIC.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale:

8. Programul de creștere a competitivității produselor industriale (finanțat de Ministerul Economiei)

Beneficiari

- Micro-întreprinderile așa cum sunt definite în Recomandarea Comisiei (CE) nr. 361/2003 și în legislația națională în vigoare - Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

(având mai puțin de 10 angajați și o cifră de afaceri anuală netă sau active totale având o valoare de până la 2,0 milioane Euro).

- Persoanele fizice (neînregistrate ca agenți economici) – care se vor angaja ca până la datasemnării contractului de finanțare să se autorizeze cu un statut minim de persoană fizică autorizată - conform Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare – și să funcționeze ca micro-întreprindere.

Beneficiarii măsurii, a căror cerere de finanțare a fost selectată, sunt eligibili pentru schema de garantare pentru IMM-uri cu finanțare din PNDR.

Un beneficiar care a îndeplinit condițiile de eligibilitate și de selecție prevăzute în această fișă este considerat că îndeplinește condițiile prevăzute la art. 51 alin 3 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006.

Acțiuni eligibile

Se vor sprijini operațiuni legate de:

- Investiții corporale (construcția, modernizarea, extinderea clădirilor în scop productiv; dotarea aferentă cu echipamente, utilaje etc., inclusiv achiziționarea în leasing a acestora);
- Investiții necorporale (software, patente, licențe etc.), inclusiv achiziționarea în leasing a acestora.

Conform Art. nr. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006, vor fi susținute costurile generale legate de întocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanță, studii de fezabilitate/memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, achiziția de patente și licențe, în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile ale proiectelor, iar pentru proiectele care nu prevăd construcții, în limita a 5%.

Model de posibile acțiuni inovative :

- Investiții în producerea de energie regenerabilă
- investiții pentru promovarea și dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale
- înființarea de incubatoare de afaceri
- sprijinirea potențialilor agenți economici cuscopul consolidării inițiativei antreprenoriale în cadrul unor noi activități care să diminueze dependența de agricultură: agroturism, energie din surse alternative, marca de calitate a produselor tradiționale, etc
- introducerea de noi tehnologii de producție

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- crearea unor activități de producție și servicii alternative, ce vor contribui la: înlăturarea proceselor și fenomenelor cauzate de restructurarea sistemelor socio-economice, prevenirea migrației populației către spațiul urban, îmbunătățirea condițiilor de viață
- crearea și funcționarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și asadar, extinderea canalelor de distribuție
- sprijin pentru realizarea de noi produse, noi procese de fabricație
- înființarea și administrarea de pagini web ce au ca scop comercializarea produselor tradiționale și asadar, extinderea canalelor de distribuție
- păstrarea identității teritoriului prin cunoașterea activităților tradiționale și a modalităților de promovare
- Implementarea standardelor de calitate incluse în cadrul imaginii de marca teritoriale
- înființarea și administrarea e-commerce în vederea accesului la noi piețe de distribuție;
- înființarea de firme de marketing care să desfășoare campanii de comunicare și promovare a teritoriului Podișul Târnavelor
- realizarea de investiții referitoare la protecția mediului înconjurător
- înființarea de grupuri de teatru și muzică regionale
- construcție loc de recreere (cafenea, biblioteca) cu unitate pentru marketing direct
- concept pentru acces la bunuri și servicii
- etc

Criterii de eligibilitate:

- Micro-întreprinderile atât cele existente cât și start-up (nou înființate) trebuie să fie înregistrate și să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect, în spațiul rural;
- Beneficiarul trebuie să demonstreze viabilitatea investiției;
- Micro-întreprinderea trebuie să nu fie în dificultate (Firme în dificultate definite conform prevederilor Liniilor Directoare Comunitare cu Privire la Ajutoarele de stat pentru salvarea și Restructurarea Firmelor în Dificultate (Community Guidelines Onstate Aid For Rescuing And Restructuring Firms in Difficulty) publicate în OJ C244, 1.10.2004, p.2);
- Beneficiarul sau responsabilul de proiect să facă dovada deținerii de aptitudini manageriale/marketing sau în acord cu activitatea propusă prin proiect (experiență/cursuri de formare profesională absolvite - cel puțin nivel de inițiere, cursuri de calificare etc) sau să le dobândească până la efectuarea ultimei plăți;
- Beneficiarul trebuie să prezinte toate avizele și acordurile necesare investiției respective;
- Beneficiarul trebuie să prezinte avizele/autorizațiile de mediu necesare investiției;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Beneficiarul trebuie să dovedească dreptul de proprietate asupra terenului pe care urmează să realizeze investiția sau dreptul de folosință pe o perioadă de cel puțin 10 ani;
- Beneficiarul să declare pe proprie răspundere că va asigura cofinanțarea proiectului;
- Beneficiarul trebuie să declare pe proprie răspundere faptul că suma totală a ajutorului public nerambursabil accesat de către acesta nu depășește 200.000 Euro (100.000 Euro pentru activitățile din sectorul transportului rutier) pe o perioadă de până la 3 ani fiscali.

Activități neeligibile

- Activități sprijinite prin măsurile Axei 1 și Axei 2 ale PNDR;
- Fabricarea băuturilor alcoolice și a berii;
- Fabricarea produselor din tutun;
- Fabricarea armamentului și muniției;
- Baterea monedelor;
- Activități de turism și recreaționale legate de activitatea turistică;
- Acțiuni exclusiv de comerț și intermediari comerciale, cu excepția vânzării de produse obținute din propriul proces productiv;
- Intermedieri financiare;
- Tranzacții imobiliare;
- Cercetare-dezvoltare;
- Administrație publică și apărare;
- Asigurări sociale din sistemul public;
- Jocurile de noroc și pariurile precum și activitățile recreative legate de acestea;
- Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale;
- Activități de pescuit și/sau acvacultură;
- Investiții legate de prelucrarea primară a lemnului până la stadiul de cherestea;
- Activități în industria extractivă de produse energetice;
- Producerea de energie dinsurse regenerabile ca activitate principală, în scopul vânzării;
- Activități de fabricare a produselor de cocserie, a produselor obținute din acestea și a combustibililor nucleari;
- Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural din grupa B și natural din spațiul rural.

Cheltuieli neeligibile

- Impozite și taxe fiscale;
- Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
- Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;
- Cheltuieli pentru cumpărarea de echipament second – hand;
- Achiziționarea de teren/clădiri;
- Achiziția de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri pentru a presta servicii de transport în numele terților și de mijloace de transport pentru persoane, ca și activitate principală;
- Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal;
- TVA, cu excepția TVA-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art.71 (3), lit. a) din Regulamentul (CE) nr.1698/2005;
- Costuri deschimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;

- Contribuția în natură;
- Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.
- Costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;

Sprrijin. Tipul plății

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de Plăți **plata unui avans** în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr.1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Plata este condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului. Garanția depusă se eliberează numai în cazul în care Agenția de Plăți stabilește că suma cheltuielilor efectuate care corespund sprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului.

Intensitatea ajutorului

Intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi **de până** la 70% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși:

- 50.000 Euro/proiect dacă beneficiarii sunt persoane fizice autorizate;
- 100.000 Euro/proiect pentru micro-întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier;
- 200.000 Euro/proiect pentru alte micro-întreprinderi.

În cazul în care proiectele prevăd activități de producție, intensitatea ajutorului public va fi de până la 85% din totalul cheltuielilor eligibile.

In cazul in care proiectele prevad achizitia de utilaje agricole, intensitatea ajutorului public va fi cea aplicabila pentru investitiile realizate prin masura 121, intensitatea aplicabila fiind majorata conform prevederilor Fisei tehnice a masurii 121 pentru fiecare tip de beneficiar. Aceasta intensitate se aplica proiectelor depuse in cadrul sesiunilor lansate dupa aprobarea celei de-a X -a propuneri de modificare a PNDR.

Beneficiarii acestei măsuri vor primi tratament egal fără discriminare pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă etc.

Prevederi privind ajutorul de stat

Sprijinul acordat prin această măsură se va face conform Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1998/2006 din 15 Decembrie 2006 de aplicare a Art. 87 și 88 al Tratatului privind ajutorul „*de minimis*” , Jurnalul Oficial L 379 din 28.12.2006 (valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* primite pe perioada a 3 ani fiscali de către un beneficiar nu va depăși plafonul maxim al ajutorului public de **200.000 Euro/beneficiar și 100.000 Euro/beneficiar** în cazul sectorului de transport rutier).

Aceste plafoane se aplică indiferent de forma ajutorului „de minimis” sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul acordat de statul Membru este finanțat în totalitate sau parțial din surse de origine comunitară.

Reguli privind acordarea, cumulul, raportarea și monitorizarea acordării ajutoarelor potrivit regulii de minimis

Acordarea și monitorizarea sprijinului prin această măsură se face pe baza **declarației pe proprie răspundere a beneficiarului**, în conformitate cu Art. 3, alineatul (1) al Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1998/15.12.2006 de aplicare a Art. 87 și 88 al Tratatului privind ajutorul “de minimis”, Jurnalul Oficial L 379/28.12.2006, iar MADR, în calitate de furnizor de ajutor “de minimis” va ține evidența acestor ajutoare în conformitate cu Art. 3, alineatul (3) al aceluiași regulament și potrivit prevederilor art. 6 din Ordonanța de urgență nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat și a prevederilor Regulamentului pus în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007 privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat.

În cazul în care beneficiarul accesează în paralel pentru același proiect sprijin acordat în cadrul programului prin fondurile de garantare pentru garanții bancare, ajutorul total cumulativ acordat acestuia nu poate depăși cuantumul prevăzut în cadrul măsurii.

Criteria de selecție

- i. Aplicantul nu a mai primit fonduri comunitare pentru activități similare în ultimii 3 ani;
- ii. Proiectele care prin activitatea propusă creează mai mult de un loc de muncă/25.000 Euro investiți;
- iii. Proiectele care promovează activități meșteșugărești, de artizanat;
- iv. **Proiecte derulate de femei/tineri cu vârsta până în 40 de ani la data depunerii proiectelor;**
- v. **Proiecte cuprinzând acțiuni pentru protecția mediului**
- vi. **Acțiuni promovate de grupurile de producători, asociații, parteneriate**
- vii. Start-up-uri (micro-întreprinderi nou înființate).
- viii. Proiecte ce vizează dezvoltarea serviciilor sanitar-veterinare;
- ix. Proiecte ce vizează achiziționarea de echipamente pentru producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii.

Criteria de selecție locale

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative

Criteria și liniile de demarcare cu alte instrumente financiare ale UE și alte măsuri PNDR

Demarcarea intervenției FEADR și FEDR pentru producerea energiei electrice/termice dinsurse regenerabile:

- FEADR (PNDR - Axa 3, Măsura 312) va sprijini achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii, numai ca parte componentă a proiectelor și folosirea acestora în activitățile specifice derulate de către micro-întreprinderile din spațiul rural;
- FEDR (POS-CCE) va sprijini întreprinderile (IMM-uri, intermediare și mari) care produc energie din alte surse regenerabile ca activitate principală (exceptând atât întreprinderile care procesează produse agricole listate în Anexa 1 la Tratat cât și micro-întreprinderile din spațiul rural).

Demarcarea intervenției FEADR și FEDR pentru investiții productive derulate de către micro-întreprinderi:

- FEADR (PNDR– Axa 3, Măsura 312) va sprijini: Micro-întreprinderile din spațiul rural care desfășoară activități non-agricole, exceptând, micro-întreprinderile pentru start-up de high tech (Start-up-urile de high tech sunt întreprinderi inovative cu o vechime de max. 3 ani, care implementează (produc și comercializează pe piață) rezultatele obținute din activități de cercetare) și spin-off-urile (Spin-off este o noua companie creată, de un grup de cercetare dintr-o instituție publică de cercetare, pentru a produce și comercializa propriile rezultate CD) inovative.
- FEDR (POS CCE) va sprijini: Micro-întreprinderile *pentru start-up-urile de high tech și spin-off-urile inovative* de pe întreg teritoriul țării,
- FEDR (POR) va sprijini: Micro-întreprinderile din spațiul urban.

Coerența intervenției FEADR (PNDR-Axa 3) cu intervenția FSE (POS DRU):

Investițiile susținute prin Măsura 312 a PNDR, sunt completate de intervenția POS DRU privind orientarea, consilierea și training-ul în domeniul antreprenorial și non-agricol acordat locuitorilor din mediul rural, în special celor provenind din agricultura de subsistență.

Demarcarea cu Măsura 123 (PNDR-Axa 1) în privința micro-întreprinderilor din spațiul rural se face astfel: Energie regenerabilă - Prin Măsura 123 sunt susținute producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile ca parte componentă a proiectului de investiții în procesul productiv specific activităților acestei măsuri, în timp ce prin Măsura 312 este susținută achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii, ca parte componentă a proiectelor și folosirea acestora în activitățile specifice acestei măsuri.

Pentru activități productive - Componenta Măsurii 312 care necesită stabilirea unui criteriu de demarcare cu Măsura 123 este reprezentată de obținerea unui produs non-Anexa 1 prin procesarea unui produs Anexa 1. Astfel, criteriul de demarcare este următorul:

- ✓ Prin Măsura 123 sunt susținute activități de procesare a produselor Anexa 1 având drept rezultat obținerea unui produs non-Anexa 1 care poate fi numai produs alimentar sau biocombustibil;
- ✓ Prin Măsura 312 sunt susținute activități de procesare a produselor Anexa 1 având drept rezultat obținerea unui produs non-Anexa 1 care poate fi numai produs non-alimentar, cu excepția biocombustibilului.

În concluzie, demarcarea se face în funcție de tipul activității sprijinite.

Finanțare

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Nr de proiecte prevăzute	Cost total mediu nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția națională - măsură, euro	Contribuția privată
1	155.790	155.790	124.632	31.158	27.492

Indicatori de monitorizare

Tipul de indicator	Indicator	Ținta 2011-2013
Realizare	Numărul total de micro-întreprinderi sprijinite	1
	Împărțite în funcție de:	
	• categoria de vârstă sub 40 de ani	0
	• proiecte care au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu	1
	• acțiuni promovate de membri ai unui grup de producători, asociații, parteneriate	0
• proiecte care promovează acțiuni inovative	1	

Măsura 313 Încurajarea activităților turistice

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare - miza intervenției

- Măsura 313 – Încurajarea activităților turistice –se înscrie în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în prioritățile 4 – menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă și 5 – creșterea atractivității teritoriului - ale Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor.

Obiectivul general

- Dezvoltarea activităților turistice în Podișul Târnavelor care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă și a veniturilor alternative, precum și la creșterea atractivității spațiului rural din această zonă.

Obiective specifice

- Crearea și menținerea locurilor de muncă prin activități de turism, în special pentru tineri
- Creșterea valorii adăugate în activități de turism;
- Crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice;
- Creșterea numărului de turiști și a duratei vizitelor.

Obiective operaționale

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Creșterea și îmbunătățirea structurilor de primire turistice la scară mică în Podișul Târnavelor
- Dezvoltarea sistemelor de informare și promovare turistică Podișul Târnavelor
- Crearea facilităților recreaționale în vederea asigurării accesului la zonele naturale de interes turistic din Podișul Târnavelor

Raportul cu strategia de dezvoltare

Sector important al economiei, turismul furnizează oportunități noi și alternative pentru dezvoltarea și creșterea competitivității regiunii.

Turismul are o contribuție importantă în ceea ce privește regenerarea zonelor economice în declin, crearea de locuri de muncă și susținerea indirectă a altor sectoare.

Divers și fragmentat, turismul este caracterizat în general de un număr mare de afaceri mici și mijlocii și de o adaptare relativ lentă a acestora la condițiile schimbătoare ale pieței, la noile tehnologii și practicile managementului performant.

Creșterea competitivității regiunii și a atractivității acesteia ca destinație turistică depinde de furnizarea unui turism calitativ, în termeni de acomodare și servicii.

În contextul unor investiții susținute și orientate spre dezvoltarea și diversificarea produselor turistice și a infrastructurii de susținere, regiunea își poate îmbunătăți semnificativ nivelul de atractivitate și percepție externă.

Măsura urmărește reducerea și eventual eliminarea constrângerilor existente, pe baza unei abordări care are drept scop creșterea contribuției turismului la dezvoltarea economică durabilă a regiunii într-o manieră care să răspundă cerințelor turiștilor și de protejare a condițiilor de mediu.

Dezvoltarea turismului pe baza unei abordări integrate implică o calitate ridicată a: serviciilor, condițiilor de cazare, forței de muncă, transportului, mediului și ambianței generale.

Totodată măsura urmărește să asigure că turismul prin dezvoltarea sa contribuie la bunăstarea economică, socială și de mediu a regiunii

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate și modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Srijinul prin acesta măsură vizează următoarele tipuri de investiții în spațiul rural al regiunii Podișul Târnavelor

- a) Investiții în infrastructura de primire turistică;
- b) Investiții în activități recreaționale;
- c) Investiții în infrastructura la scară mică precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice, etc.;

d) Dezvoltarea și/sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural.

Acțiunile prevăzute a se efectua prin această măsură se înscriu în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în prioritățile 4 – menținerea și dezvoltarea activităților economice, prin creșterea numărului de locuri de muncă și 5 – creșterea atractivității teritoriului - ale Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

- **Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor**
- **Acțiunile acestei măsurise pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor**

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unui sector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directoare comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită -sLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul strategic Național de Referință

Cadrul strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Liniile Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, caresă conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- 1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
- 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
- 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
- 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
- 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.
4. Dezvoltarea durabilă a localităților
 - 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
 - 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
 - 5.1.Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
 - 5.2.Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
 - 5.3.Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și inter regionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

6. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

7. Programul Operațional sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice, program cu finanțare europeană, prin care poate fi accesat sprijin pentru dezvoltarea IMM-urilor și implementarea de sisteme TIC.

Beneficiari

- **Micro-întreprinderile** - așa cum sunt definite în Recomandarea Comisiei (CE) nr. 361/2003 și în legislația națională în vigoare Legea 346/2004 (având mai puțin de 10 angajați și o cifră de afaceri anuală netă sau active totale având o valoare de până la 2 milioane Euro). Statutul de micro-întreprindere poate viza un beneficiar care deține cel puțin statutul de persoană fizică autorizată;

- **Persoane fizice** (neînregistrate ca agenți economici) – care se vor angaja ca până la data semnării contractului de finanțare să se autorizeze cu un statut minim de persoană fizică autorizată și să funcționeze ca micro-întreprindere; Conform Legii nr. 300/2004 privind autorizarea persoanelor fizice și a asociațiilor familiale care desfășoară activități economice în mod independent, cu modificările și completările ulterioare

- **Comunele** prin reprezentanții lor legali conform legislației naționale în vigoare, precum și asociațiile de dezvoltare intercomunitară realizate doar între comune și înființate conform legislației naționale în vigoare; Conform Legii 215/2001, asociații de dezvoltare intercomunitară sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat și de utilitate publică, înființate de unitățile administrativ-teritoriale (în cazul de față doar între comune) pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice

- **ONG-uri, asociații, parteneriate**

Beneficiarii măsurii, a căror cerere de finanțare a fost selectată, sunt eligibili pentru schema de garantare pentru IMM-uri cu finanțare din PNDR.

Un beneficiar care a îndeplinit condițiile de eligibilitate și de selecție prevăzute în această fișă este considerat că îndeplinește condițiile prevăzute la art.51 alin 3 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006.

Acțiuni eligibile

Prin această măsură pot fi acoperite următoarele acțiuni:

Pentru componenta a):

i. Construcția, modernizarea, extinderea și dotarea structurilor de primire turistice (structuri agro-turistice și alte tipuri de structuri de primire turistice realizate de o micro-întreprindere) având până la 15 camere:

- Pentru investiții în structuri de primire turistice altele decât cele de agro-turism, nivelul de confort și calitatea serviciilor propuse prin proiect, trebuie să atingă standardul de calitate stabilit conform legislației în vigoare de minimum 3 margarete/stele;
- Pentru investițiile în agro-turism structura de primire turistică, nivelul de confort și calitate a serviciilor propuse prin proiect, trebuie să atingă standardul de calitate de minimum 1 margaretă.

În cazul zonelor deja dezvoltate din punct de vedere turistic, este permisă doar modernizarea și extinderea structurilor de primire turistice. În cazul modernizării unei structuri de primire turistică aceasta va presupune în mod obligatoriu creșterea nivelului de confort, cu cel puțin o margaretă/stea

De asemenea, vor fi susținute investițiile de racordare la utilitățile publice, achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât bio-combustibilii, ca parte componentă a proiectelor.

Pentru componenta b)

i. Investiții private în infrastructura turistică de agrement independentă sau dependentă de structura de primire turistică precum spații de campare, amenajări de ștranduri și piscine, achiziționare de mijloace de transport tradiționale pentru plimbări, trasee pentru echitație inclusiv prima achiziție de cai în scop turistic (cu excepția celor pentru curse și competiții) și asigurarea adăposturilor acestora (ca parte componentă a proiectului), rafting etc.

Pentru componenta c)

- i. Construirea, modernizarea și dotarea centrelor locale de informare în scopul promovării, prezentării și vizitării turistice;
- ii. Dezvoltarea de sisteme electronice locale de rezervare pentru structurile de primire turistice din spațiul rural, conectate la sistemele regionale și naționale;
- iii. Amenajarea de marcaje turistice, refugii turistice de utilitate publică etc.;
- iv. Investiții legate de refacerea în scop turistic a vechilor trasee de cale ferată cu ecartament îngust, a amenajărilor complementare acestora (ex: construcții, plan înclinat etc.), recondiționarea echipamentelor și utilajelor;
- v. Investiții legate de înființarea și amenajarea de trasee tematice (ex: "drumul vinului", „al olăritului”, „cioplitorilor în lemn” etc.).

Pentru componenta d):

- i. Elaborare de materiale promoționale precum prima editare a materialelor în scopul promovării acțiunilor turistice: broșuri de prezentare, panouri de informare etc.

Conform Art. nr. 55 din Regulamentul (CE) nr.1974/2006 pentru toate tipurile de acțiuni, vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de utilaje, echipamente, hardware, soft-uri, inclusiv achiziționarea în leasing a acestora, costurile de instalare și montaj și costurile generale legate

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

de întocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate/memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, achiziția de patente și licențe, în limita unui procent de 10% din valoarea totală a proiectului, iar pentru proiectele care nu prevăd construcții în limita a 5%.

Model de posibile acțiuni inovative :

- dezvoltarea unui website propriu GAL Podișul Târnavelor
- crearea și dezvoltarea de tururi și circuite turistice
- dezvoltarea ecoturismului
- organizarea de evenimente turistice – targuri turistice, conferințe, schimburi de experiență
- crearea și dezvoltarea turismului de sănătate și de recreere
- organizarea de evenimente de artă culinară, de prezentare a meșteșugurilor și tradițiilor specifice zonei
- crearea de trasee turistice pentru bicicliști
- înființarea unui punct de informare turistică
- amenajarea, dezvoltarea zonelor piscicole cu scop de agrement
- dezvoltarea utilizării energiei regenerabile
- parcare pentru rulote în zona lacurilor
- amenajarea spațiului de recreere în zona lacurilor
- construirea de case tematice, de agrement, în zona lacurilor
- etc

Criterii de eligibilitate

- Micro-întreprinderile, atât cele existente cât și start-up (nou înființate) trebuie să fie înregistrate și să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect, în spațiul rural;
- În cazul investițiilor în agro-turism, beneficiarul/membrul gospodăriei agricole trebuie să desfășoare o activitate agricolă în momentul aplicării;
- Beneficiarul trebuie să demonstreze viabilitatea investiției;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Micro-întreprindereasă nu fie în dificultate Firmele în dificultate sunt definite conform prevederilor Liniilor Directoare Comunitare cu Privire la Ajutoarele destat pentru salvarea și Restructurarea Firmelor în Dificultate (Community Guidelines Onstate Aid For Rescuing and Restructuring Firms in Difficulty) publicate în OJ C244, 1.10.2004, p.2;
- Structurile de primire turistice rurale vor fi în conformitate cu normele de clasificare prevăzute în legislația națională în vigoare;
- Pentru investiții noi, modernizare și extindere în cazul structurilor de primire turistice rurale, altele decât cele agro-turistice, nivelul de confort și calitatea serviciilor propuse prin proiect trebuie să atingă standardul de calitate de minim 3 margarete/stele;
- Pentru investiții înstructuri de primire agro-turistice va respecta definiția agro-turismului dată în cadrul acestei fișe, iar nivelul de confort și calitatea serviciilor propuse prin proiect trebuie să atingă standardul de calitate de minim 1 margaretă;
- În cazul zonelor deja dezvoltate din punct de vedere turistic, este permisă doar modernizarea și extinderea structurilor de primire turistice;
- Construcția, modernizarea și extinderea clădirilor trebuie să respecte prevederile PUG;
- Construcția, modernizarea și extinderea clădirilor trebuie să respecte/păstreze arhitectura specifică locală;
- Pentru investițiile noi înstructurile de primire turistice, suprafața de teren aferentă structurii de primire turistice (inclusiv înstructuri de primire agro-turistice) trebuie să fie de cel puțin 1000 mp (suprafața construită +suprafața terenului din jurul construcției.); în vederea evitării supraaglomerării și a fragmentării excesive a peisajului natural;
- Angajament din partea beneficiarului că va introduce obiectivul investițional în circuitul turistic;
- Beneficiarul sau responsabilul legal de proiect să facă dovada deținerii de aptitudini manageriale/marketingsau în acord cu activitatea propusă prin proiect (experiență/cursuri de formare profesională absolvite - cel puțin nivel de inițiere, cursuri de calificare etc.)sau să le dobândească până la efectuarea ultimei plăți;
- Beneficiarul trebuie să prezinte toate avizele și acordurile necesare investiției respective,
- Beneficiarul trebuie să prezinte avizele/autorizațiile de mediu necesare investiției, să respecte după caz cerințele de mediu specifice investițiilor în perimetrul ariilor protejate;
- Beneficiarul trebuie să dovedească dreptul de proprietate asupra terenului pe care urmează să realizeze investiția sau dreptul de folosință pe o perioadă de cel puțin 10 ani;
- Beneficiarul trebuie să declare pe propria răspundere că va asigura cofinanțarea proiectului;
- Beneficiarul care își propune o activitate generatoare de profit, trebuie să declare pe propria răspundere faptul că suma totală a ajutorului public nerambursabil accesat de către acesta nu depășește 200.000 Euro pe o perioadă de până la 3 ani fiscali.

Cheltuieli neeligibile

- Impozite și taxe fiscale;
- Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;
- Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Achiziționare de echipament second – hand;
- Investiții realizate de fermierii care au activitate de bază pescuitul și/sau acvacultura;
- Achiziționarea cailor pentru curse și competiții;
- Cheltuieli generate de activitățile de creștere a cailor;
- Achiziționarea de teren/clădiri;
- Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal;
- Achiziția de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri pentru a presta servicii de transport în numele terților și de mijloace de transport pentru persoane, ca și activitate principală;
- TVA, cu excepția TVA-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art.71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr.1698/2005;
- Costuri deschimb valutar, taxe și pierderi ocazionate deschimbările valutare asociate contului euro APDRP;
- Contribuția în natură;
- Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;
- Costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente.

Intensitatea ajutorului

Pentru investițiile în interes public negeneratoare de profit, intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de până la 100% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși valoarea de 200.000 Euro/proiect;

Pentru investițiile generatoare de profit, intensitatea ajutorului public nerambursabil va fi de până la:

- 85% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 100.000 Euro/proiect în cazul proiectelor de investiții în agro-turism;
- 85% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 100.000 Euro/proiect în cazul proiectelor de activități recreative;
-
- 50% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși 200.000 Euro/proiect pentru alte tipuri de investiții în turismul rural.

Beneficiarii acestei măsuri vor primi tratament egal fără discriminare pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență politică sau religioasă etc.

Prevederi privind ajutorul de stat

Orice sprijin pentru investiții generatoare de profit acordat prin această măsură se va face conform Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1998/2006 din 15 Decembrie 2006 de aplicare a art. 87 și 88 al Tratatului privind ajutorul „de minimis” , Jurnalul Oficial L 379 din 28.12.2006

(valoarea totală a ajutoarelor de minimis primite pe perioada a 3 ani fiscali de către un beneficiar nu va depăși plafonul maxim al ajutorului public de 200.000 Euro/beneficiar).

Acest plafon se aplică indiferent de forma ajutorului „de minimis” sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul acordat destatului Membru este finanțat în totalitate sau parțial din surse de origine comunitară.

Reguli privind acordarea, cumulul, raportarea și monitorizarea acordării ajutoarelor potrivit regulii de minimis

Acordarea și monitorizarea sprijinului prin această măsură se face pe baza declarației pe propria răspundere a beneficiarului, în conformitate cu art. 3, alineatul (1) al Regulamentului Comisiei (CE) nr.1998/15.12.2006 de aplicare a art. 87 și 88 al Tratatului privind ajutorul “de minimis”, Jurnalul Oficial L 379/28.12.2006, iar MADR, în calitate de furnizor de ajutor “de minimis” va ține evidența acestor ajutoare în conformitate cu art. 3, alineatul (3) al aceluiași regulament și potrivit prevederilor art. 6 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului destat și a prevederilor Regulamentului pus în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007 privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor destat.

În cazul în care beneficiarul accesează în paralel pentru același proiect sprijin acordat în cadrul programului prin fondurile de garantare pentru garanții bancare, ajutorul total cumulat acordat acestuia nu poate depăși cuantumul prevăzut în cadrul măsurii.

Criterii de selecție

Pentru componenta a), b) :

- i. Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investiții similare în ultimii 3 ani;
- ii. Proiecte din zone cu potențial turistic ridicat dar care nu sunt suficient dezvoltate din acest punct de vedere;
- iii. Proiectele care prin activitatea propusă creează mai mult de un loc de muncă/25.000 Euro investiții;
- iv. Proiecte derulate de femei/tineri cu vârsta până în 40 de ani la data depunerii proiectului;
- v. Proiecte promovate de grupuri de producători, asociații, parteneriate;
- vi. Proiecte integrate, care combină acțiuni din componentele: a), b), c) sau d);
- vii. Proiecte care au în componență și investiții de producere a energiei din surse regenerabile utilizate în scopul desfășurării activității turistice;
- viii. Proiecte care prevăd prin activitatea propusă păstrarea și promovarea culturii tradiționale prin achiziționarea de obiecte certificate ca fiind produse tradiționale de marcă, în vederea amenajării structurilor de primire turistice;
- ix. Proiecte de investiții în agro-turism ai căror aplicanți nu au beneficiat de sprijin pentru investiții prin măsurile Axei 1.

Pentru componentele c) și d):

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- i. Proiecte incluse într-ostrategie de promovare la nivel național/regional/județensau local (de tip LEADER);
 - ii. Proiectele care acoperă o zonă omogenă alcătuită din cel puțin 3 comune și în care există minim 15 acțiuni/investiții de turism;
 - iii. Proiecte care contribuie la promovarea tradițiilor culturale.
- Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție mai sus menționate.

Criterii deselecție locale

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsurise va asigura că:

- cel puțin 30% dintre beneficiarii finali au vârsta de până la 40 de ani
- cel puțin 25% dintre proiecte integrează probleme de mediu
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative

Descrierea angajamentelor

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de Plăți plata unui avans în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr.1974/2006 destabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privindsprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Plata este condiționată de constituirea unei garanții bancaresau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului.

În cazul beneficiarilor publici, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit poate accepta beneficiarului drept garanție, un angajamentscris, emis de către autoritatea ierarhicsuperioară, prin care aceastase angajează la platasumei de garantare în cazul în care nuse îndeplinesc condițiile în care a fost acordat avansul.

Garanția depusăse eliberează numai în cazul în care Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuitstabilește căsuma cheltuielilor efectuate care corespundsprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului.

Criteriile și liniile de demarcare cu alte instrumente financiare ale UE

- ✓ Demarcare FEADR –FEDR (PNDR –POR)

Intervenția FEADR vizează:

- Investițiile realizate de micro-întreprinderi în infrastructura de primire turistică, infrastructura recreațională din spațiul rural, cu excepția investițiilor din stațiunile balneo-climaterice;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Centre locale de informare și promovare turistică din spațiul rural;
- Investiții publice în infrastructura turistică la scară mică cu respectarea plafonului stabilit prin măsură.

Intervenția FEDR vizează:

- Investiții în infrastructura turistică în spațiul urban;
- Investiții în infrastructura turistică în stațiunile balneo-climaterice indiferent de teritoriu – rural sau urban;
- Centrele naționale de promovare turistică;
- Investiții în infrastructura la scară mare în spațiul rural, cu respectarea costului total al proiectului, de minim 1.500.000 Euro.

✓ Demarcare cu alte măsuri FEADR

- ❖ Prin Măsura 312 sunt susținute investiții productive în sectorul non-agricol, exceptând activitățile de turism susținute prin Măsura 313;
- ❖ Prin Măsura 322 sunt susținute investițiile în infrastructura publică de apă/apă uzată, precum și infrastructura recreațională de utilitate publică pentru populația rurală, iar prin Măsura 313 sunt susținute investițiile de racordare a structurilor de primire turistice și a infrastructurii recreaționale la utilitățile publice, ca părți componente ale proiectului;
- ❖ Prin Măsura 125 sunt susținute doar investițiile de racordare a fermelor situate în extravilan, la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, în scopul dezvoltării și adaptării agriculturii iar în privința silviculturii investițiile constau în corectarea torențelor în bazinele hidrografice.

Coerența intervenției PDL Podișul Târnavelor cu intervenția POS DRU:

Investițiile susținute prin Măsura 313 din PDL Podișul Târnavelor sunt completate de intervenția POS DRU privind orientarea, consilierea și training-ul în domeniul antreprenorial și non-agricol acordat locuitorilor din mediul rural, în special a acelor care provin din agricultura de subzistență.

Finanțare

Nr de proiecte prevăzute	Cost total mediu nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția națională - măsură, euro	Contribuția privată
2	82.500	165.000	132.000	33.000	29.117

Indicatori de monitorizare

Tipul indicatorului	Indicator	Ținta 2011-2013
Realizare	Numărul de proiecte:	
	• care au ca beneficiari persoane cu vârsta de până la 40 de ani;	0
	• proiecte promovate de membri ai unui grup de producători, asociații sau parteneriate	0
	• proiecte integrează probleme de mediu	1
	• proiecte care promovează acțiuni inovative	1

Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale

Obiectivele și raportul cu strategia de dezvoltare - miza intervenției

- Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale - se înscrie în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în prioritatea 5 a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv creșterea atractivității teritoriului.

Obiectivul general al măsurii vizează îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, asigurarea accesului la serviciile de bază și protejarea moștenirii culturale și naturale din spațiul rural în vederea realizării unei dezvoltări durabile a teritoriului Podișul Târnavelor.

Obiectivul specific vizează creșterea numărului de locuitori din Podișul Târnavelor care beneficiază de servicii îmbunătățite.

Obiectivele operaționale ale acestei măsuri vizează:

- Îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază în spațiul rural;
- Îmbunătățirea accesului la serviciile publice de bază pentru populația rurală;
- Creșterea numărului de sate renovate;
- Creșterea numărului de obiective de patrimoniu din spațiul rural sprijinite.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Dezvoltarea economică a Teritoriului Podișului Târnavelor este afectată de multiple probleme generate de starea căilor de acces, lipsa sau insuficiența utilităților publice și a infrastructurii sociale. De asemenea, calitatea vieții este strict determinată de distanța la care se află produsele și serviciile necesare oamenilor.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În condițiile economice actuale, dezvoltarea zonelor rurale sub toate aspectele, poate și trebuie să asigure o alternativă socio – economică a zonelor urbane.

Problemele complexe ale spațiului rural implică luarea unor măsuri menite să atenueze sau să elimine discrepanțele existente și să realizeze o conexiune socio – economică.

Infrastructura rurală din regiunea Podișul Târnavelor este slab dezvoltată.

În majoritatea spațiului rural se remarcă drumuri locale nemodernizate și drumuri de pământ sau pietruite, stare de lucruri ce are un impact negativ asupra accesului direct la rețeaua rutieră sau la cea de cale ferată.

Deficiențe importante se constată și la cele care asigură circulația în zonele rurale și/sau deservește accesul la exploatarea agricole. De asemenea, rețelele de alimentare cu apă în sistem centralizat, rețelele de canalizare și stațiile de tratare a apelor reziduale sunt aproape inexistente.

Astfel, în majoritatea comunelor lipsesc sistemele de canalizare și stațiile de epurare, apele uzate fiind de regula deversate în apele curgătoare care traversează regiunea Podișul Târnavelor.

În aceste condiții, multe gospodării din mediul rural nu au posibilitatea și/sau oportunitatea să acceseze serviciile agricole extinse, piețele de desfacere, și astfel nu își pot comercializa producția agricolă și genera alternative la mediul de subsistență.

Din punct de vedere al dezvoltării economice și sociale, mediul rural este încă dependent de activitățile agricole bazate pe valorificarea primară a resurselor naturale.

Cerințele pentru o infrastructură rurală îmbunătățită sunt evidente iar prin sisteme de aprovizionare cu apă modernizate, prin sisteme de canalizare, trebuie să se soluționeze unele dintre dificultățile sociale grave care există în spațiul rural la nivel social regional. Investițiile în asemenea infrastructuri rurale pot de asemenea să sprijine diminuarea nivelurilor ridicate ale mortalității infantile.

Totodată înlăturarea efectelor negative generate de existența unei infrastructuri fizice și sociale inadecvate va conduce și la o diversificare a activităților din mediul rural.

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii fizice și sociale constituie un prim pas ce trebuie făcut, acestea determinând pe de o parte mărirea atractivității mediului rural, iar pe de altă parte pătrunderea capitalului privat pe piața agricolă.

Descrierea acțiunilor ce vor fi realizate în modul în care acestea satisfac nevoile stabilite în strategia de dezvoltare

Sprijinul pentru această măsură vizează investiții în spațiul rural pentru:

- a) Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază;
- b) Crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală;
- c) Protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural.

Acțiunile prevăzute să se efectueze prin această măsură se înscriu în Axa 3 a PNDR – Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale și se încadrează în prioritatea 5 a Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv creșterea atractivității teritoriului.

Modul de acoperire a teritoriului de către acțiunile aferente acestei măsuri

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Această măsură are ca arie de aplicabilitate întreg teritoriului GAL Podișul Târnavelor;
- Acțiunile acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri incluse în PDL Podișul Târnavelor.

Sinergia cu alte măsuri

1. Prioritățile Uniunii Europene referitoare la:

- ❖ Conservarea biodiversității, protecția apei și a solului, diminuarea schimbărilor climatice și a poluării aerului și utilizarea pesticidelor;
- ❖ Implementarea inovației în mediul rural, prin introducerea de noi produse și procese ce au în vedere practici noi de producție, de management de protecție a mediului ce vor contribui la performanțele fermierilor, micilor întreprinzători;
- ❖ Eficientizarea investițiilor în producția și utilizarea de energie din surse regenerabile contribuind astfel la diminuarea poluării și implicit la combaterea schimbărilor climatice;
- ❖ Agricultură ecologică pe baza dezvoltării producției și a unei piețe interne de produse agroalimentare ecologice, luând în considerare potențialul României în ceea ce privește agricultura ecologică;
- ❖ Dezvoltarea unisector agricol, alimentar și forestier competitiv bazat pe cunoaștere și inițiativă privată compatibil cu liniile directoare comunitare și care vizează atât îmbunătățirea competențelor profesionale prin investiții în capitalul uman și fizic cât și restructurarea și dezvoltarea fermelor și a sectoarelor de procesare.

2. Programul Național de Reforme (PNR) al României

Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită – SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritățile strategice ale PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția sunt următoarele:

- „Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”;
- „Creșterea ocupării și a ratei de activitate”;
- „Îmbunătățirea capacității administrative”.

3. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat

În acord cu Linii Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman din România;
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Intervențiile prevăzute în strategia CSNR țin cont de necesitatea investițiilor atât în zonele rurale cât și în zonele urbane, în contextul rolului pe care îl dețin în cadrul dezvoltării regionale cât și pentru a promova dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă și incluziunea socială. Strategia de dezvoltare rurală și obiectivele generale ale acesteia sunt în conformitate cu strategia Lisabona și cu obiectivele de la Göteborg, în special prin creșterea economică și crearea de locuri de muncă în spațiul rural, prin sprijin acordat zonelor defavorizate, investiții în protecția mediului, asigurarea conformității cu standardele europene și încurajarea investițiilor pentru creșterea competitivității sectorului agricol și alimentar.

Coerența și consistența dintre obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș și CSNR au în vedere dezvoltarea omogenă și durabilă a tuturor zonelor rurale ale României și eliminarea oricăror posibilități de dublă finanțare.

4. Programul de Dezvoltare al județului Mureș 2007-2013

Strategia de Dezvoltare Județeană urmărește dezvoltarea în județ a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

1. Îmbunătățirea infrastructurii locale și județene (transport, mediu, sănătate, educație, asistență socială, reabilitare urbană, utilități publice)
 - 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
 - 1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
 - 1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de educație;
 - 1.4 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;
 - 1.5 Reorganizarea, dezvoltarea infrastructurii de asistență socială.
2. Sprijinirea afacerilor
 - 2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;
 - 2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;
 - 2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.
 - 2.4 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri.
3. Dezvoltarea turismului
 - 3.1 Dezvoltarea infrastructurii în turism;
 - 3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
 - 3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism;
 - 3.4 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

4. Dezvoltarea durabilă a localităților
- 4.1 Dezvoltarea durabilă a mediului urban;
- 4.2. Dezvoltarea durabilă a mediului rural.
5. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
- 5.1. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă;
- 5.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale;
- 5.3. Achiziționarea de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltarea afacerilor.

5. Planul de Dezvoltare al regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Obiectivul strategic al dezvoltării regiunii este reprezentat de crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii.

Obiectivele specifice sunt:

- creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale;
- îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate;
- creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile.

6. Fonduri nerambursabile oferite de CJ Mureș.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri europene:

7. Programul Operațional Regional, program cu finanțare europeană, prin intermediul căruia sunt promovate: îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport, îmbunătățirea infrastructurii sociale, dezvoltarea durabilă și sprijinirea turismului, dezvoltarea IMM-urilor etc.

Complementaritatea cu programe finanțate din fonduri naționale:

8. Programul privind reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă, a sistemelor de canalizare și a stațiilor de tratare a apei potabile și de epurare a apei uzate (finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului).

9. Programul privind pietruirea, reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate și alimentarea cu apă a satelor (finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului).

Beneficiari

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Comunele prin reprezentanții lor legali conform legislației naționale în vigoare;
- Autoritățile locale (comune) sau asociații de dezvoltare intercomunitare prin operatorii regionali pentru investițiile în infrastructura de apă/apă uzată;
- Asociațiile de dezvoltare intercomunitare realizate între două sau mai multe comune înființate conform legislației naționale în vigoare;
- ONG-uri, așezăminte culturale și instituții de cult definite conform legislației naționale în vigoare;
- Persoane fizice și juridice care dețin în proprietate sau administrează obiective de patrimoniu cultural/natural de interes local și care aplică pentru componenta „c”.

Acțiuni eligibile

Pentru componenta a):

- Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local (drumuri comunale, vecinale și străzi din interiorul comunei) ce aparțin proprietății publice a unității administrative (comuna) pe teritoriul căreia se află, așa cum sunt definite și clasificate în conformitate cu legislația națională în vigoare;
- Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă (captare, stații de tratare, alimentare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e);
- Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată (canalizare, stații de epurare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e);
- Prima înființare și extinderea rețelei publice de joasă tensiune și a rețelei publice de iluminat cu eficiență energetică ridicată;
- Prima înființare și extinderea rețelei publice locale de alimentare cu gaz către alte localități rurale sau către zone rurale care nu sunt conectate la rețea;
- Investiții în stații de transfer pentru deșeuri și dotarea cu echipamente de gestionare a deșeurilor.

Prin stație de transfer se înțelege instalația ce servește la transferul sau depozitarea pe termen scurt a deșeurilor urmând apoi să fie încărcate prin presare în prescontainere și transportate pentru reciclare, tratare sau eliminare

Pentru componenta b):

- Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- Renovarea clădirilor publice (ex.primării) și amenajări de parcuri, piețe, spații pentru organizarea de târguri etc);
- Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile (însușirea în care este vorba de clădiri publice);
- Prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centrele de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale;
- Investiții în construcția de grădinițe noi pentru copii, inclusiv dotarea acestora;
- Achiziționarea de microbuze care să asigure transportul public pentru comunitatea locală în zonele unde o astfel de investiție nu este atractivă pentru companiile

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

private dar care este indispensabilă pentru comunitate și vine în sprijinul rezolvării unei importante nevoi sociale inclusiv construirea de stații de autobuz;

- Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice (de deszăpezire, întreținere spații verzi etc.) dacă fac parte din investiția inițială pentru înființarea serviciului;
- Investiții de renovare, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale, inclusiv prima achiziție de cărți, materiale audio, achiziționarea de costume populare și instrumente muzicale tradiționale în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial ca parte componentă a proiectului. De asemenea vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de echipamente hardware, software, inclusiv costurile de instalare și montaj.

Pentru componenta c):

- Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural - grupa B și natural din spațiul rural (peșteri, arbori seculari, cascade etc.);
- Studii privind patrimoniul cultural (material și imaterial) din spațiul rural cu posibilitatea de valorificare a acestora și punerea acestora la dispoziția comunității;
- Achiziționare de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.

Model de posibile acțiuni inovative :

- realizarea unor piste și trasee pentru bicicliști;
- punerea în valoare a potențialului arhitectural local, a meșteșugurilor și tradițiilor locale prin înființarea unor muzee;
- înființarea unor centre cultural-turistice;
- înființare centru de asigurare a serviciilor sociale pentru bătrâni și persoane cu nevoi speciale;
- renovarea clădirilor publice aflate în patrimoniul cultural și arhitectural;
- amenajare spații publice ca spații de joacă tematice pentru copii;
- amenajare parcuri, piețe, spații pentru târguri;
- etc.

Tipul de costuri acoperite

Conform art. nr. 55 din Regulamentul (CE) nr.1974/2006 vor fi susținute și costurile generale legate de întocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate/ memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor

necesare implementării proiectelor, așa cum sunt ele menționate în legislația națională, achiziționarea de patente și licențe, în limita a 10% din valoarea totală eligibilă a proiectului iar pentru proiectele care nu prevăd construcții, în limita a 5%.

Criterii de eligibilitate:

- Proiectul trebuie să fie realizat în spațiul rural conform definiției din PNDR iar beneficiarul se identifică într-una din categoriile de beneficiari definite;
- Nu este permisă dubla finanțare a aceleiași activități/investiție din alte fonduri comunitare sau naționale;
- Beneficiarul trebuie să prezinte toate avizele și autorizațiile necesare investiției;
- Prin memoriul justificativ/studiul de fezabilitate, proiectul trebuie să demonstreze oportunitatea și necesitatea socio-economică a investiției;
- Proiectul propus este în conformitate cu normele de mediu, (inclusiv Directiva Cadru Apă) și legislația în vigoare cu privire la normele de siguranță în transport/energie;
- Proiectele de investiții în infrastructura de apă/apă uzată vor trebui să prezinte fie un aviz tehnico-economic din partea operatorului regional acolo unde acesta există, fie un aviz din partea consiliului județean prin care se dovedește și conformitatea proiectului cu strategia regională/județeană de apă/apă uzată, iar în cazul în care un astfel de proiect nu se regăsește în situațiile mai sus menționate, proiectul va fi însoțit de angajamentul autorităților locale de a asigura gestionarea și mentenanța investiției;
- Investiția să respecte Planul Urbanistic General;
- Construcția, modernizarea și extinderea clădirilor trebuie să respecte/ păstreze arhitectura specifică locală;
- Orice beneficiar al acestei măsuri poate aplica pentru maxim 2 proiecte individuale pe întreaga perioadă de programare (2010-2013);
- Pentru investițiile în infrastructura fizică de bază, beneficiarii trebuie să prezinte lista cu semnături ale locuitorilor, agenților economici și instituțiilor publice care au depus la primărie adeziunea privind necesitatea investiției și angajamentul de racordare din surse proprii la rețeaua de apă/canalizare/gaze/energie electrică sau acordul privind plata colectării deșeurilor;
- Beneficiarul se angajează să asigure mentenanța investiției.

Cheltuieli neeligibile:

- Proiectele de utilitate publică care nu respectă normele privind calitatea în construcții și nu sunt conforme cu normativele de proiectare;
- Investițiile privind infrastructura de apă/apă uzată pentru localitățile rurale care intră sub incidența proiectelor regionale finanțate prin POS Mediu pe baza Master Planurilor regionale;
- Cumpărarea de teren și/sau de imobile;
- Impozite și taxe fiscale;
- Costuri operaționale inclusiv costuri de întreținere și chirie;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Comisioane bancare, costurile garanțiilor, cheltuieli de înființare și cheltuieli similare;
- Investiții care fac obiectul Măsurii 125 din Axa 1 a PNDR (drumurile de acces la fermă și cele de exploatație forestieră);
- Drumurile județene, naționale și rețeaua TEN-T;
- Achiziționarea de bunuri second-hand (utilizate), cu excepția celor care au ca obiectiv obținerea caracterului tradițional autentic;
- Renovarea și construcția de școli, dispensare și spitale;
- Investițiile în obiective de patrimoniu cultural UNESCO și național;
- Construcția de așezăminte culturale noi;
- Orice cheltuieli realizate cu scopul asigurării mentenanței sau orice alte cheltuieli generate de simpla înlocuire în conformitate cu art. 55 din Regulamentul (CE) nr. 1974/2006;
- TVA, cu excepția TVA-ului nedeductibil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele scutite de plata impozitului, conform art.71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr.1698/2005;
- Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;
- Contribuția în natură;
- Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.
- Costuri realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate;
- Costuri privind închirierea de mașini, utilaje, instalații și echipamente;
- Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal;
- Achiziția de mijloace de transport rutier de mărfuri pentru a presta servicii de transport în numele terților.

Pentru localitățile rurale identificate prin Master Planurile Regionale și eligibile prin PNDR, investițiile în rețeaua de alimentare cu apă se vor realiza numai împreună cu rețeaua de canalizare și stații de epurare. În cazul în care pentru celelalte localități rurale sub 10.000 p.e. neidentificate prin Master Planurile Regionale, inclusiv localitățile sub 2.000 p.e. care de asemenea vor beneficia de spijin FEADR prin PNDR nu se poate respecta soluția tehnică standard, trebuie găsite soluții neconvenționale de captare, alimentare, colectare și epurare a apei uzate, iar în cazul în care există sistemul de captare, trebuie identificată soluția tehnică adecvată pentru colectarea și epurarea apei uzate, conform cerințelor Directivei Cadru Apă

Intensitatea ajutorului

Sprijinul public (comunitar și național) acordat în cadrul acestei măsuri va fi:

- a) **de până la 100% din totalul cheltuielilor eligibile** pentru proiectele de utilitate publică, negeneratoare de profit, dar valoarea totală eligibilă a proiectului nu va depăși 200.000 cheltuieli publice, iar valoarea totală va fi de maxim 400 000 euro/beneficiar;

- b) **de până la 70% din totalul cheltuielilor eligibile** pentru proiectele generatoare de profit. Volumul sprijinului nu poate depăși plafonul de 200.000 Euro/beneficiar pentru o perioadă de minim 3 ani fiscali conform regulii „de minimis” stipulată în Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1998/2006 Jurnalul Oficial L 379 din 28.12.2006.

Prevederi privind ajutorul de stat

Orice sprijin pentru investiții generatoare de profit acordat prin această măsură se va face conform Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1998/2006 din 15 Decembrie 2006 de aplicare a art. 87 și 88 a Tratatului privind ajutorul „de minimis”, Jurnalul Oficial L 379 din 28.12.2006 (valoarea totală a ajutoarelor de minimis primite pe perioada a 3 ani fiscali de către un beneficiar nu va depăși plafonul maxim al ajutorului public de 200.000 Euro/beneficiar.

Acest plafon se aplică indiferent de forma ajutorului „de minimis” sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul acordat de statul Membru este finanțat în totalitate sau parțial din surse de origine comunitară.

Reguli privind acordarea, cumulul, raportarea și monitorizarea acordării ajutoarelor potrivit regulii de minimis

Acordarea și monitorizarea sprijinului prin această măsură se face pe baza declarației pe proprie răspundere a beneficiarului, în conformitate cu art. 3, alineatul (1) al Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1998/15.12.2006 de aplicare a art. 87 și 88 al Tratatului privind ajutorul „de minimis”, Jurnalul Oficial L 379/28.12.2006, iar MADR, în calitate de furnizor de ajutor „de minimis” va ține evidența acestor ajutoare în conformitate cu art. 3, alineatul (3) al aceluiași regulament și potrivit prevederilor art. 6 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat și a prevederilor Regulamentului pus în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/ 2007 privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat.

În cazul în care beneficiarul accesează în paralel pentru același proiect sprijin acordat în cadrul programului prin fondurile de garantare pentru garanții bancare, ajutorul total cumulat acordat acestuia nu poate depăși cuantumul prevăzut în cadrul măsurii.

Criterii de selecție

- i. Localitățile rurale care nu au mai primit anterior sprijin comunitar pentru o investiție similară;
- ii. Localități rurale din regiunile cu grad de sărăcie ridicat (în România sărăcia a fost definită și calculată conform metodologiei elaborate de către Banca Mondială și Comisia Anti-Sărăcie și promovare a Incluziunii Sociale (CASPI) din cadrul Guvernului României având ca bază nivelul de bunăstare al unei gospodării măsurată prin cheltuielile de consum pe adult echivalent);
- iii. Proiectele care se încadrează într-o strategie de dezvoltare locală sau județeană;
- iv. Proiecte integrate de investiții – în acest caz acțiunea/acțiunile secundară/secundare din cadrul proiectului integrat trebuie să dețină o pondere de minim 10% din valoarea totală eligibilă a proiectului în cauză

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- v. Proiectele de investiții în infrastructura de apă/apă uzată în localitățile rurale între 2.000-10.000 de p.e. identificate prin Master Planurile Regionale, dar care nu sunt finanțate din POS Mediu;
- vi. Proiecte de investiții în infrastructura de drumuri care asigură legătura cu principalele căi rutiere (drumurile județene, naționale) sau alte căi principale de transport (feroviare și fluviale);
- vii. Proiecte de investiții în infrastructura de alimentare cu apă în zonele în care apa este insuficientă sau în zonele care prezintă incidență ridicată a perioadelor de secetă;
- viii. Proiectele de investiții în infrastructura de apă/apă uzată pentru zonele în care apa prezintă un grad ridicat de poluare sau zonele în care apa freatică prezintă o concentrație ridicată de nitrați ce afectează sănătatea populației;
- ix. Proiecte de investiții în infrastructura socială;
- x. Proiectele care promovează investiții în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție mai sus menționate.

Criterii de selecție locale

În conformitate cu prioritățile strategiei de dezvoltare a teritoriului Podișul Târnavelor, în cadrul acestei măsuri se va asigura că:

- beneficiarii finali pot fi membri ai unor asociații sau parteneriate;
- cel puțin 25% dintre proiecte au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu;
- cel puțin 20% dintre proiecte promovează acțiuni inovative.

Descrierea angajamentelor

Beneficiarii acestei măsuri pot solicita Agenției de Plăți plata unui avans în cuantum de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.363/2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr.1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, iar plata este condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente, corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului.

În cazul beneficiarilor publici, Agenția de Plăți poate accepta beneficiarului drept garanție, un angajament scris, emis de către autoritatea ierarhic superioară, prin care aceasta se angajează la plata sumei de garantare în cazul în care nu se îndeplinesc condițiile în care a fost acordat avansul.

Garanția depusă se eliberează numai în cazul în care Agenția de Plăți stabilește că suma cheltuielilor efectuate care corespund sprijinului public pentru investiții a depășit valoarea avansului.

Criteriile și liniile de de marcare cu alte instrumente financiare ale UE, programe naționale

Demarcarea sprijinului FEADR, FEDR și FC pentru infrastructura de apă/apă uzată are la bază Master Plan-uri Regionale, elaborate de către MMDD. Prin PNDR (FEADR) se vor finanța acele proiecte de infrastructură de apă/apă uzată din localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e.) cu excepția acelor localități rurale care sunt cuprinse în Proiectele

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Regionale care vor fi finanțate prin POS Mediu (FEDR, FC) și cu excepția proiectelor de infrastructură apă/apă uzată din stațiunile balneare și balneoclimaterice din spațiul rural care vor fi sprijinite prin POR (FEDR).

Demarcarea sprijinului FEADR, FEDR și FC privind gestionarea deșeurilor:

- În ceea ce privește managementul deșeurilor în perioada 2007-2013 prin FEDR și FC (POS Mediu) vor fi susținute investițiile de dezvoltare a sistemelor de management integrat la nivel de județ care vor acoperi de asemenea și localitățile rurale din județele care intră sub incidența POS Mediu și sunt anexate în acest program;

Demarcarea intervenției FEADR, FEDR și FC privind infrastructura de transport are la bază clasificarea drumurilor după cum este stipulat în legislația națională, astfel:

- FEDR (POR) va susține investițiile aferente drumurilor județene și străzilor urbane;
- FEDR (POS Transport) va susține investițiile aferente drumurilor naționale;
- FC (POS Transport) va susține investițiile aferente rețelei TEN-T.

Demarcarea în privința intervenției pentru patrimoniul cultural se face astfel: FEDR (POR) va sprijini: patrimoniul UNESCO și patrimoniul cultural național - grupa A și patrimoniul cultural local din mediul urban - grupa B.

Demarcarea în privința intervenției FEADR, FEDR și FSE privind investițiile în infrastructura aferentă serviciilor sociale:

- FEADR (PNDR Axa 3) va susține prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centre de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale și investiții noi în grădinițe pentru copii din spațiul rural;
- FEDR (POR) va susține reabilitarea infrastructurii existente.

✚ Demarcarea cu alte măsuri din PDL Podișul Târnavelor:

- Infrastructura de drumuri - prin Măsura 125 vor fi sprijinite investițiile pentru drumurile de acces la fermă și drumurile de exploatație forestieră care sunt drumuri de utilitate privată și sunt administrate de persoane fizice sau juridice care le au în proprietate sau în administrare, conform legislației naționale în vigoare, în timp ce prin Măsura 322 vor fi sprijinite drumurile publice de interes local care aparțin proprietății publice a comunei.

- Infrastructura de apă/apă uzată - prin Măsura 125 sunt susținute doar investițiile de racordare a fermelor situate în extravilan, la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, în scopul dezvoltării și adaptării agriculturii iar în privința silviculturii investițiile constau în corectarea torentelor în bazinele hidrografice, în timp ce prin Măsura 322 sunt susținute investițiile în infrastructura publică de apă/apă uzată realizate la nivel de comună.

- Infrastructura recreațională - prin Măsura 313 sunt susținute investițiile în infrastructura recreațională ca investiții private dependente sau independente de structura de primire turistică, în timp ce prin Măsura 322 sunt susținute investițiile în infrastructura publică recreațională ce de servește locuitorii comunei unde o astfel de investiție are loc.

✚ Demarcarea cu Programul Național de Reabilitare a Așezămintelor Culturale:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Prin Programul Național de Reabilitare a Așezămintelor Culturale vor fi finanțate investițiile noi (construcție și dotare) pentru așezăminte culturale din spațiul rural.
- Prin Măsura 322 “Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”, Axa 3 se va sprijini reabilitarea, modernizarea și dotarea așezămintelor culturale existente în spațiul rural.

Finanțare

Nr de proiecte prevăzute	Cost total mediu nerambursabil, euro	Cost total nerambursabil pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția publică - măsură, euro	Contribuția privată
13	95.000	1.100.000	880.000	220.000	0

Indicatori de monitorizare

Tipul indicatorului	Indicatorul	Ținta 2011-2013
Realizare	Număr de comune sprijinite	2
	- proiecte care sunt promovate de membri ai unor asociații sau parteneriate	1
	- proiecte care au ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu	1
	- proiecte care promovează acțiuni inovative	1

Măsura 421 Implementarea proiectelor de cooperare

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare rurală – miza intervenției

Obiectiv operațional - Participarea GAL Podișul Târnavelor la proiecte de cooperare

Cooperarea reprezintă lucrul în comun pentru atingerea unor scopuri comune.

În cadrul axei LEADER, cooperarea reprezintă o modalitate de a extinde experiențele locale pentru îmbunătățirea strategiilor locale, un mod de a avea acces la informații și idei noi, de a face schimb de experiență și de a învăța din experiența altor regiuni sau țări, pentru a stimula și sprijini inovația, pentru dobândire de competențe și îmbunătățirea lor.

Prin intermediul acestei măsuri se vor finanța proiecte de cooperare transnațională și inter-teritorială între GAL Podișul Târnavelor și alte grupuri/parteneriate, care funcționează

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

după principiul LEADER, parteneriate public-private selectate în cadrul Axei 3, conform art.59 e) din Regulamentul (CE) nr.1698/2005 sau oricărui alte grupuri rurale organizate după metoda LEADER (grupuri locale care să aibă un rol activ în dezvoltarea rurală, să fie organizate pe baza parteneriatului actorilor locali, grupuri de inițiativă locală, micro-regiuni și alte parteneriate de tip LEADER, grupuri finanțate prin Axa 4 din FEP) și recunoscute de statul membru.

Aceste proiecte vor fi implementate sub responsabilitatea unui GAL coordonator.

Doar proiectele/acțiunile comune care corespund obiectivelor măsurilor din cele 3 axe (Axa 1, 2 și 3) ale FEADR vor fi eligibile pentru sprijin.

Acțiunile comune pot avea ca obiectiv și construcția instituțională:

- schimb de experiență și bune practici privind dezvoltarea locală prin publicații comune,
- organizare de evenimente,
- proiecte de twinning (schimb de manageri de program și de personal)
- sau prin lucrări de dezvoltare comune sau coordonate în comun.

Funcționarea unei structuri comune este cea mai integrată formă de cooperare.

Responsabilitățile fiecărui partener vor fi detaliate în cadrul unui acord de cooperare, semnat de cele două parteneriate implicate în proiect, care trebuie să conțină referințe la un buget general planificat, obiectivele proiectului, activitățile pe care doresc să le implementeze în comun în vederea realizării acestora, rolul fiecărui partener și participarea financiară finală a fiecărui partener în cadrul proiectului.

În ceea ce privește cooperarea transnațională, pot fi inițiate proiecte comune cu țări non-UE, caz în care sunt eligibile pentru sprijin numai cheltuielile legate de teritoriile din cadrul UE.

În cazul cooperării între un GAL și alte grupuri/ parteneriate din state membre UE acordul de cooperare va trebui să prevadă ca fiecare partener să suporte cheltuielile în mod proporțional cu participarea sa la acțiunea comună.

Raportul cu strategia de dezvoltare

Strategia de dezvoltare a GAL Podișul Târnavelor are drept scop dezvoltarea teritoriului Podișul Târnavelor. O formă de dezvoltare o reprezintă și cunoașterea modului de acțiune a altor grupuri de acțiune locale. Așadar, prin acțiunile de cooperare ale acestei măsuri, se pot materializa, diferite schimburi de experiență, de informații relevante cu privire la proiecte de succes, mod de funcționare, tipuri de activități, cu alte GAL-uri din țară și din străinătate.

Sinergia cu alte măsuri

Această măsură este complementară cu toate celelalte măsuri ale PDL Podișul Târnavelor.

Acțiunile specifice acestei măsuri se pot realiza fie individual, fie în complementaritate cu alte acțiuni din cadrul altor măsuri

De asemenea, acțiunile acestei măsuri sunt sinergice cu prevederile din:

1. Programul Național de Reforme (PNR) al României, document elaborat în contextul strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare (Strategia Lisabona Revizuită - SLR), evidențiază reformele pe care Guvernul României le promovează cu prioritate și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere: macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să valorifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Prioritatea strategică a PNR la care Planul de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor Mureș își aduce contribuția este :

- „ Îmbunătățirea capacității administrative”.

2. Cadrul Strategic Național de Referință

Cadrul Strategic Național de Referință stabilește baza pentru folosirea eficientă a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013 din Fondul de Coeziune și alte fonduri structurale europene fiind inclus în Planul Național de Dezvoltare și echivalent cu Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). CSNR al României, aprobat de către Comisie în iulie 2007, a fost elaborat în acord cu Linii Directoare strategice ale Politicii de Coeziune (Decizia Consiliului CE/702/2006) și are, de asemenea, la bază Obiectivele strategice de la Lisabona și Göteborg.

CSNR se axează pe patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Procedura, calendarul și criteriile pentru selectarea proiectelor de cooperare

Cooperarea va fi lansată după selecția Grupurilor de Acțiune Locală. Proiectele de cooperare vor fi selectate de către GAL Podișul Târnavelor, întrucât în strategia de dezvoltare a teritoriului acoperit de GAL au fost integrate acțiuni de cooperare.

Acțiuni eligibile

Principalele categorii de **acțiuni eligibile**:

- cheltuieli pentru pregătirea proiectelor de cooperare – organizare misiuni tehnice, întâlniri, seminarii, activități de traducere și interpretare, multiplicare documente;
- cheltuieli de investiții pentru implementarea proiectelor comune;
- cheltuieli pentru proiecte comune de instruire.

Model de posibile acțiuni inovative :

- cooperări în proiecte derulate prin alte programe de finanțare – FSE, REGIO, etc.;
- promovarea produselor tradiționale locale în alte teritorii – schimb de experiență;
- realizare de târguri și evenimente;
- punerea în valoare a resurselor – atracțiilor turistice locale;
- etc.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Cheltuieli neeligibile – simplul schimb de experiență neconcretizat într-o acțiune comună (întru cât se poate finanța prin intermediul rețelei naționale de dezvoltare rurală). De asemenea, nu sunt eligibile cheltuielile legate de teritoriile din afara UE.

Proiectele de cooperare vor cuprinde următoarele aspecte:

a. **Parteneriatul:** tipul actorilor implicați, legăturile dintre responsabilii de proiect și GAL – implicarea partenerilor locali în operațiunile prevăzute.

b. **Integrarea în strategia teritoriului:** integrarea în strategia teritorială, valoarea adăugată a proiectului, coordonarea cu alte acțiuni derulate, valorificarea experienței cooperării din afara teritoriului.

c. **Tipul de proiect:** Acțiuni comune concrete (mai mult decât o intenție și/sau un schimb de experiență).

d. **Aspecte tehnice:** fezabilitate tehnică, calendar, mecanismul de implementare, aspecte practice, metodologie și organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.

e. **Aspecte financiare:** buget realist și coerent, plan de finanțare, deviz, fezabilitate financiară, implicarea diversilor actori.

Criterii de eligibilitate:

- parteneriatele reprezintă GAL-uri sau sunt organizate în conformitate cu abordarea LEADER;
- proiectele vor fi elaborate și implementate în comun;
- coordonatorul este un GAL finanțat prin axa LEADER;
- activitățile/proiectele să corespundă unei măsuri sau mai multor măsuri din FEADR;
- valoarea proiectului (suma solicitată) să se încadreze în limita financiară maximă stabilită (200.000 euro co-finanțare publică, iar valoarea totală a investiției nu va depăși 400.000 euro).

Criterii de selecție locală:

- proiecte de cooperare care implică mai mult de două GAL-uri din România;
- proiecte de cooperare care implică un GAL din alt stat membru cu experiență Leader +;
- proiecte de cooperare care includ activități inovative;
- proiecte de cooperare care combină obiectivele din diferite axe ale PNDR;
- proiecte de cooperare care se adresează fermierilor de semi-subzistență;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- peste 30% din proiectele de cooperare se adresează tinerilor sub 40 de ani din zona rurală;
- peste 25% din proiectele de cooperare cuprind acțiuni pentru protecția mediului;
- proiecte de cooperare care urmăresc facilitarea implementării acelor măsuri din PDL Podișul Târnavelor care vor avea ca beneficiari grupuri de producători, asociații, parteneriate, etc.

Selecția și aprobarea proiectelor de cooperare trebuie realizată în aceeași manieră ca celelalte proiecte, respectiv prin intermediul unui Comitet de selecție organizat în cadrul GAL Podișul Târnavelor. Calendarul de selecție a proiectelor de cooperare va fi stabilit după selecția GAL.

Calendarul de selecție va asigura că ultimul proiect va fi selectat înainte de 31 decembrie 2013.

Finanțare

Nr de proiecte prevăzute	Cost total mediu, euro	Cost total pe măsură, euro	Contribuția FEADR-măsură, euro	Contribuția publică - măsură, euro	Contribuția privată
2	25.000	50.000	20.000	25.000	50.000

Obiective cuantificabile pentru indicatorii generali ai UE

Tip indicator	Indicator	Ținta 2011-2013
Realizare	Numărul de proiecte de cooperare sprijinite	2
	• transnațională	1
	• inter-teritorială	1
	Proiecte de cooperare care	
	- includ activități inovative	1
	- combină obiectivele din diferite axe ale PNDR	1
	- se adresează fermierilor de semi-subzistență	1
	- se adresează tinerilor sub 40 de ani din zona rurală	1
- cuprind acțiuni pentru protecția mediului	1	
- urmăresc facilitarea implementării acelor măsuri din PDL Podișul Târnavelor care vor avea ca beneficiari grupuri de producători, asociații, parteneriate, etc.	1	

III. REALIZAREA PARTENERIATULUI ȘI FUNCȚIONAREA GAL-ULUI

PARTEA A V – A: PARTENERIATUL

III.1 PREZENTAREA PROCESULUI DE ELABORARE A DOSARULUI DE CANDIDATURĂ

Dezvoltarea comunităților locale nu se poate realiza fără o implicare activă a cetățenilor în procesul de consultare și de luare a deciziilor. Astfel, apare necesitatea înființării la nivel local a unor structuri care să reunească reprezentanți ai sectoarelor public, privat și societății civile dintr-un teritoriu rural sub-regional bine stabilit să identifice punctele slabe și tari și să stabilească prioritățile teritoriului, să implementeze acțiunile corespunzătoare și apoi să împărtășească experiența și bunele practici cu alte structuri partenoriale similare.

În acest scop prin crearea de parteneriate public – private în cadrul axei 4 LEADER a PNDR 2007-2013 și elaborarea de strategii de dezvoltare locală adresate nevoilor specifice din cadrul unui teritoriu, se asigură oportunități pentru:

- Construcția instituțională la nivel local prin mobilizarea actorilor locali, reprezentanți ai populației rurale, de a se preocupa și de a prelua controlul dezvoltării zonelor rurale prin elaborarea de strategii axate pe problemele identificate în comunitățile lor și prin valorificarea resurselor locale, cunoștințelor și aptitudinilor reprezentanților care formează bazele grupurilor de acțiune locală;
- Colaborarea între zonele rurale în vederea efectuării unor schimburi și transferuri de experiență;
- Dezvoltarea teritorială echilibrată prin implementarea strategiilor de dezvoltare locală. Implementarea strategiilor de dezvoltare locală și a proiectelor de cooperare este strâns legată de toate măsurile din Axele 1, 2 și 3 ale Regulamentului FEADR, astfel încât GAL-urile vor putea implementa acele măsuri care se încadrează cel mai bine în strategiile elaborate de ei;
- Dobândirea și dezvoltarea competențelor de la nivel local prin acțiuni de instruire și animare.

În acest context, ținând cont de oportunitățile oferite de această abordare nouă pentru România, procesul de creare a parteneriatului GAL Podișul Târnavelor și implicit procesul de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor a fost demarat de la începutul anului 2010.

Ca urmare a analizării oportunităților de finanțare oferite prin intermediul PNDR 2007-2013, o serie de actori locali din teritoriul Podișul Târnavelor au identificat ca fiind nu numai oportună, dar și foarte adecvată accesarea axei 4 a PNDR. Identificarea ariei de acoperire a GAL-ului a fost realizată prin discuții cu primarii comunelor care fac parte din parteneriat, dar și cu actori privați și reprezentanți ai societății civile.

De asemenea, au fost consultați responsabilii LEADER din cadrul departamentului Dezvoltare Rurală din cadrul DADR Mureș, în scopul obținerii de informații suplimentare

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

referitoare la axa LEADER, cât și pentru obținerea de informații cu privire la eventualele suprapuneri teritoriale cu alte inițiative de acest tip.

Faza de cristalizare a parteneriatului a constat în întâlniri, discuții formale și informale, activități de diseminare a informațiilor cu privire la această nouă direcție, prin intermediul cărora au fost atrași în parteneriat noi parteneri, atât publici, cât și privați sau din societatea civilă.

Parteneriatul public – privat Podișul Târnavelor cuprinde în acest moment 44 de parteneri, dintre care 14 publici, 23 privați și 7 reprezentanți ai societății civile, așa cum reiese și din tabelul de prezentare al partenerilor prezentat mai jos.

Parteneriatul Podișul Târnavelor este bazat pe principiile abordării LEADER, respectiv:

- + guvernare locală,
- + abordare de jos în sus,
- + abordare integrată și multi sectorială,
- + necesitatea de a răspunde nevoilor unui număr mai mare de actori din această zonă prin soluții comune.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a teritoriului Podișul Târnavelor a reprezentat un proces gradual, aceasta suferind o serie modificări pe parcursul procesului de elaborare, în funcție de feed-back-ul primit de la actorii din teritoriu și de elementele ce au de curs din analiza datelor statistice și a elementelor din analiza diagnostic și analiza SWOT.

Perioada	Etapă a elaborării strategiei de dezvoltare locală	Acțiuni concrete întreprinse	Actori locali implicați	Observații	Documente doveditoare
Ianuarie-februarie 2010	Identificarea teritoriului, partenerilor și potențialilor animatori	Întâlniri informale	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentanții ai autorităților publice locale (primării) • Reprezentanți ai sectorului economic • Reprezentanți ai ONG-urilor 	<p>În această etapă, partenerii au realizat o analiză sumară a localităților cuprinse în teritoriul dorit pentru viitorul potențial GAL:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ localizare geografică, ⇒ tipuri de localități – orașe, comune, sate, ⇒ număr de locuitori, <p>În același timp fiind corelate aceste informații cu tentativa de identificare a persoanelor – resursă pentru viitoarea colaborare, acțiune desfășurată cu ajutorul autorităților din localitățile cooptate în GAL.</p> <p>Au avut loc întâlniri discuții formale și informale, bilaterale sau multilaterale, între partenerii din GAL, fie pre-stabilite, fie ad-hoc, ocazionate fiind de întrunirile pe alte teme.</p>	Nu este cazul
		Discuții informale			Nu este cazul
		Consultări informale cu liderii locali de opinie			Nu este cazul
		<ul style="list-style-type: none"> • Discuții cu reprezentanții compartimentului LEADER al DADR Mures 			Nu este cazul
		<ul style="list-style-type: none"> • Solicitare de informații și discuții telefonice cu reprezentanții serviciului LEADER din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale 		Nu este cazul	

februarie 2010	Stabilirea animatorilor	Stabilirea unei persoane caresăse ocupe de această activitate la nivelul fiecărei comune (din cadrul primărieisau a unui ONG din zonă)	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentanți ai autorităților publice locale (primării) • Reprezentanți ai sectorului economic • Reprezentanți ai ONG-urilor 	<p>În urma discuțiilor,s-a decis că este benefic ca fiecare localitatesă desemneze o persoană caresăse ocupe de acestsubiect, pe durata procesului de elaborare a strategiei.</p> <p>Motivația acestei decizii a fost dorința de a facilita accesul la date relevante pentru fiecare comună înscopul realizării uneistrategii caresă răspundă cât mai corect atât nevoilor întregii zone, câtși fiecărei localități în parte.</p>	Nu este cazul.
februarie- martie 2010	Definirea grupelor de lucru, stabilirea regulilor de colaborare și a metodologiei de lucru Colectarea datelor necesare elaborăriistrategiei	Întâlnire inițială dedicată prezentării oportunităților pentru dezvoltarea locală oferite de abordarea LEADERSi stabilirea echipelor de lucru precum și a etapelor respectiv a metodologiei de lucru	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentanți ai autorităților publice locale (primării) • Reprezentanți ai sectorului economic • Reprezentanți ai ONG-urilor • Experți externi • Animatori 	<p>În cadrul întâlnirii inițiale experții externi au prezentat principiile abordării LEADERSi prevederile PNDR cu privire la această axă.</p> <p>s-a căzut de acord că o consultare a comunității este cel mai indicatsi adecvat mod de identificare a nevoilor.</p> <p>Elaborarea unor chestionare a</p>	<p>Prezentare power point – (vezi Anexa 4)</p> <p>Minuta întâlnirii inițiale (vezi Anexa 4)</p>

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>reprezentat cea mai facilă modalitate.</p> <p>Sarcina distribuirii a colectării rezultatelor a revenit animatorilor precum și a unui ONG din zonă, activitate realizată pe bază de voluntariat.</p> <p>Aspecte discutate în cadrul întâlnirii:</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ stabilirea etapelor de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală,⇒ conținutul acestora,⇒ rezultatele așteptate,⇒ principiile, modalitățile și calendarul de lucru,⇒ factorii relevanți și parteneriatele necesare,⇒ nevoile parteneriatului privind cooptarea de experți,⇒ nivele de cooperare și parteneriat local, județean, regional, național și european,⇒ modalități de diseminare, conștientizarea actorilor locali și a locuitorilor, ⇒ formarea echipei locale (identificarea și stabilirea structurii	
--	--	--	--	--	--

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>de lucru pe nivele), ⇒factori de decizie, ⇒echipa tehnica, ⇒factori consultativi, ⇒ grupuri reprezentative, ⇒ mijloacele de comunicare in masa.</p> <p>Echipele de lucru au fost formate din experți externi și reprezentați ai autorităților publice locale (primării), aisectorului economic și ai ONG-urilor</p> <p>Ca și modalitate de lucru-astabilit ca echipa de experți externisă aibă următoarele atribuții:</p> <p>⇒să elaboreze materialele de promovare și informare a populației din teritoriul Podișul Târnavelor ⇒să elaboreze chestionarele ⇒să centralizeze datele furnizate în aceste chestionare ⇒să elaborezesinteze pe baza chestionarelor, pe baza cărorasă analizezesituația existentă la nivelul teritoriului Podișul</p>	
--	--	--	--	--	--

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>Târnavelor</p> <p>⇒ să organizeze întâlniri cu populația din teritoriul Podișul Târnavelor, întâlniri în cadrul cărora această fie informată în ceea ce privește abordarea LEADER, necesitatea constituirii și funcționării unui Grup de Acțiune Locală dar și să fie consultată cu privire la necesitățile și prioritățile acesteia.</p> <p>⇒ să prezinte drafturile lucrărilor elaborate liderilor locali de opinie, reprezentanților autorităților publice locale (primăriei), ai sectorului economic și ai ONG-urilor, comitetelor locale ale comunităților, etc</p>	
		Elaborarea unor chestionare pentru cunoașterea mai detaliată a potențialului uman, financiar, administrativ al unităților administrativ teritoriale precum și pentru identificarea nevoilor locale		<p>Au fost elaborate două tipuri de chestionare</p> <p>- unul adresat primăriilor – și acesta a vizat în primul rând o cunoaștere mai detaliată a fiecărei unități administrativ teritoriale din punct de vedere al populației, infrastructurii existente, a programelor de</p>	Model de chestionare ((vezi Anexa 4)

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>finanțare accesate, a cunoașterii tradițiilor și meșteșugurilor locale)</p> <p>- cel de-al doilea chestionar a fost adresat populației din teritoriul Podișul Târnavelor</p> <p>Chestionarul a cuprins întrebări cu caracter general referitoare la sectorul în care și desfășoară activitatea respondentul, deficiențele respectiv punctele tari din viața comunității, ce tip de afacere ar dori să realizeze pe cont propriu, ce tipuri de proiecte consideră respondentul prioritar a fi realizate, etc .</p> <p>De asemenea, s-a adresat întrebarea referitoare la sursele de cofinanțare ale proiectelor.</p>	
		Distribuirea chestionarelor, colectarea chestionarelor complete, centralizarea acestora		<p>Au fost distribuite</p> <p>- 14 chestionare pentru unitățile administrativ teritoriale</p> <p>- 863 de chestionare, pentru populația din teritoriul Podișul Târnavelor.</p>	Nu este cazul

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>Acestea au fost distribuite în toate localitățile.</p> <p>A fost selectat un esanțion de aproximativ 4% din populația cuprinsă între 20 și 60 de ani, ținându-se cont de acoperirea unui spectru larg de categorii de populație, în funcție de sex, educație, domeniu de activitate etc.</p> <p>Au fost primite 650 de chestionare completate.</p> <p>Centralizarea acestora a fost realizată de către echipa de experți externi</p>	
		Consultări informale cu sprijinul liderilor locali de opinie		Experții împreună cu liderii locali de opinie au prezentat oportunitățile abordării LEADER în mod informal, prezentând feedback-ul primit celorlalți parteneri din GAL.	Nu este cazul
martie-octombrie 2010	Definirea liniilor generale ale strategiei	Grup de lucru pentru elaborarea analizei diagnostice și a analizei WOT	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentanți ai autorităților publice locale (primării) • Reprezentanți 	Acest grup de lucru a avut ca scop colectarea și structurarea datelor privind teritoriul, analiza datelor și pe baza acestora elaborarea analizelor WOT și a	Minuta întâlnirii privind analiza diagnostică a teritoriului, analiza WOT

			a sectorului economic • Reprezentanți ai ONG-urilor • Experți externi	analizei diagnostic.	Podișul Târnavelor (vezi Anexa 4)
		Analiza rezultatelor chestionarelor – concluzii inițiale			Document centralizator al rezultatelor chestionarului (vezi Anexa 4)
		Grup de lucru dedicat stabilirii priorităților zonei pe baza analizelor diagnostice și WOT și pe baza concluziilor chestionarelor		Această etapă s-a concentrat pe formularea viziunii de dezvoltare și stabilirea obiectivelor strategice majore, fiind propuse mai multe versiuni pentru viziunea de dezvoltare.	Minuta întâlnirii pentru stabilirea priorităților, a obiectivelor operaționale generale și specifice, identificarea acțiunilor inovative zonei (vezi Anexa 4)
		Grup de lucru dedicat analizei descenarii alternative pentru dezvoltarea zonei		În cadrul întâlnirii grupului de lucru au fost discutate rezultatele analizelor și a consultării cetățenilor privind viziunea de dezvoltare. De asemenea, au fost detaliate obiectivele strategiei propuse în sub-obiective - pe	Minuta întâlnirii (vezi Anexa 4)

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>bazascheletului inițial (viziuni si obiective strategice majore).</p> <p>Au fost analizați factorii cheie (factori instituționali, organizaționali, a comunității, privind interesul si capacitatea in implementarea strategiei) darsi reglementările locale, naționale și europene (cu privire la facilitarea implementării strategiei de dezvoltare, propuneri de abordare a instrumentelor, a masurilor necesare pentru implementarea strategiei.</p> <p>Au fost de asemenea analizate resursele necesare si disponibile in vederea implementării strategiei (umane, instituționale, de organizare, de reglementare, de teren, financiare - propuneri de abordare a articulării resurselor in vederea implementării strategiei).</p> <p>S-au discutat aspecte referitoare la elaborarea sistemului de</p>	
--	--	--	--	---	--

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>monitorizare, evaluare și control a procesului de implementare a strategiei (pachetul de indicatori aferent obiectivelor, sub-obiectivelor, programelor și proiectelor, sisteme de baze de date disponibile la nivel local, sisteme de luare a deciziilor în parteneriat privind implementarea strategiei.</p> <p>În final, au existat discuții referitoare la prioritizarea proiectelor.</p> <p>Participanții și-au prezentat punctul de vedere referitor la avantajele și dezavantajele scenariilor propuse.</p>	
octombrie 2010	Validarea strategiei de dezvoltare locală și semnarea acordului formal de parteneriat	Întâlnire de validare a strategiei de dezvoltare locală	Toți reprezentanții legali ai organizațiilor membre în GAL și toate persoanele fizice partenere în parteneriat	Procesul de definire a strategiei a presupus mai multe întâlniri și acțiuni, în cadrul cărora au fost luate în considerare atât principalele nevoi ale zonei, cât și cele mai adecvate soluții pentru aceste probleme.	Minuta întâlnirii de prezentare a documentului final și de validare a strategiei (vezi Anexa 4)

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

				<p>Au fost luate în calcul scenarii alternative, însă motivația principală a deciziilor finale a fost respectarea elementelor identificate în analiza WOT și corelarea acestora cu rezultatele consultării locale.</p> <p>Întregul proces de consultare a fost finalizat prin validarea strategiei și semnarea acordului formal de parteneriat.</p>	
--	--	--	--	---	--

Implicarea entităților interesate în pregătirea Planului Local de Dezvoltare

În vederea pregătirii Dosarului de candidatură, toate organizațiile partenere în potențialul GAL și-au demonstrat disponibilitatea de a participa la procesul de elaborare a unei strategii de dezvoltare viabile și care să se adrese problemele specifice ale teritoriului. În acest sens, atât partenerii privați, cât și cei publici au contribuit la atingerea acestui obiectiv prin punerea la dispoziție a resurselor umane și materiale de care dispun pentru desfășurarea activităților necesare acestui proces.

Astfel, primăriile din câteva dintre cele 14 de localități au pus la dispoziție săli de sedință pentru întrunirea membrilor parteneriatului, cât și personal.

Activitatea de animare de la nivelul fiecărei unități administrativ teritoriale a fost asigurată de către persoanele desemnate din partea unităților administrativ teritoriale implicate precum și de reprezentanții ONG urilor.

Acestia au asigurat, pe bază de voluntariat, distribuirea de chestionare. De asemenea au avut ca sarcină colectarea acestor chestionare.

Centralizarea și interpretarea rezultatelor acestora a fost realizată de către echipa de experți externi.

Astfel, au fost distribuite:

- 14 chestionare pentru cele 14 unități administrativ teritoriale : Adămuș, Bahnea, Băgaciu, Bichiș, Bogata, Coroisânmărtin, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și orașul Iernut.

- 863 de chestionare, pentru populația din teritoriul Podișul Târnavelor și care au fost distribuite în toate localitățile. A fost selectat un eșantion de aproximativ 3% din populația cuprinsă între 20 și 60 de ani, ținându-se cont de acoperirea unui spectru larg de categorii de populație, în funcție de sex, educație, domeniu de activitate etc.

Au fost completate de către cetățenii teritoriului Podișul Târnavelor, primite și centralizate un număr de 650 de chestionare.

Dintre acestea:

- un număr de 35 de respondenți , respectiv 5,35% dintre chestionare indică Măsura 111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 104 de respondenți , respectiv 16,07% dintre chestionare indică Măsura 112 – Instalarea tinerilor fermieri ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 127 de respondenți , respectiv 19,64% dintre chestionare indică Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 70 de respondenți , respectiv 10,7 % dintre chestionare indică Măsura 123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 23 de respondenți , respectiv 3,57 % dintre chestionare indică Măsura 123 astimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere ca și prioritate de dezvoltare;

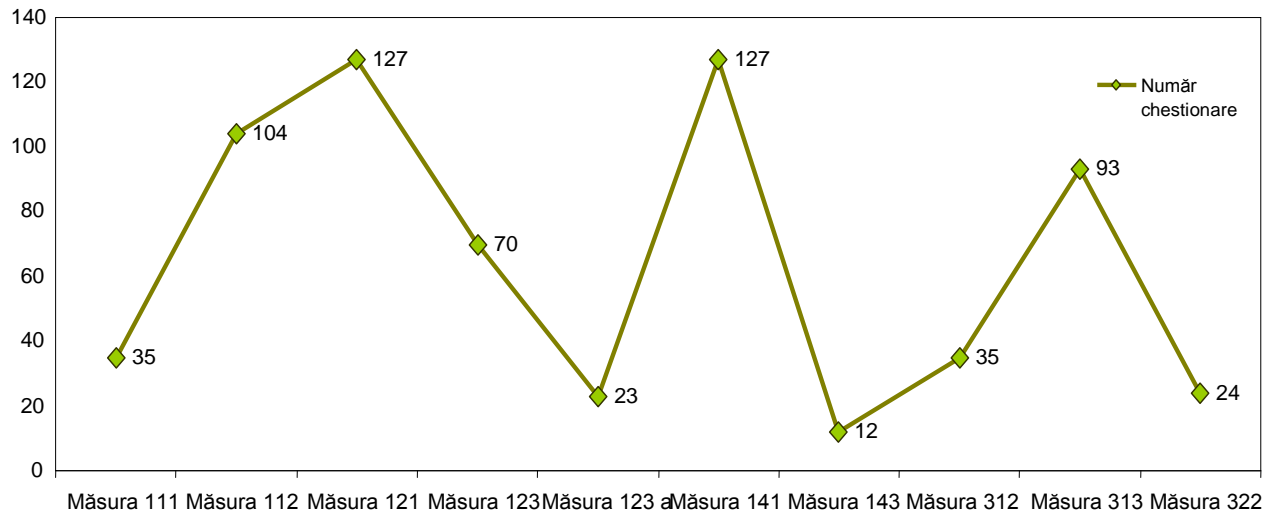

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- un număr de 127 de respondenți, respectiv 19,64% dintre chestionare indică Măsura 141 sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 12 de respondenți, respectiv 1,78% dintre chestionare indică Măsura 143 Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori;
- un număr de 35 de respondenți, respectiv 5,35 % dintre chestionare indică Măsura 312 – sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro –întreprinderi ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 93 de respondenți, respectiv 14,28% dintre chestionare indică Măsura 313 – Încurajarea activităților turistice ca și prioritate de dezvoltare;
- un număr de 24 de respondenți, respectiv 3,57% dintre chestionare indică Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale ca și prioritate de dezvoltare;
- Un număr de 65 de respondenți, respectiv 10% dintre chestionare, susțin că au sau ar putea atrage co-finanțarea necesară implementării unui proiect de tipul celor menționate.

	Număr chestionare
Măsura 111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe ca și prioritate de dezvoltare	35
Măsura 112 – Instalarea tinerilor fermieri	104
Măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole	127
Măsura 123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole	70
Măsura 123 stimularea dezvoltării teritoriale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere	23
Măsura 141 sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență	127
Măsura 143 – Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe	12
Măsura 312 – sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro –întreprinderi	35
Măsura 313 – Încurajarea activităților turistice	93
Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	24

În urma analizei chestionarelor, s-au identificat ca și **principale puncte slabe ale teritoriului:**

- Veniturile scăzute ale populației din zonă;
- dependența excesivă de agricultură și în special de cea de de subsistență;
- productivitatea scăzută a fermelor;
- capacitatea scăzută de crea valoare adăugată;
- lipsa formării specializate în domeniul agricol;
- migrarea forței de muncă și lipsa politicilor de atragere a tinerilor în mediul rural;
- numărul scăzut de structuri asociative;
- lipsa politicilor de încurajare a inițiativelor antreprenoriale;
- abilitățile de antreprenoriat reduse;
- infrastructura locală neadecvată.

iar ca principale puncte tari

- existența resurselor cu valoare naturală ridicată;
- existența patrimoniului cultural bogat;
- poziție geografică favorabilă;
- calitatea superioară a solurilor, favorabilă agriculturii diversificate;
- potențial agricol și zootehnic ridicat;
- potențial turistic ridicat;
- resurse forestiere importante.

Diseminarea progresului înregistrat și a constrângerilor întâmpinate

Pe parcursul procesului de elaborare as strategiei, în cadrul întâlnirilor grupurilor de lucru, dar și în cadrul întâlnirilor formale și informale, a fost asigurat un proces continuu de diseminare către parteneri și către potențialii beneficiari a progresului înregistrat cu inițiativa de adoptare a abordării LEADER și au fost analizate constrângerile apărute pe parcurs.

Acestea au vizat cu precădere:

- Lipsa de resurse a partenerilor pentru continuarea procesului (resurse materiale și umane);
- Feed-back-ul inițial slab din partea potențialilor beneficiari;
- Neîncrederea în transparența acțiunilor viitoare ale parteneriatului, etc.

Cu toate acestea, continuarea discuțiilor pe tema importanței sprijinului oferit prin acest demers și diseminarea informațiilor către potențialii beneficiari și către potențialii noi parteneri în GAL au condus în final la atingerea unui consens și la o încredere ridicată a acestora în rolul și succesul viitor al acestei inițiative de dezvoltare locală.

În ceea ce privește activitățile de informare – comunicare destinate locuitorilor și actorilor locali implicați în dezvoltarea teritoriului în legătură cu buna funcționare a GAL și implementarea tuturor acțiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală, au fost utilizate următoarele tipuri de acțiuni:

1. Informarea prin întâlniri directe cu membrii comunităților locale

Au fost organizate întâlniri de informare și promovare în fiecare unitate administrativ teritorială din cadrul teritoriului. La aceste întâlniri au participat lideri de opinie locali, reprezentanți ai autorităților publice locale (primării), ai sectorului economic și ai ONG-urilor, comitetelor locale ale comunităților .

Au fost prezentate:

- Conținutul și măsurile Programului Național de Dezvoltare Rurală
- Axa 4 LEADER, modul de funcționare a Grupurilor de Acțiune Locală
- Obiectivele proiectului
- Propunerile de proiecte ale cetățenilor

Participanților le-au fost oferite mape de prezentare ce au inclus - pliante de prezentare ale Axei 4 LEADER, pliante referitoare la GAL Podișul Târnavelor, prezentarea power point.

Pentru promovarea acestor evenimente au fost elaborate bannere, afișe - ce au fost expuse la nivelul primăriilor precum și a locurilor unde s-au desfășurat evenimentele respective (ex. casa de cultura).

Informarea actorilor locali cu privire la oportunitățile oferite de abordarea LEADER a fost realizată prin distribuirea, în lunile ianuarie - august 2010, a unui număr de 2000 de pliante informative prin intermediul cărora a fost prezentat conținutul măsurilor axei LEADER, principiile acestei abordări, dar și obiectivele proiectului. Modelele de pliante sunt prezentate în Anexa nr. 4 la Planul de Dezvoltare Locală.

2. Grupuri de lucru

În vederea elaborării strategiei de dezvoltare locală, experții au organizat diferite activități de consultare cu reprezentanții diferitelor sectoare –societatea civilă , organizații de mediu, grupuri de producători, asociații agricole, reprezentanți ai sectorului economic, reprezentanți ai unităților administrativ teritoriale, etc.

Consultările au avut ca scop clarificarea următoarelor aspecte:

- Stabilirea etapelor de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor;
- Conținutul acestora;
- Rezultatele așteptate;
- Nivele de cooperare și parteneriat local, județean, regional, național și european;
- Conștientizarea actorilor locali și a locuitorilor;
- Colectarea și structurarea datelor privind teritoriul;
- Analiza datelor;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- Elaborarea analizelor (SWOT, analiza diagnostic);
- Formularea viziunii de dezvoltare și stabilirea obiectivelor strategice majore;
- Elaborarea de versiuni pentru viziunea de dezvoltare;
- Diseminarea rezultatelor analizelor și a consultării cetățenilor privind viziunea de dezvoltare;
- Detalierea obiectivelor strategiei;
- Analiza factorilor cheie (factori instituționali, organizaționali, a comunității, privind interesul și capacitatea în implementarea strategiei);
- Analiza reglementărilor locale, naționale și europene (cu privire la facilitarea implementării strategiei de dezvoltare, propuneri de abordare a instrumentelor, a măsurilor necesare pentru implementarea strategiei);
- Analiza resurselor necesare și disponibile în vederea implementării strategiei (umane, instituționale, de organizare, de reglementare, de teren, financiare);
- Elaborarea sistemului de monitorizare, evaluare și control a procesului de implementare a strategiei (pachetul de indicatori aferent obiectivelor, sub-obiectivelor, programelor și proiectelor, sisteme de baze de date disponibile la nivel local, sisteme de luare a deciziilor în parteneriat privind implementarea strategiei);
- Prioritizarea proiectelor.

3. Mass media

A fost transmis la postul de radio Radio Târgu Mureș un spot informativ/publicitar referitor la necesitatea implementării GAL Podișul Târnavelor.

4. Baza de date

Trebuie menționat faptul că, pe tot parcursul elaborării strategiei, toți actorii implicați au beneficiat de accesul la baza de date de la nivel local.

Rezultatul tuturor întâlnirilor a fost trimis pe adresele de mail ale unităților administrative teritoriale (creându-se un grup de comunicare pe internet).

5. Afise, bannere

Pentru promovarea evenimentelor au fost elaborate bannere, afișe - ce au fost expuse la primăriile precum și a locurilor unde s-au desfășurat evenimentele respective (ex. casa de cultura).

nivelul

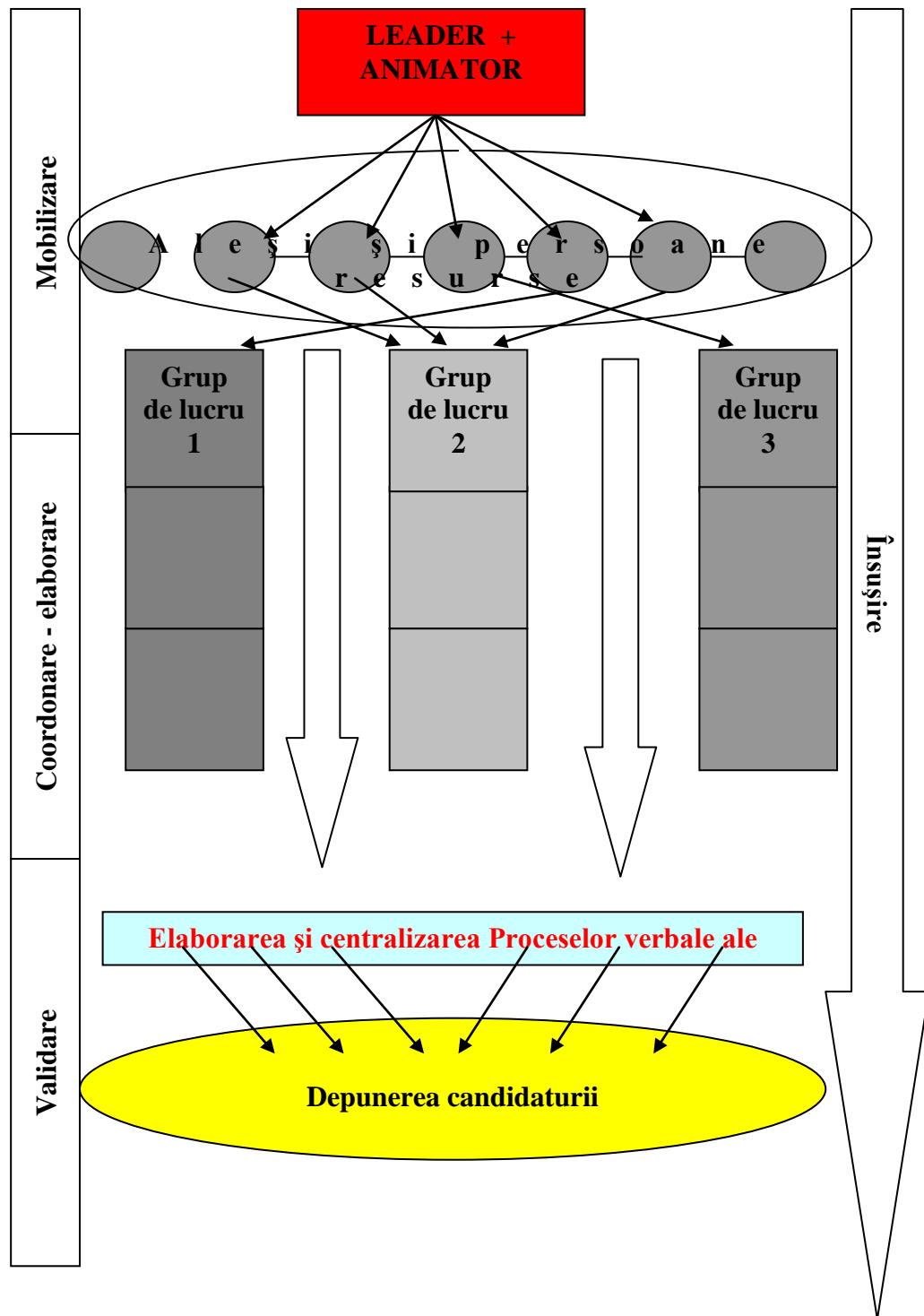
6. Mape de prezentare, pliante

Participanților le-au fost oferite mape de prezentare ce au inclus - pliante de prezentare a Axei 4 LEADER, pliante referitoare la GAL Podișul Târnavelor, prezentarea power point.

Informarea actorilor locali cu privire la oportunitățile oferite de abordarea LEADER a fost realizată prin distribuirea, în lunile ianuarie - august 2010, a unui număr de 2000 de pliante informative prin intermediul cărora a fost prezentat conținutul măsurilor axei LEADER, principiile acestei abordări, dar și obiectivele proiectului.

Schemă de animare a elaborării candidaturii:

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

III.2 Prezentarea parteneriatului decizional

III.2.1 Descrierea partenerilor

PARTENERI PUBLICI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Oltean Ioan	Comuna Cucerdea	Primar	Admin
Nicoară Ioan	Oras Iernut	Primar	Admin
Barta Laszlo	Comuna Bogata	Primar	Admin
Simon Istvan	Comunasânpaul	Primar	Admin
Keszegstefan	Comuna Gănești	Primar	Admin
Szekely Ladislau	Comuna Mica	Primar	Admin
Aldea Dumitru	Comuna Coroisânmărtin	Primar	Admin
Szakacs Bela	Comunasuplac	Primar	Admin
Vargastefan	Comuna Bahnea	Primar	Admin
Aldea Ioan	Comuna Băgaciu	Primar	Admin
Șuta Ilie	Comuna Cuci	Primar	Admin
Ludusan Viorel	Comuna Bichis	Primar	Admin
Meghesan Ioan	Comuna Ogra	Primar	Admin
Șipoș Iosif	Comuna Adamuș	Primar	Admin
PARTENERI PRIVAȚI			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Golea Gabriela Felicia	SC Nat & DelsRL	Administrator	Intreprinderi
Jors Ioan Alin	SC Eurovet PharmsRL	Administrator	Intreprinderi
Bucur Luminita Rodica	SC Agricola LaslăusRL	Administrator	Intreprinderi
szakacs Ildiko	SCszid ComsRL	Administrator	Intreprinderi
szilagyi Adalbert	SC Eywers & AeverssRL	Administrator	Intreprinderi
Uțiu Grigore Daniel	SC Gore ComsRL	Administrator	Intreprinderi
Sălciuanu Constantin	SCshreibersRL	Administrator	Intreprinderi
Sălciuanusana	SC Casa DanezăsRL	Administrator	Intreprinderi
Bota Petru	SC Grupul de Producători de Tutun CentrusRL	Presedinte	SRL
Călugăr Mircea	SC Bogdi CrissRL	Administrator	Intreprinderi
Palaghie Marian	SC HartmanservicesRL	Administrator	Intreprinderi
Damian Virgil	Societatea Agricolă Cornesti Târnavă	Administrator	Intreprinderi
Popa Daniela	SC Dana Popa ComsRL	Administrator	Intreprinderi
Precup Mihaela	II Precup Mihaela	Administrator	Intreprinderi
Popa Vasile Dan	SC Pan AgromillsRL	Administrator	Intreprinderi
Szikszai Csaba PFA	Szikszai Csaba	Administrator	Intreprinderi
Popa Andreea Maria	SC ABD AgroservsRL	Administrator	Intreprinderi
Golovatei Adrian	SC GolosRL	Administrator	Intreprinderi

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Anca Mirela Maria	SC Prod AncasRL	Administrator	Intreprinderi
Pogăcian Maria	SC Alcris AgrosRL	Administrator	Intreprinderi
Precup Ioan	SC AgrocerealsRL	Administrator	Intreprinderi
Pop Roxana	SC CeragrimRL	Administrator	Intreprinderi
Budiu Lucia	SC Betol PrestsRL	Administrator	Intreprinderi
ONG			
Nume și prenume	Instituția	Funcția	Tip* /Observații
Aldea Lucian	Asociația Microregională Târnavă Mică Inferioară	Director Executiv	ONG
Hajnal Mariana	Mere Rosii	Presedinte	ONG
Peti Tunde Julia	Asociația Culturală Hederfaja	Presedinte	ONG
Domnuistefan	Asociația Cultural Umanitară a Romilor	Presedinte	ONG
Szakacs Josif	Composesorat Comsilva	Presedinte	ONG
Keszeg Ștefan	Asociația Culturală Magveto Frisskarezo Gănești	Presedinte	ONG
Campean George Tudor	Nycticorax	Presedinte	ONG

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean (AM Mureș).

III.2.2 Crearea și funcționarea GAL - ului

Ca urmare a inițiativei actorilor locali, reprezentanți ai sectorului public, sectorului privat și asociațiilor civile, în baza dreptului la libera asociere și în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr.26/2000 modificată și aprobată prin Legea nr.246/2005, Grupul de Acțiune Locală Podișul Târnavelor se va constitui din punct de vedere juridic după selectarea acestuia de către Autoritatea de Management din cadrul MADR.

Scopul acestui parteneriat astfel constituit încât să fie echilibrat și reprezentativ pentru această zonă este acela de a desfășura o activitate nepatrimonială, de interes public respectiv demararea și funcționarea inițiativelor de interes local, utilizând abordarea „de jos în sus” prin implicarea actorilor locali în dezvoltarea propriilor teritorii.

Grupul de Acțiune Locală Podișul Târnavelor este astfel responsabil atât pentru elaborarea și implementarea planului de dezvoltare local cât și pentru selecția proiectelor care sunt conforme cu obiectivele formulate în acesta.

Acest parteneriat local va fi deschis tuturor celor interesați. Pot fi membri ai Grupului de Acțiune Locală „Podișul Târnavelor” toate persoanele fizice sau juridice care sunt de acord cu

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

toate prevederile statutului și care, prin activitatea desfășurată sau în considerarea calităților pe care le au, prezintă un interes în dezvoltarea teritoriului și pot contribui la îndeplinirea scopului și obiectivelor acestui Grup de Acțiune Locală.

La nivelul Grupului de Acțiune Locală „Podișul Târnavelor”, organele asociației sunt:

- 1) Adunarea generală;
- 2) Consiliul director;
- 3) Cenzorul;
- 4) Comitetul de selectare a proiectelor;
- 5) Compartimentul administrativ.

1) Adunarea generală

Este organul de conducere, alcătuit din totalitatea asociațiilor. Ea își desfășoară activitatea ca organ decizional conform legii și prevederilor statutului, în sesiune ordinare sau extraordinară.

Adunarea generală va fi compusă din câte un reprezentant al fiecăruia dintre partenerii din GAL.

Sesiunile Adunării generale vor fi prezidate de către președintele GAL „Podișul Târnavelor”, iar în lipsa acestuia de vicepreședintele desemnat de acesta.

Data, ora și ordinea de zi ale Adunării Generale ordinare se vor comunica în scris tuturor membrilor săi cu 30 de zile înainte de termenul fixat. Pentru Adunarea Generală Extraordinară motivul și ordinea de zi se comunică cu cel puțin 10 zile înainte de convocare.

În cadrul sesiunilor Adunării Generale se vor discuta numai problemele puse pe ordinea de zi de către Consiliul Director. În condițiile în care cel puțin 50% plus unu din numărul membrilor prezenți ar dori să pună în discuția Adunării Generale alte probleme decât cele stabilite prin ordinea de zi, acestia le vor comunica, spre aprobare, Consiliului Director cu cel puțin 4 zile înainte de ziua fixată pentru convocarea Adunării Generale.

Refuzul Consiliului Director de a nu admite vreuna din aceste propuneri se va consemna în procesul verbal și se va aduce la cunoștința Adunării Generale.

Sesiunile Adunării Generale vor fi prezidate de către președintele GAL, iar în lipsa acestuia de către vicepreședintele desemnat de acesta.

Adunarea Generală convocată cu respectarea prevederilor de mai sus este legal constituită dacă sunt prezenți o treime din numărul membrilor activi sau al reprezentanților lor.

Hotărârile Adunării Generale se iau cu majoritatea simplă de 50% plus unu din numărul membrilor prezenți.

Fiecare membru activ are dreptul la un vot în Adunarea Generală.

Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociației care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotrivă.

Adunarea Generală Ordinară se convoacă cel puțin o dată pe an.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Adunarea Generală extraordinară se convoacă pentru: aprobarea și modificarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil, alegerea și revocarea membrilor consiliului de selecție, alegerea și revocarea cenzorului, revocarea ajutoarelor financiare, sau dacă cel puțin o treime din membrii înscriși o va cere printr-o propunere motivată, în condițiile de cvorum de 50% plus unu din totalul membrilor.

Competența adunării generale cuprinde:

- + aprobarea programului anual de activitate al GAL;
- + aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil, cu respectarea formularului de buget aprobat de AM PNDR în cadrul strategiei depuse la selecția GAL;
- + alegerea și revocarea membrilor comitetului de selecție;
- + alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori;
- + alegerea și revocarea membrilor consiliului director;
- + alegerea președintelui, vicepreședintelui și a secretarului dintre membrii consiliului director;
- + alegerea și revocarea membrilor comisiei de soluționare a contestațiilor;
- + hotărăște înființarea de societăți comerciale în condițiile legii,
- + înființarea de filiale,
- + modificarea actului constitutiv și a statutului,
- + hotărăște schimbarea sediului, îndeplinind cerințele legale;
- + stabilește atribuțiile președintelui și a vicepreședinților,
- + aprobă modificările și completările actului constitutiv și ale statutului GAL „Podișul Târnavelor” ,
- + aprobă rapoartele anuale de activitate și planul anual de activitate prezentate de președintele GAL „Podișul Târnavelor” ,
- + aprobă bilanțul anual, prezentat de responsabilul administrativ,
- + aprobă Regulamentul de Organizare și Funcționare al GAL „Podișul Târnavelor” ,
- + hotărăște înființarea sau desființarea punctelor de lucru,
- + hotărăște dizolvarea, lichidarea Asociației GAL „Podișul Târnavelor” și stabilirea destinației bunurilor rămase după lichidare, conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr.26/2000, cu modificările și completările ulterioare,
- + hotărăște cu privire la acționarea în justiție a membrilor consiliul director, a cenzorului sau după caz, a comisei de cenzori și a responsabilului administrativ pentru paguba pricinuită GAL „Podișul Târnavelor” ,
- + hotărăște orice alte probleme privind GAL „Podișul Târnavelor”

Adunarea generală se intruneste cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra Consiliului Director, a Comitetului de selectare a cererilor de finanțare și a cenzorului (comisiei de cenzori).

2) Consiliul director

Consiliul Director al GAL „Podișul Târnavelor” este organul executiv care realizează conducerea curentă a asociației, asigurând realizarea scopului și obiectivelor GAL „Podișul Târnavelor” .

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale. El poate fi alcatuit și din persoane din afara asociației, în limita a cel mult o pătrime din componența sa.

În exercitarea competenței sale, consiliul director:

- ✚ prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectele a asociației;
- ✚ încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;
- ✚ aproba organigrama și politica de personal ale asociației, dacă prin statut nu se prevede altfel;
- ✚ îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală;
- ✚ aprobă programele GAL „Podișul Târnavelor”;
- ✚ aprobă și modifică regulamentul de organizare și funcționare al asociației .

Consiliul Director, desemnat prin actul constitutiv, este format din următorii membri:

- președintele GAL;
- vicepreședinte;
- secretar;
- membrii – ce pot fi aleși din cadrul membrilor GAL „Podișul Târnavelor” sau din afara ei – în limita a cel puțin o pătrime din componența sa.

Membrii Consiliului Director vor fi reprezentanți ai organizațiilor publice, private și ai ONG-urilor care fac parte din GAL.

Consiliul Director funcționează pe o durată de 3 ani perioada în care asigură nemijlocit conducerea GAL „Podișul Târnavelor”. Membrii Consiliului Director pot fi reale.

Consiliul Director se va convoca trimestrial sau ori de câte ori va fi nevoie, de către președinte sau în lipsa acestuia de către vicepreședintele împuternicit.

Ședințele Consiliului Director sunt prezidate de către președinte iar în lipsa acestuia, de către vicepreședintele împuternicit.

Ședințele Consiliului Director sunt legal întrunite în prezența a cel puțin 50% plus unu din numărul membrilor săi. Deciziile Consiliului Director sunt adoptate cu majoritate simplă de voturi. La egalitate de voturi, hotărâtor este votul Președintelui.

Consiliul Director se întrunește în ședințe ordinare o dată pe lună.

Ședințele extraordinare se convoacă, după caz, de către președintele GAL „Podișul Târnavelor”, la cererea a cel puțin 1/3 din numărul membrilor consiliului director, sau la cererea cenzorilor.

Nu poate fi membru al consiliului director, iar dacă era, pierde aceasta calitate orice persoană care ocupă o funcție de conducere în cadrul unei instituții publice, dacă asociația respectivă are ca scop sprijinirea activității acelei instituții publice.

3) Cenzorul

Având în vedere faptul că numărul asociațiilor este mai mare de 15, numirea unui cenzor este obligatorie. Acesta poate fi o persoană din afara asociației și va trebui să fie contabil autorizat sau expert contabil, în condițiile legii.

În realizarea competențelor sale cenzorul:

- ✚ verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației;
- ✚ întocmește rapoarte și le prezintă adunării generale;
- ✚ participă la sedințele consiliului director, fără drept de vot;
- ✚ verifică gestiunea asociației, consemnând constatările într-un registru de procese verbale;
- ✚ verifică plata cotizațiilor;
- ✚ asigură și verifică respectarea procedurilor și reglementărilor legislative;
- ✚ îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

4) Comitetul de selectare a proiectelor

Comitetul de selectare a proiectelor va fi alcătuit din 9 de persoane (reprezentanți ai autorităților și organizațiilor care fac parte din parteneriat)—dintre care cel puțin 50% vor fi reprezentanți ai partenerilor privați sau ai celor din societatea civilă.

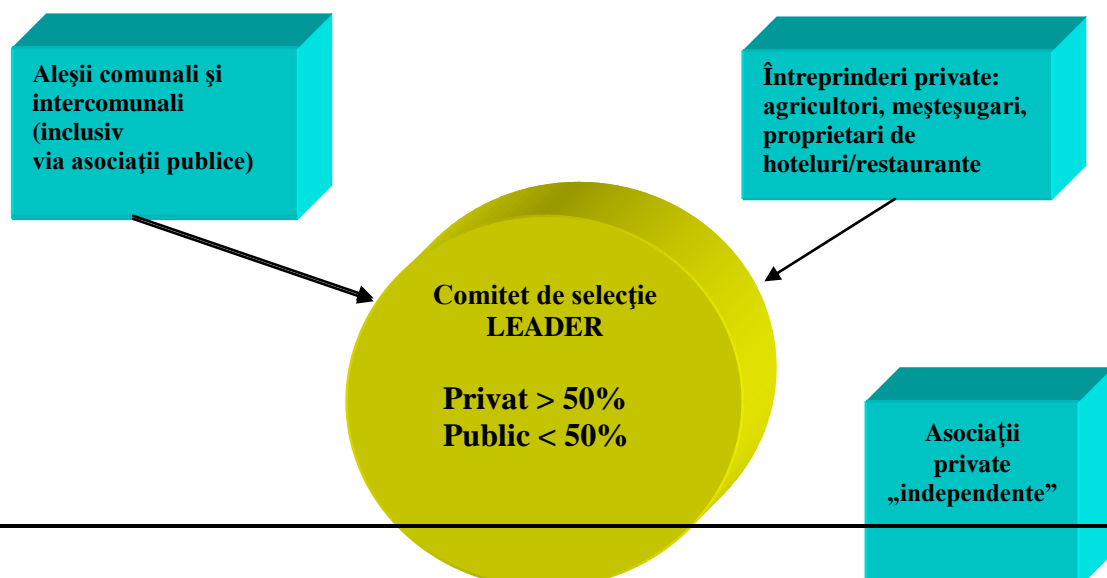
Astfel, la nivelul luării deciziilor, partenerii economici și sociali, precum și alți reprezentanți ai societății civile, vor reprezenta mai mult de 50% din parteneriatul local, iar organizațiile ce provin din eventuale orașe având ca responsabilitate și zona rurală învecinată – consilii locale, furnizori de formare, servicii de consultanță etc., nu vor depăși 25%.

Comitetul de selecție va avea un președinte, un secretar și 7 membri. Pentru fiecare membru titular se va alege un membru supleant.

Dacă unul din proiectele depuse pentru selecție aparține unuia din membrii comitetului, în această situația persoana (organizația) în cauza nu are drept de vot și nu va participa la întâlnirea comitetului respectiv.

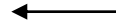
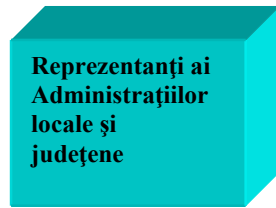
Pe lângă Comitetul de selecție va funcționa și o comisie de soluționare a contestațiilor compusă din 3 persoane alese, din afara comitetului de selecție .

Atât Comitetul de selecție cât și Comisia de soluționare a contestațiilor vor funcționa pe baza unor regulamente de organizare și funcționare proprii. În aceste regulamente vor fi stipulate obligațiile membrilor, atribuțiile comitetului de selecție și ale comisiei de soluționare a contestațiilor, modalitățile de evaluare și selecție a cererilor de finanțare precum și modalitatea de soluționare a contestațiilor.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

5) Compartimentul administrativ :

Compartimentul administrativ este organul executiv și de administrare al GAL și va avea ca și componență:

a) Responsabilul administrativ

- coordonează întregul compartiment administrativ
- coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât și din punct de vedere al respectării procedurilor de lucru;

Atribuțiisi responsabilități

Generale:

- Organizează, coordonează, verifică și răspunde de activitatea Compartimentului administrativ al GAL Podișul Târnavelor
- Răspunde de aplicarea și respectarea procedurilor specifice de lucru și a prevederilor Regulamentului de Organizare și Funcționare, al Regulamentului de Ordine Internă și a Codului de Conduită al GAL Podișul Târnavelor către personalul din subordine ;
- Raspunde de respectarea termenelor stabilite în proceduri/instrucțiuni aprobate de către personalul din subordine.

Specifice

- ❑ Organizează activitatea GAL Podișul Târnavelor în concordanță cu procedurile de lucru ale GAL Podișul Târnavelor și cu Regulamentului de Organizare și Funcționare, al Regulamentului de Ordine Internă și a Codului de Conduită al GAL Podișul Târnavelor.
- ❑ Verifică, controlează și supervizează activitatea subordonaților din cadrul Compartimentului administrativ al GAL Podișul Târnavelor.
- ❑ Efectuarea de activități de promovare, informare, comunicare.
- ❑ Reprezinta GAL Podișul Târnavelor în cadrul acțiunilor de cooperare organizate de GAL.
- ❑ Întocmește procedurile interne de lucru ale Compartimentului administrativ pe care le supune spre aprobare Comitetului Director al GAL Podișul Târnavelor.
- ❑ Aproba;
 - fișa de verificare a conformității;
 - fișa de verificare a eligibilitatii;
 - fișele de verificare pe teren și rapoartele de verificare asupra activității Departamentului Plan Proiecte;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- borderourile de transmitere a cererilor de finanțare eligibile către Comitetul de selecție al GAL Podișul Târnavelor;
 - participa la sesiunile Comitetului de selecție al GAL;
 - indicatorii de monitorizare, evaluare și control elaborați de către Compartimentul administrativ;
 - borderourile de transmitere a cererilor de finanțare selectate către CRPDRP Alba Iulia.
- Participă la elaborarea altor materiale și lucrări legate de activitatea specifică GAL Podișul Târnavelor ;
 - Întocmește Raportul anual de activitate al GAL Podișul Târnavelor pe care îl supune aprobării Comitetului Director.

b) Departamentul plan proiecte

- desfășoară activități de promovare, comunicare, asistență tehnică și informare atât a solicitanților cât și a beneficiarilor finali;
- organizează și participă la întâlniri de coordonare între diferiți parteneri care vor interveni în cadrul PDL Podișul Târnavelor;
- se va stabili un număr de angajați funcție de complexitatea activităților de la nivelul GAL, având ca sarcină verificarea și selecția proiectelor ce se vor implementa;
- efectuează verificarea conformității și a eligibilității cererilor de finanțare;
- efectuează controale – vizite pe teren - la potențialii beneficiari precum și la beneficiarii finali;
- efectuează monitorizarea, respectiv întocmește baza de date a GAL pe partea de depunere proiecte, selectare, contractare proiecte;
- colectează toate informațiile și datele necesare pentru evaluarea intermediară și ex post a proiectelor;
- întocmește dosarele administrative ale cererilor de finanțare;
- transmite cererile de finanțare declarate eligibile, împreună cu dosarul administrativ al acestora, către Comitetul de selecție a proiectelor ;
- întocmește zilnic documentul privind situația cererilor de finanțare depuse;
- efectuează verificarea pe teren în timpul derulării contractelor de finanțare și întocmește Rapoartele de verificare pe teren;
- acordă asistență în gestionarea implementării PDL;
- efectuează evaluarea/compararea ofertelor de bunuri și servicii pentru cheltuielile de funcționare ale GAL;
- completează cu datele aferente activităților desfășurate pista de audit;
- arhivează documentele specifice departamentului.

c) Departamentul financiar – contabil

- se va ocupa de supravegherea și controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului;
- efectuează monitorizarea și întocmește baza de date a GAL pe partea financiar contabilă a derulării proiectelor;
- completează cu datele aferente activităților desfășurate pista de audit;
- colectează toate informațiile și datele necesare pentru evaluarea intermediară și ex post a proiectelor;
- acordă asistență în gestionarea implementării PDL;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- întocmește rapoartele de monitorizare, evaluare și control specifice departamentului;
- întocmește dosarele cerere de plată pentru proiectele specifice GAL.

d) Animatori

- desfășoară activități de animare, promovare, pentru promovarea, comunicarea acțiunilor GAL;
- organizează evenimente, comunicate de presă, produse de informare și comunicare;
- efectuează monitorizarea, respectiv întocmește baza de date a GAL pe partea de comunicare – informare – animare a teritoriului.

e) Consultanți externi – în funcție de necesități pentru buna desfășurare a activităților GAL;

f) secretariat;

Veniturile asociației vor proveni din:

- cotizațiile membrilor asociației,
- venituri din sponsorizări, donații ale unor parteneri din țară sau străinătate,
- resurse provenite de la bugetul de stat, bugetele locale – subvenții, granturi
- fonduri obținute prin proiecte de finanțare,
- alte venituri obținute conform legii.

Cheltuielile asociației pot fi:

- cheltuieli de întreținere,
- cheltuieli de funcționare,
- cheltuieli administrative,
- cheltuieli de investiții,
- comisioane, taxe, impozite,
- salarii și alte plăți pentru personalul GAL, pentru plata experților externi, a firmelor de consultanță și alte servicii de expertiză aferente implementării planului de dezvoltare locală,
- cheltuieli pentru închirierea diferitelor locații, a echipamentelor de birotică, electronice etc., necesare pentru buna desfășurare a activităților GAL,
- cheltuielile pentru realizarea și funcționarea paginii de web a GAL,
- cheltuieli pentru organizarea diferitelor întâlniri în țară și străinătate,
- cheltuieli de promovare,
- cheltuieli efectuate pentru buna desfășurare a procesului de evaluare-selectare a cererilor de finanțare,
- cheltuieli pentru instruire, etc.

Conform prevederilor OG nr.26/2000 asociația se dizolvă:

a) de drept – având ca motiv:

- împlinirea duratei pentru care a fost constituită;
- realizarea sau, după caz, imposibilitatea realizării scopului pentru care a fost constituită, dacă în termen de 3 luni de la constatarea unui astfel de fapt nu se produce schimbarea acestui scop;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- imposibilitatea constituirii adunării generale sau a consiliului director în conformitate cu statutul asociației, dacă această situație durează mai mult de un an de la data la care, potrivit statutului, adunarea generală sau, după caz, consiliul director trebuia să se constituie;

- reducerea numărului de asociați sub limita fixată de lege, dacă acesta nu a fost împlinit timp de 3 luni.

b) prin hotărârea judecătorească sau a tribunalului, după caz, la cererea oricărei persoane interesate;

- când scopul sau activitatea asociației a devenit ilicită sau contrară ordinii publice;
- când realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice;
- când asociația urmărește un alt scop decât cel pentru care s-a constituit;
- când asociația a devenit insolubilă.

c) prin hotărârea adunării generale.

III.3 ORGANIZAREA GAL-ULUI

PARTEA A – VI – A: ORGANIZAREA GAL-ULUI

III.3.1 Resurse umane

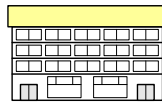
Pentru a asigura transparența necesară în ceea ce privește:

- informațiile referitoare la condițiile și regulile care trebuie respectate de către solicitanți pentru a depune o cerere de finanțare (eligibilitatea solicitantului, tipuri de investiții eligibile, cheltuieli eligibile, etc);
- dar și pentru informarea potențialilor beneficiari asupra sistemului de implementare a Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, cu privire la procedurile de lucru precum și la drepturile și obligațiile beneficiarilor ce vor rezulta după semnarea angajamentelor legale pentru acordarea fondurilor europene,

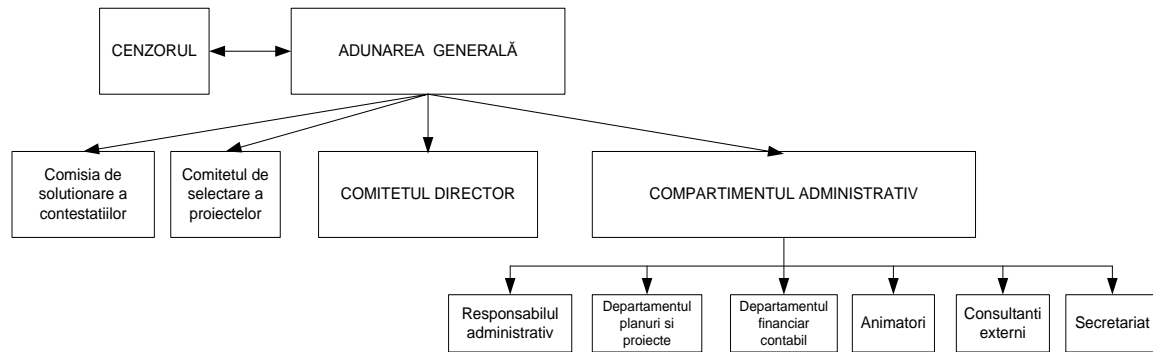
la nivelul GAL-ului se vor desfășura următoarele activități :

- ✚ informare – comunicare;
- ✚ apel pentru proiecte;
- ✚ sprijinirea depunătorilor de proiecte;
- ✚ organizarea procesului de verificare și decizie asupra proiectelor depuse;
- ✚ monitorizarea proiectelor.

Organigrama Grupului de Acțiune

GAL Podișul Târnavelor Mures

Resursele umane implicate pentru implementarea acțiunilor din cadrul proiectului vor fi:

a) responsabilul administrativ - 1 persoană

b) departamentul planuri și proiecte – 4 persoane, din care:

- 2 experți evaluatori;
- 1 persoană responsabilă IT;
- 1 arhivar.

c) departamentul financiar – contabil - 2 persoane

d) animatori – 1 persoană angajată la nivelul GAL, precum și 2 persoane desemnate de la nivelul unităților administrativ teritoriale.

e) consultanți externi – în funcție de necesități pentru buna desfășurare a activităților GAL.

f) secretariat -1 persoană

Pentru fiecare angajat al GAL-ului, precum și pentru reprezentanții unităților administrativ teritoriale au fost întocmite fișe de post, în care sunt cuprinse toate activitățile la care participă și atribuțiile lor în cadrul acestor activități.

Modelele de fișe de post sunt prezentate în anexa nr. 6. Persoanele nominalizate din partea consiliilor locale, membre ale GAL vor fi nominalizate din cadrul angajaților care au participat la cursuri de pregătire în domeniul : managementului proiectelor, dezvoltării rurale, accesarea fondurilor europene, etc.

Numărul persoanelor angajate va putea fi suplimentat, în funcție de necesități.

III.3.2 Descrierea resurselor materiale

Autoritățile locale partenere în GAL Podișul Târnavelor au pus la dispoziția parteneriatului, dacă a fost necesar, săli de sedință pentru organizarea de întâlniri, cât și

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

personal care a avut ca atribuție organizarea acestora. De asemenea, au fost puse la dispoziția partenerilor și echipamente tehnice necesare bunei desfășurări a sedințelor de lucru.

După selecția GAL, parteneriatul legal constituit va avea un sediu social de sine stătător. Până la stabilirea și echiparea corespunzătoare a acestuia, partenerii din GAL vor pune la dispoziția parteneriatului echipamentele necesare și sălile de întruniri, dacă va fi cazul.

Începând cu autorizarea ca GAL prin decizia MADR, parteneriatul își va stabili sediul social în localitatea Mica .

Aici se va avea în vedere închirierea unui spațiu, la sediul primăriei, ce va fi amenajat astfel încât să asigure buna funcționare și derulare a activităților GAL Podișul Târnavelor, respectiv:

- echipamente de calcul și periferice (calculatoare, imprimante, scanere, laptopuri, etc);
- copiatoare multifuncționale;
- telefoane, faxuri;
- videoproiectoare;
- mobilier;
- birotică și materiale consumabile;
- alte dotări;
- amenajarea unui spațiu pentru arhivarea documentelor.

III.3.3 Buget indicativ anual de funcționare a GAL-ului

Ca urmare a desfășurării sesiunii de selecție a Grupurilor de Acțiune Locală și în urma aprobării și publicării Raportului de selecție a acestora, AM PNDR va transmite tuturor parteneriatelor participante la sesiunea de selecție, scrisori de înștiințare cu privire la rezultatul acesteia. Parteneriatele vor avea un termen de 60 de zile pentru obținerea statutului juridic conform OG 26/2000. Odată obținut statutul juridic, va fi posibilă semnarea contractului între GAL și APDRP.

În conformitate cu prevederile sub-măsurii 431.2 din fișa tehnică a axei 4 (Leader), bugetul pentru cheltuielile de funcționare a fiecărui GAL va fi de maxim 20% din totalul cheltuielilor publice eligibile din strategia de dezvoltare locală, astfel:

- pentru **componenta a** – funcționarea GAL – 16% ;
- pentru **componenta b** – instruire și animarea teritoriului după selecția GAL – 4%.

Componenta a:

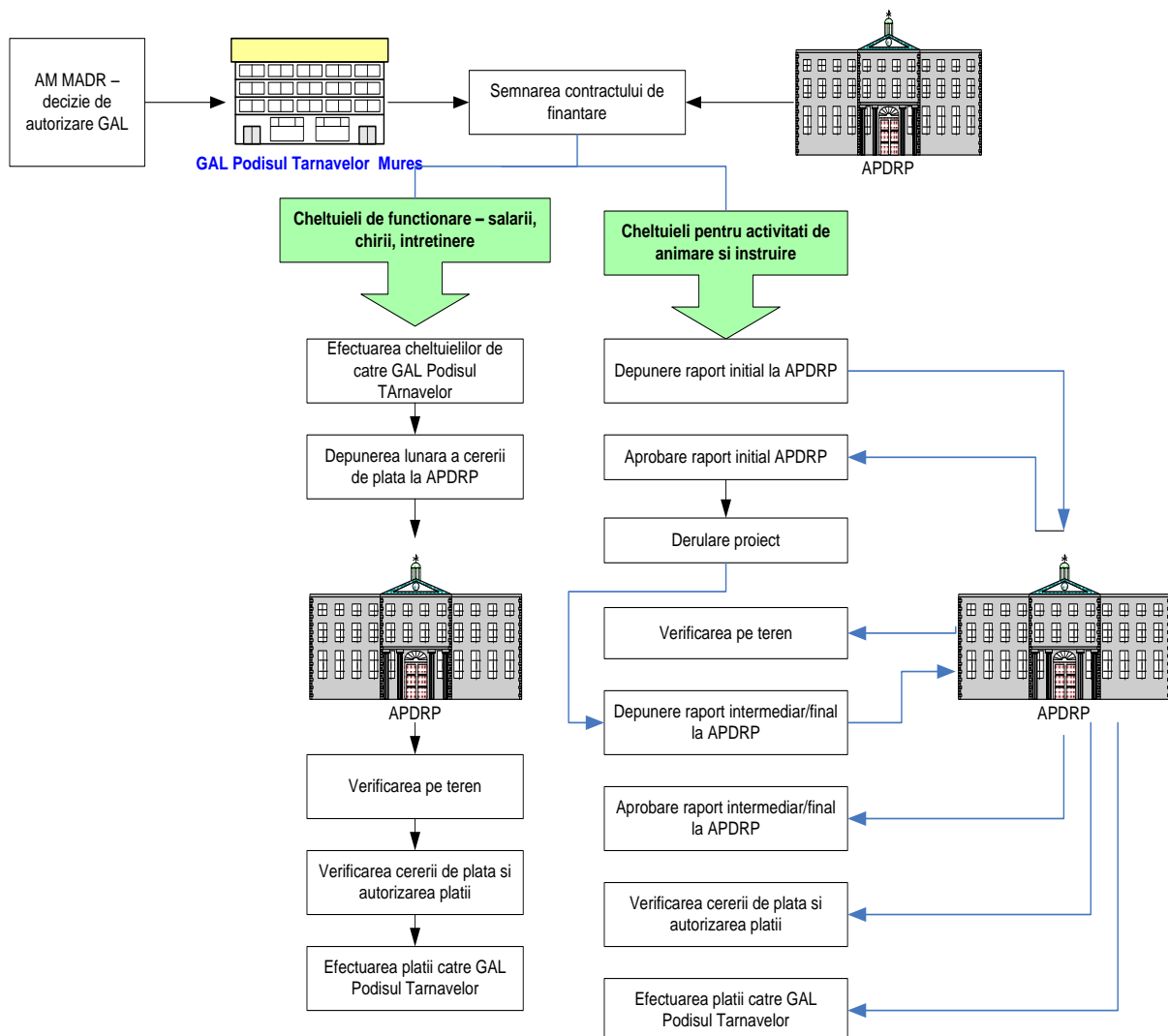
Pentru această componentă cheltuielile nu vor depăși 80% din totalul alocat pentru fiecare GAL în cadrul acestei sub-măsuri (431.2) și pot acoperi cheltuieli precum:

- Salarii și alte plăți pentru personalul GAL;
- Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Cheltuieli pentru închirierea unor locații;

- Cheltuieli pentru închirierea/achiziția de echipamente de birotică și electronice, precum și a altor echipamente necesare pentru desfășurarea activităților GAL;
- Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;
- Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poștă și servicii poștale), transport și plata utilităților (căldură, lumină, etc.);
- Cheltuieli pentru participarea la activitățile rețelei naționale și europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.

Pentru cheltuielile de funcționare aferente componentei a:

- + GAL efectuează cheltuielile;
- + GAL depune lunar cereri de plată la CRPDRP, aferente cheltuielilor de funcționare;
- + CRPDRP verifică pe teren cheltuielile efectuate de către GAL (după caz);
- + Verificarea eligibilității dosarului cererii de plată și autorizarea plății de către CRPDRP (eliberarea certificatului de plată);
- + APDRP efectuează plata către GAL, reprezentând cheltuielile eligibile acoperite de sprijinul public.

Componenta b:

Pentru aceste activități, GAL-urile vor cheltui cel puțin 20% din valoarea eligibilă determinată pentru fiecare GAL în parte din cadrul acestei sub-măsuri (431.2) și poate acoperi cheltuieli precum:

- Studii ale zonei;
- Măsurile pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală;
- Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Evenimente de promovare;
- Instruirea liderilor locali.

Pentru activitățile de animare și instruire aferente componentei b se parcurg următorii pași:

- + Depunerea raportului inițial și Declarației de eșalonare a plăților (maxim 3 tranșe de plată) la CRPDRP de către GAL, pentru fiecare proiect în parte;
- + Aprobarea raportului inițial de către CRPDRP;
- + Demararea activităților proiectului;
- + Verificarea pe teren a GAL de către structurile teritoriale ale APDRP;
- + Depunerea raportului intermediar / final la CRPDRP de către GAL;
- + Aprobarea raportului intermediar / final de către CRPDRP;
- + GAL întocmește dosarul cererii de plată pe care îl depune la CRPDRP – fiecărui Raport Intermediar aprobat îi corespunde o plată intermediară, în conformitate cu Declarația de Eșalonare a Plăților; în urma aprobării Raportului Final se efectuează plata finală de către APDRP;
- + Verificarea conformității și eligibilității dosarului cererii de plată și autorizarea plății de către CRPDRP (eliberarea certificatului de plată);
- + APDRP efectuează plata către GAL (maxim 30 de zile de la aprobarea cererii).

Nu sunt eligibile cheltuielile pentru achiziția sau construcția de clădiri, precum și achiziționarea de teren.

Venituri		Suma totală 2011-2015 (Euro)				
Axa LEADER 431.2		550.000				
TOTAL		550.000				
Cheltuieli	Total	2011	2012	2013	2014	2015
-salarii și alte plăți pentru personalul GAL	120.000	30.000	30.000	30.000	15.000	15.000
- Cheltuieli legate de plata experților și pentru alte servicii de	120.000	35.000	35.000	35.000	7.500	7.500

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

expertiză legate de implementarea PDL							
- Cheltuieli pentru închirierea/ achiziția de echipamente de birotică și electronice , alte echipamente	50.000	30.000	8.000	8.000	2.000	2.000	
- Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor	100.000	30.000	30.000	30.000	5.000	5.000	
- Cheltuieli de comunicare (telefon, internet, poștă, etc), transport și plata utilităților	50.000	15.000	15.000	15.000	2.500	2.500	
- Evenimente de promovare	50.000	20.000	15.000	15.000	-	-	
- Cheltuieli legate de instruirea liderilor locali	10.000	5.000	2.500	2.500	-	-	
- Cheltuieli pentru instruirea personalului implicat în implementarea PDL	10.000	5.000	2.500	2.500	-	-	
- Măsuri pentru furnizarea informației cu privire la strategia de dezvoltare locală	20.000	5.000	5.000	5.000	2.500	2.500	
- studii ale zonei	20.000	10.000	5.000	5.000	-	-	
TOTAL	550.000	185.000	148.000	148.000	34.500	34.500	

Capacitate de a implementa strategia, în ceea ce privește resursele financiare și Capacitate de a mobiliza co-finanțarea necesară

În ceea ce privește capacitatea financiară de a implementa strategia GAL Podișul Târnavelor, societatea de microcreditare Opportunity Microcredit Romania, membră a Opportunity International Network, și-a exprimat disponibilitatea de a sprijini potențialii beneficiari în

asigurarea cofinanțării de care acestia au nevoie în derularea proiectelor. – anexa 8

De asemenea, în urma centralizării chestionarelor adresate populației din teritoriu Podișul Târnavelor, 60% dintre respondenți au afirmat faptul că dețin surse de cofinanțare ale proiectelor – drept pentru care putem afirma că există capacitatea de a mobiliza cofinanțarea necesară derulării proiectelor.

III.3.4 Dispozitivul de comunicare și informare

Lipsa informațiilor și accesul dificil al persoanelor care locuiesc în mediul rural, la informația specializată reprezintă o barieră în calea implementării programelor de dezvoltare în spațiul rural și au un efect advers asupra dorinței potențialilor beneficiari de a iniția noi afaceri în zona rurală.

Grupul de Acțiune Locală Podișul Târnavelor va fi responsabil să facă cunoscută acțiunea comună a parteneriatului și a autorităților publice naționale, privind sprijinul acordat prin axa LEADER teritoriului Podișul Târnavelor. Pentru a asigura o absorbție cât mai eficientă a fondurilor europene este foarte important ca un număr cât mai mare de potențiali beneficiari să fie informați despre sprijinul financiar pe care îl pot obține prin Planul de Dezvoltare Rurală a regiunii Podișul Târnavelor.

Grupul de Acțiune Locală Podișul Târnavelor este responsabil cu asigurarea publicității PDL, obiectivul principal al acțiunilor de informare și promovare fiind acela de constientizare a opiniei publice și în special a :

- (a) potențialilor beneficiari, organizațiilor profesionale, partenerilor economici și sociali, a organismelor care activează în domeniul egalității între bărbați și femei, precum și a organizațiilor neguvernamentale interesate, inclusiv organizațiilor ecologice, cu privire la posibilitățile oferite de program și la modalitățile de acces la fondurile acestuia;
- (b) beneficiarilor cu privire la contribuția comunitară.

Comunicarea va fi clară, concisă, concretă, adaptată publicului țintă și coerentă, pe toată durata întregii perioade de implementare a Planului de Dezvoltare Locală. Aceasta se va articula în jurul a trei principii:

- ✚ *flexibilitatea* (capacitatea de a răspunde rapid la semnalele venite din mediul intern și extern);
- ✚ *transparența* (capacitatea de a furniza informații obiective și corecte referitoare la activitățile GAL Podișul Târnavelor și la contribuția Uniunii Europene);
- ✚ *eficiență* (prin utilizarea optimă a resurselor în vederea atingerii impactului maxim).

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În desfășurarea activităților sale GAL Podișul Târnavelor va asigura respectarea următoarelor principii:

Publicitate - atât GAL Podișul Târnavelor cât și beneficiarii de proiecte vor fi supuse regimului de informare și publicitate prevăzute în legislația referitoare la accesarea fondurilor europene prin FEADR;

Obiectivitate – se manifestă prin autolimitarea puterii discreționare în selectarea de către GAL Podișul Târnavelor destinatarii finali ai proiectelor de ajutor financiar, prin stabilirea criteriilor de selecție pentru diferite măsuri, în temeiul cărora se va realiza selecția;

Concurența – selectarea beneficiarilor se face printr-o comparație a tuturor cererilor depuse, în ordinea de prioritate în conformitate stabilită prin punctajul pentru fiecare masă în parte. Proiectele se adresează tuturor categoriilor de beneficiari.

Transparența – concretizată în absența unor acorduri secrete, dosare complete și notificarea către părțile interesate de deciziile luate.

Egalitate și nediscriminare prin:

- › **eficacitate** - în atingerea obiectivelor stabilite în cadrul programului, prin selectarea proiectelor care să ducă la atingerea obiectivelor stabilite;
- › **eficiența**- în procesul de alocare și utilizare a resurselor, astfel încât, cu cel mai mic cost să se realizeze beneficiile sociale, în special în rândul femeilor și tinerilor, și /sau o mai bună protecție a mediului.
- › **colaborare** – GAL Podișul Târnavelor este considerat în colaborare cu alte grupuri din regiune, precum și cu alte grupuri din alte comunități și state, cu publicul și cu guvernul

Publicul țintă al acțiunilor de informare comunicare din cadrul GAL Podișul Târnavelor îl reprezintă indivizii identificați ca potențiali beneficiari ai PDL Podișul Târnavelor sau ca potențiale surse de diseminare a informațiilor privind accesarea Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, respectiv al FEADR.

Astfel, publicul țintă se va constitui din:

1. societăți comerciale/agricole a căror activitate se identifică cu una sau mai multe domenii de activitate finanțate prin FEADR;
2. persoane fizice așa cum sunt ele definite prin OUG 44/16 aprilie 2008 care își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii sau dezvoltării rurale;
3. grupuri de producători din sectorul agro-industrial;
4. instituții publice din regiunea Podișul Târnavelor (primării, consilii județene, prefecturi);
5. lideri de opinie locali activi (preot, învățător, primar, factor poștal etc.);
6. asociații, patronate, organizații de profil agroindustrial;
7. instituții publice cu care GAL Podișul Târnavelor va colabora:
 - a. instituții publice (APIA, ANSVSA, RNP, ADS, ANIF, UMP, ANCA, ANPA, CNAFP, ANARZ, ONVV, CNIPMMR, ANIMM, ANTREC, AHN etc.);
 - b. instituții de învățământ (ASE, ASAS, INCDIF, universități, licee, etc etc);

8. instituții de presă de profil sau generaliste.

Elementele constitutive ale publicului țintă pot fi modificate, prin completare sau eliminare, în funcție de diferiți factori care influențează direct activitatea de informare.

Obiectivele specifice ale activității de comunicare, informare, promovare sunt:

1. Informarea publicului, acțiune ce va consta în:

- anunțul cererii de proiecte
 - a) pregătirea cererii de proiecte
 - b) publicarea anunțului cererii de proiecte
- informarea directă a publicului țintă
 - a) informarea directă
 - b) informarea prin scrisori
 - c) informarea telefonică
 - d) informarea electronică (e-mail)
- informarea intermediată a publicului țintă
 - b) informarea prin materiale informative (Ghidul Solicitantului, pliante, Îndrumare, Broșuri)
 - c) informarea prin materiale publicitare (afișe, panouri publicitare etc.)
 - d) informarea prin mijloace electronice (pagină web, Newsletter)

2. Comunicarea mediatică

- **informarea directă a mass-media**
 - a) informarea directă (interviuri)
 - b) informarea prin evenimente de presă (conferințe de presă, deplasări în teritoriu, briefing-uri de presă, întâlniri de lucru)
 - d) informarea electronică (e-mail)
- informarea intermediată a mass-media
 - a) informarea prin materiale de presă
 - b) informarea prin răspuns la adrese oficiale
 - c) informarea prin mijloace electronice (pagina web)

3. Administrare editorială a site-ului propriu GAL Podișul Târnavelor

- crearea site-ului propriu GAL Podișul Târnavelor;
- verificarea conținutului editorial al site-ului;
- completarea și modificarea conținutului editorial al site-ului;
- actualizarea permanentă a conținutului editorial al site-ului;

Dispozitivul de informare și comunicare GAL Podișul Târnavelor va fi bazat pe:

- materiale informative (pliante, broșuri, ghiduri, afișe etc.),
- spoturi radio TV
- website
- conferințe organizate la nivel teritorial și regional,
- participarea la emisiuni specializate,
- grupuri de lucru,

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ▶ acces la baza de date
- ▶ forumuri.

GAL Podișul Târnavelor va pune la dispoziția potențialilor beneficiari informațiile privind fluxul accesării fondurilor de dezvoltare rurală, ce vor include:

- ▶ tipurile de investiții eligibile,
- ▶ categoriile de beneficiari,
- ▶ plafoanele maxime alocate,
- ▶ condițiile de eligibilitate,
- ▶ procedurile administrative legate de accesul la finanțare,
- ▶ procedura de examinare a cererilor de finanțare,
- ▶ criteriile de selecție a proiectelor,
- ▶ precum și numele persoanei de contact responsabile cu activitatea de informare și comunicare a Planului de Dezvoltare Locală pentru teritoriul Podișul Târnavelor.

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va asigura informarea rapidă despre posibilitatea obținerii fondurilor europene și prin transmiterea scrisorilor de informare direct către potențialii beneficiari.

Pentru că informarea și comunicarea reprezintă elemente esențiale atât în etapele inițiale, de constituire a parteneriatului public – privat cât și ulterior, după selectarea parteneriatului ca GAL, în acțiunile sale de funcționare, instruire și animarea teritoriului, în cadrul GAL Podișul Târnavelor se vor realiza în continuare acțiuni și activități menite să asigure publicitatea axei Leader și a posibilităților de finanțare, buna funcționare a GAL Podișul Târnavelor și implementarea tuturor acțiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală.

Acțiunile de promovare prevăzute pentru GAL Podișul Târnavelor se vor repeta în funcție de nevoile de informare identificate după fiecare etapă de implementare, ținând cont de faptul că aceste acțiuni constituie tehnici specifice de comunicare esențiale în derularea campaniilor de informare atât pentru publicul larg, cât și a celor orientate către potențialii beneficiari.

Acțiunile propuse pentru informarea potențialilor beneficiari s-au derulat începând cu perioada de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor și au constat în:

- ▶ întâlniri cu factorii de decizie, întreprinzătorii privați, fermieri, reprezentanți ai ONG-urilor, ai asociațiilor profesionale din fiecare comună,
- ▶ stabilirea unor grupuri de lucru,
- ▶ elaborarea și distribuirea de materiale informative,
- ▶ distribuirea unor chestionare pe baza cărora au fost identificate nevoile persoanelor, intențiile lor de accesare a fondurilor europene, etc.

Astfel de chestionare vor fi utilizate și după selectarea GAL de către Autoritatea de Management a MADR și vor sta la baza realizării unei baze de date cu potențialii beneficiari - persoane fizice și/sau juridice, publice sau private, care își vor manifesta interesul în a accesa

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

fonduri prin intermediul axei Leader. Această bază de date este una deschisă, aflată într-un proces de actualizare permanentă. În acest sens contactul direct cu potențialii beneficiari și alte asociații și organizații care la rândul lor pot disemina informațiile primite, reprezintă principala metodă prin care se va realiza actualizarea și completarea bazei de date.

Acțiunile propuse pentru informarea potențialilor beneficiari au început așadar începând cu perioada de pregătire a Planului de Dezvoltare locală Podișul Târnavelor (înainte de aprobarea/ implementarea sa) și vor continua pe toată perioada implementării acestuia.

Evaluările in itinere, intermediare și ex-post vor fi de natură să aprecieze impactul planului de comunicare privind obligațiile GAL Podișul Târnavelor în materie de transparență, egalitate de șanse și nediscriminare, precum și de bună înțelegere a acțiunilor comunitare. Criteriile ce trebuie luate în considerare pentru aceste evaluări vor face referire cel puțin la următoarele aspecte:

- evoluția numărului dosarelor depuse;
- evoluția numărului de potențiali beneficiari care au accesat informația conținută în materialele informative (afișe, pliante, ghiduri, broșuri etc.);
- evoluția profilului celor care depun proiecte în funcție de categoria profesională, sex, egalitatea șanselor;
- numărul de accesări website pentru obținerea de informație din domeniul dezvoltării rurale,
- recunoașterea logo-ului comunitar;

În ceea ce privește informarea beneficiarilor Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, aceștia trebuie să cunoască natura fondurilor europene în vederea implementării corespunzătoare a proiectelor.

Astfel, în momentul semnării contractului între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și beneficiar, se va preciza în mod explicit categoria sprijinului financiar acordat, adică, de la bugetul comunitar, de la bugetul de stat, precum și suma alocată, contribuția fiecăruia putând fi exprimată în procente sau valoare absolută.

În situația în care beneficiarii finali ai ajutorului primit nu sunt beneficiari direcți ai sprijinului, cum ar fi acțiunile de formare profesională, GAL Podișul Târnavelor îi va informa pe aceștia, cu privire la originea fondurilor prin care se face finanțarea serviciului. Această informație și logo-ul comunitar și logo-ul LEADER vor putea fi prezentate în diferite moduri: prin menționarea finanțatorilor pe formularele de înscriere la stagiile de formare profesională, pe fișele de prezență sau, de exemplu, pe certificatele de participare.

GAL Podișul Târnavelor va publica lista beneficiarilor care primesc sprijin prin Program, destinația financiară și sumele contribuției publice.

Acțiunile propuse pentru informarea beneficiarilor măsurilor PNDR vor avea loc în deosebi în momentul semnării contractului de finanțare și vor continua și pe întreaga perioadă a implementării proiectului.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Criteriile de evaluare a acțiunilor de informare a beneficiarilor Programului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor vor fi:

- evoluția numărului dosarelor selectate pentru finanțare;
- scăderea numărului de cereri de finanțare refuzate din motive administrative;
- numărul de documente descărcate de pe pagina de internet a GAL Podișul Târnavelor;
- vizibilitatea GAL Podișul Târnavelor în mass- media;

Anual se va publica Raportul anual de progres care va cuprinde informații concrete privind evoluția Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor precum și lista completă a beneficiarilor care l-au accesat. De asemenea, în mod constant, pe parcursul perioadei de programare, GAL Podișul Târnavelor va informa prin anunțuri și comunicate de presă evenimentele și acțiunile semnificative.

III.4 Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului

În conformitate cu statutul de funcționare precum și cu prevederile Programului Național de Dezvoltare Rurală, principala atribuție a GAL Podișul Târnavelor este implementarea tehnică și financiară a Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor.

Pentru aceasta, GAL Podișul Târnavelor are obligația să implementeze, să respecte și să asigure buna funcționare a condițiilor referitoare la:

- mediul intern,
- activitățile de evaluare și control,
- informare comunicare
- monitorizare.

GAL Podișul Târnavelor este responsabil de elaborarea și implementarea planului de dezvoltare locală, precum și de selectarea proiectelor care sunt conforme cu obiectivele formulate în acesta.

Activitățile de implementare a măsurilor din PDL Podișul Târnavelor au în vedere următoarele etape:

1.Publicarea apelurilor de selecție

GAL lansează apelul de selecție a proiectelor, folosind mijloacele de informare mass-media. Anunțul privind lansarea cererilor de proiectese va publica în 2 cotidiane județene (în limba română și maghiară), și de asemenea se va afișa la nivelul fiecărei comune

În anunț se vor specifica:

- măsurile pentru care se va acorda finanțare,
- sumele disponibile pentru fiecare măsură în parte,
- data limită până la carese pot depune cererile de finanțare,
- ghidul solicitantului

- criteriile de selecție locală
- informații suplimentare privind datele de contact ale GAL Podișul Târnavelor și alte date de contact utile

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va elabora și pune gratuit la dispoziția tuturor persoanelor interesate Ghidul Solicitantului, care va prezenta regulile pentru pregătirea, întocmirea și depunerea cererii de finanțare, precum și modalitatea de selecție, aprobare și derulare a proiectului.

De asemenea, Ghidul Solicitantului va conține;

- lista indicativă a tipurilor de investiții pentru care se vor aloca fondurile nerambursabile,
- documentele,
- avizele și acordurile pe care potențialii beneficiari vor trebui să le prezinte,
- modelul Cererii de finanțare, al studiului de fezabilitate/Memoriului justificativ,
- modelul al Contractului de finanțare
- precum și alte informații utile realizării proiectului și completării corecte a documentelor.

2. Potențialul beneficiar depune proiectul la secretariatul GAL

Solicitantul, informat cu explicațiile menționate în Ghidul Solicitantului, va completa formularul de cerere de finanțare și va anexa documentele administrative și tehnice care sunt cerute de acest formular.

Aceste elemente constituie Cererea de finanțare. Odată finalizată cererea de finanțare, aceasta, împreună cu documentele atașate, se constituie în „dosarul cererii de finanțare” și se multiplică în două exemplare pe hârtie (original și copie) și un exemplar în format electronic (prin scanare) de către solicitant .

Documentația va fi depusă personal, de către reprezentantul legal, așa cum este precizat în formularul Cerere de finanțare sau de un împuternicit prin procura legalizată (în original) a reprezentantului legal, la secretariatul GAL Podișul Târnavelor, înaintea datei care figurează în licitația de proiecte.

Solicitantul va depune cererea de finanțare, în 2 exemplare, original și copie, la secretariatul GAL Podișul Târnavelor, unde va primi un număr de înregistrare din Registrul de intrări/ieșiri existent în cadrul secretariatului GAL.

3. GAL efectuează verificarea conformității proiectului și respectarea criteriilor de eligibilitate în baza termenelor și condițiilor de eligibilitate stabilite în cadrul procedurilor interne specifice și în baza conținutului PNDR.

Cererea de finanțare va fi verificată din punct de vedere al conformității și eligibilității de către experții din cadrul Departamentului Plan Proiecte.

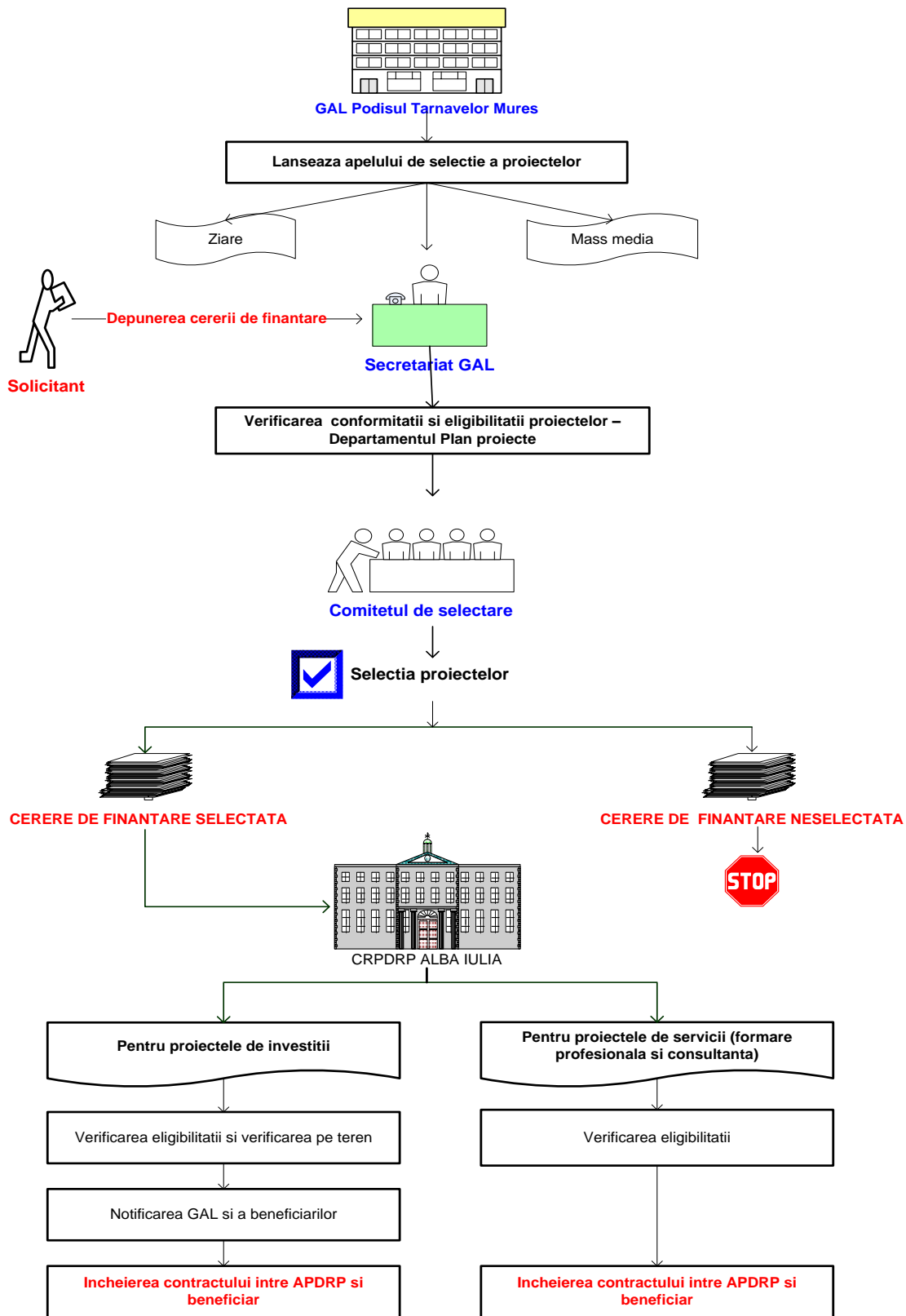
Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

De asemenea în această etapă se va efectua o primă verificare pe teren. Scopul vizitei pe teren va fi acela de a verifica dacă datele și informațiile cuprinse în anexele tehnice și administrative sunt identice cu elementele existente pe amplasamentul propus pentru derularea investiției.

Numai proiectele declarate conforme și eligibile vor fi trimise Comitetului de selectare a proiectelor .

Faza de selecție a proiectelor în cadrul GAL

- 1. Selecția proiectelor** efectuată de GAL pe baza strategiei, utilizând criteriile de selecție stabilite în cadrul Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor pentru fiecare măsură în parte. Pentru a realiza activitățile prevăzute cât și pentru atingerea obiectivelor din strategia inclusă în planul de dezvoltare, GAL Podișul Târnavelor a stabilit criteriile de selecție pentru fiecare tip de măsură, ce au fost denumite „criterii de selecție locală”.

Selecția proiectelor va fi realizată de către Comitetul de Selectare a proiectelor. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin 50% din parteneri, din care peste 50% să fie din mediul privat și societate civilă.

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean (DADR).

- 2. Depunerea proiectelor selectate de către GAL la Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (CRPDRP)**

Pentru proiecte de investiții

3. CRPDRP verifică eligibilitatea proiectelor și se efectuează verificarea pe teren a potențialului beneficiar de către structurile teritoriale ale APDRP
4. CRPDRP transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului
5. Încheierea contractului între beneficiar și Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (CRPDRP)

Pentru proiecte de servicii

6. CRPDRP verifică eligibilitatea proiectelor și transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului
7. Încheierea contractului între beneficiar și CRPDRP

Pentru evaluarea unitară a cererilor de finanțare de către Comitetul de selecție a proiectelor, responsabilul administrativ al GAL Podișul Târnavelor va elabora o procedură de evaluare – selectare. Aceasta stabilește modul de realizare a activităților de evaluare a conformității, eligibilității și selecției cererilor de finanțare.

Controlul conformității cererilor de finanțare va consta, în principal, în verificarea:

- completării corecte a cererii de finanțare
- prezentării acesteia atât în format tipărit cât și electronic (scanat)
- dacă anexele tehnice și administrative cerute sunt prezente în două exemplare, precum și valabilitatea acestora (dacă este cazul)

Numai Cererile de finanțare declarate conforme vor face obiectul verificării eligibilității tehnice și financiare, care va consta în:

- verificarea eligibilității solicitantului
- verificarea criteriilor de eligibilitate și selecție
- verificarea bugetului indicativ al proiectului
- verificarea studiului de fezabilitate/Memoriului justificativ precum și a tuturor documentelor anexate

Atribuțiile personalului implicat în efectuarea activităților de evaluare selectare sunt descrise în Fișa postului.

Alte activități derulate de către GAL în cadrul procedului de implementare

- **Efectuarea verificărilor pe teren înainte de aprobarea proiectului**

În etapa verificării eligibilității și selecției cererilor de finanțare, scopul vizitei pe teren va fi acela de a verifica dacă datele și informațiile cuprinse în anexele tehnice și administrative sunt identice cu elementele existente pe amplasamentul propus pentru derularea investiției.

Sarcinile de plată către beneficiarii finali aparțin APDRP. Astfel, în vederea efectuării plății către beneficiari, vor fi parcurse, de către structurile APDRP, următoarele etape:

- Verificarea cererilor de plată ale beneficiarilor proiectelor;
- Efectuarea verificărilor pe teren în vederea stabilirii eligibilității plății;
- Autorizarea plății pentru beneficiarii proiectelor;
- Efectuarea plății pentru beneficiarii proiectelor;
- Contabilizarea angajamentelor și plăților către beneficiarii proiectelor;
- Efectuarea controlului privind beneficiarii proiectelor după plata sprijinului în vederea stabilirii dacă sunt respectate condițiile sprijinului financiar nerambursabil.

GAL Podișul Târnavelor va implementa o serie de acțiuni inovative în cadrul strategiei de dezvoltare locală a teritoriului.

Prima acțiune inovativă se referă la dezvoltarea și implementarea unui parteneriat public-private și a unei strategii de dezvoltare locală bazată pe principiile abordării LEADER.

De asemenea, GAL Podișul Târnavelor va realiza un website propriu în cadrul căruia o secțiune distinctă va fi reprezentată de o bază de date cu proiecte de tip LEADER din alte state Membre – exemple de bune practici.

PARTEA A – VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE

GAL Podișul Târnavelor este responsabil cu gestionarea și punerea în aplicare eficientă, efectivă și corectă a Programului de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor și este responsabil, în special:

- (a) să se asigure că operațiunile sunt selectate pentru finanțare în conformitate cu criteriile aplicabile PDL Podișul Târnavelor;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- (b) să garanteze înregistrarea și stocarea informațiilor statistice privind punerea în aplicare într-un sistem informatic, într-o formă adecvată în scopul monitorizării și evaluării;
- (c) să se asigure că beneficiarii și celelalte organisme participante la punerea în aplicare a operațiunilor:
 - (i) sunt informate de obligațiile ce le revin ca urmare a acordării ajutorului și utilizează fie un sistem separat de contabilitate, fie o codificare contabilă adecvată pentru toate tranzacțiile aferente operațiunii;
 - (ii) cunosc cerințele privind transmiterea datelor către autoritatea de gestionare și înregistrarea rezultatelor;
- (d) să se asigure că evaluările aferente PDL Podișul Târnavelor sunt realizate în termen și în conformitate cu cadrul stabilit de monitorizare și evaluare și că acestea sunt transmise autorităților naționale în cauză, precum și Comisiei, dacă se solicită acest lucru;
- (e) să implementeze activitatea de monitorizare astfel încât aceasta să permită o monitorizare a punerii în aplicare a programului în lumina obiectivelor sale specifice;
- (f) să asigure respectarea obligațiilor în ceea ce privește publicitatea;
- (g) să întocmească raportul anual privind progresul realizat și, după aprobarea acestuia de către GAL Podișul Târnavelor, să îl prezinte Autorității de Management din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, dacă aceasta solicită acest lucru;

Dispozitivul de monitorizare, evaluare și control implementat de GAL presupune:

- luarea operativă a deciziilor asupra implementării proiectului (sau depistarea problemelor);
- efectuarea zilnică a gestionării proiectului;
- executarea operativă și corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
- facilitarea coordonării între activitățile componentelor;
- monitorizarea și raportarea la timp despre realizările și rezultatele proiectului;
- informația despre conținutul proiectului și realizările acestuia este oferită factorilor de decizie la cel mai înalt nivel.

Monitorizarea reprezintă activitatea sistematică prin care se pun la dispoziția factorilor implicați (Autoritatea de Management, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Comisia Europeană, etc) informații cu privire la progresul implementării Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, prin intermediul indicatorilor financiari, de realizare și de rezultat

Sistemul de monitorizare asigură colectarea datelor statistice și a indicatorilor de monitorizare:

- ✚ **Indicatorii financiari (input)** – se referă la bugetul alocat pe fiecare nivel de asistență. Acești indicatori sunt utilizați pentru monitorizarea progresului Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor în funcție de angajamentele și plățile (anuale) efectuate din fondurile disponibile pentru fiecare operație, măsură în relație cu costurile eligibile.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- ✚ **Indicatorii de realizare (output)** se referă la activitatea efectuată. Aceștia sunt măsurați în unități fizice sau monetare (numărul de ferme susținute financiar, lungimea drumului construit).
- ✚ **Indicatorii adiționali** – se referă la stabilirea unor indicatori suplimentari în cadrul Programului în cazul în care indicatorii comuni nu reflectă toate efectele activității Programului, în special în ceea ce privește prioritățile naționale.
- ✚ **Indicatorii de rezultat** se referă la efectul direct și imediat al Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor. Ei vor furniza informații asupra schimbărilor, de exemplu, mediul, capacitatea sau performanța beneficiarilor direcți. Acest tip de indicatori pot fi de natură fizică (reducerea timpului zilnic, numărul instruirilor succesive) sau financiară (resursele din sectorul privat, scăderea costului de transport).

Monitorizarea trebuie să prevadă un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării strategiei de dezvoltare, care să permită colectarea sistematică și structurarea anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate.

Evaluarea presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării și raportării către Autoritatea de Management a PNDR, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Comisia Europeană, etc a unor sugestii și remarci privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală.

Evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită și presupune elaborarea unui set de indicatori (considerați relevanți în reflectarea eficienței obținute în urma implementării proiectului) și a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare și finale) a rezultatelor implementării. Evaluarea stabilește dacă obiectivele Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor exprimate în indicatori de realizare, de rezultat și de impact sunt sau vor fi atinse.

Indicatorii de bază – ce au fost utilizați atât în analiza SWOT cât și în definirea strategiei Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor se împart în două categorii:

- **Indicatori legați de obiective**, care furnizează informații relevante legate de situația inițială a indicatorilor, necesare pentru măsurarea progresului și atingerea obiectivelor stabilite prin PDL. Acești indicatori au fost folosiți în elaborarea analizei SWOT în raport cu obiectivele comunitare, și ca bază de referință în evaluarea impactului Programului și reflectă situația de la începutul perioadei de programare.
- **Indicatori legați de context**, care furnizează informații privind aspectele relevante ale contextului general, aspecte care pot influența performanțele Programului. Această categorie de indicatori a fost folosită pentru identificarea punctelor tari și slabe ale regiunii în care se implementează Programul și ajută la evaluarea impactului obținut, vis-a-vis de situația generală economică, socială sau de mediu.

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

Indicatorii financiari (input) – se referă la bugetul alocat pe fiecare nivel de asistență. Acești indicatori vor fi utilizați pentru monitorizarea progresului Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor în funcție de angajamentele și plățile (anuale) efectuate din fondurile disponibile pentru fiecare măsură în relație cu costurile eligibile.

Indicatorii de realizare (output) se referă la activitatea efectuată. Aceștia sunt măsurați în unități fizice sau monetare (numărul de ferme susținute financiar, lungimea drumului construit, etc).

Indicatorii de rezultat se referă la efectul direct și imediat al Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor. Ei furnizează informații asupra schimbărilor, de exemplu, mediul, capacitatea sau performanța beneficiarilor direcți. Acest tip de indicatori pot fi de natură fizică (reducerea timpului zilnic, numărul instruirilor succesive) sau financiară (resursele din sectorul privat, scăderea costului de transport).

Indicatorii de impact se referă la consecvența programului vizavi de efectul imediat asupra beneficiarilor direcți. Se pot defini două concepte ale impactului. Impacturile specifice sunt acele efecte apărute după un anumit interval de timp dar care sunt, totuși în legătură directă cu acțiunile luate. Impacturile globale sunt efecte de lungă durată care afectează un segment larg de populație.

Monitorizarea și evaluarea vor asigura:

- ✚ implementarea efectivă și la timp a proiectelor,
- ✚ managementul finanțelor publice, inclusiv administrarea adecvată a resurselor proiectului
- ✚ monitorizarea efectivă și evaluarea activităților și rezultatelor acestuia.

Activitățile de monitorizare și evaluare vor fi realizate de către Departamentul Financiar Contabil și Departamentul Planuri Proiecte și vor fi supervizate de către Responsabilul administrativ al GAL. Se vor elabora proceduri specifice de lucru și vor fi de asemenea de semnate persoanele responsabile cu efectuarea monitorizării.

În ceea ce privește **raportarea**, GAL Podișul Târnavelor va transmite anual, Autorității de Management din cadrul MADR precum și Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Raportul anual de progrese, care va conține toate informațiile cu privire la evoluția implementării Planului de Dezvoltare Locală Podișul Târnavelor, în conformitate cu articolul 82 din Regulamentul Consiliului (CE) nr.1698/2005.

Acesta va cuprinde următoarele elemente:

- Tabele de monitorizare privind implementarea financiară a PDL Podișul Târnavelor, pentru fiecare măsură/axă;
- Tabele de monitorizare care includ informații cantitative pe baza indicatorilor comuni de realizare și rezultat.
- Analiza rezultatului monitorizării PDL Podișul Târnavelor

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

În vederea aprobării rapoartelor de evaluare, în scopul efectuării plăților se va efectua auditul de către auditorul stabilit de către GAL

De asemenea, **GAL Podișul Târnavelor va raporta către APDRP – Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Alba Iulia, respectiv Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Mureș rezultatele sesiunilor de licitații de proiecte deschise, respectiv:**

- **Numărul apelului de proiecte, conținutul acestuia, durata sesiunii, data publicării și modul de difuzare al acestuia**
- **Informațiile de bază referitoare la cererile de finanțare (conforme și neconforme) depuse, respectiv:**
 - numărul de înregistrare;
 - numele solicitantului, codul fiscal, adresa sediului social;
 - localizarea proiectului;
 - numele reprezentantului legal;
 - valoarea totală și valoarea totală eligibilă în ron și euro cererilor de finanțare depuse;
 - cursul de schimb lei/euro folosit;
 - informații referitoare la încadrarea acestora în cadrul criteriilor de selecție locale – respectiv apartenența ca membru al unei asociații sau al unui parteneriat, dacă proiectul are ca obiectiv îndeplinirea condițiilor de mediu (cu menționarea expresă a acestora), dacă proiectul promovează acțiuni inovative);
 - gradul de finanțare;
- **Informații de bază referitoare la cererile de finanțare declarate eligibile și selectate, respectiv:**
 - numărul de înregistrare;
 - numele solicitantului, codul fiscal, adresa sediului social;
 - localizarea proiectului;
 - numele reprezentantului legal;
 - valoarea totală și valoarea totală eligibilă în ron și euro cererilor de finanțare selectate;
 - cursul de schimb lei/euro folosit;
 - criteriile de selecție îndeplinite și punctajul acordat pentru fiecare dintre acestea;
 - gradul de finanțare.

Activitatea de raportare va fi realizată de către Departamentul Financiar Contabil și Departamentul Planuri Proiecte și aceasta va fi supervizată de către Responsabilul administrativ al GAL.

Se vor elabora proceduri specifice de lucru în baza cărora se vor implementa măsurile din cadrul PDL Podișul Târnavelor, începând cu stabilirea indicatorilor de monitorizare, a etapelor și principiilor care se vor respecta în vederea realizării monitorizării, colectării datelor, calcularea indicatorilor, analizarea datelor și terminând cu raportarea rezultatelor atât către Comitetul Director al GAL Podișul Târnavelor cât și către AM din cadrul PNDR, respectiv APDRP.

Persoanele responsabile cu efectuarea monitorizării și raportării vor avea incluse aceste responsabilități în Fișa postului.

Controlul presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare.

În ceea ce privește gestionarea fondurilor comunitare vor fi exercitate trei forme de control:

- a) Activități de verificare și control desfășurate de autoritățile responsabile de implementarea tehnică și financiară - Autoritatea de Management din cadrul MADR, precum și APDRP;
- b) Control la nivel național;
- c) Controlul comunitar.

Programarea controalelor va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi:

- eficiența unor astfel de demersuri,
- păstrarea bunelor relații contractuale,
- verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

În urma controalelor pe teren se vor întocmi Rapoarte de verificare pe teren care vor preciza:

- modul de derulare a contractului de finanțare, respectiv a respectării prevederilor contractuale,
- încadrarea în timp a activităților proiectului,
- verificarea modului în care au fost respectate procedurile de raportare.

În urma efectuării controalelor, GAL Podișul Târnavelor va lua decizii cu privire la identificarea, prevenirea și combaterea riscurilor de implementare a proiectelor.

Pista de audit

Pista de audit va permite tuturor factorilor interesați de implementare Planului de Dezvoltare Locală să urmărească trasabilitatea operațiunilor propuse a fi derulate de către GAL în cadrul strategiei, din momentul demarării activităților GAL Podișul Târnavelor până la finalizarea acestora.

Astfel, pista de audit va conține informații cu privire la activitățile propuse a fi implementate de către GAL prin strategie (animare, informare – metode de informare, lansare apeluri de selecție, respectarea calendarului de selecție propus în fișele măsurilor, corelarea numărului de proiecte selectate cu numărul de proiecte propuse a fi implementate pe fiecare măsură etc.)

Modelul de Pistă de Audit care urmează a fi folosit de GAL Podișul Târnavelor este prezentat în Anexa nr.5 .la PDL.

Arhivarea

Pentru a asigura accesibilitatea documentelor pe care le deține (documente intrate, documente pentru uz intern, documente ieșite) și păstrarea lor într-o manieră care să asigure

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

validitatea, legalitatea precum și menținerea lor într-o formă completă de-a lungul timpului, inclusiv privind documentele electronice prevăzute în legislația comunitară) GAL Podișul Târnavelor va avea ca obligație arhivarea acestor documente.

Arhivarea se va realiza în conformitate cu prevederile Legii Arhivelor Naționale nr.16/1996 cu modificările și completările ulterioare precum și a prevederilor procedurilor specifice ce vor fi elaborate în acest sens.

Va fi desemnată din cadrul GAL o persoană care va avea ca atribuții stabilite prin Fișa postului - arhivarea documentelor.

Documentele se vor păstra într-o încăpere special amenajată în acest scop, cu asigurarea condițiilor corespunzătoare de rezistență, igienă, temperatură și umiditate, asigurându-le împotriva distrugerii, degradării, sustragerii.

Principalele documente care se vor arhiva la nivelul GAL Podișul Târnavelor sunt:

- Dosarul administrativ al fiecărei cereri de finanțare ;
- Cererile de finanțare neeligibile, cele eligibile dar neselectate ca și cele selectate dar refuzate de la contractare de către una dintre părți
- Fișele de verificare a conformității cererilor de finanțare neconforme
- Registrul de înregistrare a cererilor de finanțare conforme
- Fișele de verificare a criteriilor de eligibilitate pentru cererile de finanțare eligibile și neeligibile;
- Fișele de evaluare a criteriilor de selecție pentru cererile de finanțare eligibile ;
- Registrul de înregistrare a rapoartelor zilnice întocmite la nivelul GAL Podișul Târnavelor;
- Registrul pentru borderouri transmise și primite de la CRPDRP Alba Iulia ;
- Borderouri de transmitere a diverselor documente;
- Lista proiectelor contractate;
- Registrul de înregistrare a contractelor;
- Documentele curente ale GAL Podișul Târnavelor, altele decât cele legate de proiecte, etc.

În cadrul mecanismului de implementare, modul de distribuire a responsabilităților, pentru fiecare etapă a circuitului unui dosar, între GAL, agenția de plăți și autoritatea de management va fi:

Sarcină	GAL Podișul Târnavelor	AM Mureș	Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
Informare	x		
Sprijinirea elaborării proiectelor	x		
Lansarea apelului pentru proiecte	x		
Selectarea proiectelor	x		
Control administrativ al dosarelor		x	x
Decizie	x		
Notificarea către beneficiar		x	x
Monitorizare	x		x
Plată			x
Control		x	x
Arhivare	x		

III.5 Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și în RNDR

PARTEA A -VIII – A: COOPERARE ȘI CREAREA ȘI IMPLEMENTAREA REȚELEI

III.5.1 Cooperare

Cooperarea reprezintă lucrul în comun pentru atingerea unor scopuri comune.

Cooperarea reprezintă o modalitate de a extinde experiențele locale pentru îmbunătățirea strategiilor locale, un mod de a avea acces la informații și idei noi, de a face schimb de experiență și de a învăța din experiența altor regiuni sau țări, pentru a stimula și sprijini inovația, pentru dobândirea de competențe și îmbunătățirea lor.

Cooperarea merge dincolo de stabilirea de contacte. Ea implică un grup de acțiune locală care desfășoară un proiect comun cu un alt grup Leader sau cu un grup care are o abordare similară, într-o altă regiune, într-un alt stat membru sau chiar într-o țară terță.

Cele mai importante premise ce vor sta la baza acțiunilor de cooperare sunt:

- Predispoziția spre implicarea în cooperare, alături de abilitățile indispensabile, este imperativ necesară, iar o cultură a cooperării, care să implice comunități, GAL-uri, regiuni și autorități de gestionare este vitală. Cel mai bun scenariu este cel în care autoritățile de gestionare și alte organisme administrative implicate în gestionarea sau realizarea programului LEADER sunt interesate de cooperare și joacă un rol activ în sporirea gradului de conștientizare a oportunităților și avantajelor cooperării. Rolul unității de rețea naționale în colaborare cu aceste autorități și GAL-uri poate fi critic în acest caz.
- GAL-uri cu capital social și competențe sociale bine dezvoltate: cooperarea funcționează cel mai bine în prezența administratorilor LEADER, președinților și participanților locali cu experiență în dezvoltarea pe termen lung, cu abilități lingvistice și în special cu un spirit deschis. Procesul de cooperare se bazează pe deschidere: să dai la fel de mult pe cât primești – astfel se obțin avantaje, iar nu prin competiție; cei implicați trebuie să își depășească teama de a participa și de a împărtăși.
- Găsirea partenerului adecvat și colaborarea cu acesta este esențială, la fel ca și înțelegerea reciprocă și abilitatea de a se completa unul pe altul. În mod ideal, această situație poate fi construită pe baza relațiilor existente și a experiențelor din activități de cooperare precedente.
- Stabilirea și urmărirea unor obiective de cooperare clare și cuantificabile de la începutul procesului este esențială pentru obținerea unor rezultate de calitate.

Pentru GAL Podișul Târnavelor, proiectele de cooperare nu vor fi doar simple schimburi de experiență. Ele se vor baza pe predispoziție, experiență, strategia GAL-ului, căutarea unui partener din perspectiva unui punct comun și pe ideea unui proiect dezvoltat mai degrabă cu mare atenție decât ca un simplu schimb general de informații. Ele vor trebui să implice un proiect comun concret, condus în mod ideal în baza unei structuri comune.

Obiectivul principal al acțiunilor de cooperare derulate de GAL Podișul Târnavelor va fi ca acestea să ajute grupurile Leader să își intensifice activitățile locale, să le permită să rezolve anumite probleme și să sporească valoarea resurselor locale. De exemplu, poate fi o modalitate de a obține masa critică necesară pentru ca un anumit proiect să fie viabil, de a încuraja acțiuni

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

complementare, de ex. marketing comun efectuat de grupuri Leader din diferite regiuni, specializate pe un anumit produs sau de a dezvolta inițiative turistice comune, bazate pe un patrimoniu cultural comun.

Având la bază analiza SWOT, strategia de dezvoltare a teritoriului s-au stabilit care sunt măsurile locale unde este imperios necesară cooperarea, care sunt competențele necesare pentru buna implementare a unei măsuri, competențe de care nu dispunem în teritoriu, care sunt măsurile pentru care trebuie să căutăm experiență și inovație și care sunt măsurile care trebuiesc implementate la o scară mai mare.

Cele două tipuri de cooperare abordate de GAL Podișul Târnavelor vor fi:

- **cooperarea interteritorială:** așadar cu GAL-uri din România;

La baza acestora vasta identificarea nevoilor locale, întărirea capacității de dezvoltare și implementare a strategiilor locale pentru conservarea patrimoniului, dezvoltarea mediului economic și îmbunătățirea abilităților organizatorice ale comunităților locale . Întru cât zonele rurale din țara noastră se confruntă cu probleme similare și este foarte important ca aceste schimburi de cooperare să se intensifice astfel încât GAL-urile să învețe unele de la altele și să realizeze un schimb permanent de bune practici.

- **cooperarea transnațională:** cooperare între grupuri Leader din celelalte state membre.

Având în vedere prioritățile stabilite GAL Podișul Târnavelor intenționează să deruleze acțiuni de cooperare cu diferite GAL-uri din UE.

Pentru identificarea partenerilor de cooperare se va consulta site-ul Rețelei Europene de Dezvoltare Rurală și baza de date inclusă pe acest site unde se pot identifica partenerii de cooperare pe domenii de activitate

Conform fișei tehnice a măsurii 421 din cadrul axei Leader, proiectele de cooperare vor conține următoarele aspecte:

a. **Parteneriatul:** tipul actorilor implicați, legăturile dintre responsabilii de proiect și GAL – implicarea partenerilor locali în operațiunile prevăzute.

b. **Integrarea instrategia teritoriului:** integrarea în strategia teritorială, valoarea adăugată a proiectului, coordonarea cu alte acțiuni derulate, valorificarea experienței cooperării din afara teritoriului.

c. **Tipul de proiect:** Acțiuni comune concrete (mai mult decât o intenție și/sau un schimb de experiență).

d. **Aspecte tehnice:** fezabilitate tehnică, calendar, mecanismul de implementare, aspecte practice, metodologie și organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.

e. **Aspecte financiare:** buget realist și coerent, plan de finanțare, deviz, fezabilitate financiară, implicarea diverșilor actori.

Nr crt	Partenerul/partenerii	Tematica cooperării	Obiective	Valoarea proiectului/proiectelor de cooperare (euro)	Rezultate
1. Intenții de cooperare					
1	GAL Zona Campie Mureș	Acțiuni comune în vederea protejării siturilor Natura 2000	Protejarea mediului Cunoașterea legislației în vigoare		Acord de parteneriat

III.5.2 Crearea și implementarea rețelei

Conform art. 68 din Regulamentul CE nr.1698/2005, România va înființa Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală care va grupa, la nivel național, organizațiile și autoritățile implicate în procesul de dezvoltare rurală.

Funcționarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală va fi finanțată prin componenta Asistență Tehnică a Programului Național de Dezvoltare Rurală, conform art. 66 (3) al Regulamentului Consiliului (EC) nr.1698 /2005.

Având în vedere principalele orientări strategice stabilite de România cu privire la dezvoltarea rurală pentru perioada 2007 – 2013 și consolidarea acestor orientări prin facilitarea cunoașterii și însușirii lor de către actorii din spațiul rural, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală are ca obiectiv general înrolarea energiei tuturor actorilor în procesul de dezvoltare rurală și promovarea unui flux eficient de informații, schimburi de idei și bune practici și cooperarea dintre actori, grupând toate organizațiile și instituțiile care sunt implicate în dezvoltarea rurală în vederea:

- creării unei economii agricole și forestiere bazate pe exploatații care trebuie să se angajeze pe calea modernizării;
- dezvoltării unei agriculturi care să favorizeze biodiversitatea și conservarea mediului;
- îmbunătățirii calității vieții și dezvoltării economice în spațiul rural;
- îmbunătățirii guvernantei locale în vederea creării și implementării strategiilor de dezvoltare locală.

RNDR va funcționa pe baza următoarelor principii:

- cooperare orizontală și verticală în cadrul Rețelei și cu organizațiile și instituțiile externe la nivel național și European;
- rețea;
- parteneriat voluntar;
- egalitate;

Plan de Dezvoltare Locală a teritoriului Podișul Târnavelor

- parteneriat reprezentativ și organizat.

Planul de acțiune al RNDR a fost stabilit având în vedere acțiunile obligatorii prevăzute în Regulamentul (CE) nr.1698/2005, articolul 68, paragraful 2 (b), alte acțiuni adiționale obligatorii care trebuie să asigure realizarea obiectivelor prevăzute în Planul Național strategic și respectiv, Programul Național de Dezvoltare Rurală, precum și acțiuni ce vor fi realizate în funcție de nevoile identificate pe parcursul implementării.

În acest context, RNDR urmărește asigurarea îmbunătățirii guvernantei locale, îmbunătățirea capacităților de management și planificare a persoanelor implicate în implementarea PNDR și a capacității de parteneriat între teritorii și actorii implicați în dezvoltarea rurală, diseminarea bunelor practici și a cunoștințelor.

Astfel Podișul Târnavelor se va înscrie la forumul național permanent on line de discuții pentru parteneriate care va fi înființat de RNDR, prin intermediul căruia toți actorii implicați în dezvoltarea rurală din România își vor putea exprima opiniile și sugestiile privind dezvoltarea zonelor rurale în legătură cu stadiul de implementare al PNDR.

De asemenea va participa la programele de instruire pentru Grupurile de Acțiune Locală organizate de RNDR și va solicita informații și asistență tehnică pentru realizarea acțiunilor de cooperare inter-teritorială și trans-națională.

Prin intermediul bazei de date care va fi elaborată și actualizată permanent de RNDR, referitoare la proiectele de cooperare inter-teritorială și trans-națională existente sau propuse la nivel național și european, GAL Podișul Târnavelor va identifica potențiali parteneri pentru proiecte cooperare și, în același timp, își va înscrie intențiile și domeniile de cooperare pentru a fi contactat de către alte parteneriate interesate.

GAL Podișul Târnavelor se va înscrie pe lista membrilor RNDR și va disemina în teritoriu informațiile cu privire la rolul și instrumentele RNDR, informând totodată actorii locali din teritoriul acoperit de GAL cu privire la posibilitatea de a se înscrie ca membri ai RNDR.

GAL Podișul Târnavelor va asigura transmiterea punctelor de vedere ale parteneriatului către RNDR prin intermediul reprezentării în Comitetul de Coordonare a RNDR de către o organizație aleasă în mod democratic.

În final, GAL Podișul Târnavelor va asigura participarea la evenimentele organizate de RNDR pe teme de interes LEADER/GAL sau cooperare, și va pune la dispoziția RNDR toate informațiile necesare relevante solicitate cu privire la activitatea parteneriatului.